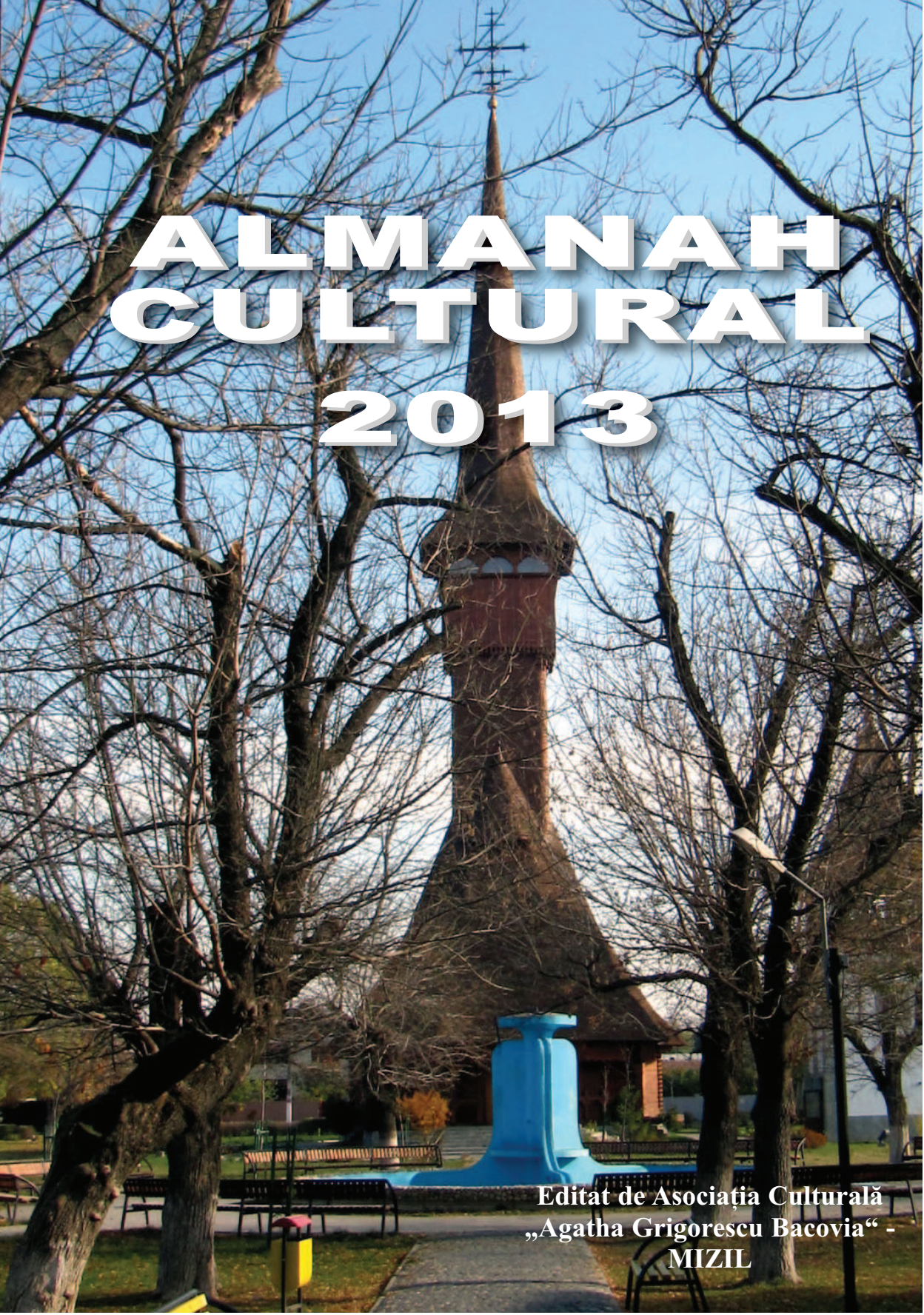

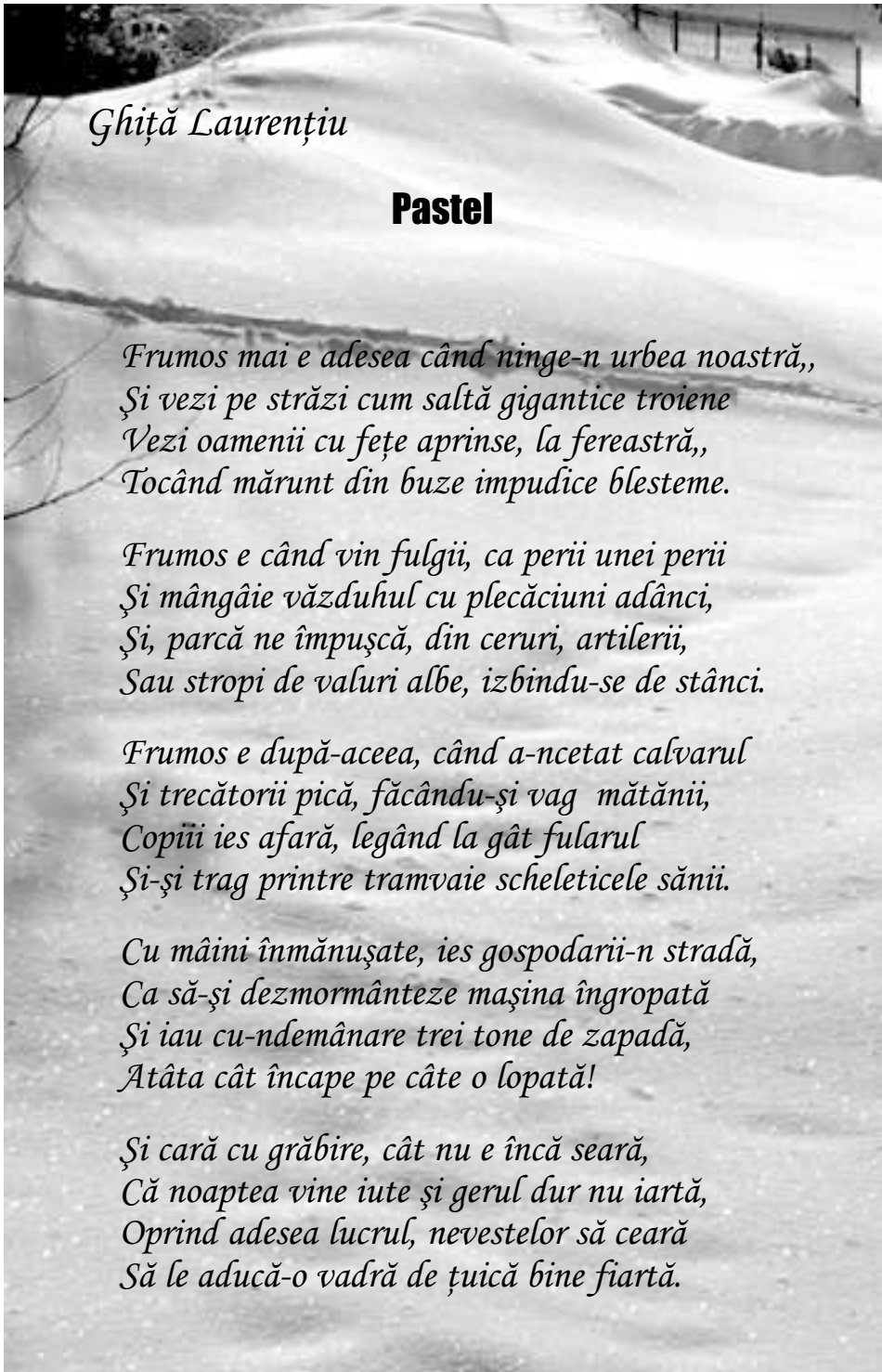
ALMANAH CULTURAL 2013

Editat de Asociația Culturală
„Agatha Grigorescu Bacovia” -
MIZIL

ALMANAHUL CULTURAL

**Editat de Asociația Culturală
„Agatha Grigorescu Bacovia”
și revista „Fereastră” - Mizil**

Ghiță Laurențiu

Pastel

*Frumos mai e adesea când ninge-n urbea noastră,,
Și vezi pe străzi cum saltă gigantice troiene
Vezi oamenii cu fețe aprinse, la fereastră,,
Tocând mărunț din buze impudice blesteme.*

*Frumos e când vin fulgii, ca perii unei perii
Și mângâie văzduhul cu plecăciuni adânci,
Și, parcă ne împușcă, din ceruri, artilerii,
Sau stropi de valuri albe, izbindu-se de stânci.*

*Frumos e după-aceea, când a-ncetat calvarul
Și trecătorii pică, făcându-și vag mătăanii,
Copiii ies afară, legând la gât fularul
Și-și trag printre tramvaie scheleticele sănii.*

*Cu mâini înmănușate, ies gospodarii-n stradă,
Ca să-și dezgormânteze mașina îngropată
Și iau cu-ndemânare trei tone de zapadă,
Atâta cât încap pe câte o lopată!*

*Și cară cu grăbire, cât nu e încă seară,
Că noaptea vine iute și gerul dur nu iartă,
Oprind adesea lucrul, nevestelor să ceară
Să le aducă-o vadră de țuică bine fiartă.*

CALENDAR 2013

Ianuarie

L 7 14 21 28
M 1 8 15 22 29
M 2 9 16 23 30
J 3 10 17 24 31
V 4 11 18 25
S 5 12 19 26
D 6 13 20 27

Februarie

L 4 11 18 25
M 5 12 19 26
M 6 13 20 27
J 7 14 21 28
V 1 8 15 22
S 2 9 16 23
D 3 10 17 24

Martie

L 4 11 18 25
M 4 12 19 26
M 6 13 20 27
J 7 14 21 28
V 1 8 15 22 29
S 2 9 16 23 30
D 3 10 17 24 31

Aprilie

L 1 8 15 22 29
M 2 9 16 23 30
M 3 10 17 24
J 4 11 18 25
V 5 12 19 26
S 6 13 20 27
D 7 14 21 28

Mai

L 6 13 20 27
M 7 14 21 28
M 1 8 15 22 29
J 2 9 16 23 30
V 3 10 17 24 31
S 4 11 18 25
D 5 12 19 26

Iunie

L 3 10 17 24
M 4 11 18 25
M 5 12 19 26
J 6 13 20 27
V 7 14 21 28
S 1 8 15 22 29
D 2 9 16 23 30

Iulie

L 1 8 15 22 29
M 2 9 16 23 30
M 3 10 17 24 31
J 4 11 18 25
V 5 12 19 26
S 6 13 20 27
D 7 14 21 28

August

L 5 12 19 26
M 6 13 20 27
M 7 14 21 28
J 1 8 15 22 29
V 2 9 16 23 30
S 3 10 17 24 31
D 4 11 18 25

Septembrie

L 2 9 16 23 30
M 3 10 17 24
M 4 11 18 25
J 5 12 19 26
V 6 13 20 27
S 7 14 21 28
D 1 8 15 22 29

Octombrie

L 7 16 21 28
M 1 8 15 22 29
M 2 9 16 23 30
J 3 10 17 24 31
V 4 11 18 25
S 5 12 19 26
D 6 13 20 27

Noiembrie

L 4 11 18 25
M 5 12 19 26
M 6 23 20 27
J 7 14 21 28
V 1 8 15 22 29
S 2 9 16 23 30
D 3 10 17 24

Decembrie

L 2 9 16 23 30
M 3 10 17 24 31
M 4 11 18 25
J 5 12 19 26
V 6 13 20 27
S 7 14 21 28
D 1 8 15 22 29

VREMEA COLINDELOR

Ca la fiecare sfârșit de an, coborând din munții „vieții și-ai himerei”, intuim, cu un anumit fel special de a fi, pe care nu multe popoare îl au, ceea ce suntem și am fost noi prin viscolul vremurilor. Reușim, astfel, să ne redobândim ființa și, cu bucuria speranței pe care o aduce marea sărbătoare a creștinătății, Crăciunul, „deschidem poarta sufletelor” pentru „zăpezile dalbe” ale înfloririlor anenstrale, pe care le dăruiesc colindătorii

Larg deschideți poarta sufletelor
voastre,
N-am venit să cerem, ci-am venit să
dăm.

Dalbe și iar dalbe, flori adevărate,
Ca și vestea bună ce v-o colindăm,
Dalbe și iar dalbe, flori adevărate,
Dalbe și iar dalbe, florile de măr.

Dincolo de munții vieții
și-ai himerei,
Le-am cules azi noapte florile de măr,
Le-am cules din munții unde veșnic
merii
Roditori de aur sunt într-adevăr.

Florile pe care le-am cules azi
noapte
Vor rodi în brazda sufletelor toate,
Merele de aur, merele visate
De colindătorii veacurilor toate.

Scoală gazdă bună, scoală
nu mai sta,
Florile sunt dalbe, flori de măr,
Că venim acuma a vă colinda
Florile sunt dalbe, flori de măr.

Omul bun ne va primi
Și cu drag ne va cinsti
După datini colindăm
La mulți ani, noi vă urăm!

Doar în toamna asta merii-au fost
sădiți
Florile sunt dalbe, flori de măr,
Și în noaptea asta iată-i înfloriți
Florile sunt dalbe, flori de măr.

Din căldura inimii vor înflorii
Florile sunt dalbe, flori de măr,
Și în pacea casei voastre vor rodi
Florile sunt dalbe, flori de măr.

Florile dalbe

Scoală gazdă din pătuț
Florile dalbe
Și ne dă un colăcuț
Florile, florile dalbe

Că mămuca n-o făcut

Florile dalbe
Sită deasă n-o avut
Florile, florile dalbe

Pe când sită-o căpătat
Florile dalbe
Covata i s-o crăpat
Florile, florile dalbe

Când covata o lipit
Florile dalbe
Cuptorul nu s-o urnit
Florile, florile dalbe

Când cuptorul o lipit
Florile dalbe
Crăciunul o și venit
Florile, florile dalbe,
Flori.

Domnuleț și Domn din cer

Mare-i seara de-astă seara
Domnuleț și Domn din cer
Și nu-i seara de-astă seara
Ci e seara lui Crăciun,
Lui Crăciun celui bătrân

Când s-a născut Fiul sfânt,
Fiul sfânt pe-acest pământ.
Fiul plânge, stare n-are,
Pe brațele mamei sale.

Noi umblăm și colindăm
Cestor fețe le-nchinăm.
Ne-nchinăm cu sănătate
Tot de bine s-aveți parte

Hristos să vă dea de toate,
Viață lungă, sănătate.

Domn, Domn să-nălțăm

Am plecat să colindăm
Domn, Domn să-nălțăm!
Când boierii nu-s acasă
Domn, Domn să-nălțăm!

C-au plecat la vânătoare
Domn, Domn să-nălțăm!
Să vâneze căprioare
Domn, Domn să-nălțăm!

Căprioare n-au vânat
Domn, Domn să-nălțăm!
C-au vânat un iepuraș
Domn, Domn să-nălțăm!

Să facă din pielea lui
Domn, Domn să-nălțăm!
Veșmânt frumos Domnului
Domn, Domn să-nălțăm!

Colindița

Colindița nu-i mai multă
Să trăiască cine-ascultă.
Sus la ceruri o-nălțăm
Și la gazde o-nchinăm.

O-nchinăm cu veselie
Și cu mare bucurie,
C-am ajuns seara de-ajun
A bătrânului Crăciun.

Sus, mai sus v-am înălțat,
Ce-am știut noi v-am cântat.
Să rămâneți sănătoși,
Sănătoși și bucuroși.

C-am ajuns ziua cea sfântă,
Când colindele se cântă,
Sărbătoara lui Cristos,
Să vă fie de folos.

Ligia Ana Grindeanu

Mai rămâi, colindă...

Colindă, colindă,
Pentru a câta oară
La vreme de seară
Te cânt și te plâng
Depart de țară...

Colindă, colindă,
Cu brazi încărcăți
Și luceferi frați
Amintiri arzânde
În pridvoare sfinte.

Colindă, colindă
Mai rămâi în tindă
Preț de o mângâiere
Ninsoarea se cerne
E încă devreme...

Iowa City, 8 ianuarie 2012

Vasile Posteuță

Măr domnesc, Mărie bună
Maica Domnului și mic
Crin de liniște și humă,
Lacrimă și liturghie,
Maica Domnului, Mărie...

Prunc cu zâmbet de mătasă:
Pază – înger somnoros
Pribegim și n-avem casă
Și Irod e dușmănos...
Cerul ni-l purtăm pe jos
Maica Domnului, Mireasă...

Drag luceafăr de-altădată,
Du-ne-n strămoșeasca glie
C-am bătut pământul roată

Și sinedrul nou nu știe
Decât ură și urgie...
Una, Sfântă, Precurată,
Maica Domnului, Mărie.

Corina Petrescu

Magia unei lacrimi

Din nori profunzi și grei
Un fulg ușor-
O joacă pentru el plutirea -
Un drum mai lung de străbătut...
Nu-i strică nimeni zâmbetul
Sau fericirea.
Ajuns-ntr-un târziu
Deasupra tuturor
O umbră peste ochii lui,
Pe-acoperișul alb:
Sunt mult prea mic, nu-s nor.

Când lacrimă ajunge, un ban...:
– Poate-ntr-o altă viață
Am fost ocean.
Acum nu sunt decât o picătură,
O pată mult prea mică
De statură.

Și dacă n-am să fiu nimic,
Gândi tristeții pradă,
Mă bucur că am fost
Ceva: de Anul Nou,
Zăpadă.

Nicolae Mihai

Sărbători de iarnă

Stă întrebarea răsturnată cu vederea
spre muntele agăţat
de grinda casei
neîntebată
sub privirile vântului gătit
cu vorbe colorate despletite

leru-i ler cu sărbători patriarhale
nînse pînă la capăt de cer
înaltă amăgiri
cu miros de scorțișoară și gălceavă
stîrnită în cîmile cu vin

tocmai aflasem că urâtul și frica
de sânge cad peste mine
ca lacrimile mamei când nu știa
să plângă
iar Crăciunul împodobit alb-sonor
cu crăieștile povești deschide ușa
gândului bun pelerin și atunci
mi-am zis că nu pot
să mă lepăd de visul acesta frumos
și la umbra lui mă voi ascunde

Sub semnul asfințitului

Tot mai aproape aud
locul unde se naște
de fiecare dată înserarea:
amestec ciudat
de lună și pasăre

printre brazi uit
respirația
cine s-o bănuiască
prin atâtea colivii
de răcoare
din dangățul clopotului
rămâne doar teamă
și parcă toate sărbătorile
călătoresc
spre prăpăsti solemne

Cântecul celui apus

Spune, Doamne, o, hai spune,
Celui care sunt, și-apune
Trup în umbră, gol zidit,
Mult mai am eu de murit?

Flori de rouă -ochii mei-
Arde liniştea în ei
De la nord, la infinit,
Mult mai am eu de murit?

Straie reci, din lut subțire,
Port pe mine ca un mire ;
Și miros a somn cosit,
Mult mai am eu de murit?

UMOR.. MIORITIC

☛ Românii nu întreabă nicio-dată: „Scuzați! Unde este WC-ul?” Ei hotărăsc singuri...

☆

☛ Invazia de acum a căpușelor ne va oferi prilejul, peste câteva sute de ani, să ne lamentăm că, în timp ce noi luptam împotriva infa-melor insecte, vesticii își construiau autostrăzi.

☆

☛ Poliția a declarat că s-au găsit arme ascunse în spatele bibliotecii din Ferentari. Localnicii sunt în stare de șoc. Nu știau că în Ferentari există bibliotecă.

☆

☛ După o oră de discuții, Tony Blair scoate un ceas cu capac să vadă cât este ora, iar pe capac era gravat: „De la George pentru Tony”.

Dupa altă perioada de discuții, scoate și Bush un ceas de argint cu capac, pe care era gravat: „De la Tony Blair pentru George”.

La finalul discuțiilor, Vladimir Putin scoate un ceas din aur cu diamante... Pe capac era gravat: „De la IC Bratianu pentru Carol I”.

☆

Doi nemți discută într-un showroom:

– Cum ți se pare, Dacia Duster?

– Mașina românească, nu? Bună... Garda înaltă, cauciucuri groase...

– Măi, ce ți-e și cu românii ăștia...ar face orice numai să nu-și repare drumurile.

☆

☛ Cineva bate la porțile ra-iului. Sf. Petru deschide și vede un jucător de fotbal. „Tu cine ești?” îl întreabă el pe noul venit. „Sunt jucător în echipa națională a României!” „Și cum de-ai nimerit poarta?”

☆

☛ Cu adâncă durere anunțăm dispariția, dintre noi, a celui ce a fost și nu mai e: Doru D. Muncă!

☆

☛ Dacă ți se pare că patria ta te ignoră, încearcă, măcar odată, să nu plătești taxele... Eu am plătit cinstit toate taxele și acum dorm liniștit... pe o bancă, în parc.

☆

☛ Dialog la Oficiul pentru Plasarea Forței de muncă.

– Bună ziua, vreau și eu un loc de muncă.

– Avem ceva foarte bine plătit, dar e mult de lucru.

– Nu, mulțumesc. Dacă am bani, îi dau pe băutură.

– Atunci, avem un loc în care nu prea aveți de muncă, dar e prost plătit.â

– Nu, pentru că, dacă am timp, fac rost de bani și îi dau pe băutură. Nu aveți ceva unde să muncesc toata ziua și să fiu prost plătit ?

– Îmi pare rău, dar nu aveți studii superioare...

Emil Proșcan

TURNUL DE VECHE

Undeva, într-o scorbură a univesului timpul aşteaptă îngrijorat de soarta pământului. Trei anotimpuri îi stau împrejur. Se repetă secvenţe imemoriale. Albumele prăfuite celest sunt singurul material didactic. Fumul rugăciunilor mistifică spectacolul. Trei anotimpuri supuse slujesc aşteptarea Pământului. Jos, al patrulea anotimp se copilăreşte printre oameni. Scena vieţii e Pământul. Acolo departe. O poiană a universului.

Viaţa mea se derulează între două drumuri. Al plecării şi al întoarcerii. Cu resemnare, dezinteres sau ambiţii, dimineţa îmi părăsesc camera şi merg. Merg spre partea învăţată din tot ce există. Exersează cu patimă incertidunea de a mă cătara pe linia orizontului. Merg. Prospectez zărilor. Întreb în stânga. În dreapta. Cerul. Pământul. Copacii. Totul e tăcere. Eu întreb. În şoaptă. Țipăt. Cu pumini încleşaţi. Şi oamenii tac. Pe ei nu-i întreb. Şi ei, probabil, întreabă în jurul lor şi n-au nevoie de mine. Iau cât pot din tăcerile întâlnite şi încerc să învăţ. Despre viaţă. Apoi mă întorc. Acasă. În camera mea liniştea se sparge în pereţi, apoi ricoşează în mine... prin frunte, prin coşul pieptului... Respiraţia mi-o duce în sânge. Sângele ajunge peste tot.

Dincolo de fereastră există totdeauna un anotimp care-mi supraveghează respiraţia gândurilor şi frica. Şi liniştea. Gândurile mele se tem de libertate. În libertate poţi învăţa zborul, adică desprinderea de Pământ. Dar sunt aici atâtea lucruri şi nu vreau să le părăsesc. Nu vreau să zbor.

Tatăl meu, când îmi vorbea despre viaţa mea şi despre plecare, îmi vorbea şi despre drumul pe care să mă întorc. Acasă. Îmi spunea, ca într-o rugăciune despre drumul întoarcerii, iar eu desenam în gând acel drum râvnit de tata şi zâmbeam a mirare. Cum să nu mă întorc?

Venea de departe drumul. Şi ajungea în grădină. În grădina noastră cu pomii niciodată număraţi. Casa noastră avea puţine odăi, de aceea se termina în grădină. Poarta de la grădină avea un zăvor, făcut de tata într-o dimineată. Zăvorul se deschidea pe ambele părţi. Am întrebat de multe ori: „De ce tată?” - am întrebat în gând. „Sigur că am să mă întorc...” îmi spuneam. În gând. „Toţi ne întoarcem într-o zi” spunea tata. Ca un răspuns la întrebările mele nepuse. „Şi bunicul tău s-a întors într-o zi. Sunt atâtea lucruri de făcut la o casă”, spunea tata cu vocea gândului său care se lăsa auzit.

Nu ştiu dacă m-am întors vreodată acasă din drumurile mele. Tata cu siguranţă ştie, dar nu mi-a spus... Acum nu-l mai pot întreba. Nu-i mai pot

întreba nimic pe părinții mei. A trecut timpul. Zăvorul porții de la grădină e tot acolo. Îi privesc dechiderea de pe ambele părți. Poate pentru zgomot l-a pus tata. Să audă când mă întorc acasă. Acasă. Venirea acasă nu plânge și nu râde. Se îmbrățișează de zgomotul porții. Ca un cântec.

Acum e iarnă aici. Celelalte trei anotimpuri sunt în cer. Ca niște surori care vor să fie împreună. E mai ușor împreună. Privesc, de acolo, de sus Iarna plecată pe Pământ să încerce bucuria oamenilor. O privesc cu îngrijorare și dragoste. Fără să vrea sau să le fie permis în anumite momente întind o mână sau un deget către surata lor de pe pământ. Și e zloată ca primăvara sau cald ca vara. Și ninge și plouă, și plouă și ninge, peste tot, oricând. Precum viața. Precum orice viață. Cu lacrimi sau zâmbet. Trei anotimpuri stau mereu de veghe. Sau poate își adună puterile și visele. Ca noi în somn. Sau poate învață. Învață să se apropie mai mult. De oameni, de copaci, de ape, de cerul pământului. Dorința de a fi înțelese. Neînțelegera produce nedreptate. Și durere.

E iarnă aici. Tristețea e mult mai importantă când înfloresc ninsoarele la tâmpla lumii. Ninsoarea e mereu albă... Și rochia de mireasă.

Cai albi

Adun amintiri
precum ziua și noaptea
calc peste ele...

Cele ciobite
mi-au însângerat urmele.
Le unesc lacrimă cu lacrimă
ca atunci când învățam să scriu
bastonașe, cerculețe, linii.

Vine ziua neprihănită și tandră
când toate se scurg spre locul
de unde au venit,
precum părinții mei căutând
un loc ferit de alte urme de pași
le îngroapă în mine.

Pe țărmul mării valul aduce
adâncul
și eu calc cu sfială...

Voal de mireasă

A nins cu iertare peste deșertăciune
și peste toate ninsorile răstignite aici
în zilele lui Ponțiu Pilat.

Călcăm cu sfială peste oceanul
de șoapte

călăuzele și-au pierdut
urmele și rostul

oamenii știu și nu se mai sperie
nimeni nu se mai sperie
e liniște un cerc fără margini
direcția în care trebuie mears
este peste tot

ninsoarea nu are capăt,
sfârșit,
început

existată dintotdeauna întocmai
lacrimilor ce mângâie dureri...

Emil Proșcan

Semne de vocație de agent de circulație

fragment din volumul „Jurnalul unui agent de circulație”(în pregătire)

Laurențiu Orășanu

V-am spus încă de la bun început cum am ajuns să scriu acest Jurnal. A fost un ordin: „Te duci la *Cenacлу, Chioașcă!*” Și știți cum e la noi: „*Dacă-i ordin, cu plăcere.*” N-am avut nicio chemare. Cum ar spune generalul Arnăutu: „*Nicio vocație.*”

Dar poate că vă întrebați cum am ajuns agent de circulație. Pentru asta am avut oare vocație? Ce să vă zic? Mi-e și mie neclar dacă în meseria asta îți trebuie sau nu vocație. Nu știu dacă există măcar un agent care flueră cu drag, îndură zăpușeala - vara, frigul - iarna, se bucură de leafa mică și de muștruluiala superiorilor și se mângâie cu sentimentul că, fără el, în scumpa noastră capitală, traficul rutier ar fi mult mai bramburit decât îl observăm cu toții.

În cazul meu, au fost, fără îndoială, niște semne care m-au condus, aproape fără să știu, la Școala de subofițeri de circulație. Când eram mic, mă jucam tot timpul cu două mașinuțe: una sovietică și una chinezească. Prima era o Pobeda roșie, singura jucărie pe care o avusese tata. O păstrase cu grijă. N-avea nicio zgârietură. O frecai de podea de câteva ori și apoi îi dădeai drumul. Pobeda, eliberată, făcea vreo doi metri, așa cum îi indica, cu brațele amândouă, militarul sovietic aflat la volan: Înainte! Degeaba mă chinuiam să-i pun soldatului mâinile pe volan și să-l fac să meargă fie la stânga, fie la dreapta. Și mașinuța, și șoferul ei erau din fier; nu puteai clinti nimic. Tata spunea că așa au ajuns rușii de la Moscova la Berlin. N-au făcut nici stânga, nici dreapta. Pe atunci nu știam nici unde e Moscova, nici unde e Berlinul. Și nici de ce tata le spunea ruși, când mașinuța era sovietică. Dar soldățelul acela micuț, care conducea fără să țină mâinile pe volan, probabil că știa.

Mașinuța chinezească mi-o adusese Moșul. Acela care era Moș Gerilă la grădiniță și Moș Crăciun acasă. Mi-o adusese într-o cutie de carton pe care am folosit-o apoi drept garaj. Era tot din metal, dar un metal mai moale: dacă o strâgeam în pumn, caroseria se deforma. Își revenea când desfăceam pumnul. Era vopsită în alb și roșu. Decapotabilă. Numai că eu pronunțam, pe atunci, apăpotabilă. Micul chinez de la volan era galben la față și avea salopeta albastră. Nici asta nu ținea mâinile pe volan. Le ținea depăr-

tate în lături, de parcă s-ar fi pregătit să îmbrățișeze pe cineva. Tata zicea că în felul ăsta vrea să spună că toată lumea va fi a lor. Poate că așa era, dacă mașinuțele lor ajunseseră până și în România. China era și mai departe de Moscova, așa îmi spusese tata.

Mașinuța chinezească mergea cu baterii. Apăsai pe basca șoferului chinez și te dădeai repede deoparte. Mașinuța se repezea spre stânga, frâna brusc, dădea înapoi, se repezea apoi spre dreapta. Trecea peste orice îi presăram în cale: creioane colorate, tuburi de Mentosan, papuci de casă. Dacă dădea peste Pobeda sovietică, trecea și peste ea. Nimic nu-i rezista. Se oprea doar când îl apăsam iar pe bască pe micul chinez sau când se terminau bateriile.

Mă chinuiam să-i pun mâinile pe volan și șoferului chinez. Nici la el nu reușeam, după cum nu reușisem nici cu militarul sovietic de pe Pobeda. Poate că la ei acolo, la Moscova sau în China, aveau voie să lase volanul din mâini. Dar aici, la noi, toată lumea trebuia să țină volanul cu amândouă mâinile - îi explicam tatei. Tata râdea. Victoraș, milițian o să ajungi!

Acum mă gândesc că poate acesta a fost primul semn că mi-era scris să dirijez circulația, că mă voi face agent de circulație. Zic poate, pentru că tonul tatei nu părea să spună că a fi milițian ar fi o mare scofală. Mai degrabă mă îndemna să mă feresc de meseria asta.

A mai fost un semn. Eram în clasa I-a. Învățătoarea a chemat pe cineva de la Miliție ca să ne explice semnele și regulile de circulație. A venit sergentul-major Vasilica Preotu de la Miliția Orașului Mizil. Chiar așa s-a prezentat. Eu nu mai văzusem milițian în fustă, rujat și cu coadă de cal ieșind de sub chipiu. Dar, dacă venise la oră, cu planșe și scheme, mă gândeam că știau ei ce știau, și cei de la Miliție, și tova învățătoare.

Ne-a explicat cum să trecem numai pe verde la singura intersecție din oraș. Cum să ne uităm întâi spre stânga și numai apoi spre dreapta înainte de a traversa prin locuri nemarcate. Ne-a explicat semnele „Cad pietre” și „Animale sălbatice.” De parcă noi am fi fost sub munte și caprele negre sau urșii se zbenguiau pe Drumul Național Ploiești - Buzău, punând în pericol circulația rutieră!

Tot bombăneam cu Sergiu, colegul meu de bancă: „Asta ne crede puști de grădiniță.” Și ne vedeam de vapoarele noastre. Dar când a ajuns la noi chipiul pe care îl dăduse să circule prin clasă și când mi l-am pus pe cap, m-a cuprins o căldură ciudată în tot corpul. Am transpirat imediat pe la tâmpile. Mă simțeam ca un rege. Mi se părea că e de-ajuns să fac un semn și tot Mizilul va cădea la picioarele mele. Mi se părea că pot opri circulația pe Drumul Național ca să las să treacă un cârd de găște sau un câine vagabond. Mi se părea că Miruna, colega din banca din față, de care eram îndrăgostit în secret, se întorsese spre mine și mă vedea, în sfârșit.

Chiar Miruna m-a trezit din vis. Se întorsese spre mine, dar nu ca

să-mi zâmbească: „Hai, dă-l mai departe, că doar n-oi fi numai tu!”

Am lăsat naibii vaporeșele, spre mirarea lui Sergiu. Tova sergent-major arăta cu totul altfel fără chipiu. Își trecuse coada de cal peste umăr și părul ei blond părea că luminează toată clasa. Vorbea cu pasiune, ca tova învățătoare când ne povestea cum s-a luptat Ștefan cel Mare la Podu-Înalt. Că, dacă avem întrebări. Pregătise tova noastră vreo trei copii, între care și pe Miruna, care să pună întrebări. Dar eu m-am repezit cu mâna pe sus:

– Aș vrea să știu dacă șoferii străini, atunci când conduc prin țara noastră, sunt obligați să țină ambele mâini pe volan.

– Bineînțeles. Regulile de circulație sunt aceleași, atât pentru cetățenii români cât și pentru cetățenii străini care participă la traficul rutier pe teritoriul României. Ai văzut pe cineva care a făcut asta?

– Am văzut odată un militar sovietic care conducea o Pobeda. Avea ambele brațe întinse înaintea. Și, altădată, un șofer chinez care conducea fără să țină mâinile pe volan. Amândouă mâinile erau depărtate în lateral.

Ei, observați că n-am mai spus că era vorba de mașinuțe jucării, dar cred că asta nu era important. Importantă era chestiunea în sine. Tova învățătoare îmi făcea semne, disperată, să mă așez. Tova Vasilica mă privea curioasă. Se uita la mine cum nu se uitase niciodată Miruna. Îi atrăsesem atenția. Nu m-am lăsat:

– Asta înseamnă că, dacă românii se duc în China, sau în Franța, sau la italieni, trebuie să respecte regulile de circulație de acolo?

Vasilica Preutu a zâmbit, a dat să spună ceva, dar Sergiu, bosumflat că îl lăsasem baltă cu vaporeșele, a izbucnit:

– Unde ai mai văzut tu, Victore, români care să plece în alte țări? Cine le dă voie?

Învățătoarea a sărit repede cum că are și eleva Miruna o întrebare. Iar eleva Miruna s-a arătat interesată de felul în care poate să semnalizeze cu mâna că face la stânga, cu bicicleta și, în același timp să țină ambele mâini pe ghidon. Nu știu nici astăzi răspunsul pentru că, în momentul acela, a sunat de recreație. Vasilica Preutu și-a recuperat chipiul, și-a îndesat sub el părul blond, și-a strâns planșele și ne-a promis că mai vine, cu aceeași plăcere, și altă dată.

Să fi fost cădura aceea ciudată, care m-a cuprins atunci când mi-am pus chipiul de milițian, un semn? Poate că m-aș fi lămurit dacă-mi mai puneam chipiul odată. Dar tova sergent-major n-a revenit în clasa noastră. În scurt timp am aflat că fusese avansată la Miliția Ploiești. Când am plecat de la școală spre casă, Miruna s-a băgat între mine și Sergiu.

– Victore, îmi duci și mie ghiozdanul? Hai, te rog, că nu stau departe de voi.

Sergiu stătea la două case de mine. Miruna locuia la blocuri, două străzi mai departe. Dar nu de distanță era vorba. De ghiozdan era vorba. De

ghiozdanul Mirunei. Până atunci numai Pompiliu Stratan, cel mai înalt băiat din clasă, cel mai bun la învățătură băiat din clasă, numai el se bucurase de cinstea asta. Și hop, Victore du-mi ghiozdanul! Păi eu ce așteptam?

Sergiu făcuse ochii mari, de parcă mă văzuse luând, în sfârșit, un zece.

– Chioșculeț, pregătește-ți mușchii de filatelist! Când o afla Pompilică, să nu te aud: Sări Sergiulică, că mă omoară!

Se vede treaba că și Sergiu sesizase că Miruna îmi spusese numele adevărat. Nimeni, în afară de tova învățătoare, nu-mi zicea Victor. Eram Chioșcarule, Chioșcu, Chioșculeț sau Chioșcanu. Niciuna din poreclele astea nu mă deranja. Și uite că Miruna, zicându-mi Victor, părea să spună că ea mă vede altfel decât restul clasei. Mă rog, la concluzia asta am ajuns: era o concluzie prea atrăgătoare ca să mă muncesc să caut alta. Pe moment, nu am făcut nicio legătură între întrebarea mea cu străinii care conduc fără să țină mâinile pe volan și bunăvoința neașteptată a Mirunei. Oricum, mă hotărâsem să nu-i spun nimic despre mașinuțe. Speram că și Sergiu, care se jucase și el cu ele, avea să-și țină gura.

– Și, pe urmă, Pompiliu e cam înfumurat, continuă Miruna un gând care străbătuse ceva cale în mintea ei. Eu scriu mai frumos ca el, dar ne dă la amândoi zece. E normal?

Ambițioasă fată! Acum, că își eliberase mâinile, dădea din ele, se întorcea când spre mine, când spre Sergiu, își aranja, fără ca să fie nevoie, bentița și turuia de parcă, în sfârșit, găsise ascultătorii potriviți, de parcă se eliberase de o povară: ghiozdanul sau Pompilică - nici nu știu care o împovărase, până atunci, mai mult.

De-abia în a V-a am reușit să stau cu Miruna în bancă. Probabil că tova observase ceva și mă plasa cât mai departe de banca ei. Prin manevre complicate, oferind gume de mestecat, mere sau timbre, reușeam să fac schimb de locuri cu vreun coleg sau vreo colegă, astfel încât să ajung cât mai aproape de banca ei. Contribuia și Sergiu, căci ne mutam tot împreună.

Când, în sfârșit, am ajuns colegul ei de bancă, m-am simțit victorios, exact ca atunci când am câștigat privilegiul de a-i duce ghiozdanul. Victorios - ca și când aș fi câștigat o revoluție. Tot atunci, pe când eram în a V-a, s-a petrecut și Revoluția aceea din decembrie. Una adevărată - cel puțin așa ni s-a părut la toți, la televizor. Toată lumea s-a bucurat, dar mie mi-a fost ciudă. La Ploiești - revoluție, la Buzău - revoluție, la Râmnicu Sărat - revoluție. Mă rog, revoluții mai mici decât la Timișoara, decât la București. Dar tot revoluții se cheamă că au fost. Iar la Mizil - nimic. Nicio cuvântare în balconul Primăriei, niciun foc de armă, niciun terorist alergat și prins. Nimic! Ca și cum Mizilul n-ar fi existat pe harta plină de stegulețe care indicau locurile unde s-au desfășurat revoluții! Și doar aveam și noi o fabrică de oțet, aveam fabrica de saltele „Relaxa”! Nu eram chiar ultimul

oraș din țară, nu?

Eu și Miruna am mers înainte, trecând prin gimnaziu și prin liceu. Mai mult de rușine, ca să n-o fac de răs, învățam de rupeam. Ea - în fruntea clasei, mereu. Eu - mai pe la mijloc, pe unde nu mă pândeau primejdia de a o concura și de a păți ce pățise Pompilică. Întâiam și pe alte planuri: prin a X-a am început să ne ținem de mână, pe stradă și la filme. În a XI-a am sărutat-o pe obraz. Tot cam pe-atunci, de ziua ei, spre dimineață, când rămăsesem singuri și strângeam după oaspeții ei, ne-am îmbrățișat cu atâta patimă încât am rupt sub noi masa din bucătărie. În a XII-a, pe când făceam practică în producție la „Relaxa”, s-a întâmplat să rămânem singuri în depozitul de produse finite. I-am propus să probăm o saltea, ne-am întins pe ea și... atât.

– Nu, Victoraș, eu vreau să mă păstrez până la nuntă.

– Și ce ne împiedică să ne căsătorim?

– La 19 ani? Ar fi o mare prostie.

– Atunci așteptăm după facultate, nu m-am lăsat eu.

– Uite ce e, mi-a spus, privindu-mă în ochi și apăsându-și sânii pe pieptul meu. Noi am fost tot timpul împreună de la ora aceea cu semnele de circulație. Și am fost împreună pentru că am văzut, încă de atunci, că îți place de mine. Și mie îmi place de tine. De asta am ajuns până aici.

Când a spus aici, s-a uitat la saltea, la trupurile noastre strânse unul în altul. Și m-a mângâiat pe obraji.

– Dar, mai departe, nu pot să merg. M-am gândit bine. Vreau să mă înțelegi: nici eu, nici ai mei, n-or să accepte să mă cheme Chioașcă.

N-am înțeles ce era rău cu numele meu. Mie îmi plăcea cum suna. N-am înțeles nici de ce, dintr-odată, mi s-a răcit tot corpul. Parcă și palmele ei, care îmi mângâiau încă obraji, deveniseră ca de gheață. N-am înțeles de ce hotărâse ca drumurile noastre să se despartă tocmai în Depozitul de produse finite al Fabricii de saltele „Relaxa”. Dar parcă asta mai avea vreo importanță? Dacă ne-am fi despărțit la vreun film, sau la vreo petrecere - la balul de absolvire, de exemplu -, n-ar fi fost același lucru? M-ar fi durut mai puțin?

Nu știu cum de am avut puterea să merg la Balul promoției. Am condus-o pe Miruna, am dansat cu ea toată noaptea, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Dar și eu și ea știam că nimic nu va mai fi cum a fost. Titanicul se scufunda și Phil Collins cânta „You and me in Paradise”.

– Mergi cu mine la Drept, la București? m-a întrebat Miruna.

– Cu tine aș fi mers până la capătul Pământului.

– Numai până acolo? Doar atât să merit? s-a alintat Miruna.

– Să văd mai întâi dacă iau Bacul. Iar pregătire suplimentară pentru Drept n-am putut să fac. Ai mei n-ar suporta să pic examenele astea. Știi care e situația la „Relaxa”.

În vreme ce noi înaintasem din clasă în clasă, „Relaxa” se scufundase încetul cu încetul. Pentru doamna Vasilescu, mama Mirunei, contabilă șefă a fabricii, scăpătarea unității n-a fost o nenorocire. Domnul Vasilescu, director adjunct la Fabrica de oțet, preluase falimentara Unitate de vinificație, cu dealuri și crame cu tot. Afacerea lor mergea bine, se mutaseră la vilă și îi populaseră curtea cu două Mercedesuri. Pe ai mei, însă, îi măturaseră valurile reformei. Mai întâi fusese concediată mama, care lucra la secția „Retușuri”. Se întorsese la meseria ei, la croitorie, dar și cu asta nu mergea bine. Năvăliseră hainele „second-hand”. Nimeni nu-și mai cosea rochii sau pantaloni. Pe tata, mecanic la întreținere, l-au pus pe liber când au trimis la fier vechi ultimele utilaje. S-a angajat mecanic la o centrală termică, la blocuri.

N-aveau cu ce să-mi plătească meditator pentru a intra la Drept. Bacul l-am luat doar pentru că învățasem, de dragul Mirunei, în timpul liceului. Dar, la facultate, dată fiind concurența de acolo, ar fi fost sinucidere curată să încerc. Nu mai spun că nici n-ar fi avut cu ce să mă țină cinci ani la București. Tata a fost cel care a venit cu ideea:

– Victore, ce-ar fi să mergi la Școala de Poliție? Tot te chinuiai tu să-i faci pe rus și pe chinez să țină mâinile pe volan! Intri - ai asigurate căminul și bursa. Termină - ieși pe leafă și nu te mai dă nimeni afară. Până la pensie. N-o să ajungi niciodată ca noi, pe drumuri. Și scapi și de Mizil, că vezi că aici nu mai ai niciun viitor.

– Mamă, Miruna nu era de tine. Sau, tu nu erai de ea. Vasileștii n-o să se încruscască niciodată cu niște săraci ca noi. Vezi de drumul tău. Uit-o!

Nu era un semn întâmplător, era o indicație precisă. Școala de Poliție. Și, atunci când ești răătăcit - cum eram eu, după despărțirea de Miruna -, nu stai să te gândești dacă indicatorul acela îți arată sau nu calea cea bună. Nu te mai gândești deloc. Te iei după el și crezi cu toată ființa că în direcția aceea e salvarea.

Am reușit la examen. Am trecut prin cei trei ani de Școală de subofițeri fără să mă lămuresc dacă ăsta e rostul meu. Vocația mea. N-am învățat decât atât cât trebuia ca să trec examenele. La limită. Dar m-am ales, fără să-mi dau seama, cu ceva: mi-am vindecat rana. Nu că am uitat-o de tot Miruna, dar am reușit să mă gândesc, fără încrâncenare, la anii în care fusesem împreună. Am reușit să mă gândesc la ea ca la cel mai frumos lucru care ar fi putut să mi se întâmple în copilărie și adolescență. O iertasem, fără ca s-o fi condamnat vreodată.

După ce am terminat de citit fila aceasta de jurnal, în sala cinaclului s-a lăsat tăcerea. A rupt-o generalul Arnăutu:

– Însuși faptul că ai pus pe hârtie gândurile acestea e o dovadă că te-ai vindecat, Victore, a concluzionat generalul Arnătu. Scrisul eliberează. Poate că ar fi bine - mă refer la jurnal - să scrii ce s-a mai întâmplat cu

Miruna. Cu ai tăi, cu Sergiu, prietenul tău din copilărie.

– Tipa asta nu trebuia să dea la Drept, ci la Veterinară. E genul care castrază fără să clipească, a sărit Sonia Clopotaru.

Nu părea să nu fi castrat și ea, măcar o dată. Măcar așa, de încercare. Ca să vadă dacă poate sau nu. Interesantă vehemența ei, îndreptată împotriva unei persoane necunoscute. Dar, pe undeva, avea dreptate. Nu scrisesem în jurnal, dar, în toți cei trei ani de școală, cu toate tentațiile Bucureștiului, nu mă uitasem la nicio colegă, nu avusesem nici măcar o înțâlnire. Mă feream, pur și simplu.

– Oricum, motivul numelui mi se pare un subterfugiu, comentă generalul Arnăutu. Chioască sau Vasilescu, ce importanță are? Din păcate, mai ales într-un oraș mic, ca Mizilul, poziția socială - a se citi averea - contează exact așa cum conta acum o sută de ani. Poate că Miruna la treizeci de ani ar fi putut trece peste bariera asta, barieră pe care părinții ei o considerau de netrecut. Dar ea era prea crudă atunci, la cât? 19 ani? Nu, nu cred că e vorba aici de castrare - îi răspunse el Soniei -, nu cred că a fost nicio premeditare. Oricât de greu trebuie să-ți fi fost, nu poți să nu recunoști o anumită franchețe în felul în care ea ți-a anunțat despărțirea: n-a vrut să-ți creeze false iluzii.

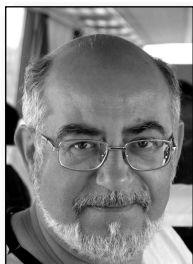
– Iertați-mă, domnule general, dar comparați, vă rog, tonul cu care colegul nostru scrie, în general, cu tonul din paginile despre Miruna. Domnul agent de circulație Chioască Victor ia de obicei totul à l'aise, e ironic și chiar auto-ironic, pe când aici, în paginile pe care ni le-a citit astăzi, dă să moară. Păi nu de castrare e vorba? Dacă-l lăsăm singur cu Beyoncé, sau cu Lady Gaga, sau cu Nicoleta Luciu, să fim siguri că nu are nici măcar ochi pentru ele. D-apoi altceva.

Cred că v-ați dat deja seama că Sonia nu se lăsa cu una cu două. Voia să fie mereu deasupra. Aici însă nu era vorba numai de ambiția ei de a se impune cu orice preț: avea și un pic de dreptate. Generalul Arnăutu a trebuit să bată în retragere:

– N-aș vrea să insistăm, mai mult decât am făcut-o deja, asupra acestui episod intim la care Victor ne-a făcut părtași. L-a scris bine. Rana pare vindecată. Dacă el nu poartă pică nimănui pentru cele întâmplate, de ce să ne înverșunăm noi?

Așa și era. Niciodată, nici măcar acum, când scrisesem paginile acestea, nu mă gândisem că Miruna, sau ai ei, îmi făcuseră vreun rău. Dacă, după patru ani de la absolvirea școlii, nu-mi părea rău că ajunsese agent de circulație, ce rost ar fi avut să dau acum vina pe Miruna sau pe reforma care lovise nemilos industria și viile Mizilului?

Dan NORȚĂ

CLANUL SICILIENILOR

Când mă uit în calendar, nu-mi vine să cred: au trecut 40 ani de la absolvirea facultății. Cu siguranță, pe tineri cifra îi duce cu gândul la un moșneguț venerabil, care merge la aniversare sprijinit în baston, dacă nu cumva într-un cărucior cu roțile. Textul de față vine cumva să contrazică această imagine.

În ultimii zece ani, ținând legătura pe internet cu colegii de facultate, am organizat împreună întâlniri anuale în București, urmate de sejururi în comun. Anul acesta, fiind cifră rotundă, am stabilit că ar fi cazul să facem o excursie mai deosebită, că doar la Mamaia, Bran și Sâmbăta am tot fost. Din lista de propuneri (Portugalia, Creta și Sicilia), a fost votată Sicilia, un lobby puternic venind din partea unei colege care, în timpul liber, e ghid la o agenție. Culmea e că, în final, colega în cauză n-a mai putut veni cu noi, fiind solicitată să conducă un grup în America de Sud. Sincer să fiu, am fost ușor dezamăgit de alegere, despre Portugalia și Creta mai știam câte ceva și îmi doream să văd, de exemplu, civilizația minoică la ea acasă. Despre Sicilia nu știam mai nimic și nici nu-mi închipuiam că ar fi mare lucru de văzut. Dar dorința de a petrece o vacanță cu colegii de facultate era prea puternică pentru a renunța în favoarea altei destinații.

Uite așa, pe la sfârșitul lui aprilie a debarcat pe aeroportul din Catania un grup de opt persoane plecat din București și, aproape simultan, încă un coleg îmbarcat la Stuttgart. Ultimul, Chris, e un personaj simpatic, în ciuda originii sale teutone, prin definiție lipsită de umor. De fapt, ar trebui să-i fim cu toții recunoscători, pentru că sursele principale ale fondurilor structurale sunt Franța și Germania, ori el își plătește de mulți ani impozitul pe casă în Franța și cel pe venit în Germania.

Am fost cazați la un hotel din Letojanni, o stațiune mică dintre Catania și Messina. Hotelul este cocoțat pe vârful unui deal, pe malul mării, oferind o panoramă superbă. Undeva, în zare, se zărește Italia continentală. Menționez, în trecere, că am beneficiat de condiții excelente de cazare și masă, *all inclusive*, o expresie care mi-a devenit tare dragă după ce am constatat că „all” includea și o sticlă de vin la fiecare masă. Toate la niște tarife modice, pentru seniori. Remarcați eleganța cuvântului „seniori”, complet diferit de vulgara expresie „old men”.

Ceilalți colegi de sejur erau, în marea lor majoritate, mai seniori decât noi. Erau și câteva senioare singure și cochete, prilej de tachineări permanente la adresa lui Chris, sosit fără consoartă.

Excepție făcea o pereche de tineri, vecini de balcon, care plătiseră un supliment de tinerețe. Ne-au mărturisit că fuseseră cu un an în urmă în Grecia, în condiții de 5 stele super all inclusive și li s-a acrit de snobismul românilor de acolo. Cică o cucoană nu contenea să ofteze:

– Mi-e dor de vila mea din Snagov!

Tânăra noastră a încercat să strecoare o vorbă:

– La mine la bloc...

La care cucoana, cu ochii mari, plină de respect:

– Aveți un bloc ??

Am mers în excursie cu două aparate de fotografiat după mine. Unul, proaspăt achiziționat, avea un zoom de 35x și când îl foloseam la maxim, stârneam invariabil exclamații de uimire:

– O, ce sculă are Norică!

Paranteză: Norică e un nume vechi de 45 de ani, acordat de colegi pentru că în facultate erau prea mulți Dani și Viorei.

Cum aparatul nou nu avea acumulator de rezervă, îl căram după mine și pe cel vechi. Lucru care s-a dovedit salutar, fără să vreau am ascultat sfatul profesorului de la cursul de foto: „*Un aparat se poate oricând strica, așa că e bine să aveți în permanență la voi unul de back-up*”. Într-o seară, la întoarcerea dintr-o excursie lungă și obositoare, am scos de la gât simultan puloverul și aparatul foto care, căzând de la înălțime, s-a făcut praf. Șocul (meu) a durat trei secunde, până mi-am amintit că aparatul era asigurat.

Deși aprilie, vremea era bună de plajă, se putea face baie nu numai în piscină, ci chiar în mare. Doar că, fiind constănțeni, Leni și cu mine nu eram atât de dornici de plajă, așa că ne-am înscris în toate excursiile posibile. Am avut un singur ușor regret - din cauza lipsei de participanți, excursia din Malta, pe care o așteptam cu interes încă din țară, cea mai scumpă și cea mai obositoare din toate, n-a mai avut loc. Dar vă dau un exemplu grăitor al faptului că fiecare rău are și ceva bun în el: știți ce reconfortant e să primești înapoi niște bani după ce deja îi cheltuiseseți?

Una peste alta, excursiile ne-au făcut să constatăm că, în ciuda părerii mele preconcepute, în Sicilia față de multe alte locuri, ai ce vedea. Ba chiar, pe zi ce trece, am rămas din ce în ce mai încântați. Poate și din cauză că n-am avut așteptări prea mari. Uneori, ignoranța e un rău care are și ceva bun în el.

Insula are o suprafață de zece ori mai mică decât România și totuși

vezi munți mai înalți decât Bucegii noștri. Vezi” nu e doar o figură de stil, vulcanul Etna, înalt de peste 3.300 metri, este vizibil din toată jumătatea de est a insulei. Este un vulcan activ, care fumează în permanență. Când am trecut prima oară pe lângă el, părea un moșneguț cu părul alb, puflind din pipă. Dar în prima dimineață

petrecută pe insulă, ne-am convins că nu e doar un vulcan ieșit la pensie - am găsit terasa acoperită cu o pulbere de zgură fină, cenușă trimisă în timpul nopții în semn de „Bun venit!”, ca de la un senior la alt senior. Ulterior ne-am dat seama că era o operație cosmetică, de întinerire. Dacă în prima zi, versanții Etnei erau înzăpeziți, de un alb imaculat, la următoarea excursie am văzut un întreg versant înnegrit de zgura eruptă peste noapte.

Etna nu e singurul munte, întreaga insulă este un lanț de munți și de dealuri, care își înalță coamele direct din mare. Poate că există și câmpii ascunse între munți, dar pe unde am trecut noi, n-am văzut nicăieri o suprafață plată, măcar de mărimea unui teren de fotbal. Din acest motiv, orașele construite în pantă au un aspect interesant, cu soluții arhitectonice care de care mai ingenioasă. În multe locuri, denivelările au dus la apariția unor tradiții locale, cu caracter de sărbătoare, atracții cu totul inedite pentru turiști.

În Caltagirone există o scară de aproape două sute de trepte care, în funcție de sezon, este ornată cu diverse tipuri de flori. În Noto, în anumite perioade, o stradă în pantă este acoperită de sus până jos cu picturi realizate din petale. Din păcate, pe ultima am văzut-o doar în pliante.

Datorită climei mediteraneene, dar și a reliefului montan, vegetația este cât se poate de variată. Găsești, unul lângă altul, pe de o parte mirt, viță de vie, palmieri, oleandri, cactuși, agave, migdali, măslini, citrice, pe de altă parte, pini, stejari, fagi, conifere. Totul într-un amestec multicolor care îți încântă privirile. Și nu doar privirile, ci și celalalte simțuri. În sala de mese se făcea în permanență o coadă mică la un aparat care producea suc din portocale mici și roșii. Am auzit că din cactuși se face o dulceață deosebită. Nu mai vorbesc de migdale, măslina sau de vinul de Marsala, cunoscut în întreaga lume.

Istoria Siciliei începe din cele mai vechi timpuri, când se pare că insula avea numele Trinakria. În traducere înseamnă „trei puncte” și cea mai evidentă semnificație are legătură cu forma triunghiulară a insulei. Dar, cu siguranță, simbolistica, mult mai profundă, are implicații religioase. Cert e

că expresia plastică a trinakriei, un cap de meduză înconjurat de trei picioare, este nelipsită la toate tarabele de suveniruri.

Din tot ce am vizitat până acum, eram convins că Spania are diversitatea cea mai mare de influențe culturale. Ei bine, Sicilia o depășește și cred că în Europa este incomparabilă din acest punct de vedere. Ca o curtezană la colț de stradă, a fost cucerită pe rând de fenicieni, greci, cartaginezi, romani, arabi, spanioli, bizantini, normanzi... Nu s-au găsit încă dovezi că ar fi fost „violată” de vikingi, dar se fac cercetări în acest sens.

După ce Zeus, respectiv Jupiter, au căzut în uitare, religiile dominante au fost pe rând ortodoxă, musulmană, romano-catolică.

Sicilia de astăzi, variată și atractivă, este rezultatul acestor cuceriri succesive. Fiecare rău are și ceva bun în el. Așa că am putut vedea în Taormina și Siracua teatre antice grecești, de formă semicirculară, cu o acustică perfectă, unde și astăzi se țin spectacole cu piesele lui Eschil și Euripide. În Agrigento, pe Valea Templelor, există câteva temple grecești, unele mai bine conservate decât Parthenonul.

Tot din epoca antică am văzut câteva teatre romane, de formă elipsoidală, iar în Piazza Armerina, o vilă romană cu mozaicuri foarte bine păstrate, în suprafață totală de 3500 metri pătrați.

În Siracua, rezistența pereților catedralei este dată și acum de coloanele masive ale unui templu antic. Lăcașul a fost pe rând templu, moschee, biserică.

Apropo' de Siracua, îmi mărturisesc pe această cale ignoranța. Știam că Arhimede a trăit în Siracua, unde din când în când făcea baie și striga „Eureka”. Știam că a inventat acolo focul grecesc, cu ajutorul căruia a incendiat flota romană. Știam că a fost ucis acolo de un soldat roman și că ultimele lui cuvinte au fost „*Noli tangere circulos meos*”. Dar eram convins că Siracua e un oraș în Grecia și, când am auzit de Siracua din Sicilia, credeam că e o coincidență. Ei bine nu - am pășit în Siracua pe urmele lui Arhimede, iar o piață îi poartă numele.

Urmele lăsate de diverșii cuceritori ai insulei nu sunt totdeauna distincte. În Piața Domului din Catania există o fântână din Evul Mediu, pe care tronează un elefant din perioada cartagineză, care duce în spate un obelisc egiptean.

Chiar mai interesant este amestecul de stiluri, vizibil în Catedrala

din Monreale și în Capela Palatină din Palermo, ambele construite de aceiași meșteri, dovadă asemănarea evidentă. Deși arhitectura generală dovedește că au fost ridicate în perioada normandă, pereții sunt acoperiți de mozaicuri de tip bizantin, iar în partea de jos și în curtea mănăstirii vezi arabescuri - ornamente cu motive geometrice și florale.

Ocupațiile principale ale sicilienilor sunt pescuitul și agricultura, atât cât permite relieful. Dar există și ocupații locale, tradiționale. Caltagirone e cunoscut pentru ceramica sa care împodobește, printre altele, celebra scară înflorată. Noto e renumit pentru balcoanele din fier forjat, cu susțineri ornamentale fanteziste. Siracuza are mari cariere de calcar, dintre care una e vizitată de numeroși turiști. Are o acustică excepțională, o formă ciudată și o legendă care a făcut-o cunoscută tuturor. Pe vremea aceea, cariera era săpată de condamnați, iar Dyonisos, tiranul Siracuzei (nicio legătură cu zeul omonim) stătea ascuns în nișa de sus pentru a asculta, profitând de acustică, eventualele planuri de evadare. Datorită formei, dar și a legendei, peștera se numește astăzi „Urechea lui Dyonisos”.

Sicilienii, fiind oarecum izolați de lumea așa-zis civilizată, au principii mai conservatoare. În Palermo, o fântână împodobită cu statui dezgolate este numită de locuitori „Fântâna rușinii”. De altfel, onoarea este un principiu de bază în rândul Mafiei, o organizație veche în Sicilia de sute de ani. Cum Mussolini încă din anii ‘20 a început o campanie anti-Mafia, mafi-oții au devenit cei mai înfocați antifasciști, sprijinind în mod eficient debarcarea aliaților. Acordul cu anglo-americanii a dus la o înflorire a afacerilor Mafiei după al doilea război mondial și abia după câteva decade s-a reușit o reducere a influenței acesteia. Astăzi, din ce în ce mai multe magazine au un afiș „*Pizzo free*”, prin care anunță că refuză să plătească taxa de protecție. Deși lipsit total de simpatie pentru o organizație de acest gen, mi-am cumpărat o șapcă specific mafiotă, numită coppola. Ușoară, comodă, răcoritoare. Fiecare rău are și ceva bun în el.

N-am vorbit nimic despre Palermo, al cincilea oraș al Italiei, cu palatele, monumentele, Teatrul Massimo, unde a cântat celebrul Caruso, catacombele capucinilor... Doamne, ce macabri pot fi oamenii uneori!

N-am vorbit despre catedralele impresionante din Palermo, Catania, Siracuza, adăugate la șirul nesfârșit al domurilor mărețe din Europa... N-am vorbit nimic despre Insula Bella de lângă Taormina, al cărui nume spune totul.

Dacă le-aș descrie pe toate, ar ieși un volum imens, pe care Sicilia chiar îl merită. Dar nu cred că e acesta rolul meu. Pentru că, spre deosebire de alte lumi, Sicilia trebuie nu numai văzută ci simțită prin toți porii. Acolo, la fața locului.

Corina Petrescu

Singur

Zbor fără aripi,
Ocean fără imensitate,
Pădure fără ploi și fără
Nicio pală de vânt,
Ierni fără zăpezi și
Drum fără cale...

Păsărea nu mai cântă,
Sania rămâne împotmolită,
Iar gândul își caută culori
Pe care cu greu le va găsi
Dacă
Le va (mai) găsi...
Altarul amintirilor ia foc,
Oglindea se sparge în cioburi
Multe, dureroase, inutile...

Noi ne luăm adio
Și nu vrem
Să plecăm.

Azi

În umerii pierduți,
Zdrobiți de singurătate,
Nu se mai împlântă
Aroma dimineții.

Doruri se-nghesuie
Usturătoare,
Zăbrelele nu le mai poți rupe,
Sunt încă în termen de garanție.

Împletești zile cu amintiri:
O noapte pe față, o zi pe dos.

Colivia se împotrivește plecării
Deși ușa rămâne întredeschisă.

Iată, dincolo de ea,
Rânjește, nătâng, o ghilotină.

Negru

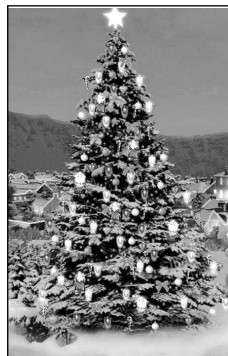
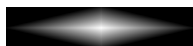
Legăți îmi erau ochii
Cu o zdreanță dublă, neagră,
Traseul răsăritului de soare
Nu-l mai puteam urmări.
Nori groși îl înveleau în
Fiecare zi.
Tropotul copitelor vesteau
Grele dimineți,
Un cal negru le colora,
Cursa lui nebună,
Fascinantă,
Le umplea până la refuz.
Dune întregi de nisip
Își înălțau praful până la cer,
Aerul rămas nu era deloc prietenos.
Spectacolul copitelor se întindea
Pe tot parcursul zilei
Devenind ceva obișnuit.

Și doar noaptea
Îmi devenea un oarece prieten,
Un somn din care nu știi niciodată
Dacă te mai trezești
Fie chiar și numai
Pentru a-ți umple urechile
Cu tropotele cailor
Negri.

Poem

Raza care
Arde sau măcar
Pâlpâie
Chiar și după ce
Toate luminile
S-au stins...

Un pumn de
Stele albe...

Constantin MIU

SĂPĂTURI

– 'Nea Dumi e acasă? întrebă femeia.

Tânărul nu-i răspunse. Trase din țigară, după care apucă sticla de gât și turnă alene în pahar. Bău cu sete, pe nerăsuflăte, aproape tot paharul. Se șterse cu dosul palmei, luă apoi între degete câteva alune, pe care le aruncă în gură, dând capul pe spate.

Femeia se apropie din spate și-i puse palma pe umăr. Abia atunci acesta tresări și, după ce dădu mai încet sonorul aparatului la care asculta manele, întoarse capul.

– Marcelică, 'nea Dumi e acasă?

– Doarme, tanti, doarme, repetă tânărul, părând deranjat de cea care îl întrebase de tată.

– Cum o fi putând să doarmă pe hărmălaia-asta?! se minună femeia.

– Cu spume la gură, după ce-a dat gata două sticloaște de Săniuță! veni explicația.

– Ia, dă fuga și scoală-l!

– Nu pot, bre, tanti Maria, că abia ce-a ațipit.

– Și ce dacă...

– Face urât dacă-l scol înainte să-și fi făcut efectu' Săniuța! O ia ca medicament și-i trece de toate alea!... Dacă nu-și face efectu' siropu', face urât moșu'!... Odată, am luat-o pe coajă, că tot așa, m-a frecat la icre un vecin, să-l scol...

– Las' că n-o iei pe coajă, că i-am adus pensia, lămuri poștărița.

– Tanti, știi ceva?... Mai bine lasă-mi mie cuponu' și banii, că moșu' nu-și face somnu', ne ia p-amândoi la ture, iar pentru mata nu răspund!...

Pentru că femeia nu dădea semne că s-ar învoi, Marcel Pestițu insistă:

– Ai, că-ți las de-o prăjitură și-o ciocolată...

– La pensia lu' dom' colonel, zău c-ar merge un Garone!... Mi-e frică, zău, să nu dau în diabet, că pensionarii aștilalți din cartier, cân' le duc pensia, în ziua respectivă, mă tratează ba c-o prăjitură, ba c-o șarlotă, cu multă frișcă...

Marcel Pestițu se uită atent la poștăriță, de parcă ar fi vrut să-și dea seama dacă diabetul decare-i tot vorbea și-a arătat vreun semn.

– Dacă-mi dai pensia lu' moșu', îți las și matale d-un Martini, încercă el să negocieze.

★

– Ce tot mă bați la cap, mă, nea Fichiret, și vrei să știi unde-i Mar-

cel? se rătoi Gina Priboianu la cel care o sunase.

– Cocoană, am o urgență! mai insistă omul.

– Ai greșit numărul. Sună la 112 ! Și-i închise în nas.

De felul ei, Gina Priboianu era iute, dar în acea zi, când a fost sunată de ture - cum îi zicea ea - era chiar nervoasă. Îi spusese soțului să nu întârzie cu transportul-ăla, pentru că avea de gând s-o ducă în piață, să facă mai multe cumpărături.

Telefonul sună iar.

– Ți-am spus, abi, că nu știu pe unde golănește Marcel! țipă femeia. O fi la biliard, cu golarii lui, dracu' să-l pieptene!... La noi vine numa' cân' are nevoie de ceva, și nu face pui p-aci...

– Sigur nu știi unde-o fi?

– Alaltăieri, l-a rugat pe soțu' să vină cu furgonu' la Altex, că voia să ia un frigider pe cuponu' de pensie a lu' ,nea Dumii... Nici nu l-am întrebat p-al meu dacă l-a rezolvat pe Marcel...

– Cocoană, e belea mare! Avertiză Fichiret, d-aia întrebam la tine de Marcel.

– Ce dracu' o mai fi făcut?! se sperie femeia.

– Nu el, moșu'...

– La câtă votcă bagă-n el, o fi căzut pe stradă. Nu e prima oară! vorbi sentențios cea care fusese sunată.

– Căzut, căzut, repetă grav tătarul. Sculat la el, nu puteam!

– Ai dreptate, abi, cine să poată urni matahala-aia?!

– Cocoana, nu puteam sculam... E mort, cocoană!

– E, pă dracu'!... A dat colțu' ,nea Dumii?... 'Ai dă mine și dă mine!

– Cocoana, vino repede, să iei ploconu'!... Io musulman eram și nu putem să-l țin în casă... L-am târât în curte. Aman-aman, tare greu era!

– 'Ai dă mine și dă mine! se văicări femeia. Bine că m-ai sunat, 'nea Fichi... Vin cât pot de repede, numa' să dau dedeșteptu'-ăsta, al meu. Nu-ș' pe unde umblă, că nu răspunde la telefon...

Gina Priboianu se lăsă moale pe pat. Nepoata lu' 'nea Dumii (cum îi spunea omului toată lumea din oraș colonelului Dumitru Pestrițu, fost comandant al unității de rachete) era cea care avea grijă de bătrân - de când aceleia îi murise soția de inimă rea - și de unicul fiu, care la aproape 40 de ani n-avea loc de muncă, mulțumindu-se să trăiască din pensia tatălui. Mergea o dată pe săptămână acasă la bătrân (impropriu spus „acasă”, căci după moartea soției vânduse repede vila, iar banii îi băgase într-un cont, la o bancă, mulțumindu-se să stea în gazdă la un tătar, într-un cartier mărginaș), pentru menaj: gătit, spălat și călcat. De mai bine de un an, trecea tot mai rar - la două, trei săptămâni -, căci Dumitru Pestrițu, cicălit din fire, stătea cu gura pe ea, cât femeia trebuia. „Decât să mă freci pe mine toată ziua,

bună-ziua, mai bine-ai face instrucție cu fi-tu, că l-ai scutit de-armată, repede-repede, și-acum a ajuns un necioplît cu burtă de popă!” îi mai întorcea Gina vorba.

Puse mîna pe telefon și sună la Protoierie.

– Săru’-mîna, părinte!... Te deranjez și eu... Am dat de necaz...

– Ce s-a-ntîmplat?

– A murit ’nea Dumî...

– Dumnezeu să-l odihnească!

– M-a sunat ’nea Fichiret Osman, la care stătea în gazdă... Cică l-ar fi găsit înțepenit în casă, de unde nu mai ieșise de trei zile...

– Fi-su știe?

– De trei zile, nu-i de găsit! De când a pus mîna pe banii de pensie ai moșului... Cine știe pe unde-i toacă?!...

– Păcat, mare păcat... Mai făcea donații pentru biserică...

– Nu știam...

– S-au mai văzut cazuri de atei, care la bătrînețe au găsit Calea Domnului...

– Părinte, n-am timp de necrolog!... N-am un’ să-l duc! Ajută-mă, că nici nu știu ce trebuie pentru înmormîntare!...

– Adu-l la noi, la capela mortuară... Am acolo o rezervă, unde am toate facilitățile: îl îmbăiem, îl ferchezuim și-l îmbrăcăm în paltonu’ de scînduri... Nu mai pierde vremea! Adu-l acolo; de rest, ne ocupăm noi!...

– Da, părinte, așa o să fac, săru’-mîna!

– Chiar dacă nu o să fiu eu, îl găsești pe administrator. Îi spui că eu te-am trimis... Nu-i dai nimic!... Ne socotim după aia, că și-așa ai de alergat... Acu’ tre’ să merg la un botez; naș e frate-miu și mai schimbăm și noi o vorbă, două acolo, că nu ne-am mai întâlnit la sindrofii cam de mulțișor. De, fiecare cu afacerile lui...

Gina Priboianu se mai liniști. Preotul paroh era un om de inimă. Dar, după numai cinci minute o sună el pe femeie.

– Doamna Gina, să știi că nu facem nicio scofală!

– Cum adică, părinte? se sperie femeia.

– Păi, dacă zici că Fichiret l-ar fi găsit după trei zile, tre’ să suni mai întîi la Poliție, să preia ei cazul... După aia îl aduci la noi...

– Da, părinte, bine că mi-ai zis. O să-l sun pe adjunct. E văr primar cu soțul meu și cre’ că până vii de la botez, ne rezolvă el.

– Așa să fie!

★

De trei ore stăteau la poarta de la Morgă și nu-i băga nimeni în seamă... De sute de ori au apăsat butonul soneriei și tot nimic! Soțul Ginei Priboianu ațipise. Îi dădu un cot.

– Cum poți să dormi cu mortu’ lângă tine?

– Pe 'nea Dumi l-am pus în spate. Doar tu ești lângă mine!... Io-te, s-apropie cineva, mai spuse omul, frecându-se la ochi.

Într-adevăr, cineva se apropiase de poartă și le făcu semn să coboare din mașină.

– A sunat dom' doctor și a spus să vă-ntreb dacă aveți hârtia...

– Ce hârtie?

– Trimiterea de la Poliție; fără ea nu puteți intra! avertiză paznicul.

– Stăm aci de-atâta timp și n-ai ieșit să ne spui de treaba-asta?

– Nu-i mare scofală, dar nu sunase doctoru'!... Așa că vă duceți frumos la Poliție și veniți cu hârtia-aia. Pân'-atunci, poate apare și don' doctor. Zicea că se duce să-și cumpere un șorț nou...

★

La Poliție, era doar ofițerul de serviciu. Îi spuseră pentru ce-au venit, iar acesta îi avertiză că mai întâi trebuie îndeplinite câteva formalități.

– Nu-i bine c-ați mișcat mortu' din loc!

– Subcomisarul Abagiu zicea să ne ducem la Morgă...

– O fi zis, dar mai întâi se cuvenea întocmit un proces-verbal de constatare... Ei, lasă, că n-o fi foc! Dați și voi un coniac și ne înțelegem... Dacă tot l-ați cărat pân' aci, tre' să scriu cum l-am găsit...

– 'Ai mai repede, mai repede! îl zori femeia.

– Bine că e întreg! remarcă bucuros ofițerul.

– Da', ce, dom'le, voi ai să ți-l aducem tranșat? se interesă vădit supărat soțul Ginei.

– În cazul ăsta, era nevoie să dați și voi declarații: cine, cum și cu ce? Cei doi soți se uită mirați.

– Nu vă mai uitați așa la mine, că mă deochiați!... Vă duceți înapoi, unde-ați găsit mortu' și luați declarații de la ăia care l-au văzut.

– Cu-atâtea referințe, parcă-i facem dosar de angajare, fu de părere Gina.

– Să le luați în dublu exemplar: un rând la noi și altu' îl puneți în coșciug, că poate o avea nevoie pe lumea-ailaltă...

– Vorbești prostii, dom'le! se apără Gina Priboianu. Acolo, nu se muncește!

– Până dimineață, mă găsiți tot pe mine aci! Mai spuse ofițerul.

★

La poartă, a ieșit o persoană necunoscută.

– Păi, unde-i 'nea Fichi? se interesă Gina.

– S-a mutat d-aci. A vândut de grabă tot și dusa fost! Unde anume, nu pot ști, că n-a spus la nimeni!

– Ei, cum așa?... A plecat... Și n-a spus la nimeni!...

– Nu... La nimeni!

– Și când a plecat?

– Are câteva ore bune... A-n încărcat tot calabalâcul în trei camioane și p-acii ți-e drumu'...

★

S-au întors din nou la Poliție și i-au spus ofițerului ce-au pătit.

– De, ce să-i faci; sigur n-aveți noroc, conchise acesta. Legea e lege!

– Acu', ce facem?

– Fără declarații, nu po' să vă dau nimic la mână!... Să găsiți niște martori... Așa că, faceți săpături! îndemnă el. Da', nu vă grăbiți, că tot pe mine mă găsiți. Aci sunt până dimineață!

– 'Ai, nevastă, să luăm un târnăcop și două lopeți.

Gina Priboianu se uită la ceas.

– Are dreptate omu'... La Fero-metale n-a-nchis... Ai auzit ce-a zis - ne-așteaptă...

– Da, șefu', facem săpături.

– Și nu ne grăbim...

– Așa e, oameni buni: Graba strică treaba!... Eu v-aștept. Până dimineață sunt aci!... Da' numa' să faceți săpături!...

Minimaxime

♦ *Să nu uitați că eu am primit mai multe de la alcool, decât a primit alcoolul de la mine. (Winston Churchill)*

♦ *Oamenii sunt ca vinurile. Cu timpul, fie devin din ce în ce mai buni, fie se transformă în oțet. (Papa Ioan al XXIII-lea)*

♦ *Un dezavantaj al vinului este că face omul să încurce cuvintele cu gândurile. (Samuel Johnson)*

♦ *Realitatea este o iluzie care apare datorită lipsei de alcool (Napoleon)*

♦ *Nu ești beat atâta timp cât poți sta întins pe podea fără să te ții de nimic (Dean Martin)*

♦ *Nu-mi trebuie decât o bere ca să mă îmbăt. Problema e că nu-mi amintesc dacă este a treisprezecea sau a paisprezecea... (George Burns)*

♦ *Spun unii că e mai bine să faci dragoste decât război, dar dacă aveți chef de amîndouă, căsătoriți-vă! (Jerry Seinfeld)*

♦ *Bărbatul a fost creat înaintea femeii ca să apuce să spună și el câteva cuvinte fără să-l întrerupă nimeni. (Jules Renard)*

♦ *Un om e uman nu numai prin defectele lui, ci și prin calitățile lui. (Grigore Moisil)*

La minut

Doamnă, mi-a șoptit femeia îmbrăcată în catifea (cu limba din catifea cu buzele din catifea cu ochii din bob de cafea)/ șovăind între mine și dumneata nu văd unde ne-am putea ascunde voalul alb din priviri să nu-l vedem/ știu, nu mă întrebați, mulțimea întreabă, dar când fac o plecăciune pornesc din mine avioane, din cap îmi zboară. vă mulțumesc pentru o exagerată grijă despre nimicul de la care pornim ca să dăm de nimic. singurul meu viitor este somnul în care aievea poți împlini orice. nu, nu visul, doamnă. acela este pentru iraționali, pentru cei care cred în lumi colorate abstract. destinul meu, doamnă, cum ar zice un mare poet, este acela de a știopăta, fie și măcar în treacăt, tot mi-ar plăcea să știopătez. uite, așa, de drag.

acum dorm și pot să cred orice

puteam să cred orice coraline
despre ieșirea din noapte prin
podul palmei
sau cu zepelinul din paie direct
prin pupilă
să-ți fac din mână voioasă pa
ne vedem dincolo de memorie unde
nu am înțeles prea bine ce se află

acum dorm așa frumos
visez că sunt un cearcăn uriaș
plin cu iubiri eşuate
ale tale coraline
cum ale mele sunt încă vii
și le iubesc

am auzit că la noapte va ninge
în sfârșit vom avea și noi coraline
oamenii noștri de zăpadă
melci
tresăream la fiecare pas
și neclintita umbră mă urma
aveam corpul umplut cu inimi yo-yo
în dimineața în care ieșeam
din portativ

ca să merg
mă îmbătam coraline
îmi duceam la tâmplă un pistol
pe bancă o fetiță mă certa
altă dată din palme îmi crescuseră
lujeri

care mai de care mai îngâmfăți
cu papionul scos la vedere
am să-i îngrop în vene
poate s-or înzdrăveni și ei
la capătul lumii cine să ne aștepte
și castorul scobea de zor o scorbură
din tavan începu să curgă
cu melci de casă
cât pumnul

oameni și oamenii mei

silențioasă ca un drac urcam pe
trepte, cu
norii în spinare, munții
și munții mei, niște furnici dintre
cele mai
harnice, mă priveau, așa, înalți
îmi venea să mă duc, coraline
să mă tot duc departe, sus,
pe-o aripă
eu văd-strigam, tu vezi? apoi,
ridicam mâna,
eram la școală.
altfel, pictam păduri și glezne subțiri
de femei desprinse din îmbrățișări
fugare
erau vremuri, coraline, știu,
dar nimeni
nu m-a oprit din întâmplare
cum s-a-ntâmpat s-o iau la goană
printre
icoane în ziua celui mai mare
împărat
sau când s-a croit lumea cu susul
în jos de-a
trebuit să împart creioane colorate
la soldați
să le amintesc de umbre, de forme,
până la urmă de culoare, nu?
iubeam cum iubesc. felurit. oameni
șioamenii mei.
(cu trese de aviator pe umeri lați, eroi
naționali ori cascadori decedați
dar vestiți)
uneori mă vizita mama printre gratii
cu un braț de flori îmi plângea
pe umăr
tinerețea-i pierdută
mai târziu apărusem în vogue
cu florile de
la ea îmbrățișând un copac

poezie pentru că...

pentru că îmbrățișarea ta nu se
vedea
pentru că unghiul din care mureai
era monosilabic
îmi spuneai: sunt stăpână peste
bucata asta de scaun
pentru că înainte să fii tu eram eu,
cuierul
și geanta din cui
zi de zi agățată în cui prinsese forma
unică
fix între sprâncene se formase o cută
din piele confecționată cu tine
pe umăr
traversam, atunci, căi ferate pline
cu păpădie
când să te mai risipești?
pentru că oricât te-aș fi iubit mai
mult decât
rădăcină n-aș fi putut fi
de aceea știi tu

boema silviană

îți scriu dintr-un alt timp în care
toți oamenii dorm iepurește
dintr-un pasaj în care el se sinucide
pentru dreptate
sunt un copil prins de vreme
în singurătatea unei cucuvele
sper departe că fluturii se
vor întoarce în iarna asta mai blânzi
tu cum te mai simți
se lasă ceața surdă coborând
printre degete
răsfirate drum alb în strungăreață
mă mai iubești?
și aștept în nemărginirea cuvântului
un răspuns
a nins mult în iarna asta
cu flori de liliac iubito a nins

Vlad Turburea

Din ciclul „Povestiri de la Șipot”

Șase creioane

In clasa I am avut primele mele creioane colorate. Erau așezate într-o cutie de carton grosolan, poros. Parcă era o hîrtie de maculator, îngălbenită de vreme și îngroșată de lipsa slovelor; șase creioane colorate erau, de la stînga la dreapta - alb, galben, verde, albastru, roșu, negru. Oamenii mari săltau din sprînceană, ce mare lucru culori la pachet? Copiii în schimb se plecau, așa cum mi se întîmpla și mie cînd candela din perete mă apăsa pe umeri cu lumină.

Uneori erau ore de murire peste lume - pînă și limba clopotului în-lemnea! Atunci, dacă aveai privirea la tine, puteai vedea toaca de la biserică furișîndu-se pe uliță, de dor de copac neînceput; în murirea aceea dată împrejur, auzeam eu culorile lovindu-se între ele -albgalbenverdealbastruroșunegru - parcă era coada unui guștere bătînd în marginile cutiei de carton. Albgalver albgalver grunebastru șunero șunero, desena cu sunete viul gușterului meu și eu îl încărcam cu lăcrimarea unui lăstar de vie, retezat de căderea aerului peste grădină.

Trecuse vremea lui an tan tichi tan și ai tu pe tine culoarea lui verde împăratul; în ferestre, sub mușcatele roșii, păpușile din cîrpe se treceau în galben, precum fecioarele începute prea devreme; arcurile din lemn de sînger se frăgezeau pe garduri apoi păleau de prea multă ridicare spre cer; săgețile din cucută, în lipsa zborului, se frîngeau a amar; viermii de mătasă, de dragul urmei lor albe pe frunza grasă de dud, se lepădau de gogoasă a doua oară; șotronul se desena el pe el și tot el pe el se juca pe uluci.

Da, acum era vremea culorilor la pachet, albgalver verben verben strunero; aratăne creioanele, spuneau copiii, verben verben strunero. Sînt de la București, spuneam, de la Bucureeeeești, înțelegei voi? Așa spuneam, și lungeam litera e, o gustam pre limba-mi și o loveam cu tîmpla de cerul guri

- mama ta, îmi ziceam eu ca un om mare - o să te mestec pînă scot sunet de literă din tine. A! se mirau copiii, și lungeau și ei pe e, dar nu era e-ul meu, se săturau repede de mestecat și înghițeau cu noduri. Doar unchiul Costei mai știa rostul. De unde ai tu, Costei, cercelul de aur din ureche? Din Insula Paștelui, din Insula Pașteeeelui, înțelegi Americane?

Nu scriam niciodată cu creioanele mele, ziua le auzeam în ghiozdan - albgalbenverde albastrușunegru, albgalver verben verben strunero; seara, puneam cutia la capul patului, cu capacul deschis și mă lăsam dat difuzorului cu membrană; bună seara copii, acum o să ascultați povestea prințesei de sare; a fost odată ca niciodată un tărîm al apelor, atît de întins, încît paserile care îl străbăteau făceau pui în plin zbor. În penumbra odăii, creioanele scînteiau. Mamă, mă întreba mama, de ce nu tragi și tu măcar o linie cu creioanele alea? Nu pot mamă, spuneam, nu vezi tu, dacă scriu cu ele, se topesc! Astea sînt lumînări, dacă scriu cu ele, se aprind și se topesc! Și ascultam mai departe povestea prințesei de sare; mă întrebam cum vine treaba cu facerea puilor în plin zbor și desenam în aer, cu degetul arătător, ceruri, paseri și ape; da, mereu cu degetul, topește-te tu deget al meu, mai am nouă, dar creioanele mele sînt doar șase.

Trecuse toamna și iarna, acum rochiile de mireasă se scuturau peste lume, gardurile de mărăcini se înroșeau de sîngele Domnului; în dor de iarbă crudă, oamenii se credeau miei și se lăsau duși la tăierea de păcate; seara, se vedeau pe cer lehuze cu sînii gri, venind dinspre Calea Laptelui; pe la porți, el și ea se sărutau - așa spuneau unii - de fapt eu cred că schimbau cuvinte în tăcere. Flămîndă, viața se începea ea pe ea din toate pările, numai creioanele mele rămîneau neîncepute. Desenam și acum cu degetul arătător, ceruri, paseri, ape.

Americane, îmi spunea Costei, un cercel se poartă în ureche, la vedere, nu în buzunarul de la piept, înțeleeeegi? Nu înțeleg Costei! Începutul Americane, începutul, ca să nu plîngi neînceputul! Ce știi tu Costei, ce? Auzi! albgalver verben verben strunero.

Într-o zi, cutia mea cu creioane colorate albgalver verben verben strunero a dispărut. Timpul cădea la picioarele mele cu gîtul întins. Învățătorul a întrebat clasa dacă are știre de asemenea întîmplare. Da domnule învățător, eu le-am luat, a spus Nicolici; din caietele de pe bănci, se auzeau petele de cerneală cum se usucă pe file; da domnule învățător! prea strînse în tocuri, penițele Klaps se răzvrăteau în onduleuri de sineală; cerurile se amestecau în călimări, cu paseri cu tot.

Treceți prin fața lui și spuneți-i ce aveți de spus, a mai zis învățătorul nostru. Unul a spus - de ce Nicolici? Altul - să nu mai stai în bancă cu mine! Apoi a venit altul și a spus: houle de culori! Și atunci toți copiii au spus în cor, houle de culori, houle de culori!

Eu am spus - Nicolici, poți să-mi dai tu creioanele înapoi, poți?

Se auzeau petele de cerneală cum se usucă pe file, penițele Klaps se răzvrăteau în onduleuri de sineală, hîrtia albastră în care erau îmbrăcate abecedarele se decolora văzînd cu ochii.

Uite, acestea sînt culorile tale! Și Nicolici mi-a dat o foaie de vocabular pe care erau desenate ceruri, paseri, ape și prințese de sare.

Alchimie fără perdea

Vezi tu Iasomie ce văd eu, uite rîndunica, se scaldă în zăpadă, vine primăvara în decembrie Iasomie? Hai femeie, zic, hai afară să o vedem cum se coboară la vale, pe podul Grant. La noi acasă, primăvara venea întotdeauna de pe dealuri, aici dealul meu este podul Grant; valea Gilortului a mea este acum Ciurelul. Hai Iasomie pe vale, să stăm cu poala întinsă, poate ne cade în ea o pală de vînt!

Îmi iau seama, vorbesc singur, nici urmă de Iasomie prin casă; însă nu am păreri, o rîndunică se scaldă în zăpadă; dacă o prind!? am prins tot felul de păsărimă, gîngăanii nu mai vorbesc - greieri, călugărițe, licurici, scarabei, în fine toată fojgăiala ierburilor și a văzduhului - dar uite, rîndunică și libelulă, nu. Dacă... Sună telefonul; iar s-a dus rîndunica mea. Da! Alo, bă ăsta a lu' Anica, mă puță, ttuuu tu ești mă vere? Îmi sfîrîie inima, după vorbă e Mitru de la Turburea... Bă, mă auzi, sînt Mitru, iote de ce te sun, vino acasă cît poți tu de repede. Îmi mai sfîrîie inima o dată, uite așa, parcă pe sub piele trec furnici - în sus, în jos, în sus, în jos. Sorin, Sorin al tău! Acum, furnicile au găsit o firimitură de pîine și se încaieră pe ea. Ce e cu Sorin, Mitrule? Ce să fie? e bine, da' a damblagit, auz' că aruncă unii de pe casă cu țigle dupe el. Și zîc așa - broască prin costreie, Sorin pe resteie! Da' nu ie niminea pe casă, nu vorbește neam, ne uitarăm și noi, chemarăm și pe popa Costică, nimic bă, nimic, auz', nimic! Vino acasă că întrebă de tine.

Vorbesc un pic cu furnicile, furnicuțăuță la noi pe uliță prin țărînă-înă hai să-i dau lumină și mălai cu susai! Nu mă îngîină nimeni, asta e bine. Nu mă ceartă nimeni, de ce să mă certe? Doar perdeaua de la fereastră se înfoaie un pic - și se umflă în peniță ca mîndruța în rochiță - cine cînta așa? Ori - cireșule frunză rară, frunză din poiană, sau - un hoț de vîntor rupse trei fire de păr... Cine?... Lina și Mărin al ei, puneau duminica, la picap, placa Mariei Lătărețu. Se așezau la poartă, beau țuică și mînceau porumb copt pe jar, sub cazanul de aramă în care fierbeau prunele, mari cît oul de porumbel. Și-așa mă, chiuia Mărin, să-i mănînc gura de femeie, că frumos cîntă! Tomițoaiicii îi tremura barba; și mîna în care ținea țoiul de țuică îi tremura. I se umezeau ochii - of Mărine, Mărine, să tai tu cireșul ăl pietros din vie! Ce of Mărine, Mărine, iote a dracu' cu cireșul tău cu tot și născătoarea cui

te-a făcut, iar bei fă! striga ăsta la mumă-sa. Cît sînt io de Mărin Iordanca, te duc la nebuni, la Sofronie, să dai frunze la viermii de mătăsă. Măi bine vez' cum faci cu zburatul peste casă, noaptea. E! a dracu de hîrlă, cu a bătrî-nă cu tot. Tomițoaica avea în păr șaptezeci de primăveri și în urmă cu cinci ani încă se mai urca în cireș. Își sufleca poalele și aduna cireșe în șorț. Ce ie fă și cu aia, i să vād toate oasăle goale, să uită copiii la ea! Luați mă mamă și mîncăți, zicea asta, cireșe dulci mumă, să fie de sufletu' lu' Drie!

Alooo! Omule, tu mă ascuți? Ei da, Mitru și furnicile. Între timp, furnicile sanitar au făcut un pic de curat în urma furnicilor soldat. Da Mitrule, da, vin sîmbătă. Bine mă, da' nu uita, hai noroc!

Ies pe terasă. Cald, prea cald pentru decembrie. Dinspre lacul Ciurel, soarele se uită în urmă. Da, s-a dus rîndunica! A rămas în zăpadă doar locul de scaldă. Îmi vine poftă să amiros, da, să amiros; chiar întind gîtul un pic - hauuu, hauuu, fac. Hauuu, hauuu! Aici miroase a nimic, a forme de copaci, a ghiceală de copaci, a umbra lor, a umbră de vecini, a umbră! a umbra mea. Nici măcar flori de gheață pe fereastră nu sînt, să te prefaci: ia uite, aici e o turturică, dincolo sălcii, dincoace o libelulă pe papură, hașt faci cu mîna prin aer, hașt! și îți iese aburul pe gură; hașt - abur, hașt - abur și te trezești cum viața ta curge la vale pe geam; îți rămîne o picătură pe degetul arătător, ia viață, ce gust ai tu? ce gust să aibe? de viață.

De viață... Mă gîndesc un pic, bani de lemne i-am lăsat lui Sorin, de fapt i-am pus lui Mitru în mînă, ai tu grijă, ăsta îi bea, de ale gurii să mai fie ceva, atunci? În august, cînd a ieșit de la Dobrița, m-am înțeles cu el, gata mă, zicea, nu mai beau, mă apuc de treabă, repar și casa. Zău dacă te mint! Așa să faci Sorine, poate găsești și o fată mă. Mustăcea, de unde fată? De unde, de unde, te învăț eu? Mă socoteam, doamne, o fată bună îl trage după ea, hai omule să plivim prin grădină, hai omule pe deal, a dat lăstaru' în vie, hai omule la poartă să ne vadă lumea cum ne ținem de mînă - uite lume cum ne ținem noi de mînă, nu vezi tu lume că avem deșteale împletite, ne merge bine lumeee! Da bă, așa ie, zicea și Mitru, o femeie bă! îť' ie să te, bei din gura ei, sorbi din ea bă nărodule, nu te rîde! Te ia cu călduri, te pui pe ea, te ia cu frig, o pui pe tine, te învelești cu ea, un cur de muiere, mucea! Îhî! se uita Sorin în gol, îhî. Ce dracu mă polomotiți atît la cap, am io viața mea, viață! nu floare de gheață topită de suflarea care vă iasă pe gură. Hai să scuipăm în palmă și să tăiem scuipitul în două, unde să duce viața mă?

Aceasta e a doua îngereasă din suita de protocol a arhanghelului. Intrați domnule! spune, intrați. Arhanghelul mă întîmpină într-o ținută lejeră, pe trupu-i subțire - cămașă de in dată în două ape, poale largi, mîneci la fel, în picioare - sandale ușoare din petice de cer. O singură podoabă la încheietura mîinii drepte - amintirea lui despre lume, bătută în stil Lemuria, cercuri de apă cu intarsii de pămînt. Pe un jilț, aripile lui la odihnă - o pasăre fără trup!

Ah tinere domn, vă așteptam, ce mai faceți? O întrebare de politețe, arhanghelul știe ce fac tot timpul. Poate da, poate nu, mă citește el, avem și noi scăpările noastre. Dar despre asta mai târziu... haideți să ne așezăm. Așadar?! ce aud despre dumneata? În ultima vreme dai o atenție deosebită curții noastre și slujitorilor ei! Gustăm această silință și întorsătura cuvântului vostru. Eu sînt înfiatul de îngeri, m-au luat de la mama mea bună pe un ciur de lumină - ei bine, consiliul nostru se gîndește serios la această mirare, să așteptăm o vreme însă. Se apleacă spre mine; cămașa de în se ridică de o palmă. Mai sus de gleznă, pe sub piele, îi văd clar vinele albastrii. Ei da, am și niște monturi la degetele mari, noroc cu aceste sandale, sînt ușoare ca pana, cum spuneți voi. Se apleacă și mai mult. Știi, mai jos cu un cer se aud glasuri, care spun că prea ne tragem de șireturi cu oamenii. Chiar ieri am avut pe rol o chestiune delicată. Un înger grabnic din fire și ametit, a lovit în plin, pe trecerea de pietoni, colț cu strada Ceahlău, un om. Arhanghelul aproape îmi suflă în ureche: tînăra noastră generație, ce să mai vorbim!... mă rog, nu toți... uite, îngerul ăsta e în vorbe - ca să nu spun mai mult - cu o femeie de-a voastră. Nemeșă, nu zic, ohoo...prea, prea! Arhanghelului îi licăresc ochii - sau mi se pare?

Prea - prea, repetă el. Da domnule, a trebuit să trîmbițez, să trag niște sfori să-i dăm omului numele înapoi și asta fără să-l jumulim prea tare pe îngerul nostru. Deschide brațele larg - adică spune și dumneata, nu?

Mă uit în jur - o masă din cristal Domeno Sauri, cu stratul gros de o șchioapă. Printre reflexiile verzui se văd trecînd vieți. Apoi scaune, scaune, scaune - multe scaune, sprijinite pe trei picioare. Mie îmi aduc aminte de stîlpii de la cap. Peretele din dreapta noastră se închipuie din firide în care sînt puse la păstrare uitările - prima uitare, a doua uitare... uitarea de azi! În stînga, fereastra mare prin care se văd cerurile cum se schimbă, lumile cum se împetritează. Apoi, jocul de sunete, asemănător pietrelor de rummy, suspendat în aer. Și peste toate, lumina, ei, nu domnilor, nu lumina pe care o știți voi! lumina asta e altfel, poți să o apuci cu mîna, poți să te dai cu ea pe față, poți să o întinzi pe pîine dacă vrei. Cînd am venit cu mama prima oară aici, totul era la fel. De ce ai adus și copilul Ană, au ne-am înțeles noi la o asemenea lucrare? Lasă domnia voastră, zicea mama, să se învețe de mic cu drumurile.

Tresar. Hai să vedem și ziua duminică de miercuri, îl aud pe arhanghel. Ei da, priviți-mă, sînt eu, un pic din față, un pic din profil, un pic mă trec! Da, înțeleg, vindeți tutun, aveți un stand deja, îi spun clientului meu. Oh, oh - arhanghelul pune un stop cadru, secunda patrușdoi. De unde de neunde, scoate două trabucuri. Face cu ochiul - hai, ia! Ei, încerc să mă las. Hai, hai, ne prostim și noi. Aprindem, pușăim... puf, puf. Dacă nu ați fumat asemenea trabucuri, e timpul să o faceți.

Clientul meu e de fapt o... clientă. Doamnă, iată în această scenă virtuală concepția noastră privind reclama la produsele dv. În panelul perspectivă, vedem această scrumieră octogonală din sticlă. Vertical pe scrumieră, în axul central, un tub tot de sticlă, susținut din patru părți de un schelet metalic, argintiu. Încercăm să sugerăm o rampă de lansare. Intru cu frenezie în tot felul de detalii tehnice - da, avem câteva surse de lumină, target spot, omni, area light, skylight... sigur, și umbre difuze. Tot ansamblul pe un diamond gradient, începînd cu verdele unei frunze de tutun și terminînd cu o nuanță de piele de mulatră. Plimb o target camera prin scenă și facem vizualizări din unghiuri diferite. Folosesc un canal alpha și arunc din două setări, câteva flori de iarba dracului în tubul de sticlă...voila! Doamna pare buimăcită. Firește, dimensiunile panoului publicitar le alegeți dv., spun. Se pare că mi-am cîștigat pîinea pe ziua asta.

Arhanghelul e ușor îngîndurat. Mă prinde discret de mînă - știi, avem o versiune warez despre următoarele zile ale duminică. Ce zici? Duminică sa e pus pe șotii. Mă pun în gardă, lăsați, aștept să-mi procur versiunea cu licență. Joi, după amiază; stau cu ochii în monitor, finisez scena virtuală și mă pregătesc de o randare finală. Ascult radio Romantic online. În următoarele minute, dragi prieteni, ne vom întîlni cu Hot Chocolate, Dire Straits, Pink Floyd, The Cranberries, Bee Gees și surprizele nu se opresc aici pentru nostalgici. Sperăm că v-am trezit interesul! Acum vă prezentăm un scurt buletin meteo; în țară se înregistrează temperaturi nefirești de ridicate pentru această perioadă a anului, Timișoara și Cluj - optsprezece grade, Iași - cinsprezece, Craiova - douăzeci de grade. În capitală vreme însorită și o temperatură de nouăsprezece grade celsius. Totuși, meteorologii avertizează că în următoarele zile, vremea va deveni rece, chiar geroasă în unele regiuni. Tam - tam romantic, Romantic FM. Să-i ascultăm în continuare pe cei de la Bee Gees cu două piese de referință, Stayin' Alive și Massachusetts. Stayin' alive... stayin' alive, mă simt în vîină. Scena mea se randează, frame după frame. Mă încearcă un fel de bucurie tristă, știi! ca atunci cînd te întîlnești cu unul, după mulți ani. Adică, de ce nu ne-am văzut noi atîta vreme? Ha? Las' că e bine și acum. Ce trece timpul! Parcă ieri, Mărin Iordanca, asculta radio Craiova, la difuzorul agățat în perete, sub o pernă din pluș în care ținea înfipite acele de cusut... La cînzeci de kilometri nord de Saigon, forțele vietnameze au doborât două bombardiere americane. Îi dovedește bă, se bătea Iordanca cu palma peste genunchi, îi dovedește, cît ie ei de americani!

O strig pe Iasomia. Hai Iasomie, arată-mi genunchii; îi ating cu buzele, unu - doi, unu - doi... Gelu, Barbu, Gică, Gina fac gimnastică spunînd, unu - doi, unu - doi, faceți toți la fel ca noi. De ce așa? Așa! să mă amintești cînd te așezi să te rogi. Petrec mîna mai sus, pe coapsa dreaptă a Iasomiei un peștișor dă din coadă. E peștișorul tău de aur?

Nebunule! sînt însemnată, nu ți-am spus că era mama grea și a fu-

rat o scrumbie? A învelit-o într-o frunză de varză, să stea la răcoare, și frunza a ascuns-o în șorț. Vezi, de aia am venit eu pe lume cu semnul ăsta.

Sorin a dat ochii cu lumea într-o zi de august. Nu știu ce i-a venit lui tocmai atunci. La urma urmei era prea cald și oamenii cu scaun la cap erau deja la scuteală, la umbră. Mama țipa în odaie! Ce e fă? auzeai câte o voce de prin grădini, de sub pomi. Ce să fie, naște Anica a lu' Gheorghe.

La noi acasă începuse foiala, câteva femei umblau ca turbate, bașca moașa de la dispensar. Eu eram pe deal, printre prunii Titicăi și încercam să îi găsesc un loc lui Toma Alimoș în literatura română. Cumpărasem de la librăria „Tudor Arghezi” din Tg-Cărbunești, o carte de analize literare și mă pregăteam pentru examenul de liceu.

Mă, a strigat unul, fugi mă acasă, a apucat-o pe mumă-ta chinurile facerii! Mai încolo de poartă nu mă mișc; o aud pe mama... auuu, aoleu Lină, nu mai pot. La doi pași de mine - un coș mare din nuiele, plin cu frunze de tutun; au început să se pălească, doar inima lor se mai ține grasă și verde. Grasă și verde se ține! Pe aici toată lumea pune tutun, ies bani buni. Timp, mă uit la frunzele ălea - măcar azi am scăpat de înșirat pe sfoara de cînepă, îmi spun. Pieziș, văd o umbră prin via noastră. Se ține goală după tata. Ce te ici umbră de mine, îl aud, acum am alte treburi pe cap.

Aoleu Lină, aoleu Mărie, țipă mama! Mai puneți apă la fiert, strigă moașa! Cu tălpile goale, scormonesc în țărîna de la poartă. Tălpile mele sînt aripi de brabete, ba se afundă în colbul gros, ba se ridică un deșt de la pămînt. Vaietele de durere ale Anicăi sînt urmate de așa liniște mare, că aud cum plesnesc boabele de struguri pe viță. Și omizile pe frunza de păr le aud, foșg foșg foșg... Nu mă pricep la treburi muieresti, și cu atît mai adîncă mirarea - cît îi trebuie unei femei ca să nască!

Americane, vino fuga mă! Americanu' sînt eu, cea care mă strigă e Lina lu' Mărin. Mă tu auz', ce rămăsăși lemn? O să te bag în casă, da' nu te uiț' la mumă-ta nici mort. Trec pragul; aici miroase a nuci și a castane dezghiocate; a sîmburi săriți din fruct - tuf tuf! așa amiroase lumea prima oară, lume? Trag cu ochiul, încă sînt viu; pe pulpele Anicăi a înflorit mușcata roșie; și mai sus de atît, tot flori de mușcată, unele ofilite, altele abia îmbolesc. Ești băiat mare mă, fii atent cum facem! zice Lina. Ridici de capul patului dinspre tălpile lu' mumă-ta, să pui io niște cărămizi. Așa fac. Hai, hai - ține ține ține! Lina aruncă două cărămizi sub picioarele patului - pac pac. Gata. În timp ce ies pe ușă o aud pe moașă: acuș că o lăsarăm de la mijloc în jos, se oprește și hemoragia. Acuș, acuș, vezi să nu; tot mai multe mușcate se îmbujorează în patul Anicăi. Pe la prînzul ăl mare vine și salvarea. Fleșurile de la girofar se lovesc de gardul de beton - plească... plească... plească. O aduc pe mama pe targă, și în mașină cu ea. Aduceți și copilul, zice un sanitar, pierdut tot. Ce e fă? Băiat fă, zdravăn, sănătos. Da' ea nu scapă!

Pleacă și salvarea; la spitalul din Filiași, pleacă. În urma ei praf și

sunetul sirenei... fiu fiu fiu - Anica noastră se suie pe coastă în opinci de broască...în opinci de broască...oască...oască...oască...

Auuu! Chiar vrei să lași peștișorul meu fără solzi? La ce te gîndești omule, întreabă Iasomia. Mă gîndesc și eu Iasomie, uite, ce făceai tu cînd eu învățam pe ce și pe de? Învățam pe a și pe be, e bine? e bine; și cum era bucla lui be, Iasomie, era ca linia șoldului tău? desenai tu literele cum îți desenez eu sînul, numai dintr-o atingere? fii cuminte nebunule...ba nu, mai încearcă-mă. O încerc - vrei să-ți fac un copil? Rîde. Tot dintr-o atingere?

Ne jucăm, ne privim în oglindă, ne adulmecăm. Tu semeni cu mine! Ba nu, tu aduci cu mine. Ba nu - ba da, uite ai gura mea, ochii mei, fruntea mea. Ne jucăm și nu ne săturăm de jucat. Mai mereu m-a scos cineva din joc...și pe coada lui scria, ieși afară dumneata... cine nu e gata, îl iau cu lopata... Cînd mă jucam mai bine la poartă, mă chema mama -Americane, la masă! De mă jucam numărutul pe degete, mă mustra învățătorul Costică Popescu - unde sînt bețișoarele din lemn de salcîm?

Dacă mă joc de-a viața, mă scoate viața la tablă - ai temele pregătite Americane?

Acum, de mă joc cu Iasomia, primesc și vestea - iată versiunea cu licență a zilei mele de joi - Americane, a murit Sorin!! A murit în somn, mă. Bine Mitrule, bine... broască prin costreie Sorin pe resteie...

Adrian PĂUNESCU

Fiori de iarnă

Adio, mare! Iarna suflă-n sare
și frunzele horesc ca pentru crivăț,
în oase e-un fior care ne doare
și punem tot pămîntul împotrivă-ți.
Turiști puțini, cu pașii mai nesiguri,
te caută, te gustă și te lasă,
pescari apocaliptici trec pe diguri
cu undițele-ntoarse către casă.
E peste tot o stare de tristețe,
ca la un mort ce, totuși, nu se-arată,
femeile încep să se dezvețe
de-mbrățișarea-n valuri vinovată.
Deodată-i iarnă. Fără pic de toamnă,
în strălucirea firii care moare,
lumina la penumbră ne condamnă.
Suntem bătrîni. Plecăm.
Adio, mare!

Constanța BUZEA

Știind ce vrea și ce-i urmează

Să-ți fie dor de fiara fricii,
S-o prinzi de vie-ntr-o capcană,
Dar vorbele îți ies din gură
În apărarea ei, și mor
De mila fiarei jupuite
De mii de ori de sfînta-i blană,
Frica surăde împrejurul făpturilor
Și-n sinea lor.

Să-ți fie dor și deznădejde
Știind ce vrea și ce-i urmează,
Cînd simțurile ei ca șerpui
Aștern sub talpa ta fiori,
Din cînd în cînd îi ține-n rază
Mișcarea duhului, enormă,
Delirul tău în căutare –
Fragmente dintr-un cer cu nori.

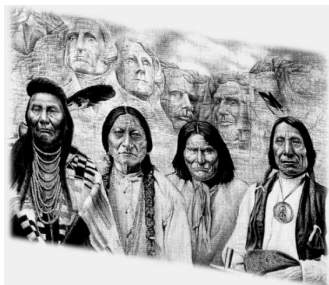
ISTORIE ȘI SPIRITUALITATE

Prețul pământului Țării

Auzim în fiecare zi, că s-au vândut mii și mii de hectare din pământul Țării unor străini veniți în părțile noastre să se căpătuiască. Fie că e teren arabil, fie păduri, fie lacuri și bucăți din mare, e totuna. Auzim, de asemenea, că ne sunt vândute tot într-o veselie bogățiile solului și subso-lului Țării: petrolul, cărbunele, sarea, metalele prețioase, gazele, fără să mai vorbim de combinate, sonde, mine și multe altele, știute și neștiute. Întâl-nesc tot mai des vârstnici și bătrâni, care plâng, când spun astfel lucruri, parcă ar fi vorba de familia lor, de casa lor, de bucăți lor de pământ.

Aș propune oamenilor noștri politici, ca, înainte de a încheia un con-tract de vânzare-cumpărare sau de concesiune, să citească o pagină me-morabilă scrisă de o căpetenie indiană către Președintele Statelor Unite ale Americii, **Abraham Lincoln** (1809-1865), care a făcut oferta, în anul 1854, ca statul american să cumpere o mare parte din teritoriul indian, iar poporului indian i-a fost promisă o rezervație. La această ofertă a primit un răspuns din partea căpeteniei **Seattle**. Această scrisoare se numără printre cele mai frumoase și mai profunde gânduri, care au fost rostite vreodată despre me-diul înconjurător al omului. Iat-o:

„Când marele șef Alb din Washington își trimite glasul că dorește să cumpere pămân-tul nostru - ne cere prea mult... Cum se poate vinde sau cumpăra cerul și căldura pămân-tului? Așa ceva ne este cu totul străin. Noi nu suntem proprietarii prospețimii aerului și lim-pezimii apei...Fiecare părticică a acestui pă-mânt e sfânt pentru poporul meu. Fiecare ac-strălucitor de pin, fiecare bob de nisip din va-

dul râului, fiecare mică negură din întunecimea pădurii, sunt sfinte în gândurile și viața poporului meu, suntem parte a pământului și el e parte din noi. Ierburile mirositoare ne sunt surori. Cerbul, armăsarul, vulturul cel mare - ne sunt frați. Culmile stâncoase, pășunile succulente, trupul învelit în căldură al calului și omul, toate aparțin aceleiași familii. Această apă strălucitoare ce curge prin torente și râuri, nu este numai apă, ci și sângele strămoșilor noștri. Dacă vă vindem pământul, trebuie să știți că e sfânt. Că fiecare reflectare din lacul limpede vorbește despre întâmplări și amintiri din viața poporului meu. Murmurul apei e glasul tatălui-tatălui meu. Râurile ne sunt frați, ne sting setea. Râurile poartă luntrele noastre. Ne hrănesc copiii. Dacă vă vindem pământul, trebuie să vă amintiți și să

învățați copiii voștri că râurile sunt frații noștri și ai voștri. De aceea va trebui să oferiți râului bunătatea pe care nu ați oferit-o fratelui. Știm că omul alb nu ne înțelege. Pentru el un pământ e la fel ca și oricare altul... Față de pământul-mamă și fratele-cer se poartă ca față de lucruri care se pot cumpăra, prăda, vinde ca vitele sau podoabă strălucitoare. Lăcomia lui va distruge pământul și va lăsa în urmă pustiu. Nu știu. Modul nostru de viață se deosebește de al vostru. Numai privind la orașele voastre, pe omul roșu îl dor ochii... În orașele omului alb nu există un colțișor de liniște. Nu există loc în care să se audă deschiderea frunzelor primăvara sau tremuratul aripilor musculiței. Cea mai mare comoară a omului roșu este aerul... Omul alb parcă nici nu observă aerul pe care îl respiră. Ca unul care e de multă vreme muribund - e imun la duhoare. Dacă vă vindem pământul trebuie să vă amintiți că aerul ne este prețios. Că aerul își împarte spiritul cu întreaga viață pe care o întreține. Vântul care i-a dat bunicului meu primul suflu va primi și ultima lui răsufare. Dacă vă vindem pământul trebuie să-l păziți ca pe ceva sfânt. Ca pe un loc în care și omul alb va putea să inspire aerul îndulcit cu mireasma florilor. Vom examina oferta voastră de a ne cumpăra pământul. Dacă vom decide să fim de acord, vă vom pretinde să îndepliniți următoarea condiție: Omul alb va trebui să se poarte față de animalele acestui pământ, ca față de frații săi. Ce este omul, fără animale? Dacă animalele ar dispărea, omul ar muri de marea însingurare a spiritului. Tot ceea ce li se întâmplă animalelor, curând i se va întâmpla și omului. În lume totul se leagă. Va trebui să vă învățați copiii că sub tălpile lor este cenușa strămoșilor noștri. Pentru ca să respectați pământul, le veți spune că pământul lor este bogat prin viața străbunilor noștri. Va trebui să vă învățați copiii, așa cum îi învățăm noi pe ai noștri, că pământul ne e mamă. Ce pățește pământul, pățesc și copiii lui. Dacă omul scuipă pe pământ, se scuipă pe sine însuși. Pământul nu aparține omului. Omul aparține pământului.”

Sfaturi Părintești

Din cartea regretatului nostru Profesor, Părintele **Dumitru Stăniloae**, intitulată **Reflecții despre spiritualitatea poporului roman**, redăm un fragment tulburător despre sentimentul dorului:

„În dor, omul este cu totul la cel pe care-l iubește. Este cu înțelegerea adâncă în acela, dar, în același timp, în dor se cunoaște omul pe sine însuși, cum nu se cunoaște în afara dorului. Cel ce dorește se depășește pe sine și se cunoaște într-un mod mai deplin, pe când egoistul nu se vede decât pe sine, dar foarte ciuntit, căci nu e preocupat decât de satisfacerea pasiunilor sale...”

Individualistul nu suferă de dor. Dar el nici nu a străbătut prin cunoaștere la esența cea mai frumoasă a altuia. Lui îi este indiferent din punct

de vedere afectiv că este sau nu este cineva lângă el. El nu suferă de absența cuiva. El nu cunoaște afectiv propriu-zis pe nimeni, decât pe sine însuși și nici pe sine însuși nu se cunoaște afectiv, deci nu se are deschis în ceea ce este mai adânc și... mai uman în el. El duce o existență introvertită. Este interesat numai de el. Dar și introvertirea lui se oprește la un zid, chiar în ființa proprie, dincolo de care nu poate trece. În dor fulgeră o pătrundere deosebit de adâncă a calităților și frumuseților persoanei dorite, tocmai pentru că această pătrundere e înaripată de duioșie. **Dorul e duioșia distanței.** (sublinierea noastră)

Dorul descoperă taina negrăită a persoanei dorite. În dor e prezentă într-un fel propriu și într-un grad foarte intens o duioșie, un sentiment indescriptibil, în care inima se topește de dragul ființei iubite. Dorul e apropiat de tandrețe, dar are un caracter mai spiritual decât aceasta. În dor te duci cu gândul și cu simțirea lângă persoana iubită. Dar, în același timp, în dor manifesti trebuința ca să te duci în carne și oase la ea și ea să vină la tine în carne și oase. În dor, românul trăiește faptul că insul singur nu e omul întreg, că e un amputat. El îl poartă pe celălalt în sine, chiar în absența lui.

În dor, românul trăiește structura dialogică a ființei sale, adresând cuvântul ființei iubite și auzindu-i răspunsul... În dor, o persoană trăiește valoarea eternă a persoanei iubite. Ea e departe, dar n-a încetat să existe cu totul”.

Materiale preluate din publicația **Scrisoare pastorală**, foaie periodică, gratuită a Parohiei Malovăț-Mehedinți, îngrijită de preotul

Al. Stănciulescu-Bârda

Veșnicia de ieri

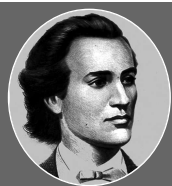
Ce mai mormânt mi-ai fost, mamă!
Ce durere de a nu mă naște
decât în vis, decât în lacrimile ploii...
Acum e târziu, e ieri de o veșnicie
și eu mă înserez deja
și mi se face noapte
și muțenia vine
să-mi lege buricul...
moașa mea, muțenia.

Biblioteca din Alexandria

S-au dus în deșert
și acolo

le-au înflorit mâinile și ochii,
acolo s-au scufundat
corăbiile lor glorioase
înghițite de valuri de nisip,
acolo și-au întemeiat
cetatea aceea grozavă...
Timp de o mie de ani
n-a cucerit-o nimeni,
nici măcar moartea sau fericirea.
Dar într-o zi a venit Alexandru
și a spulberat totul,
lăsând în urmă
o bibliotecă în flăcări.

Lucian MĂNĂILESCU

Mihai ȘTIRBU

EMINESCU ȘI VERONICA MICLE

Noi visam eternitate în durata unei clipe.

S-au cunoscut la Viena, pe când Eminescu era student la filosofie. Amândoi aveau 22 de ani. Veronica s-a născut la 22 aprilie 1850. Era o femeie frumoasă, stilată, educată, spirituală, căsătorită deja de la o vârstă fragedă (14 ani), la îndemnul mamei sale, cu profesorul Ștefan Micle, cu care a avut doi copii.

A urmat școala primară și cursurile gimnaziale la Iași, la Școala Centrală, după ce mama sa, Ana Câmpeanu din Năsăud, trecuse munții în Principatul Moldova, după pierderea soțului în urma revoluției din 1848, din cauza prigoanei austro-ungare. S-a stabilit întâi la Târgu Neamț la 10 august 1850, unde a și copilărit împreună cu fratele ei mai mare. Dar, odată ajunsă la Iași, a fost o elevă excepțională, dând dovadă de o inteligență deosebită. A terminat școala în 1863 cu calificativul „eminentă”. La examenul final asistase rectorul Universității din Iași, profesorul universitar Ștefan Micle, ardelean de origine. El a remarcat-o, vrăjit de frumusețea, inocența și inteligența ei și, deși era mai în vârstă cu 30 de ani, a cerut-o în căsătorie.

Mai târziu, mama sa s-a călugărit la Văratec. Când a considerat de cuviință, i-a lăsat casa Veronicăi, care a donat-o mănăstirii, mănăstirea fiind și locul în apropierea căruia ea dorea să-și doarmă somnul veșnic. În actul de donație era o specificație: pe o placă de marmură trebuia scris pentru pomenire de generația actuală și viitoare „Casa Veronica Micle”. Urmarea: a primit două camere lângă stăreție, în care putea sosi oricând în vizită.

Frumoasa poveste de dragoste dintre cei doi (Mihai Eminescu și Veronica Micle), a cunoscut urcușuri și coborâșuri. Dar, totul a început -așa cum spuneam - la Viena în anul 1872, unde ea se afla pentru un tratament. Pe Eminescu îl știa doar după nume, datorită câtorva poezii pe care el le publicase. Pe Veronica a atras-o, nu gloria poetului, ci talentul pe care l-a intuit cu o mare precizie, poate egală cu cea a lui Maiorescu.

Tânăra Veronica, deși avea doua fete și își respecta soțul, tânjea după iubirea ideală învăluită în mister, de care nu avusese parte până atunci. Trăia primii fiori ai dragostei și se comporta ca orice fată la vârsta ei. „Galopul biografiilor - cum zice **Tia Șerbănescu** - nu modifică vârstele organismului oricât le-ar brusca”. Legile firii nu țin cont de conveniențele sociale. Veronica se afla la prima ei iubire, aproape adolescentină, și ca orice adolescent sau tânăr, asculta această chemare, dincolo de orice rațiune. Cu un tact deosebit, a știut totuși, ca în același timp să își respecte soțul și familia, dar și să dea frâu liber unei iubiri romantice. Până la moartea soțului ei,

iubirea lor a fost pură și neîntinată.

Părul bălai, ochii albaștri, felul ei de a fi, probabil corespundea idealului la care visa poetul de 22 de ani, Mihai Eminescu. Întâlnirile de la Viena au continuat la Iași, apoi la București, și în ciuda discreției presupuse, mulți vorbeau și blamau relația dintre femeia căsătorită și tânărul poet. După revenirea în 1874 la Iași de la Berlin, chiar dacă fără titlu în urma audierilor în filosofie, Eminescu a devenit director al Bibliotecii centrale, trăind în apropierea Veronicăi. Se îndrăgostise de frumoasa, spirituala, cultivată Veronica, cea plină de mister și poezie, romantică și provocatoare, și voia să fie aproape de „*dulcea minune*”, de „*îngerul blond*”. Biblioteca centrală depindea de rectorat, relația dintre poet și Veronica Micle fiind înlesnită și de relațiile ierarhice, care-l puneau pe Eminescu - vrând, nevrând - în contact direct cu Ștefan Micle. Mai mult, Eminescu participa frecvent la seratele literare a celei pe care o considera „*Luceafărul meu*” și-i dedica poezii; ea, la rândul ei, îi scria delicate versuri. Se întâlneau și sub teiul de la Copou. Când nu se puteau întâlni, comunicau prin scrisori. Eminescu se adresa iubitei cu apelative ca: „*Scumpa mea amică, Dulcea mea doamnă, Măi îngerașule, Dulce și dragă Cuța, Draga mea copilă, Stimabilă doamnă și respectata mea amică, Doamna mea, Dulcea mea Veronică, Draga, dulcea și îngereasca mea Cuță, Momoți dragă, Draga mea Veronicuța, Draga mea Nicuța, Măi Momoțelule, Dragă și mititica mea Moți, Fetițule dragă, Dragul meu bobocel moțat, Măi ramură de liliac*”. Veronica îi răspundea: „*Mițule iubit și al meu scump și drăgalaș, Mițule, Băiet iubit și drăgalaș, Eminul meu, Eminescul meu iubit, Scumpul meu Eminescu*”. Pentru Eminescu, Veronica era idealul feminin pe care-l visase. Îi scria: „*Adormind aseară cu gândul la tine și deșteptându-mă dimineața tot cu el, aș putea să îți scriu toată ziua fără să obosesc, dacă cititul nu te-ar obosi pe tine. Nu știu de ce, orice lucru, chiar și acelea care nu au a face deloc cu tine, îmi aduc aminte de tine. Ce ai tu de împărțit cu teii, cu florile și frunzele de tei? Poate unde ești așa de dulce, ca mirosul frunzelor acestora. Și dacă se întâmplă pe tine să te văd,/ Desigur că la noapte un tei am să visez./ Și dacă se întâmplă să întâlnesc un tei,/ Desigur toată noaptea visez la ochii tăi*”.

Veronica îi răspundea: „*Îmbătățită de florile teiului, de vorbele ademenitoare și dulci, de tot ce ne înconjoară, acolo pe bancă la Copou, mă credeam lângă tine cea mai fericită femeie*”. Veronica i-a închinat frumoase și delicate versuri adunate în volumul **Poezii**, în 1887. Cele mai valoroase poezii oglindesc dragostea ei, ca un adevărat jurnal poetic de dragoste, cuprinzând toată gama de sentimente: bucurii, supărări, momente pasionale, revolte, temeri, mărturisiri, împăcări. Versurile ei parcă stabilesc o complicitate cu cititorii. Au valoarea sincerității și a unei grații de necontestat: „*De câte ori am tresărit/ La fiece mișcare,/ Crezând că poate vei veni/ O, dulce alinare./ De câte ori am plâns/ Văzând că noaptea vine/ Și lampa*

singură s-a stins,/ Iubite, fără tine” (Lampa). Eminescu o iubea cu patos, cu putere și cu sinceritate. „Mi-e dor de tine, moșule ce ești, femeie gentilă și dulce, inteligentă și radioasă, frumusețea frumuseților și floarea florilor”.

Ștefan Micle tolera această situație. Având încredere în soția lui, accepta ca Veronica să fie muza unui poet de geniu, așa cum Laura a fost pentru Petrarca. Pe o filă din biblioteca sa, astăzi **Manuscrisul românesc** - fost 6003 - fila 82, poetul și-a însemnat cu cerneală violet câteva rânduri „Ziua de 4/16 februarie 1876 a fost cea mai fericită a vieții mele. Eu am ținut-o pe Veronica în brațe, strângând-o la piept, am sărutat-o. Ea-mi dăruia flori abastre care le voi ține în toată viața mea” În perioada august 1874 - octombrie 1877, poetul a scris cele mai frumoase poezii de dragoste, publicate în **Convorbiri literare**, în **Familia**, sau rămase pentru posteritate. Unii istorici literari, începând cu Perpessicius, au numit această etapă din viața poetului „perioada veroniană”. Chiar dacă profesorul Micle primea deseori scrisori anonime, cu relatări despre aventurile soției, iubirea dintre *îngerul blond*, Veronica, și Eminescu a fost mare, adâncă, a învins totul și a reușit să existe dincolo de răutățile celor care îi voiau despărțiți.

În 1879, după moartea lui Micle, Eminescu o considera pe Veronica logodnică, deși ea încercase să-l convingă să se căsătorească, însă opoziția prietenilor și depresia care deja îl marcau, au blocat orice demers pentru unirea legală pe viață. Maiorescu, Slavici, Macedonski și junimiștii, credeau că dacă poetul se va însura „nu va mai plânge așa frumos”. De altfel, se pare că suferința necesară pentru creație, contextul social și politic, căsătoria ființei iubite, au fost factorii mult stimulatori pentru actul artistic eminescian. Parcă zbaterile pentru firească în viață, suferințele impuse de conveniențe, poate nefirești în cazul lor, n-ar fi fost suficiente pentru preaplinul paharului cu amar al celor doi. Disparația lui Ștefan Micle ar fi putut părea o ușurare pentru dragostea lor, dar a atras și un aspect pragmatic, lipsa banilor. A intervenit, se spune, și nașterea unui copil mort. Mai demult, școala la care învățase Veronica îi intentase un proces lui Titu Maiorescu, pentru că ar fi avut o relație cu una dintre eleve, iar Veronica a depus mărturie, ca martor și colegă a elevei. Urmarea, Maiorescu a încercat să se răzbune pe toate căile pe Veronica, condamnând ulterior și relația ei cu Eminescu. În 1883 s-a declanșat boala care avea să-i fie fatală, șase ani mai târziu, lui Mihai Eminescu. Diagnosticul pus atunci de medicii de la Sanatoriul doctorelui Șutu din București a fost „psihoză maniaco-depresivă”. Firească, după aceea au urmat luni întregi de tratamente și recuperare în țară și străinătate, însă în februarie 1889 a fost internat definitiv în același sanatoriu, unde s-a stins la 15 iunie 1889. Cei doi s-au născut în același an 1850 (o coincidență?). Când poetul se stinge pe patul spitalului, Veronica scria un poem chiar despre moarte și iubire (o coincidență?). La 4 august 1889 și-a luat viața și ea, la exact 50 de zile după dispariția lui Mihai Eminescu, dar și la

exact 10 ani de la moartea soțului sau.

Veronica Micle a fost la rândul ei poetă, a publicat poezii, nuvele, traduceri în revistele vremii și un volum de poezii. A debutat în 1872 în revista **Noul curier român** cu două scrieri în proză: **Rendez-vous** și **Plimbarea de mai în Iași**. Veronica era conștientă de cele două posturi, de femeie îndrăgostită, și de poetă, poate mai prejos în creație marelui Eminescu: „Vârful nalt al piramidei, ochiul meu abia-l atinge./ Lângă-acest colos de piatră, vezi tu cât de mică sunt./ Astfel tu-n a cărui minte universul se răsfrânge./ Al tău geniu peste veacuri rămânea-va pe pământ./ Și dorești a mea iubire. Prin iubire pân-la tine/ Să ajung și a mea soartă azi de soarta ta s-o leg./ Cum să fac! Când eu micimea îmi cunosc atât de bine,/ Când măreața ta ființă, poate nici nu o-nțeleg” (**Lui Eminescu**, 28 august 1885). Chiar dacă n-ar fi fost muza lui Eminescu, Veronica ar fi trebuit să rămână în conștiința neamului. Era și o scriitoare cu mijloace de expresie delicate, una dintre primele poete din literatura română. **Tudor Vianu** remarcă: „*Veronica Micle este primul poet eminescian, primul discipol al marelui poet, cu versuri stilizate și tipizate în factură poetică a epocii, cu nimic mai prejos de cele ale tuturor poezilor care creaseră în aceeași vreme nivelul liric general*”. **N. Iorga** a comparat-o cu „o eroină antică”, iar **Duiliu Zamfirescu** o considera „poeta unui cult”. Vorbind despre personalitatea Veronicăi Micle, **George Munteanu** spune: „*Veronica dispune de infinite resurse proprii sexului ei, pentru a-l ține în neîntreruptă uimire și în pornirea de a o adora. Are directitate de caracter, fire deschisă, fermecator comunicativă, menită să surprindă agreabil-tiranic prin toate manifestările ei. Atâtea cuvinte și moduri întregi de exprimare, care în gura altei femei ar fi sunat trivial, la Veronica se salvează prin spontaneitate, firesc. Este o copleșitoare feminitate prototipică în scrisul și în felul ei de a fi, este acel feminin, atât de admirat, de cântat și uneori blestemat de către bărbați. Veronica era deplin conștientă de toate acestea*”.

Poate o sclipire de geniu a determinat-o pe Veronica să-i dăruiască lui Eminescu, la 27 de ani, o fotografie cu o dedicație-jurământ de credință: „*Sufletul meu și după moarte va căuta umbra poetului iubit*”. În 1881 îi scria: „*noi vom muri departe unul de altul, poate fără să ne plângem măcar unul pe altul*”, apoi: „*eu îți voi aduce ca jertfă viața mea*” (1882). Așa avea să fie. La mănăstirea Văratec, Veronica și-a invitat prietenii în cea din urmă zi a existenței ei pe pământ, să le citească din jurnalul **Dragoste și Poezie**. Adunase acolo poeziile dedicate lui Eminescu, și câteva dintre cele dedicate ei de poet. După plecarea tuturor, noaptea, a săvârșit un gest ca în antichitatea greacă, așa cum a subliniat N. Iorga, punându-și capăt zilelor.

Referindu-se la scurta ei viață, Tia Șerbanescu spune: „*Te și întrebi când a avut timp Veronica Micle, în numai 39 de ani, să fie o elevă strălucită, o voce căreia i s-au oferit angajamente într-o trupă de operă,*

martoră într-un proces ce i s-a intentat lui Maiorescu, o soție ireproșabilă - din punctul de vedere a lui Ștefan Micle - mamă a două fiice (cărora le-a dat o bună educație), soră de caritate voluntară în războiul de independență, traducătoare, poetă, o bună pianistă, o văduvă cu necazuri financiare și, mai presus de toate, iubita pasionată și inspirată a lui Eminescu”.

Și-a adaptat mereu comportamentul. A știut să fie muza ideală: cochetă când trebuia, indiferentă când trebuia, fidelă mereu și infidelă din când în când, adică exact cât era necesar pentru ca această iubire să-și găsească mereu prospețimea, și ca poezia să înflorească pe soluri noi, copleșitoare când se cuvenea și, în fine, solidară și în moarte. Pentru o femeie urmărită mereu, a știut să fie discretă și delicată. **George Călinescu**, adevăratul critic literar, are o părere contrară romanticilor, care consideră relația dintre cei doi ca fiind cea mai frumoasă poveste de dragoste din lumea literară. „Opiniunea, așadar, că Veronica Micle formează obiectul aproape unic al pasiunii lui Eminescu este cu totul greșită. Eminescu cânta dragostea, nu femeia, victimă mereu a improvizațiunii și a absurdului. El este străfulgerat principial de orice femeie, pentru o actriță de varietet sau pentru o tânără burgheză de periferie, întrevăzută la un geam, o urmărește cu frenezia întâiei iubiri, compune declarațiuni focoase sau versuri imploratoare și rămâne mereu în aceeași neliniște cercetătoare, nesatisfăcută.”

Bibliografie:

- ◆ **Viața lui Eminescu, George Călinescu** - Editura Eminescu - București 1973;
- ◆ **Istorii de amor, Eminescu – Veronica Micle**, Adevărul din 14.02.2011, autor *Maria Apostol, Cătălina Slujitoru*;
- ◆ **Istorii de amor. Gelosul Eminescu și frumoasa lui muză blondă: iubire înecată într-o sticlă de otravă**, *Maria Apostol, Cătălina Slujitoru* - Oglinda literară Anul XI, nr. 123, martie 2012;
- ◆ **Armonia** - de *Elena Buică* – 13 ianuarie 2010;
- ◆ **Wikipedia, enciclopedia liberă** - Casa memorială Veronica Micle din Târgu Neamț;
- ◆ **Pe urmele lui Mihai Eminescu, Augustin Z.N. Pop** - Editura Sport Turism, București, 1978.

Carmen Sylva (Regina Elisabeta a României) despre Eminescu

Avea pe chip acel vag surâs crispat și copilăresc ce se zărește pe portretul lui Shelley. Eminescu se amuza deșirând fraze și sonorități verbale. Mi-a sărutat grăbit mâna, privindu-mă cu o privire potolită, dar pătrunzătoare, ce voia parcă a-mi secătui spiritul spre a rămâne pentru el un subiect de curiozitate sau interes, mă compătimi că nu cunosteam îndeajuns Moldova sa natală.

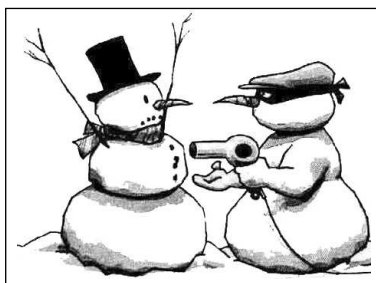
Din Marea antologie a glumei evreiești

de Teșu Solomovici

Lorzi englezi

Moritz se întâlnește cu vechiul său prieten:

- Ce mai faci, Moritz?
- Eh, sunt valet la un lord englez.
- Asta-i bine.
- Da, dar el trăiește cu soția mea.
- Asta-i rău.
- Da, dar și eu trăiesc cu soția lordului.
- Asta-i bine.
- Ce bine? Care bine? Eu îi fac lorzi englezi și el îmi face evrei...!

✱
Haim și Moshe și-au deschis restaurante. La Haim e coadă zi și noapte la mititei, iar la Moshe - faliment.

- Măi Haim, spune-mi și mie, cum faci tu mititei, că la tine lumea dă buzna și la mine nu calcă nimeni.
- Păi cum să-i fac, jumătate carne, jumătate aditivi alimentari.
- Aha! Tu pui și carne...

✱
E știut că israelienii gesticulează în timp ce vorbesc. Instrucțiuni afișate lângă un telefon public: „Introduceți o monedă; Cu mâna stângă ridicați receptorul: Cu mâna dreaptă începeți să vorbiți...”

✱
Levi urmează să fie consultat de celebrul profesor de medicină, Hermann. Îl telefonează și-l întreabă de onorariul său:

- Două sute de shekeli prima vizită, câte o sută următoarele.
- Peste două zile Levi intră la medic și îi spune foarte degajat:
- Bună ziua, domnule profesor, iată-mă venit din nou.
- Hermann îl consultă cu grijă, după care îi spune:
- Nimic schimbat, dragă domnule, continuă tratamentul indicat data trecută.

✱
Moșe, un tip vesel de felul lui, părea în dimineața aceea mohorât și supărat.

- Ce-i cu tine, îl întreabă Șloime, ai necazuri?
- Nevastă-mea, se plânse Moșe. Toată ziua îmi cere banii.
- Dar pentru ce îi trebuie atâtia bani? - se miră Șloime.
- De unde să știu, răspuse Moșe. Până acum nu i-am dat nici un șfanț.

Bianca DAN

Jurnalul unei umbre

î închid uşa, iau cu mine ploaia
îmi sting ţigara,
am uitat că nu fumez
las acasă mirosul de om.

îmi place cum visezi,
cum aranjezi cearşafurile
măinile tale mă strigă,
când răsfoiesc timpul
primăvara asta vreau să adorm,
să nu mai fim singuri
în această lumină
împărţită în nopţi şi zile,
vino, să te învăţ să plângi,
când îmi îmarc umbra
în rochie de seară.

În fiecare reţină, se deschide un fluture

m-am pierdut, mă declar nulă
e o chestie de consecvenţă
m-am înrolat în viaţă
acum douăzecişinouă de ani
şi de atunci îmi mănânc fulgii
în fiecare dimineaţă
îmi beau cafeaua şi apoi
distribui absenţele
acum nu-mi găsesc locul la geam
să privesc cum trec pe lângă mine
distanţele
luna se apropie cel mai mult
sunt spectator al propriei execuţii
interstelare
port un rucsac în care am strâns
lucruri neimportante
puncte şi virgule, suspensiile de la

bicicletă
fursecurile cu plumb de la masa
de seară
nişte poeme invazive despre moarte
pe care le-am transcris în timp
ce-mi mângâiai părul
cu aceeaşi rutină de acum câteva
secole
acum dansez în burta unei
necunoscute
îmi ard tălpile şi nu găsesc drumul
spre lift
mă lepăd de haina de carne şi scriu
singurul cuvânt de legătură pe care
nu l-am împărţit cu nimeni.

Înainte de toate

şi iubirea e tot o formă de sinucidere
unii mor mai greu alţii mai uşor
unii rămân până târziu şi mor
la marginea verii
cu buzunarele pline de inimi şi pâine
mai sunt aceia care se trezesc
dimineaţa devreme

și rămân nețrăiți până la apus
atunci apar ultimii eliberați
ce au învățat că e imposibil
să iubești cadavre
și zeii sunt reci în primele ore
ale eternității.

nu te-am iubit a fost o chestie
neconvențională
de care ne-am agățat și n-ai spus
niciodată nu
oricât de târziu îți treceam prin
minte puțin deghizată
îți defrișam gândurile cu indulgență
răsturnând stejarii rămași
să-ți păzească sfârșitul
am stins lumina în nopțile când
voiai să mori
și n-am lăsat nici o stea să te atingă
te-am ucis dinainte să te naști
cu mâinile goale.

Pledoarie pentru viață

m-au schimbat la naștere, aveam
un zâmbet caucazian
lipit de peretele celălalt o lună plină
ascundea focuri de armă și păpuși
sugrumate
am fost prea aproape și
nu m-au recunoscut
meritam cel puțin o identitate,
dar nu s-au implicat
în detonarea unui început similar
cu agonia
plus sau minus crimele lui Jack
remarcam siluete prinse pe tavan
fără să pun la socoteală antrenul
nu era nimeni vinovat că
s-a născut un mort
și mai era somnul care nu ma lăsa
să plec
decât atunci când dispăreai și lumea

era mai mică cu fiecare ceas,
mă mai caută și acum prin cimitire
în nopțile de Sabat
cu câini și arme de foc,
dar de fiecare dată dau
peste altcineva
căruia să-i smulgă inima și să spună
c-au învățat să iubească.

Poemul fără picioare

sărută-mi palmele și abține-te
să mori
sunt vremuri grele, iubire,
mi-am întors pe dos sufletul
și-mi trăiesc viața pe apucate
ca un partipris cu Dumnezeu
mi-au înverzit gândurile
catingul unui cer îmbrăcat în ploaie
îmi îneacă puii de vrabie
din colțul luminii.

e tot mai greu să te găsesc acasă
nu mă ascuți când mă întorc
să-ți scriu
singurul poem fără picioare, dar
cu mâinile lungi
atât de lungi încât au înghețat
tăcerea.

Lumina din fiecare

am ezitat când stelele s-au izbit de
pământ
spălăm morții și îi așezăm în vitrine,
mai ții minte cum li se potriveau
hainele
apoi deschideau ochii și ne fixau
cu milă
ca pe niște eunuci bătrâni într-o eră
de matriarhat
până și copiii se jucau de-a sicriele,
îngropau păpuși de la brâu în jos

scotocind în nisip după găze și alte
 chestii lumești
pe care alții le pun la păstrat
 în borcane
și mai erau acele scări peste care
 treceau licuricii
și nu mai vedeam decât șerpi
 încolăcindu-se de lună
copaci negri dansând deasupra
 ferestrelor
ca și cum ar vrea să înhită
 lumina din fiecare

e cineva care să alunge întunericul
 din noi
fără să-l doară palmele
 de atâtea stele?

Deşert

nu te mai desenez demult
ai rămas singurul deșert
pe care-l traversez spre Mecca
fără să port cu mine bidonașul
cu apă
îmi ajunge doar cămașa ta
pe care o îmbrac dimineața
când mi-e sete
nu-mi pasă de soare, de moarte,
de lagăre
de nisipul fierbinte pe tălpi,
de împărați,
ești tot ce mi-a mai rămas

dintr-o secundă asfixiată de timp.

Iubirea, o formă a pustiului

sunt pustie ca un ecou în
Groapa Marianelor
sau un clișeu personalizat
între tonele de însemnări apocaliptice
opui rezistență în tot acest strigăt
pe care l-am ascuns în
semiobscuritatea unui sens
am intrat prin efracție în inima ta
iar acum alergi după hoți de lumină
sătul de atâtea nopți petrecute
în palma mea
ca un implant catatonic
îți port adn-ul tuburile cu oxigen
diminetile când privești în gol

întotdeauna vii nechemat
și e prea frig să te invite înăuntru
am ajuns într-un loc unde iubirea
e cea mai odioasă stare.

Sunt zile...

sunt zile în care nu plâng, nu sap
fântâni
nu deschid ușa nimănui,
mă târâsc prin pereți în sala
de așteptare
îmi acopăr urechile
moartea are un limbaj bifurcat
stăm de vorbă până târziu,
tragem sforile
ascultăm cum bate ploaia în coșul
pieptului
neliniștea propriei liniști
sunt zile când nimeni nu mă caută
și învăț arta izolării, prețul vorbelor
fără rost
în mintea mea stau deschise

toate cercurile
de ieri, de azi, de pretutindeni
ne ținem de mână și construim
pentagrame din propriile oase.

Dincolo de ploaie

nu-ți aparțin, nu-mi aparțin
nici măcar mie,
singuratatea e contagioasă, microbul
care suprimă tăcerea

nu e nimic după ziduri, poate
firele de nisip
prin care am lăsat lumina să zburde
iartă-mă, mă ierți? te-am pus
pe gânduri
și erai atât de limpede, încât
mă vedeam prin tine
acum nu mai văd decât
nisipuri mișcătoare,
iubirea asta s-a revărsat în fântânile
arteziene
astăzi, toate femeile se îmbracă

în roșu,
îmi pun masca de ploaie și ies
la cafea, palmele tale ude
îmi aleargă prin păr încă de dimineață.

Aproape toamnă

vin tăietorii de lemne-încă
un anotimp fără brațe
mă îmbrățișezi cu milă
îmi rupi ultima frunză și
lași umbrele să zboare
părăsim universul rămâne carne
proaspătă pe asfalt
o linie continuă duce spre gropile
comune
am rătăcit vie în cavernele trupului tău
sunt zidul din care ies unicornii
din nopți desprinse de timp

rămași fără dragoste, ne construim
inimi de paie.

Poemul submarin

e prima oară când te vizitez
la penitenciar
ca-ntr-un acvariu uriaș în care
te aștept să facem dragoste
suntem prea feroce pentru iubirea asta
salvează-mă de tine și te voi iubi
veșnic
îți voi confecționa un poem din alge
și submarine rusești
să te ascunzi în timp ce tragi linia
sufletului printre implozii existențiale
gustă puțin din clipa cuprinsă de
flăcări
cuvintele ce se absorb într-un
vacuum universal
deasupra noastră se desprinde cerul
și singur, Dumnezeu stă
în mijlocul lupilor.

Să ne iubim în piele de șarpe

Încă mai simt degetele tale pe urma
de spini
Fiecare nor obosit ce ne privea
Într-un film mut cu adolescenți pe role
Ce-și căutau începuturile în lumina
fiecăruia
Încă mai simt că eram predestinați
Să ne iubim în piele de șarpe
Șuierând, timpul să ne uite povestea
Încă mai simt povara ploii pe tâmpile
Uitându-se cruciș din Cadillacul tău
roșu
Nu uita să plângi când ești fericită,
mi-ai spus
Înainte să-mi arunci cenușa în mare.

Luminita Petru
(Bruxelles)

Îl cunoașteți pe Stéphane Hessel?

Este cel care a strigat, cu câteva luni în urmă, oamenilor căzuți în fatalismul istoriei: „**Indignați-vă!**”, altfel zis: *Nu acceptați să trăiți oricum!, Păstrați-vă demnitatea!* Acest strigăt de revoltă a fost pregătit de dezvăluirile unor oameni ai legii și ale unor jurnaliști care și-au pierdut locul de muncă din cauza asta. Ei au dezvăluit setea de câștig material a unei păături a societății și mai ales lipsa totală de responsabilitate față de lume (oameni și natură) a acestor indivizi. Apelul lui Hessel a declanșat un uragan.

Atitudinea cerută intră în contradicție cu recomandările lui **Spinoza**: „*să nu te indignezi, să nu iei în derâdere, să nu plângi, ci să înțelegi.*” Hessel consideră că pentru societatea actuală acest pas este obligatoriu. Nu se mai produc fapte morale pornind de la bune intenții cum credea Kant, acțiunile virtuozitate sunt tot mai dificile. Ele presupun o depășire de sine. În contextul actual de afișare insistentă a comportamentelor deviante, patologice, compasiunea, iubirea aproapelui e tot mai rară. Sloterdijk merge până la a afirma că filozofia este fiica indignării produse de decepție.

Acest nonagenar (95 de ani) a acumulat „o comoară de sens”, trăind marile experiențe ale secolului trecut și actual, putând face un bilanț al umanității care a ajuns la crepuscul sau în fața căreia se deschid zorii de ziuă. În fond deosebirea dintre cele două tendințe o aduce afirmația lui: „*A rezista înseamnă să crezi, a crea înseamnă să rezisti.*” Să reținem și faptul că pentru el educația a constat în a învăța să fie fericit și să facă pe alții fericiți.

El a răspuns tuturor atacurilor realității refugiindu-se în poezie. Să adaug că a ieșit totdeauna învingător și că una din încercări a fost condamnarea la moarte în lagărul de la Buchenwald. El vorbește despre liberarea de orice forță materială prin artă, ca despre o probă a puterii de expansiune a sufletului omenesc. Arta îi rafinează dorul de celălalt.

Să spui o poezie cuiva e, pentru Hessel, să te adresezi sufletului lui, să institui o comunicare între suflete. „*O viață bună e cea în care, în ciuda eșecurilor, îți crește încrederea în tine.*”

Iată unul din poemele care l-au ajutat să supraviețuiască: „*Da, eu*

știu de unde vin !/ Însetat ca flacăra/ Ard ca să mă consum./ Tot ce am devine lumină,/ Ce las în urmă cărbune./ Sunt fără nici o îndoială flacăară!" („**Ecce homo**” a lui **Friedrich Nietzsche**)

Și aceasta este valoarea pe care trebuie să ajungă existența să o aibă: „Să recunoști adevărul drept adevăr și în același timp drept eroare; să trăiești contrariile fără a le accepta; să experimentezi totul în toate modurile și să nu fi la final decât inteligența totului - când omul se ridică la această înălțime devine liber ca pe orice înălțime, singur ca pe orice înălțime, unit cu cerul cu care nu e niciodată unit, la fel cum e pe toate înălțimile.” (**Fernando Pessoa Drumul șarpelui**)

Aș adăuga textul lui **Edgar Allan Poe Eurêka**, text care prezintă legătura dintre om și cosmos ca pe o expansiune ce îl depărtează pe om de ego constituind sfere tot mai largi de integrare.

Stéphane Hessel este fiul lui **Franz Hessel** ale cărui romane **Romanță pariziană** și **Bazarul fericirii** au fost traduse din germană în franceză de **Léa Marcou** în 1987 și 1989.

Plecând de la formula: „Cerul înstelat deasupra capului și legea morală în suflet”, Stéphane Hessel găsește că soluția e să ne educăm fără încetare conștiința într-o dialectică a dorinței și legii. Acesta e rolul religiilor, filozofilor, culturii în general. Ne aflăm veșnic la intersecția dintre vis și realitate, între infinitul sperat și limita fiecăruia. E momentul de a contrazice definitiv mitul lui **Rousseau** care afirma că ar fi suficient ca oamenilor să li se îngăduie să trăiască așa cum vor pentru ca totul să meargă bine.

Aici Hessel diferențiază morala de etică potrivit modelului aristotelician. Morala e publică. Există o morală burgheză sau conformistă, ipocrită. Dar etica e personală, ea se definește în raport cu o situație dată, e ancorată în faptele noastre cotidiene. Ea e dictată de interesele personale care trebuie să evolueze spre o integrare a intereselor unui grup tot mai larg, neoprinde-se decât la interesul superior al întregii umanități. Era visul lui **Montesquieu**.

Ce m-a entuziasmat a fost poziția pe care Stéphane Hessel le-o recunoaște intelectualilor în constituirea unei etici a viitorului. Până la urmă valoarea unei societăți nu o poate da decât calitatea intelectualilor ei.

În occident, apelul lui Hessel: „Să ne întoarcem la trecut, va fi un progres”, citat din Verdi are, poate, un alt ecou decât în orientul românesc.

Când unii au început să-și exprime regretul față de regimul Ceaușescu, poziția corectă ar fi fost să se reflecteze asupra cauzei și nu să se încerce înăbușirea vocilor sub etichete insultătoare. Adevărul are multe fațete, nici una nu trebuie ignorată, fiecare vorbește în forma ei despre aceeași problemă. Odată descoperit motivul, ar trebui elaborat modelul care să răspundă cerințelor, nivelului cetățenilor și să permită progresul societății, al

lumii. După Hessel e momentul să integrăm modelul global al vieții, aceasta e singura soluție de depășire a momentului actual.

Se impune o precizare: dialectica propusă de Hessel nu este cea a lui Hegel: de la particular la universal, deci de la local la național și apoi la global. Globalul înseramnă aici luarea în considerare a fiecărui individ, a dreptului său la fericire. Grăuntele de nisip care a blocat roțile mecanismului social este cetățeanul, singurul sens al puterii financiare, economice și politice. Această inclusivitate cere o nouă declarație a drepturilor omului în contextul naturii și mediului înconjurător. Lumea ne aparține nouă și nu statelor sau forțelor financiare.

Există un trecut mitic al fraternității pe care numai intelectualii și-l pot aminti continuu ca să-l împartă cu ceilalți.

Trecutul către care se întoarce Hessel este momentul în care, la ieșirea din cataclismul războiului mondial, în sărăcie și în oroare, a trebuit organizată lumea viitorului. El amintește că democrația a reprezentat: *freedom of expression, freedom of confession, freedom from fear, freedom from want*, acestea sunt cele patru libertăți de la Atlantic stabilite de Roosevelt și Churchill. Ele au fost reluate de redactori în preambulul Cartei de la San Francisco în iunie 1945.

Nu înseamnă că în occident acest model a fost respectat, nu, dimpotrivă. Intelectualii au învățat să tacă iar bogații să aibă dreptate. Modelul de civilizație contemporană e lipsit de armonie, în spatele drepturilor omului se ascunde dorința de a cheltui, a consuma, dreptul de a participa la fcurile de artificii generale, a vâna fericirea, a se înscrie în marea cursă împotriva timpului pentru maximizarea plăcerii. Poziția supradimensionată a muncii la comandă cu constrângerile ei duce implicit, după Sloterdijk, la consumul neînfrânat. Numai o corectă diviziune a muncii ar lăsa fiecăruia dreptul la creație cu efectul ei de armonie în contextul social.

Moștenirea civilității a devenit greu de purtat. Peter Sloterdijk vorbește de „*părăsirea integrală a moștenirii*” la generațiile actuale. Comentând contemporaneitatea Peter Sloterdijk spune că oamenii nu vor să fie egali ci preferați, avantajați.

Rolul impunerii moralității ar fi revenit puterii politice. Adoptând democrația politicienii s-au liberat de slujirea poporului considerând că alegerile le dau un mandat nelimitat de acțiune. Votul ar fi singurul drept al demosului.

Occidentul a căzut în capcana identificării democrației cu liberalismul politic și economic. Să avem încredere în concurență, în regulile pieții, statul să nu intervină în dezvoltarea economiei era consensul de la Washington inspirat de economiști Milton Friedman. „*Îmbogățiți-vă*”, cum spunea François Guizot și totul va merge bine.

Nu, nimic nu merge, totul e în criză. Societatea omenească a devenit un câmp al instinctelor: *libido possidendi* și *libido dominandi* au luat în ultimele decenii dimensiuni planetare.

Régis Debray a dezvoltat o interesantă paralelă între topica freudiană și societate. Libidoul de dominare și pulsuniile agresive sunt *le ça*, inconștientul. Eul ar fi încarnat de rațiunile de stat și normele Statului-națiune. Ar trebui instituit un supraeu, o instanță de cenzură morală pentru a rectifica pulsuniile. Lui Hessel îi place ideea ONU-ului ca organ de reprimare civilizoare a fondului nostru de sălbăticie de neîmblânzit. Este timpul de a recunoaște interdependența globală a tuturor elementelor sociale.

Știința este acum o forță formidabilă dar s-a desprins de orice lege etică. Politica ezită între o prohibiție stupidă și o încurajare oarbă. Oricum progresul acesta ne permite să afirmăm că nu putem reduce spiritul la creier.

Împărăția negustorului este domnia calculului. Ar trebui să o părăsim. Căci ființa omenească nu poate fi împlinită prin cantitate. Ernesto Sabato spunea că singurul observator ce poate cuprinde condiția umană în întregime e ficțiunea romanescă. Arta depășește știința care progresează orbește. După Hessel poezia e bătaia de inimă care ține în viață universul. Iată un exemplu: „*Fără număr destinele ce se Țes alături de al meu: / Existența le face să vibreze toate odată, / Partea mea nu se mărginește la viața de aici, / O flacără subțire sau o liră fragilă.*” („**Mai mulți, fără îndoială**” **Hugo von Hofmannstahl**)

Să înveți să fii angajat nu este o atitudine naturală. Și totuși, e posibil să trăiești o viață fără să te angajezi? Oricum, exclamă Hessel, nu poți fi fericit fără să fii angajat. Există trei feluri de a fi: a voi să fii, a vrea să ai și să vrei să acționezi. Primele două sensuri au caracterizat timpurile trecute. Intrăm în a treia perioadă, în care rolul de frunte revine creatorului, intelectualului ca individ și ca nivel de evoluție.

Edgar Morin vorbește despre o politică de civilizare care să corecteze dezechilibrul în forma de relație cu lumea, cu natura și cu noi înșine. Criza este întoarcerea la întâmplător, la necontrolabil, la destin.

Adevăratul realism este cel care ia în considerație potențialul uman și nu limitările lui. Avem în față mișcări care au început în utopie și care au devenit curente: feminismul. Țara Ku-Klux-Klanului are un președinte negru. Organele omului pot fi înlocuite. De ce să nu pornim la împlinirea unei noi utopii, cea a omului iubitor de semeni. „Îmblânzirea ființei” o numește Sloterdijk.

E necesitatea dispariției eului, afirmă Hessel, pentru a avea o viziune universală. El l-a cunoscut pe Dalai-Lama și îl prezintă drept: „*contopit în tot ceea ce îl înconjoară*”. Impermanența și interdependența pătrund în gândire. „*Imobilul se dispersează și mișcătorul e stabil.*” Are loc o simbioză

a civilizațiilor. Se formează deja în lume grupuri de intelectuali și politicieni luminați care vor să fie nucleele noii societăți. Suntem tot mai mulți cei care au drept obiectiv principal să fie mândri de felul în care funcționează lumea.

Nu în ultimul rând e de reținut sensul vieții potrivit formei pe care i-o dă Rainer Maria Rilke. El îi descrie pe oameni ca pe niște albine ce adună mierea vizibilului în marele stup al invizibilului. Am făcut o paralelă cu vorbele lui Isus: „Trebuie să mă întorc la Tatăl ca El să vă trimită duhul sfânt.”

Passionaria Stoicescu

Idem

Să trăiești într-o epocă perversă
a bogăției sărace,
îndatorată până la disperare
ochiului,
un fel de epocă primitivă
îndestulată prin ecran:
să mănânci reclamă,
să bei reclamă,
să respiri reclamă,
să te iubești idem,
pentru că ea e sufletul comerțului!

Falsul a sărit în rang
ca un profesor simplu
devenit peste noapte universitar,
după o revoluție făcută
peste noapte,
după un partid născut peste noapte,
după un mare amor
consumat peste noapte idem,
pentru că el e sufletul minciunii!

Să exiști în plină zi
îndatorat masajului ocular,
e tot ce-i mai poți oferi trupului
pudrat cu cenuși vulcanice
și aerisit în atmosfera
saturată de sateliți și rachete,
hrănit și adăpat cu
azotați, nitrați, fosfați

din ape și pământuri
zăpcite de detergenți și zoaie,
de promisiunile politicianilor
idem,
pentru că ei sunt sufletul tranziției

Să scrii,
fiindcă ți-ai închipuit și-ți închipui
că înviind cuvintele
înaripezi clipa,
îl îmbunezi pe Dumnezeu
cu fărâma care ești
și te strădui să-i semeni,
dar printr-un masaj mai profund
pentru văzul din spatele ochilor,
pentru sufletul idem,
pentru că poetul e plus ființă nu
plusvaloare!

Dar vai, citirea e-n Braille
în cea mai oarbă lume,
care dacă nu pipăie bani
și sâni sau coapse siliconate
sau merțane tunate,
explodând din iad către rai,
nu mai simte nimic,
nu mai vede nimic
prin lentilele de contact,
schimbate ca șosetele idem,
fiindcă nici cuvintele nu mai pot
să însemne
decât jalnice semne
lipsite de prima lor strălucire!

Tincuța Horonceanu Bernevic

La început a fost...iubirea

M-am spetit muncind. Toată casa trebuia lustruită. Ca de fiecare dată, sărbătorile sunt un prilej de corvoadă pentru mine. Toate lucrurile trebuie șterse de praf, spălate, curățate, puse la locul lor. Ca în poveștile fraților Grimm, când căsuța din pădure strălucea ca un pahar; un pahar spălat cu detergent și clătit de o mie de ori, se-nțelege. Fără urme de degete pe el.

Așa strălucea și aragazul meu. După el, zăcea un cartof, care ar fi putut avea frunze și flori de când stătea acolo. Noroc că făcuse mai înainte o baie de ulei fierbinte. Deci, aragaz ca nou, egal unghii rupte și exfoliate. Mănușile luate de el, cadou de ziua mea, nu-mi ajută la nimic. Urmează mâncarea! Ce-ai vrea să mănânci, puiule? La început, am numărat pe degete, apoi, mi-am dat seama că am nevoie de un caiet studentesc ca să-mi notez toate poftele puiuleului meu. Crăciunul dezlănțuie imaginația culinară a unora, fără frontiere!

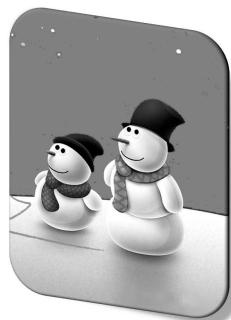
Aspic-jumătate de porc fiert, până miroase și termopanul a usturoi, pus cu gingășie în boluri de semicristal, cu frunzulițe de pătrunjel și rotondele de morcovei, pentru design, pentru că avem musafiri și nu se poate altfel. Sărmăluțe în foi de viță și varză murată, așa, cam cât încapă în roaba de pe șantierul vecin, că jumătate din ele le mănânci prin gustare, înainte de-a fi fierte de-a binelea. Cârnăciori, salata de boeuf care-i aduce aminte de copilărie, când, Doamne, nu avea nicio grijă, și mușchiulețul cu mămliguță, și... O tonă și jumătate de prăjiturile de ciocolată și nucă, în așteptarea lui Moș Crăciun.

Care Moș Crăciun? Care va veni!

Un zâmbet șiret mă duce cu gândul la un cadou frumos din partea moșului, și continui să pun în oale și ulcele, feluri de mâncare tradiționale sau inventate de mine. Cine știe ce i-o fi dat prin gând moșului să-mi cumpere? Poate cizme noi, o poșetă, vreo bijuterie? Emoționată, îl împing ușor, delicat, ca să dau cu aspiratorul pe sub picioarele lui...mai știi, mi-o fi luat cerceii aceia din aur alb, cu o pietricică mov, minusculă, care m-au lăsat fără aer, când i-am văzut în vitrină la BJL Gold? Aproape că țopâi prin cameră cu aspiratorul în mână, la aceste gânduri perverse. Mă uit la el, dar pe față nu i se vede decât un zâmbet lățit, ca o șampilă uzată. Ștregarul! Mă fierbe până diseară la foc mic, iar eu, de atâta adrenalină, muncesc cu disperare! Împodobesc bradul. Singură, că el are un meci înregistrat și trebuie să-l va-

dă. Glob după glob, ghirlande de beteală, și o mormăitură ce seamănă cu „O, brad frumos...” Nu mă aude nimeni, numai omuleții de zăpadă, spânzurați de-o creangă, se zgâiesc la mine. Scot limba la ei și ei încep să tușească. Așa era odată! Globurile aveau personalitate, scoteau sunete delicate ca niște trepte pe care urcai cu respirația tăiată, la Steaua Crăciunului, care se afla în vârf de brad. Emoțiile erau coplesitoare, iar Crăciunul, un miracol!

Trag cu coada ochiului, și, când iese din cameră, așez pachetele pregătite special pentru el, sub brad. Nu i-am luat mare lucru, doar o pijama moale și pufoasă, și un aparat foto, digital, ambalate cu grijă. Știu că o să-i placă. Gata! Intru și eu la duș, dacă mi-am terminat toate treburile și las imaginația, sub jetul cald de apă și spumă, să o ia razna.

Ce ar fi putut să-mi ia? Cărți! Da, știe că-mi doresc niște cărți grozave despre care i-am tot spus în urmă cu ceva timp! Haine? Cosmetice?

Ies de la duș cu inima cât un purice, trag cu coada ochiului sub brad, nimic! Cât am stat în baie? Poate am ieșit eu prea repede!

Merg să-mi usuc părul! anunț eu cu voce tare, poate se prinde de figură. După o jumătate de oră de bâzâit uscătorul de păr, simt că-mi arde pielea capului și-mi zic că e de-ajuns. Din exces de zel, trec prin fața oglinzii și fac ultimele retușuri. Parcă m-aș pregăti pentru o poză. Oboseala e ascunsă de un strat de machiaj, aplicat cu dexteritate. Nici urmă de riduri sau de cearcăne. O picătură de parfum înseamnă o picătură de magie. Dau o raită pe la brad.

Cadoul lui era desfăcut pe canapea, iar el era dispărut în bucătărie, cu capul în oala cu sarmale. O punguță de plastic, semitransparentă, stă aruncată neglijent, sub brad. O iau cu mâinile tremurânde și scot din ea două perechi de șosete roz. Șosete? Roz? Caut în puna mică și altceva, dar nu mai găsesc nimic.

Apare în tocul ușii. Îmi urmărește mișcările și nu știe ce simt când șoptește: „bumbac 100%”, apoi pleacă iar, la degustat sarmale.

Stau în genunchi sub brad și o lacrimă cât un glob, se prelinge pe obrazul meu, proaspăt fardat. Numai oamenii de zăpadă, spânzurați de-o creangă, se zgâiesc la mine...

Într-o zi

Te iubesc,
te iubesc,
te iubesc
poate nu e suficient
să ți-o spun
poate liniștea e doar vată
de zahăr
în care noi ne ascundem
într-o zi o să te nasc
și o să-ți fac aripi de ceară
voi strânge în brațe catedrala
tu nu vei ști niciodată...

Tincuța Bernevic

2012 - ANUL CARAGIALE

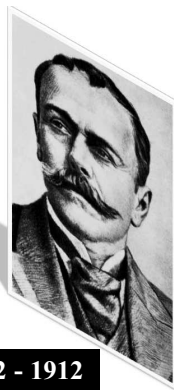
Anul care tocmai se încheie a fost declarat anul dumitale, nene Iancule, și noi miticii și bibicii, am sărbătorit cum s-a putut.

S-avem rezon, nene Iancule, dar dacă urmașii Mumuloaiei au tocat moștenirea la Berlin și guvernul a rămas sărac (și cinstit - cum spunea cu emfază un oarecare Tipătescu), zi bogdaproste pentru spectacolul de la Union, cu nopți furtunoase, scrisori pierdute, cetățeni turmentați, d-ale carnavalului și alte pomeni electorale sau sticlute cu vitrion...

Și, ca să nu zici că te-am uitat, publicăm, prin grija amicului Rică Vent, cele ce s-ar fi discutat la cafe-nea, în târgul conului lui Leonida, înainte de a fi devenit celebri Guță, Salam, Vijelie și alți copii minune.

Cu salutări de Haimanale, personaje dumitale contemporane!

1852 - 1912

◆
Ion Luca Caragiale s-a născut la 1 februarie 1852, în satul Haimanale, jud. Prahova (sat care azi îi poartă numele), fiind fiul avocatului Luca Caragiali, secretar al Mănăstirii Mărgineni, și al Ecaterinei Karaboa, descendentă a unei familii de negustori greci din Brașov; A decedat la 9 iunie 1912, la Berlin. Așadar, în 2012, se împlinesc 160 de ani de la nașterea marelui scriitor și 100 de ani de la moarte.

Între aceste repere se desfășoară viața tumultoasă a unui spirit contradictoriu, atras când de bălciul deșertăciunilor (în celebrele sale comedii), când de prăpastia abisului uman (Năpasta, O făclie de Paști etc.) Tocmai aceste „oglinzi”, ce transfigurează timiditatea în orgoliu și lacrima în hohot de râs, fac din genialitatea sa un univers greu accesibil, în ciuda verdictelor, aproape definitive, ale criticii literare.

O samă de cuvinte

George Călinescu

Este la Caragiale un umor inefabil ca și lirismul eminescian, independent de orice observație ori critică, constând în „caragialism” adică într-o manieră proprie de a vorbi... Când Pristanda vorbește de remunerația lui după buget, simți nevoia de a striga din stal: „mică, sărut mâna, coane Fănică”, într-atât aceste replici, sentințe, trăiesc singure cu o pură viață verbală. Ele zugrăvesc misterios sufletul nostru volubil și ne reprezintă în-

analizabil, deșteptând simțul estetic nu prin curiozitate, la prima lectură, ci prin imposibilitatea de a le mai înlătura din conștiință după ce ne-am familiarizat cu ele.

Garabet Ibrăileanu

L-am văzut acum doi ani. Era strălucitor de vervă, și mai tânăr decât oricând. A vorbit șapte ceasuri în șir, în picioare și jucând scenele pe care le istorisea. Atunci am auzit din gura lui cele mai splendide „pagini” de critică literară din câte cunosc. Și tot atunci a povestit câteva scene și a redat câteva tipuri caracteristice, care ar face, singure, gloria unui scriitor. Omul acesta crea viața jucându-se. Se poate un mai mare semn de tinerețe?... În realitate, un Caragiale nu îmbătrânește niciodată, căci un spirit pur ca el, „nu cunoaște nici timp, nici spațiu”.

Victor Eftimiu

În opera lui e aspru, batjocoritor. În viață surădea. Era plin de drăgălășenie. Se entuziasma, cânta, poetiza. Poetiza! Scriitorul acesta, a cărui operă e plină de secături și de canalii, scriitorul acesta în care e greu să întâlnești un om simpatic care să nu fie un imbecil, știa să înnobileze în viață lucrurile cele mai comune.

Octavian Goga

N-a fost minte să stăpânească cuvântul cu mai multă siguranță, să îl frământa și să-l chinuiască cu mai multă putere. În fraza lui fermecată se revărsa o lumină orbitoare, era pulbere de argint, foc de artificii, râs și plâns, era alinare dulce și durere sălbatecă. Ca într-un caleidoscop fermecat se deslușeau chipuri vrăjite de magie. Marele meșter atingea toată claviatura sufletului omenesc. Deschidea vorba lin, cu bunătate, și-o muia într-o lene orientală, într-o clipă schimba resortul ca să-ți arate o seamă de jonglerii capricioase și deodată se oprea brusc, fața i se crispa, buzele i se strângeau convulsiv, în fundul ochilor îi juca o lumină stranie... Era clipa când din creierul lui Caragiale răsărea un fulger nou... Universul devenea mai bogat cu o minune...

Titu Maiorescu

În acest caleidoscop de figuri, înlănțuite în vorbele și faptele lor spre efecte de scenă cu multă cunoștință a artei dramatice, d. Caragiale ne arată realitatea din partea ei comică. Dar ușor se poate întrevădea prin această realitate elementul mai adânc și serios, care este nedezipit de viața omenească în toată înfățișarea ei, precum în genere îndărătul oricărei co-

medii se ascunde o tragedie...

Cella Delavrancea

Caracterul său independent și fantezist l-a împiedicat pe Caragiale să primească o funcție de stat. A fost totuși o vreme director la Teatrul Național. Din cauza nedreptăților repetate și-a dat demisia și s-a ocupat de scris. Minunatele nuvele au apărut una câte una, mai întâi în ziarul Universul. Caragiale nu scria ușor. Se frământa mult, ștergea rândul, schimba cuvântul și nu era mulțumit decât când fraza exprima, în graiul cel mai esențial, ideea sa. A studiat pe viu toate personajele literaturii sale: De aceea a deschis o berărie pe lângă teatru, unde se adunau prieteni, admiratori și publicul care ieșea de la spectacol, ca să se bucure pe gratis de altă reprezentare, să-l audă pe Caragiale povestind și discutând cu prietenii lui. Acolo era el, la cel mai bun post de observație, pentru a-și nota felul de a vorbi al fiecăruia, mahalagisme, și pentru a provoca, după câteva halbe de bere, conferințe sentimentale...

I. L. Caragiale - contemporanul nostru

(Citate din volumul „Momente, schițe, amintiri”,
Editura „Cultura Românească” – 1927)

Noi, românii, suntem o lume în care, dacă nu se face ori nu se gândește prea mult, ne putem mândri că cel puțin se discută foarte mult. Asta e frumos din parte-ne, să lăsăm încolo orice modestie; căci este știut că din discuție răsare scânteia adevărului. Nu e vorba, adesea discutăm cam pe de lături; dar asta o facem tocmai pentru că voim să alimentăm continuarea discuției; dacă n'am da pe de lături, ar înceta poate discuția prea de grabă: ei! atunci de unde ar țâșni adevărul?

Așa, de exemplu, multe ilustrațiuni literare au discutat vre-o cinci ani cu înaltă căldură asupra întrebărilor: Artă pentru artă? sau artă cu tendință? Rezultatul aprigei dispute a fost că fiecare dintre polemisti a rămas să împărtășească până la urmă opinia sa proprie.

☆

Pentru a face o operă de artă, o operă viabilă, trebuie talent, talent și iar talent. Am zis într-adins viabilă, pentru că dintru început să eliminăm din discuție ideea de durabilitate, atât de străină în discuție. Adesea literații fac greșeala (după părerea noastră, mare) de amestecă, în cercetările lor despre creațiuni intelectuale, întrebarea: opera aceasta rămâne? Cât timp va rămâne? Așa întrebări sunt absolut afară din chestie. Întrebarea noastră, față

cu o lucrare de artă, nu poate fi decât aceasta: opera aceasta viează? Căci încă odată, dacă are viață, aibă-o: pentru azi, mâine sau pentru veacuri - ea va fi trăit, asta e condiția ființei: viața, nu durata vieții.

Mă rog, între o insectă care trăiește o singură zi, la umbra unei piramide egiptene și piramida aceea, care este deosebirea cea mai adâncă? Dimensiunile? Densitatea și soliditatea structurii materiale? Durabilitatea în timp? Desigur nu. Deosebirea cea mai adâncă între ele e că, insecta e vie iar piramida nu. Piramida e de granit, insecta de niște țesuturi mucoase; insecta, născută azi dimineată, va muri diseară; iar piramida e o veche cunoștință a soarelui și poate va sta neclintită și rece pe temelia ei până mult după ce soarele va fi încetat de a-i mai putea trimite măcar o rază de căldură și de lumină. Da, dar piramida stă și va sta; iar insecta va muri, însă trăiește.

☆

Unde sânguina statului de a înființa în pripă o societate devine nu imposibilă, ci chiar de-a dreptul absurdă, este pe terenul moral și intelectual. Statul poate decreta și face să se execute încă trei poduri peste Dunăre, treizeci de vapoare pe mare și așa mai departe; asta se poate; dar artă, literatură, filosofie!... Pentru aceste producțiuni ale spiritului omenesc trebuie - ceva mai mult decât un stat politic - o societate așezată.

O așa societate, în urma prefacerilor politice din Europa în secolul acesta, nu o avem. La noi n'avem azi decât o strânsură de lume din ce în ce mai mare, mai împeștrită și mai eterogenă. Această strânsură de năvală, care și schimbă fisionomia în fiecare zi, care n'are nici vre-o nevoie mai presus de cele individuale, care nu poate avea o tradiție, și prin urmare în nici o împrejurare unitate de gândire și de simțire, este departe de a fi ceea ce se înțelege prin cuvintele „societate așezată”. Lumea aceasta se aseamănă cu un vast bâlcu, în care totul e improvizat, totul trecător, nimic înființat de-a binele, nimic durabil. În bâlcuiri se ridică barace șubrede, pentru timp foarte mărginit, nu monumente durabile, cari să mai rămână și să folosească și altora decât acelor ce le-au ridicat. Artă, literatură, filosofie, astea sunt monumente pe cari nici nu se poate, nici n'ar avea de ce, să le ridice o lume cum e cea de astăzi la noi.

Cea mai infimă creatură este o revelare a unei infinite puteri, a unei incomensurabile și eterne voințe - fie acel fenomen o rămă oarbă, care se târăște lipicios pe un palmar de mocirlă în umbră, fie cuceritorul care, din înaltele zăpezi ale Alpilor, arată legiunilor de biruitori, cu degetul poruncitor, fericitele câmpii ale Italiei sclipind în razele soarelui. (...)

A crea - a apuca din haosul inform elemente brute, a le topi împreună și a le turna într-o formă, care să îmbrace o viață ce se diferențiază într-un chip absolut hotărât de tot ce nu este ea - aceasta este puterea naturii și a artistului.

Valeria MANTA - TĂICUȚU

Laudate Domĭnum

În gândul Tău dintâi a fost să fie
aproape înger omul, dar, în vreme,
sub de niciunde ploi și anateme
cum și-a tăiat aripile, nu știe
nici marea ce-l înghite răzvrătită,
nici muntele ce-l prinde-n adâncime;
Părinte, o poruncă din vechime
ne-a rânduit stăpâni pentru o clipă,
pe tot ce mișcă-n lumea făurită
și-atunci, semeți și harnici din prostie,
uitând smerenia făgăduită,
am tăvălit prin praf ce-Ți place Ție,
ne-am dat satanei casa cu chirie
și-acum primim răsplata cuvenită.

s-a dus noblețea caselor regale,
cu luxul minții clare, luminate,
și-n loc doar deznădejde și păcate,
și falși baroni, cu sufletele goale;
pe ei n-ai cum să-i scapi de nesimțire,
oricâte pilde li s-ar da, Părinte,
palatele lor cresc pe oseminte,
dar, proștii ca să-i laude-n neștire,
fac zeci de cruci pe zi și temenele,
se vântură-n biserici pe la moaște,
și speră ca prin dani și proptele
în mila Ta, să poți ai recunoaște;
Stăpâne, înainte de-a se naște,
să-i pui în iad pe puii de cățele.

mă tem de moarte că am să Te mânii
de nu fac gol în piatră cu genunchiul,
și nu-mi modific membrele și trunchiul
ori nu mănânc doar iarba și ciulinii;
întinsă-n așternutul de mătase
regret că nu-s fachir, să dorm pe cuie,
că nu plutesc sub cerul care nu e
un sprijin pentru oasele-mi fricoase;
cumva rănită de cuvinte mari
ce m-au convins că te ascunzi de gloată,
și că vorbești prin intermediari,
eu bâjbâi, în tăcerea încordată,
printre ruine, javre și hoinari,
și nu Te-aud, Părinte, niciodată.

trăim umili la umbra sărăciei,
sub împărați nebuni și fără lege,
toți, fii de slugi din care n-ai ce-alege,
golani și hoți, pe drumul avuției
porniți cu sânge, în vreme ce mulțimea
își rade frâul, cal pentru povară,
din când în când, din țară dat-afară,
să simtă și printre străini asprimea
unui destin, în care o prezență
cu raza de lumină-ar schimba totul,
dar e prea bine ticluit complotul,
cu viclenie, ură și demență
și-n cârdășie, lepra și netotul
se bucură din plin de-a Ta absență.

☆
bolnavă sunt, Părinte, de uitare,
ce-a fost frumos s-a istovit de zile,
în romanțări de-un leu și în idile
ce n-au măcar grăuntele de sare;
cât am greșit, vor spune-o trupul

subred
și oasele ca sticla de fragile,
căci, prinsă-n curse și-uneltiri abile,
am stat prea mult pe mușchiul lumii
muced,

pân-a trecut prin mine spada ierbii
și s-au întors săgețile-ngropate
să-mi redeschidă rănilile uitate,
cum fac, în codrul lor tomnatic,
cerbii;
ajută-mă, Stăpâne, și mă scoate
din traiul meu cu surzii și cu orbii.

☆
din trâmbițe sunați la luna dalbă,
vestind că va urma o sărbătoare,
cu bucuria ei năucitoare,
Căci Dumezeu desculț vine prin
iarbă;

Părinte, iată pâinea Ta, din grâul
cel mai ales, și mierea de pe stâncă;
nu Te uita că n-am putere încă
și-n urma mea, păcatul și desfrâul
ca valurile duc - adânci vapoare
se zbuciumă în trena nesfârșită,
pe când furtuna, înspre larg pornită,
ca pe-un pocal răstoarnă-ntreaga
mare;

îngăduie-mi făptura muritoare
în preajma Ta, măcar pentru-o clipită.

☆
Între dușmani și noi, e mâna care
nu a lăsat șuvoiul să ne-nece,
și-adâncul mocirlos, perfid și rece
să ne îngroape-n moarte și uitare;
ce vom fi fost, de nu stătea de pază,

în calea rozătorilor frenetici,
devoratori de moaște și biserici
o minte-atotcuprinzător de trează?
în colivii, ca pasărea cenușii
ne-am fi zdrobit, cu timpul de
zăbrele,

și în țărână, oale și ulcele
ne-am fi ascuns la fel ca presupușii
descântători de ape și de stele;
slăvit fii, Doamne, că-Ți iubești
supușii!

☆
nu-i cerul un hotel, să-Ți las chirie
câtiva arginți din plata viitoare
primită de-un maestru în trădare
care-și va pierde-un frate pe vecie;
m-aș mulțumi, pe-o scândură, sub
scara
pe care-ți pui piciorul, să chem

somnul
și să visez cum că mă iartă Domnul
de toată tulburarea și ocară
pe care le-am stârnit, scriind cuvinte
cu mult curaj, dar cu puțină minte,
deși nu cred c-au fost din cale-afară
de dezmățate-n fața celor sfinte;
nu mi-am dorit, Părinte, vreo
comoară,
ci doar cântări de dragoste fierbinte.

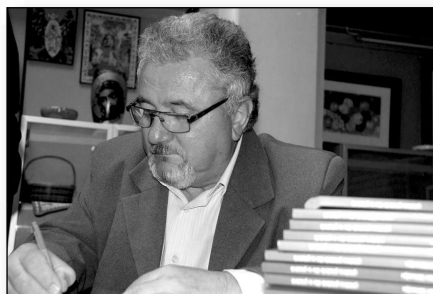
Nicolai TĂICUȚU

autobuzul gri

sub un salcâm în bărăgan stau
și-mi privesc negrul de sub unghie
cu ajutorul unei unghii
de la cealaltă mână
și cu indiferență, îl fac să dispară
acum îmi privesc albul
de sub unghie și constat că
nu mă arde nici soarele nici luna
nu mă bate nici vântul
nici dorul de ducă
nu este împuțiciune de la hoitul
pe lângă care am trecut de curând
nu este nici cald nici rece când
trece autobuzul gri pe lângă mine
fantomatic și din instinct
fac semnul ia-mă nene șoferul
mă privește/ prin mine privește
și trece încet mai departe
mă-nvăluie-n praf
nu înainte de a zări
silfida femeie îmbrăcată în negru
cu-al ei paner cu flori
de câmp multicolore
pe brațul stâng
stând în picioare la drapta șoferului
pregătită oricând să coboare
ca și ieri/ probabil/ ca și mâine
aici/ sub un salcâm în bărăgan
șoferul grijuliu nevoie mare
nu-i va permite să coboare.

vadul

am convocat prietenii
la întâlnirea de suflet la locul
de baștină, la locul preasfânt
din economie de timp și de spațiu
i-am rugat să fie reprezentați
doar prin distincția lor în relația cu

mine
așa cum i-am anunțat -
pe calea aerului, pe calea gândului -
așa s-au și prezentat
iată-i strânși pe islazul comunal
de pe malul nelocuit al râului
tăifăsuind sprijiniți de terasa râului
întinși pe nisip sau în grupuri mici
complăcându-se întru firea omului
pe fiecare îl recunoști
într-o aripă deprinsă anume
să țină-n plutire bucuria revederii,
într-un picior ce știe urmă
să lase-n nisip
în sânul, proeminență armonioasă
în relieful trupului și încă
dedat adierii în neliniștea sexului
ascunsă după evantai de pădădie
sau în cel adumbrit în toamnă
într-un șold prea rotund
să fie adevărat sau într-o gleznă fină
uitată de Dumnezeu
în glasul mios sau în altul baritonal
în binețele date, în vorba rostită în hău
în zborul planat peste priviri

admirative

în semnul de înot al amfibiei
în propriul ochi în urma lăsată
în rouă în felul în care
undue iarba cu gândul...
se recunosc între ei, se ating
a-mbrățișare:

tu al cui ești? cel mare sau cel mic?
cel din deal sau cel din vale?
dar taică-tu unde este? dar maică-ta?
...undeva mai încolo, aha
sunt undeva mai încolo...
așa nerostiți pe buza zilei
nemuriții mei prieteni mă așteaptă
să încercăm vadul prin râu, vadul
doar de mine știut,
de mine făcut cu migală
din nisip și pietriș ridicat, bob cu bob
de trecere întru spălare, cu apă rece
apă curgătoare, curați, în curtea
biserici

să ne regăsim, spre a sfinți
monument poeziei.

căderi

dintr-un vis de copil cu praștia
am lovit pasăre nevinovată –
o aripă a căzut pe ghizdul fântânii
s-a oglindit în luciul apei
și dusă a fost spre adâncuri
cealaltă aripă a căzut
pe pervazul ferestrei
s-a oglindit în sticla mată
a clipei de-ntuneric
și dusă a fost înspre ceruri
trupul păsării nevinovate
a căzut între palmele mele
(întinse spre iertare, spre iertare
mi se îndreptau atunci palmele)
cu capul spre trupul meu a căzut
cu privirea spre mine...
îngrozit, dar cu grijă am strâns
palmele am simțit căldura și fiorul:
sângele ei mi se prelingea
printre degete de-a lungul
mâinilor, spre coate, spre piept...
trupul ei dezaripat
trecea dureros în trupul meu.

Dumitru BĂLUȚĂ

Definirea rostirii

Vestigii grăitoare
prinsorile uitării abolind
întru definirea rostirii.

Tu nu pregeta,
rotește roata rostuirii
a acestei rostiri.

Aprinde și focul -

asaltat de jocul umbrelor reci,
dezgheța-va cîntările
harpelor sinelui.

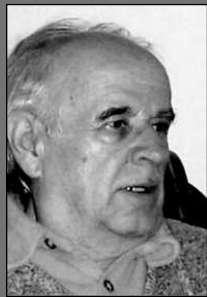
Lupta scutierilor scrisului cu uitarea

Abundă uitarea
întocmai spuzei de mucegai,
luptă strânsă se-arată.

Scutierii blazonului Alfa-Omega
cu de la sine temeiori
înaștează pe muchia scrisului.

Rugul cuvintelor sacrificate
lumina-va memoria,
învederând silitul popas.

Iată, zisce-s-a, rostuirea rostirii!

Ion NETE

De-a v-ați ascunselea cu moartea

Aproape de prânz, cortegiul format la întâmplare se împetrița întruna, înghesuind laolaltă bărbați de toate vârstele și ,tot la fel, femei, o parte dintre ele cu copii de țâță în brațe iar pe de lături, cârdurile celor care se țineau pe picioarele lor, mergând târâș, grăpiș, cu mâinile vâslind prin aer,nemaiputându-se agăța de pulpanele hainelor părinților sau rudelor. Fiecare îns, deși îmbrăca Țoale curate, era greu de distins în cortegiul astfel întins și lăbărțat încât umplea, până la refuz, ulița din capul satului. Tot deșirându-se, ajunsese până în dreptul cișmelei fără apă, a cărei țeavă ruginită stăruia să le amintească oamenilor din sat, mânați de treburi pe acolo, că se afla într-un loc rău. Semnul îngrijorării venea dinspre casa pustie, aproape ruinată, cu zidurile năpădite, și pe afară și pe dinăuntru, de tufele bojilor printre care își făceau loc smocurile de smirna, frumos mirositoare, lujeri de tufănică și mai ales bălării. Așa se alesese praful de ambiția Duroaiciei de a-și clădi locuința tocmai acolo, în încrucișarea drumurilor, să le facă în ciudă spăimoșilor din sat și să le arate că unei femei ca ea, nu-i pasă de grozăviile scornite de gura lumii. Lo-

calnicii nu uitaseră de bătrâna, uscată ca o umbră, cu capul înierbat de părul câlțos, a cărei slăbiciune era să se vânture, ca o arătare, în toiul nopții, prin curtea plină de bălării și cu gardurile dărăpănate.

Popa Harcudricu, prefirându-și degetele pe sub patrafirul atârnat pe piept, întorcea capul și tot ridicându-se în vârful picioarelor, scruta în adâncimea convoiului, peste mulțimea de capete, de parcă avea neapărată nevoie să știe dintr-al cui neam sunt cei care s-au mai adunat în ultimul rând, apoi, cu ochii strălucind de ce zărise, prindea a răsfoi, orbește, cartea bisericească, purtată, mai tot timpul, în mâna stângă. După un timp, i se auzea glasul, citind mai mult cântat, în isonul celor doi cântăreți spâni, slujba pentru cei plecați să se odihnească în Domnul, să se veselească în slava cerească.

Într-un fel de închierea a fiecărei frânturi de slujbă, spre stupearea alaiului, îngroșându-și vocea, intona o jelanie a parte, din care mulțimea nu pricepea nici măcar unul dintre cuvintele ciudate, învârtite ca într-o horă, cel mai adesea folosite fiind blagocestie, blagorodnicie, boje moi, pomilai, priidiate, care, după

strădania cu care erau presărate, păreau aduse să dospească slujba, precum aluatul, când i se adaugă un amestec dintr-un cheag din alea blestamate. Poate că de aceea, în scurtul popas, făcut pentru pomenirea mortului, oamenii tremurau ca loviți de răpăiturile unei ploii în-crâncenate, pornită a se slobozi din nori de grindină, înfrigurându-i până în măduva oaselor pe bieții flă-mânzi, care continuau să se țină scai de căruța funerară, așteptând clipa râvnitei pomeni. Cu toată hămeseala care făcea să li se audă mațele gheorțăind, nu își înfrâneau pornirile potrivnice strâmbării slujbei oficiate de către preot spre un tărâm pe cât de misterios pe atât de străin. Valul murmuieților -, din care abia se puteau desluși vorbe în doi peri, ca „Auzi-l, cum glăsuiește, ca Iuda”... „Da, de unde, ascultă mai bine să vezi că glăsuiește chiar cu Iuda, toc-mesc arginții pentru sufletul săr-manului Cedică” -, tot îngroșându-se bodogăneala, pe măsură ce sporeea numărul celor cuprinși de legă-narea tainică a alaiului, sporovăind cu bărbiile îngropate în piept, ca, nu cumva, să se dea de gol, păreau că se întâlniseră să imite un joc de-al copiilor, în care ieșea câștigător cel care izbutea să facă în așa fel încât, să-și lase vorbele să se amestece în for-făiala grupului, fără să i se poată ghi-ci numele...

Niciunul dintre cei adunați în urma mortului nu ar fi vrut să fie învinovațit de stărnirea vacarmului. Și, totuși, nu puteau să-și înfrâneze ispita ca, din când în când, să-și ver-

se năduful.

„Auzi-l cum sare, din una în alta, ca pitpalacul... nitam, ni-sam, te pomenești că o dă pe vecernie... sau utrenie... nici că-i pasă de noi, amărății, care îl ascultăm și îl privim îndurători, ca zăbăucii... ar fi bine s-o dea și pe pricesne, că, și așa, drumul până la cimitir e lung... de le pricesne trece mai lesne la ale pogribaniei, stâlci-i-s-ar limba cu care își tot suge buzele, c-așa i se mai pungesc pe gură, de parcă i le-ar fi uns preoteasa cu miere!”

Mârâielile se stingeau la fel de iute cum se și aprinseseră, lăsând în urma lor pufneli pe care popa, oricât de ascuțit ar fi avut auzul, nu le-ar fi putut deosebi, dacă erau de răs sau pur și simplu oftaturi de durere după cel mort, într-un fel de acompaniament al văicărelilor și plânselor familiei îndoliate.

Prin dreptul porții de la casa Toloacii, careva, ieșind de prin porumbii din luncă cu o găleată cu apă, prinde a stropi drumul, așa cum se obișnuiește să fie întâmpinate numai alaiurile paparudelor și a trebuit puțin timp până ce căruțul, cu sicriul în care Cedică dormea împăcat, să-și poată continua călătoria pe ultimul drum spre popasul de veci, din cimitirul împrejmuit de curtea bisericii, cu poarta deschisă chiar între pereții de scândură ai clopotniței, din vârful căreia, clopotul lovea cu dangă-tul dogit, umflând zarea, în vreme ce puhoiul mulțimii înainta șerpuind, luând forma drumeagului pietruit, într-o curgere anevoioasă, lăsând impresia că lumea pășea mai mult în

loc, ca și cum s-ar fi temut că, dând năvală, tulbura somnul mortului.

În răstimpuri, răzbăteau de peste încovoietura dealului Ursoii, înspre podul Dinii, ecoul bătilor prelunghi ale clopotului, așternând deasupra satului un vuiet împovăraător, din-dangurile însoțindu-se, umpleau până și cel mai îndepărtat cotlon al dealurilor.

Adesea, câte unii din cei care alcătuiau convoiul, tresăreau, dându-și pe față înfricoșarea din suflet ca și cum, tocmai momentul morții lui Cedică le adusese aminte că totul e posibil în viață, chiar ca, din înaltul Cerului, să se deschidă ochiul acela desenat în triunghiul de pe ușa bisericii, pentru a lua seama cât de cuvințios se purtau oamenii, cum și cât de aievea își arătau durerea, pentru a li se face aceeași parte, atunci când o să simtă și ei atingerea aripilor clipei de apoi.

Aplecându-și capetele, îndoiți de șale, cei mai înalți își petrecură trupurile pe sub poalele merilor, într-o revărsare de crengi peste curtea lui Codin al Petrii apoi, ajungând în fața Troiței, de lângă Podul Dinii, făcură un nou popas, prilej cu care popa Harcudricu, înfoindu-și patra-

firul, de parcă vroia să-i încredințeze că are loc berechet sub el, încăpându-i pe toți câți îl urmau, supuși și ascultători, îngână un șir de versete încurajatoare, asigurându-i că nu au a-l plânge pe mort întrucât acesta a apucat pe calea cea din dreapta care îl va duce chiar în fața Domnului mângâietor și atoațeiertător...

Cântăreții, dându-și toată silința, îi întăreau spusele, înșirând *aleluia* după *aleluia* pe care le spuneau, apăsate îndelung, spre a le deschide ochii celor îndărătnici și dedați la rele când nu e prea târziu. Înduplecându-i că, Dumnezeu e bun și iertător, după cum se vedea că îl primise și pe unul ca Cedică, în rândul celor miruiți, izbăviți și împărțășiți întru veșnica odihnă din Împărăția cerească.

Slujba, oficiată dinaintea bisericii, se prelungise cu mult peste așteptările cortegiului. Oameni, cu chipurile scofălcite, pământii și vlăguți se strâneau ciorchine pe stâlpii de la capetele mormintelor, asemenea roiului de albine amețit de fum și ascultau, mototolindu-și căciulile în palme, tresărind, ca și curențați, la auzul intonațiilor, apăsate anume, ca să le pună în mișcare mâna dreaptă, înșăilând semnul crucii, piezișe și cât mai de-a valma...

Apoi, intrase în rol Lina, baba prin mâinile căreia treceau toți morții satului, pentru ultima scaldă. Mai întâi, dăduse la iveală, cu niște mișcări mai agitate, decât ale panglicarilor de prin bălciuri, un capăt de pânză, țesută din borangic, netezindu-l în așa fel încât să îmbrace obrajii lui Cedică, înviorați, parcă după

atâta timp stat în bătaia soarelui în cânt păreau oleacă mirați de ce se întâmplă.

Vilă și Florea, lunganii care urmăriseră, pas cu pas, mișcările Linii, se îngămădiseră peste ea, neîngăduindu-i să mai întârzie niciun pic lângă sicriu, după cum își ținea ea obiceiul de a fi ultima care jeluiește mortul.

În ajutorul lui Vilă și Florea săriră Luică și Andreș, gemenii Driei și, meșterind, împreună, izbutiră să încingă sicriul cu două frângii pe care le prinseră zdravăn de capete, după care, făcându-și semn din ochi, începură să-l coboare în groapă, lăsându-l cumva să alunece cât mai lin până i s-a auzit hârșitul făcut la atingerea pământului de pe fundul gropii. Totul, petrecându-se într-o tăcere apăsătoare, de parcă, pe nesimțite, începuse să înghețe tot ce se afla în curtea cimitirului. Nu putuse dura prea mult pentru că, poftirorii de pomană, s-au pomenit scoși din încremenire de tipătul brusc al femeilor, pornite pe jelit de parcă abia atunci și-ar fi dat seama că Cedică pleca pentru totdeauna din sat. Unele, strigându-l pe nume, îi aminteau că nu e prea târziu să se întoarcă din drum, altele, oarecum, împăcate, se rugau de Dumnezeu să-l îngăduie, luându-l în paza Lui, chiar dacă, în viață, n-a fost așa om de treabă, cum ar fi trebuit ca să se poată spună că era așezat la casa lui. Încet, încet, s-a potolit și văicăreala pe două tonuri așa că un timp nu s-a mai auzit decât bulgării de pământ, răpăind peste scândurile de tufan, proaspăt rinde-

luite. Atmosfera de brambureală luă sfârșit într-un mod ciudat, pentru că, Andreș îi băgă pe toți în sperieți, înjugând boi la car și, șfichiindu-i cu biciul, porni să-i încurce prin curtea cimitirului, strigând din răsupteri, cu glasul dogit de tutun, ca al geamgiilor sau negustorilor de vechituri: Ultimul drum, neamule, care prinde ocazia...cine poștește, pe gratis! Hai, sus, locul sicriului e cald... Poștește, neamule, prinde, ultimul drum! Să nu plângi că ți-a scăpat ocazia printre dește...

★

– Da, mda, da, da, mai ieri, veneam, împreună, de la gară... ne apucase noaptea pe drum...

Se chinuia Lambie să își învieze, la întoarcerea spre casă, de la cimitir, una dintre amintirile care îl legau de Cedică. Glasul fonfăit, aducea, mai degrabă, aidoma isonului cu care țârcovnicii se opintiseră să susțină cântările popii.

– Era o noapte de-alea, căinoase, chiar de pomină, își dăduse, în sfârșit, drumul la depănat. Înainte să trecem de mijlocul Pădurii Șirinesii, cam pe unde e locul hoților, văgăuna aia, lăsată pe lângă Podul de Pământ, cât p-aci s-o zburlim... ce să zic, am dovedit cămila, scăpând ca prin urechile acului, de nu ne-au sfâșiat mistreții în colți. Pentru că, atunci când ne apropiasem de Podul de Pământ, numai ce auzim un răpăit răscolind tufișurile și sfărâmând uscăturile pădurii sub călcătură, parcă galopa o ceată de călăreți de nici pădurea nu-i putea sta în cale.

– Așează-te, ca mine, mi-a

poruncit Cedică și l-am văzut cu spatele lipit de trunchiul unui tufan, atins de putregai. Stând așa, o să ne fie mai la îndemână să ne apărăm, m-a lămurit Cedică.

Ne-am lăsat soarta, să spun așa, pe mâinile lui „fie, ce-o fi” și am așteptat, ascultând. Răpăiturile se îndeseau, făcând să răbufnească pădurea. După ce s-au apropiat bine de tot am deslușit grohăiturile mistreților. Abia am avut timp să ne cățărăm în tufan.

Mistreții s-au apucat să dea iama în ghindă, numai că, legănatul mogâldeței pe sub crengi îi neliniștea așa că, în loc să-și vadă de ronțait, roiau furioșii în jurul trupinii tufanului. Și-au tot ridicat răturile amenințătoare, cu colții înspumați de clăbuci sângerii iar după un timp, să vezi drăcia dracului, s-au apucat să muște lemnul putrezit pe jumătate din trunchiul tufanului...

De-ar fi fost noaptea nițel mai lungă, n-am fi avut scăpare. Până în zori, izbutiseră să facă o ditamai tăietura, cât să bagi un lat de palmă. N-ar fi fost de mirare să dovedească tufanul...

— Mă', Lambie, nici că-ți trece prin cap de ce nu v-au mâncat porcii, bâzâise o vorbă, ca un tăun răzlețit, dar îndeajuns de apăsător, ca să se simtă că venea în răspăr cu povestea...

Și la urzirea unor astfel de ghimbușlucuri, din sat, numai sfrijitului de Palaghia se dedulci-se, pitulându-se, mai mereu, prin spatele câteunui grup de oameni, dinadins, să nu poată fi ghicit cu ușurință, astfel în-

cât să-și poată arunca, de pe limbă, ca șarpe, vorbele otrăvite.

★

Oamenii mergeau, strânși unii în alții, așa cum formaseră și cortegiul care urmăse sicriul și, acum, cu cât se îndepărtau de curtea cimitirului, se împuținau treptat, treptat așa că, în cele din urmă Lambie se pomeni singur, casa lui fiind cocoțată tocmai în dâmbul dincolo de care se deschidea vâlceaua Oltencii, din gura căreia pornea un alt drumeag spre răscrucea în care se afla prăvălia, deschisă zi și noapte, unde bătrânul Anania vinde fel și fel de vopsele și gallus-uri.

Lambie întredeschide poarta apoi zăbovește, proptit în latura gardului. Încearcă să pricepă de unde i se trage apăsarea de pe suflet. Niciodată nu se mai simțise atât de abătut și plouat. Parcă-l bătuseră în cap apele turbate ale unui potop. Și, cum sta așa, într-o rână, descumpănit, i se deschide dinaintea ochilor groapa mortului din cimitru, cu pământul scos, făcut grămadă, alături, ca un capac scos din balamale.

Deodată se pomenește scuturat de friguri. Ca și cum, abia acum observase că împreună cu Cedică, fusese îngropată și o parte din corpul lui. Simțindu-se părăsit de ultimele puteri, nu mai îndrăznește să-și dezlipescă umărul de uluci. Împinge, doar, lăsându-se cu toată greutatea pe gard, până ce alunecarea îi dă senzația că începe să intre, puțin, câte puțin, în pământ. Nu-i e limpede dacă o făcea de frică, înainte de a-și descoperi corpul slujit sau îl năpă-

dise părerea de rău că intrase și el în hora celor care îl înfruntaseră, în acel cor surd, pe popă, atunci când o luase razna, dând sfânta slujbă de îngropăciune pe o gângăveală în care amesteca tot felul de vorbe, cunoscute și mai ales necunoscute de care, la urma urmei, de-ar fi fost să le audă, sufletul lui Cedică ar fi intrat în mormânt chiuind de bucurie, aflând de ce lume păcătoasă îi fusese dat să scape.

Odată ce descoperi, în gând, voioșia stranie a lui Cedică, Lambie trăi una din acele minuni de pomină, pentru care oamenii, în afara celui căruia i se întâmplă, n-au ochi s-o vadă..

Dinaintea lui, dar de partea cealaltă a porții, după cât putea zări, prin rosturile ulucilor, un morman de umbră părea când adâncit în pământ, când căznindu-se să iasă, afară, prin iarbă.

Vorba vine, că, sigur, doar, mi se pare, așa, mi se întâmplă din cauza oboselii, se împotrivește Lambie să ia de aieva ce îi arată ochii. Ce naiba, îi dă cu bolboroseala înainte, ca părintele Harcudricu la slujbă, acolo nu poate fi decât umbra mea, stâlcită, că nu putea fi altfel, după ce s-a strecurat prin gard. Zăcușește, sărmana de ea, până o să se refacă. Să mă-nșele și ochii ?

După o iscodire îndelungată asupra locului, Lambie se vede nevoit să dea îndărăt. Ba, nu, acolo nu e nici urmă de umbră... Nu-i a bună cu mine, de încep să aiurez...

Încordându-se din răspun-
teri, scociorăște bine de tot și, într-

adevăr, nici vorbă de umbră.

Dincolo de gard, sta chiar el. Intrat în pământ, până la gât. Capul și-l mai ținea la vedere, cumva, pe dinafară. Încercă să și-l apropie de corp, printr-o smucitură, dar scorbura prea îngustă, nu-i îngădui să și-l strecoare, nici chiar forțat. Sfârtecat de viermuiala florilor deznădejdiei vederea i se tulbură, până începură să scape scânteii. Zvârcolindu-se din rășputeri, dezlănțui un lanț de smucituri. Zadarnic. Nici cât să-l clin-tească din loc. Așa că se lăsă păgubaș. Cât pe-acți să închidă ochii, sperând să ademenească somnul și chiar atunci, totul se întoarse pe dos, de cum aflase că se întâmpla, pe vremuri, prin povești.

Mai întâi, îl vede pe Andreș, care nu putea opri boi din încurat. Ca un făcut, se vânturau și înainte și înapoi numai prin fața lui, că simțea rafalele de aer biciuindu-i fața de parcă pornise suflarea înghețată a Cri-vățului. Împrejurimile, i se par, acum cu totul altfel!

O, ce bine mi-ar prinde, să treacă pe drum careva... Codin, Garamia sau Miai Cutan, ba nu, mai bine de-l văd numai pe Codin, nu de alta, da'cu el aș putea râde și eu oleacă, pe ziua de azi, prefăcându-mă că n-aud cum mă roagă: „mă, fratele meu, fă-mi și mie un pustiu de bine și scarpină-mă pe șale, că m-aș freca de un stâlp de telegraf, da, cum să-i spun lemnului în ce loc mă mânăncă ... După ce ne-am face pofta de răs, l-aș întoarce și pe el cu ochii întracolo... să-l iau de martor, că e aieva sau mi se pare mie.

Ca și cum Codin era deja de față, Lambie se mai uită, o dată, printre uluci, încruntându-și privirea, să poată străpunge pâcla întunericului.

E clar ca lumina zilei, acolo e chipul lui, de-adevăratelea. Recunoscându-l, pentru nici nu mai știe a câta oară, simte oarece stânjeneală că, atâta se smucise în zadar și capul tot nu și-l putuse petrece de partea cealaltă.

În devălmășia vedeniilor, se pomenește umblând cu Cedică, mortul ținându-se scai de el. După fiecare întorcere a capului, nu numai că-l găsește, mereu, postat cam la aceeași distanță, amintindu-i de câinele bătrân, pe care încercase să-l alunge din curte, iarna trecută, pentru că nu mai scotea niciun lătrat, dar, vederea lui Lambie se umple de lumina ochilor îngroziți cu care se simte ținut de Cedică. Parcă ar vrea să-i spună, fără vorbe, că degeaba fuge, n-au cum să se despartă. Deslușindu-i mai bine înțelesul semnelor, i se pare că îi aude amenințarea: Lasă, lasă, că vine și rândul tău! Ai grijă pe unde mergi. Ori pe unde stai, umblă morții! Le-a făcut Andreș șleau cu roțile carului, când a încurat boii. Nu ai văzut că s-a învățat numai în jurul tău? Pândesc, pitiți și așteptă până ți se împleticesc pașii... Și-atunci, haț, te trag și pe tine dincolo! Asta și vrei, altfel, nu-ți aduceai aminte de mistreți... N-ai uitat, cum dărdăiam de frică, da'nu te-am părăsit. Io m-am pus capră, să te poți agăța de crengi, nu tu! Ai uitat? Sau ți-a fost rușine să afle lumea că ai rămas îndatorat

mortului... Ia, să te aud, dacă nu-ți convine ceva din ce spun!

Ce-ai zice, să ne juca, oleacă, de v-ați ascunselea? Ia, să mi te văd, cât de iute ești în stare să-ți pierzi numele... n-ai decât să faci, uite, numai așa... Și Lambie rămâne uluit de ușurința cu care Cedică își trage capul de partea cealaltă a pământului.

Ia, încearcă, și tu, îl trezește glasul lui Cedică din uluială. Hai, că e ușor. Faci doar așa, îl îmbie, și, gata, ai scăpat de numele care te ține legat de pământ...

Și pe urmă ce-o să fie, îngână Lambie, părând că încă șovăie, dacă să intre sau nu în jocul lui Cedică.

Mai întâi să te văd, ești în stare să faci așa?, și capul lui Cedică se strecoară iar, ca un șarpe, sub pământ... Vezi că nu poți! Ia, să-ți dau o mână de ajutor... îl zădărește Cedică, împungându-l în piept cu degetele împreunate.

Ia-ți mâna de-aici, țipă Lambie, cui vrei să mă arăți? Bagă de seamă, mortule, că acum nu știi ce-ți fac... vezi-ți, acolo, de lumea ta...

Într-un târziu Lambie, atins de răceala adusă de apropierea morții, nu mai are putere nici să tremure.

Doar, atât mai poate face, să-și întoarcă gândurile în timp, până când se vede cum se grozăvise, povestind, fără să-i fi cerut careva, întâmplare prin care trecuse împreună cu Cedică.

Emil PROȘCAN

Implomie

Oamenii nu pot trăi singuri și nici eu nu pot trăi fără ea. Știu că există. Știu că știe că exist. Să ai pe cineva este cel mai minunat lucru pe care Dumnezeu îl putea face. Să fie numai pentru tine. Numai pentru singurătatea ta

Ea este în linia aceea unde cerul se contopește cu pământul într-o luptă frățească. Altfel n-ar fi liniștea. Și nici linia... Cerul de deasupra liniștii din linia aceea e o mare cu valuri de senin sau, în alte zile, o mare cu valuri de nori... Uneori cerul e nemărginirea din care răsare soare, alteori o barieră roșie de corali, în freamătul căreia naufragiază lumina. Apoi cerul și pământul devin o mare cu valuri de întuneric. Și vine noaptea cu visele mele, în care simt fără-depăcatul fericirii. Fericirea este stare de a fi cu toată ființa ta. Nefericirea este pentru cei ce nu văd marea cu valuri de senin din linia aceea unde cerul se unește cu pământul. Nefericirea e un păcat. Un mare păcat. Linia aceea unde cerul se unește cu pământul e pentru noi. Nu e pusă acolo degeaba. Trebuie să o vedem. Trebuie să o simțim. Pentru că trebuie să nu păcătuim.

Nu știu la alții cum e pentru că eu sunt în mine mereu. Mereu. Linia liniștii dintre cer și pământ e întotdeauna la depărtare egală față de mine atunci când mă răsucesc în jurul meu. Eu merg tot timpul. Merg. La început credeam că am să ajung la linia aceea de liniște dintre cer și pământ. **Ea** este acolo. Știu că este acolo. Și mergeam tot timpul spre ea dar pașii mei o depărtau.

Prietenul meu care nu există râdea. Ești un prost spunea prietenul meu care nu există. Eu nu folosesc ghilimele. Doar un punct. Ești un prost... Așa spunea prietenul meu. Și râdea. Atunci mă opream și mă răsucesc de jur împrejurul meu și priveam linia de liniște dintre cer și pământ din stânga mea. Din dreapta mea. Din spatele meu. Eu nu folosesc virgule. Doar un punct. Linia de liniște dintre cer și pământ era la fel de departe de jur împrejurul meu. Râdea prietenul meu care nu există. Eu zâmbeam. După mai multe zile am înțeles. Am înțeles că eu trebuie să fiu la distanță egală de linia de liniște dintre cer și pământ. Un fel de centru. Măreția neatingerii. Frumoasa măreție a neatigerii. Pentru că linia aceea trebuie să fie totdeauna de jur împrejurul meu. Ca un cerc.

E foarte bine să ai un prieten care nu există. E chiar grozav. Știam că ea este acolo în linia aceea de liniște dintre cer și pământ. Știam și mă întristam. Pentru ea. Era condamnată să fie meru în linia aceea de liniște. Între

cer și pământ. Aș fi vrut să mă întreb de ce pașii mei o depărtau de mine. Sau de ce stă acolo. Sau până când. Dar eu nu folosesc semne de întrebare.

Am înțeles că ea trebuie să fie de jur împrejurul meu. Mereu. Ca un cerc. Totdeauna la distanță egală de mine. De ce trebuie să fie un cerc. Nu întreb. Eu nu folosesc semne de întrebare. Eu folosesc doar un punct. În mod sigur cercul vine din linia aceea de liniște dintre cer și pământ. Sau poate chiar **ea** este. Liniștea este cercul. Sau liniștea este **ea**. Eu nu mă mir. Eu nu folosesc semnul mirării. Eu folosesc doar un punct. Și sunt liniștit. Îmi este bine. Sunt chiar fericit. Dacă există fericire. Trebuie să existe fericire.

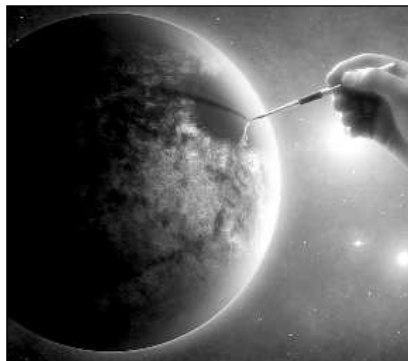
Nu mai râde. Ai vrea tu să ai nopțile mele. Ai vrea tu să ai visele mele. Eu sunt cu **ea** tot timpul. **Ea** îmi dă starea de bine. **Ea** îmi dă zâmbetul. Atingerea ei mă face să simt clocotul acela înnebunitor. Primesc mereu liniștea și tot ce nu pot să ating în linia dintre cer și pământ. Nu râde. Nu numai noaptea e cu mine. Și ziua. Eu înțeleg. Și-mi ajunge atât ca să trăiesc. Trăiesc pentru **ea**.

Oamenii nu pot trăi singuri. Nici eu nu aș putea. Aș fi nimic fără **ea**. Totul ar fi nimic fără **ea**. Cu siguranță va veni într-o zi. Pentru fiecare există o zi. O zi în care totul sau ceva se sfârșește. Am văzut împrejurul meu. E un cerc în care mergi mereu. Și o poți lua de la capăt.

Sigur că e frumoasă. Eu nu folosesc semne de mirare. Doar un punct. Are chipul acela dintre toate felurile de chipuri. Și ochii îi are din toate felurile de ochi. La fel și mâinile. Și picioarele. Și sânii. Și buzele. Și tot ce e zâmbet. Și tot ce e zbucium. E din toate zbuciumurile acelea. Va veni cu chipul acela. Va veni cu ochii aceia din valurile de senin al mării dintre cer și pământ.

Ești tâmpit. Așa îmi spune prietenul meu care nu există. El nu știe că eu nu folosesc semnul exclamării și tâmpit fără acest semn e altceva. Ești tâmpit băiețuș. Ziua întâlnești oameni. Copaci. Munți. Ape. Sunt reale. Te poți bucura de ele dacă lași bazaconiile. Așa îmi spune la nesfârșit prietenul meu care nu există. Eu zâmbesc pentru că el nu știe. Îmi e milă de el. Săracul. Nu știe că acolo în visele mele am toate astea. Nu știe că ea îmi aduce toate astea în mine.

Eu simt oamenii. Simt copacii. Simt munții. Simt apele. Și nu e păcat. Pentru că eu nu folosesc semnele de ortografie. Doar un punct

Anca ELISEI

O CANAPEA DE CATIFEA BEJ

O canapea de catifea bej, preșulețul e tăiat strâmb și atârnă cumva între tavan și unul din brațele canapelei. Nu îi vede ochii, dar îi șoptește: „Mi-era dor de privirea ta”. Ciudat, dar nu își aude propria voce. O simte întorcându-se cumva în el. Se întreabă dacă ea l-a auzit. Femeia de mai devreme trece prin spatele canapelei ținând în brațe o pisică. O ține de un picior, iar cu cealaltă mână deschide într-una uși. *De ce o chinui, încetează, dă-i drumul, te rog, dă-i drumul...*

Caută pipăind telefonul și apasă pe „amânați”. Când deschide în sfârșit ochii e deja⁷⁴⁰. Asta înseamnă că a apăsât de două ori pe amânați înainte să își dea seama că țărâitul ăla enervant trebuia să îl scoale din pat. La ⁷²⁰ se ridică grăbit, amețit, își pune cu un gest automat ochelarii, lăsă patul în dezordine... Mersul îi este încă nesigur, din când în când își vede în oglindă reflexia plimbându-se de colo-colo, cotrobăind prin dulap, aplecându-se, revenind, la un moment dat privindu-și chipul se gândește că șamponul cel vechi îi făcea părul mai strălucitor, ar trebui să și-l cumpere din nou, la năiba, cum se numea.

Cu cheile într-o mână și telefonul în celalaltă descuie ușa; o briza de aer rece îi alunecă pe față ca o mângâiere răutăcioasă. La radio se difuza o melodie tristă, vioara de pe fundal îi aducea aminte de un film în care, la sfârșit, personajul principal murea de cancer, exact în momentul în care iubita proba rochia de mireasă. *Dacă tu ai dispărea, și din râsu-mi și din plânsu-mi, te-aș găsi în sinea mea, te-aș zidi din mine însumi...* Asta e Alifantis sigur, după voce.

Planul pentru hala din Pitești trebuie să fie gata peste 3 zile. Măcar să aibă timp să îl verifice o dată marți. Marți după-amiază e meciul de fotbal. Și parcă mai era ceva marți, sau miercuri. Ziua mamei, o să îi dea telefon iar cadoul i-l cumpără sigur până sâmbătă, din carefourul de lângă casă. Radiografia. Azi la 14 trebuie să meargă după radiografie. O să își cumpere atunci țigări, fir-ar să fie, putea foarte bine să își ia de la chioșcul de lângă casă, cum de fapt se și gândise să facă; nenorocitul ăla de câine care Dumnezeu știe cum intrase în curte îl făcuse să uite complet de țigări.

– O clipă, doamna doctor abia a sosit, mai durează câteva minute, luați loc vă rog!

Ecranul din holul spitalului pe care rulează de obicei știri de tot felul, spoturi publicitare, videoclipuri nu funcționează. Își vede în el umbra: un om cocoșat, cu un aer umil care îl enervează. Cu spatele drept e mai bine, dar poziția asta îl obosește. În plus pare artificială. Dacă se mai uită mult în

ecranul stins doamna de la ghișeu o să se prindă că îl folosește pe post de oglinda. Numai femeile fac chestii deastea, la naiba...

Cancer. Ca tipul din film. Îi lipsește doar iubita. Bine că nu are o iubită, e mai puțin tragic așa. De fapt, dacă ar avea, ar putea acum să o strângă la piept cu toată forța, cu toată forța de care e încă în stare, până ar goli de sens toate cuvintele: moarte, cancer, cancer, cancer, moarte, moarte, moarte. Au pornit din nou ecranul de pe hol.

Kinder. Minunea dulce a Crăciunului. Aerul rece îi izbește fața de cum a pus mâna pe clanță. Îl simte intrându-i în plămâni, inspiră adânc, o dată, și încă o dată, senzația de frig e din ce în ce mai puternică, obrajii îi amorteșc repede, iar greutatea care îi apasă pieptul devine din ce în ce mai grea, cu fiecare gură de aer. Semaforul arăta roșu, pe bancheta din spate a mașinii care tocmai traversează intersecția, un copil se joacă cu un avion albastru. Îl flutură în aer de câteva ori, apoi îl izbește de geam, apoi îl ridică din nou în aer. Verde. Pe partea cealaltă, în fața mașinii, Liviu se oprește o clipă să caute cheile. În clipa următoare în fața lui, învăluit în ceață, un bărbat cu păr negru și ochelari îl privește fix în ochi.

Alexandra Comșa

Eseu împotriva abstractului

(O piesă de teatru ce nu ar trebui să fie jucată niciodată)

Motto: *La început a fost Cuvântul și Cuvântul era concret... Parcă îl și văd, stând acolo, marele nimic. Și din el ieșeau alte cuvinte, ca dintr-o peșteră adâncă...*

Personaje: *ea, el, alt el, ele etc...*

Spectatori: *eu, tu*

Scena 1

El: Aaaaaa.....!!! (această vocală trebuie să fie cea mai deschisă cu putință, atfel încât să încapă întrînsa foarte multe altele; la început lent și cu o voce joasă, spre sfârșit acest a trebuie să fie înalt și înțepător; încât publicul cititor să se întrebe ce mare durere, uimire sau suferință i-a fost produsă personajului. Personajul trebuie să se uite în partea dreaptă sus a sălii, arătând chiar cu degetul în acea direcție. Spectatorii își întorc privirea întracolo, timp în care pe scenă apar ele, ea și alt el).

Alt el: Hmmm...

Ea: Hmmm...

El: ...sunt un erou, la naiba!

Alt el: Ooo....da!

Ea: Daaa...

El: Don Quijote e nebun!

Ele: Don Quijote e nebun!

Alt el: Cine e Don Quijote?

El: Un nebun!

Al el: Un nebun!!!

Ele (privind uimite unele la altele, întrebându-se fiecare în gândul ei cine e Don Quijote și de ce e nebun? Și de ce e erou, întrebarea durând mai mult de 80 de minute până la terminarea piesei, când vor pleca acasă la ele unde le așteaptă soții lor și copii lor și viața lor): Un nebun!!!

El: Eu vreau să lupt cu morile de vânt, știind că sunt mori de vânt!

Ea (da, aceea EA, care nu se gândea cine e Don Quijote și de ce e nebun, cine e el și de ce e erou, dacă piesa durează mai mult de 80 de minute): Aici nu sunt mori de vânt!

Ele (uitând să se mai gândească la ceva, puțin speriate de siguranța ei, puțin obosite de repetat de atâtea ori replica respectivă): Nu sunt mori de vânt?

El: Luptele se pot duce oricând, oricum. Important e să știi.

Alt el: Important e să știi...

Ele (ies pe rând pentru a se duce în spatele scenei pentru câteva zeci de minute unde vor bea o cafea și își vor aminti să gândească, să se gândească, însa la ce știți și voi prea bine, pentru că la asta vă gândiți și voi în acest moment, dacă nu riscăm cumva să nu facem nimic, că dacă mă opresc aici sunt multe care nu vor mai fi, iar tu, cititorule, pentru că ești personajul naratorului naratorului, nu vei mai exista nici tu. Da, așa e, nu te grăbi, o să-ți placă de tine, esti un personaj fenomenal, nu îți uiți niciodată replicile pentru că le înveți de prea mult timp): Important e să știi...

Alt el: Să știi ce? (bineînțeles că El nu știe să răspundă la această întrebare, de aceea e important să știi, și publicul știe asta, dar nu știe ce trebuie să știe el, El.)

Ea: (spectatorii au văzut desigur că Ea nu a ieșit odată cu restul, a rămas gândindu-se, numai că gândirea aceasta continuă o oprea pe loc, timpul ei murea, încremenea, și se trezea mereu unde fusese cu mult timp înainte. Apoi trebuia să alerge, să nu mai se gândească, să prindă din urma tot, să închidă ochii și să simtă doar. Ea vru să îi spună că trebuie să știi când să nu lupți, dar se opri, văzându-l atât de hotărât.)

El: Da, de lupte vorbeam, dacă nu există mori de vânt le voi construi eu. Voi dărâma acest copac pe care îl voi sădi chiar eu și voi construi mori de vânt în acest loc în care nu există mori de vânt. Și apoi le voi învinge în mod sigur, pentru că le voi face să fie slabe, mai slabe decât mine,

pentru că așa se cade, să câștig eu, eroul vostru, să plecați veseli de aici, să fiți multumiți, spectacolul vieții mele să fie și spectacolul vostru. (*Să vă spun ceva, un secret... Mă gândeam să fie Ea personajul principal aici, dar m-am răzgândit, ea nu poate lupta cu lucruri concrete, ea e ocupată cu lupta ei cu timpul, câștigă și pierde în același timp, ați văzut și voi.*) Voi lupta, așadar, dar nu înainte de a sădi această sămânță.

Scena 2

Sămânța este în pământ, rodește, crește, crește, verticalitatea ei fascinează, ambiția cu care țintește cerul. Nu știe că va deveni motiv de luptă, că va deveni lupta însăși. Timpul trece, și Ea a rămas în urmă, și El a rămas pe loc, așteptând. Numai spectatorii, magnificii spectatori, și tu, dragul meu cititor, v-ați dus înainte cu gândul și sămânța a devenit acum un copac suficient de concret încât să se poată lupta cineva cu el. Acum S-a terminat așteptarea, El se poate apuca de construit mori de vânt.

Scena 3

El: Haaaaa...Copac nefericit ce ești! Habar nu ai că vei fi învins! Habar nu ai de ceea ce te așteaptă. Ar trebui să urăști soarele și pământul, căci din cauza lor ai ajuns aici.

Copacul: (*ar vrea să spună că nu îi e frică de ceea ce nu s-a întâmplat încă, ar vrea să spună că ce dacă va fi învins, ar vrea să spună că i-ar fi dor numai de pământul ud și cald, că odată ce va deveni moară de vânt, își va pierde rădăcinile. Dar nu poate spune nimic din ceea ce gândește, pentru simplul fapt că este doar un copac.*)

El: (*ar vrea să spună că îi e frică de ceea ce nu s-a întâmplat încă, ar vrea să spună că ce dacă va câștiga, ar vrea să spună numai că i-ar fi dor de cerul ud și cald, că odată ce va construi ceva, îi vor crește rădăcini. Dar nu poate spune nimic din ceea ce gândește acum, pentru simplul fapt că este doar un om.*)

Ea: Ai de gând să îl tai?

El: Ai venit?

Ea: Da.

El: A durat ceva mai mult.

Ea: Deci? Ai de gând să îl tai?

El: Cred că da.

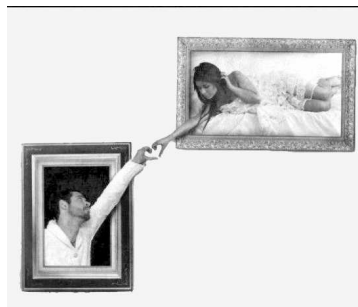
Ea: N-ai decât...o să te acuz!

El: Pentru?

Ea: Pentru... pentru... defrișări!

El: Imposibil, e un singur copac.

Ea: Și ce dacă? El vine din întreaga natură și va deveni în timp în-

treaga natură a lumii.

El: Cu atât mai bine! Mă voi lupta astfel cu lumea întreagă!

Ea: Ești nebun!

El: Nu, eu nu sunt nebun, eu știu prea bine ce fac!

Ea: Eh...na!

El: Daaa!

Ea: Faci cum vrei!

El: Știu. Și vreau să mă lupt cu acest copac, cu această viitoare moară de vânt.

Ea: *(se gândește că cel mai bine ar fi fost ca acest copac să fie abstract, având în vedere teama lui față de tot ce nu este concret, și gândindu-se începu să piardă iar teren în fața timpului, lăsându-l pe eroul nostru singur cu copacul acela enervant de concret. Dacă ar ști că odată ce el va tăia rădăcinile, va crește un copac abstract, însă cu acela va trebui să se lupte ea, în spatele scenei, pentru a nu supăra spectatorii veniți să vadă piesa lui.)*

El: Iar m-a lăsat singur... mai bine așa... pot să fiu liniștit din nou... să mă gândesc cum să construiesc o moară de vânt. Cum se construiește o moară de vânt? *(poate vreun spectator știe cum se construiește, poate e un arhitect în sală, poate e cineva care a asistat chiar la construirea morilor lui Don Quijote... sau poate nu știe nimeni. Oricum, mai este timp, pentru că piesa durează mai mult de 80 de minute, dar nu mai contează... Ele au plecat deja acasă, sunt în mașini, în tramvaie, poate au ajuns deja la copiii și la familiile și la viețile lor.)* Trebuie să fie simplu... tai copacul, fac scânduri, tai, măsoar, potrivesc, bat cuie și gata! Asta e! Dar stai... dacă îl tai înseamnă că îl înving înainte să devină moară de vânt! Asta înseamnă că trebuie să mă lupt cu el acum, așa. Cum să mă lupt cu un copac? *(într-adevăr, cum să se lupte cu un copac? Asta era o nebunie, iar o nebunie era ceea ce el vrea să evite.)*

Interludiu

(În spatele scenei se duce o altă luptă, de care voi nu ar trebui să știți, o luptă între Ea și Copac. Un copac ce nu va deveni moară de vânt pentru că în abstract nu există mori de vânt. Copaci da. O luptă inutilă, vă pot spune, deoarece în lumea abstractului pierzi orice ai face; pierzi și câștigi în același timp, după cum știți prea bine. Însă această luptă nu vă privește, deja am spus prea multe, trebuie să fiți nebuni ca să vă ridicați de pe scaunul comod, să uitați de eroul nostru, să urcați ușor scările și să veniți în spatele ei, să fiți unicii martori ai unei altfel de piese tragice.)

Tu: Eu vreau să văd tragedia. Vreau să văd lupta absurdă din spațele cortinei. Vreau să mă lupt și eu cu abstractul.

Eu: Așa e, m-a plictisit așteptarea asta. Aș lupta și eu, știu bine, abs-

tractul e cel mai nefolositor lucru din lume.

Tu: Așa e!

Eu: Trebuie eradicat!

Tu: Exterminat!

Eu și tu: Jos abstractul, jos abstractul!

Ea (în șoaptă): Hei, mai încet! Ce vreți?

Tu: Să te ajutăm.

Eu: Să luptăm cu abstractul.

Ea: Cu acest copac abstract vreți să spuneți?

Tu: Nu numai.

Eu: După ce îl vom învinge, ne vom lupta cu tot ce este abstract.

Și tot ceea ce va fi învins, va fi obligat să devină concret.

Ea: Credeți vom putea învinge orice lucru abstract, chiar și... timpul?

Eu: Da.

Tu: Da, și va lua forma unei pietre, sau a unei pene, sau își va crea el o formă proprie.

Ea: Și tot ce e concret poate fi distrus! Să luptăm așadar!

Eu: Să luptăm! (*Îmi pare rău, dar nu pot reda această luptă, pentru simplul motiv că v-ar distra atenția de la Eroul Care Luptă Cu Lucruri Concrete, pentru simplul fapt că nu s-a mai văzut o luptă cu lucruri abstracte până acum, cu excepția unui caz din 1976, când, în altă poveste, un tânăr s-a luptat cu niște lucruri abstracte pe care nu pot să le numesc aici, pentru că au fost învinse, și dacă le-aș spune numele ar redeveni iarăși abstracte. În schimb, luptele cu lucruri concrete au loc zilnic, mulți dintre voi le știți, vă duceți mereu la astfel de lupte, sau uneori luptați chiar voi cu ele.*)

Scena 4

El: Aaaah...ce fac? Ce fac? (*Ce face?*) Am câștigat, acum voi prinde rădăcini, acum va trebui să vin zilnic aici pentru a vă delecta cu victoria mea infinită, la infinit! (*O victorie este ceva ce o să vreți să vedeți mereu, chiar dacă unii dintre voi știți ce se întâmplă și în spatele cortinei. Să rămână un secret, să nu mai afle nimeni de luptele cu lucrurile abstracte, să nu afle nimeni cum Ea a pierdut lupta aceea, cum a pierdut tot concretul din Ea, și a devenit abstractă, ajungând să-i fie teamă de ea însăși. Iar despre el nu știu să vă spun cum a învins, de ce copacul era la pământ, iar el în genunchi în fața lui, nu aveți decât să reveniți și să stați cuminți pe scaun, să nu mai vă lăsați tentați de lupte cu lucruri abstracte.*)

Eu: Nu, eu nu voi înceta niciodată să lupt cu abstractul, chiar dacă unele lupte se pierd. (*Nu, eu nu voi încerca niciodată să lupt cu abstractul, chiar dacă unele lupte se pierd.*)

Luminița BURLACU

Formă și idee

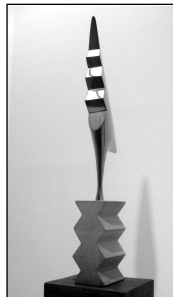
Sculptorul contemporan Henry Moore încerca să pătrundă sensul și specificul artei lui **Constantin Brâncuși** raportându-se la inovațiile formale ale acestuia: „De la gotic încoace, sculptura europeană a fost năpădită de mușchi, buruieni, tot soiul de excrescențe care au ascuns cu totul forma. A fost misiunea specială a lui Brancuși de a ne scăpa de această năpădire și de a ne face din nou conștienți de formă”.

Ceea ce realizează Brancuși, însă, nu este doar o descoperire a formei sub straturile de materie adăugată, decorativă, nu este doar revelarea unor tipare, adică nu este o simplă stilizare. Sculptura sa cheamă în memorie forma, într-adevăr, însă mecanismul prin care această formă ia naștere și poate fi recunoscută este mult mai subtil. Este vorba mai întâi de nașterea ideii din materie, așa cum prima oară s-a născut Cuvântul și abia apoi acesta a ordonat haosul. Ideea este cea pe care o percepem și ea pare să ordoneze materia.

Sculptura lui Brancuși detronează supremația văzului și, paradoxal, face apel la simțuri dintre cele mai îndepărtate de receptarea obișnuită a operei sculpturale. Ea se poate pipăi, precum în cazul Sculpturii pentru orbi, și invită la desfătări tactile. Ea se poate, de asemenea, auzi. Cella Delavrancea povestea că, văzând pentru prima oară (prin 1923 sau 1924) în atelierul artistului o sculptură formată din zigzaguri, a recunoscut imediat forma, după ce mai întâi a auzit-o: „Păi, ăsta este Cucurigu-gagu”. Cocoșul fusese recunoscut după stigățul său, căci intervalurile dintre zimți făceau succesiuni de cvarte muzicale. (v. **Dan Grigorescu, Brancuși**, Editura Meridian, București, 1980, p.38).

De altfel, nu sunt toate Păsările în văzduh brâncușiene, așa cum le-a vrut artistul însuși, niște zboruri? Nu pasărea o vedem, ci zborul ei despicând aerul îl auzim, îl simțim. Recunoaștem mai întâi zborul și apoi pasărea. Mai întâi ideea și apoi forma.

Există, bineînțeles, și sculpturi în care ideea și forma ajung la un echilibru, disputându-și întâietatea: fiecare încercă să se impună prima receptării, însă răman într-o interdependență ce creează atât sentimentul de familiar, cât și pe acela de necunoscut, de mister, în același timp. Este și cazul Măiestrelor sale, ce ni se descoperă de la început ca păsări, dar nu numai atât. Ca și în folclorul românesc, măiașta nu es-

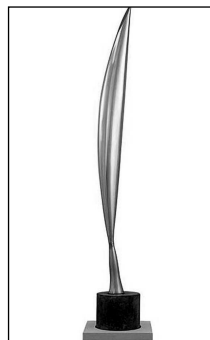
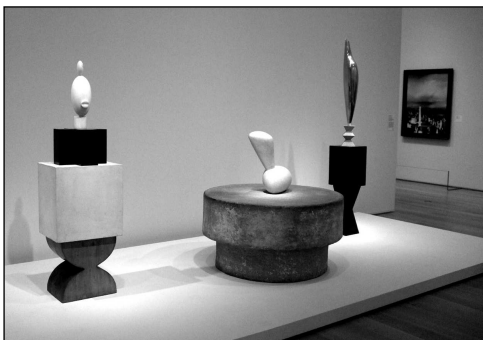
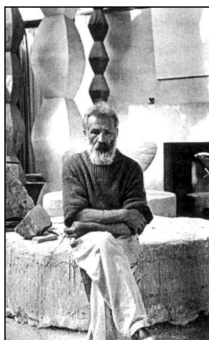
te o simplă pasăre, ci un arhetip. Toate variantele Măiaștrei, indiferent de semnificațiile diferite pe care le pot accepta, duc la ideea de arhetipal. Axul pe care se sprijină nu este o stilizare a formei piciorului, ci chiar o *axis mundi*, un principiu ordonator al materiei, un „stâlp al cerului” - acel lucru care, așa cum credea și țăranul, susține universul care, altfel, s-ar prăbuși. Corpul păsării prefigurează prin rotunjimea sa *Începutul lumii* (sculptura din 1920).

Forma bombată și netedă sugerează perfecțiunea primordială, materia compactă, densă, reunind în armonia inițială toate formele ulterioare, toată varietatea de păsări. În această formă rotundă pulsează, parcă, misterul vieții, misterul celui elan vital ce a dat naștere lumii; i se simt căldura și fecunditatea, măiastra fiind o pasăre a vieții ce-i redă flăcăului din basmele românești puterile sau îi reface integritatea corporală turnând peste el câteva picături de apă moartă. Și tot ea îi redă spiritul picurând din cioc apă vie.

În folclorul nostru, măiastra are și calități psihopompe: ea face legătura dintre lumea viilor și cea a morților, motiv pentru care poate fi regăsită și în reprezentările funerare. De altfel, mitologia românească nu este singura ce îi dă păsării această semnificație. La celți, la hinduși și în șamanismul uralo-altaic pasărea este intermediarul dintre cer și pământ. Toate aceste reprezentări au la bază arhetipul păsării-suflet, prezent și în textele biblice, Coran sau în Cartea Morților. Sculpturile lui Brâncuși par să trezească această semnificație prin gâtul alungit al păsării, ca o prelungire în infinit a celui ax pe care se sprijină. Gâtul păsării se înalță dincolo de lumea materială. Prin subțirimea sa el contrastează cu trupul, cu greul materiei, părând o sublimare a acesteia în spirit.

Reducerea păsării la picior, trup și gât nu este, așadar, o simplificare formală, o stilizare, ci redarea caracterului său arhetipal: principiu sau Logos întemeietor, materie și duh! Este o Măiastră!

Lucian MĂNĂILESCU

OGLINDA RETROVIZOARE

Trezit în miez de noapte și-a turnat în pahar restul de coniac rămas de seara, încercând să rememoreze ziua trecută, ziua lui de naștere, trecătoare ca toate zilele. Vechiul album cu poze, încă deschis, l-a tentat ca un vis pe care vrei să-l prelungești, încercând să-i descifrezi mai bine semnificațiile. Pe măsură ce răsfoia paginile încerca un fel de zădărnice tandră: un bătrân mărunțel, având pe cap o pălărie caraghioasă, ținea pe după umeri o femeie cu ochii strălucind trist, teribil de trist. Erau părinții lui... fuseseră... Pe urmă un coleg de liceu, un drum prăfuit de pe marginea căruia făcea cu mâna un copil desculț, fețe zămbitoare, probabil la revelion, un sicriu cu mulți oameni în jur, un munte, o apă, troiene de zăpadă...

Erau rude, prieteni de-o zi sau de ani... Pe mulți uitase cum îi cheamă, mulți muriseră, sau poate toți muriseră, în clipa în care viața le-a despărțit drumurile. Dacă i-ar reîntâlni acum nu ar fi decât niște străini, fără legătură cu cei pe care-i cunoscuse cândva..

Dar el - și gândul se strecură ca un șarpe pe lespezile memoriei -, el mai era viu? Când terminase facultatea simțise, din plin, sentimentul rătăirii. Repartizat la un spital rural își risipea timpul între tenisul de câmp și cărțile citite în grabă, între două beții sau nopți mototolite sub cearșafuri, petrecute cu asistentele de gardă. Încerca să înțeleagă, sau doar să supraviețuiască?...

Sătul de medicină, de „carcasa umana” - cum spunea prietenul lui, doctorul Vărzaru - a vrut să se înscrie la filozofie și să ia totul de la capăt. Secretarul de partid a râs când l-a auzit. „Păi, măi doctore, tu nu ești membru de partid, ca să dai la facultatea aia... Și cine dracu crezi că te face? Partidul are o structură bine gândită - atâți la sută muncitori, atâți la sută țărani, atât la sută femei iar intelectualii când e nevoie de ei în posturi de răspundere; câțiva, acolo, de sămânță...

Tu n-ai origine sănătoasă, nu ești muncitor sau țăran și nici măcar femeie. Într-un cuvânt nu corespunzi... Avea dreptate Ghiță, sau cum dracu îl chema, cine era el?

A privit ceasul. Se făcuse deja ora cinci. A alungat gândurile și a început să se îmbrace. A pus în valiză câteva lucruri de schimb, a luat cheile Daciei, a privit, pentru o clipă, chipul neras al bărbatului din oglinda de pe hol și a ieșit. Își propusese să ajungă, în sfârșit, în satul lui natal, unde nu mai fusese de opt ani.

Hârbul a orbecăit pe câteva străzi, după care s-a înscris spre ieșirea

din București. O geană de lumină roșiatică a început să înghită întunericul, iar gândurile au trecut pe „pilot automat”. Și-a amintit-o pe Aida, când s-a întors din țara tuturor posibilităților, la fel de obosită și dezorientată, ca și cum acolo, peste ocean, nu ar fi fost decât o Românie ceva mai mare: „Știi ce înseamnă un spital de urgență la ăia. Devi robot. Coși și tai trupuri mutilate, al căror șir pare să nu se mai termine. Nu ai prieteni, nu ai amintiri, nu ai pasiuni. Doar instinctul obsedant al succesului... supraviețuirii. Copiii tăi li se spune la școală să sune la un număr special de telefon, dacă părinții îi tratează necorespunzător... Dar ce înseamnă „necorespunzător”, cine hotărăște asta și în numele cui? Îți sunt pur și simplu furați, aruncați în malaxorul social și îmbuibăți cu drogul libertății. N-am putut rezista... M-am întors, convinsă că America nu există decât în imaginația noastră...”

S-a întors, dar nu pentru el... I s-a părut mai cinstit să se sinucidă, scriindu-i, pe un bilețel, câteva cuvinte: „Am fost două frunze ce se agățau cu disperare de văzduhul toamnei. Dar eu am obosit și nu mai știu alt fel de zbor...”

Mașina alerga prin Bărăganul cu sate abia întrezărite în ceața dimineții, printre întinderi de ciulini și ruine fantomatice, răstignite pe orizont. De fapt ce căuta el la Strigoaia? Umbre!? Umbre sunt peste tot... Depărtarea poate vindeca amintirile, dar întoarcerile le pot ucide. O lacrimă pe care n-o plânsese demult s-a prelins, sărată, pe colțul buzei. A apăsat accelerația până la podea, însă mașina își vedea, în continuare, de hârâitul ei asmat și inefficient, acul vitezometrului nereușind să treacă peste sută. „Trebuie s-o schimb - gândi - cu rabla asta nici să te sinucizi nu poți!”

Pe neașteptate motorul a tușit de câteva ori și, îngrijorat, Matei a tras pe dreapta, la Fântâna lui Mihai. O stupizenie patriotardă, sculptată în piatră de Măgura, alimentată cu apă, la inaugurare, dintr-o cisternă ascunsă sub deal, ca să nu afle tovarășul prim-secretar că fântâna aia somptuasă, ce marca ipotetica trecere a lui Mihai Viteazul pe acolo, era sortită secetei veșnice.

A ridicat capota motorului, l-a lăsat să meargă la ralanti, dar totul era, sau părea să fie, în ordine. După câteva minute l-a oprit și s-a așezat pe bordura monumentului, aprinzându-și țigara. Fumul se deșira fără noimă, desenând o dâră de ceață străvezie în lumina răsăritului. Viața - se gândi - asta e viața! Apoi a întors, pustiit de gânduri, către cel mai străin loc din lume: acasă. În oglinda retrovizoare se vedea cerul.

Maria Doina LEONTE

Iarnă - Flori de gheață-n geam la ultimul colind

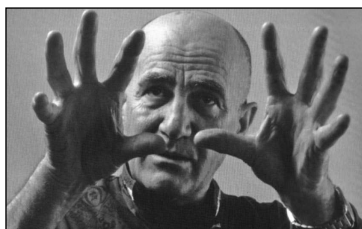
❖
ulmi fără frunze –
foșnetul pădurii
sub talpa cizmei
❖
prima ninsoare –
mirele și mireasa
sub cireșul alb
❖
păpurișul nins –
și lebăda și luna
tremură albe
❖
singur pe bancă –
bătrânelul numără
fulgii și anii
❖
negură deasă –
pe drumul spre chilie
lumânări arzând
❖
sub cireșul nins
frunte albă de poet –
singură umbra
❖
ultimul Crăciun -
fetița cu chibrituri
tot fără bocanci

❖
un nou calendar
pe același perete –
paingul la colț
❖
apus violet -
măceșul fără umbre
singur în nămeți
❖
alb până în cer –
creioane colorate
cu vârful intact
❖
livada ninsă –
în aburul ceaiului
parfum de cireș
❖
iazul înghețat -
în copcile cât palma
cerul fără nori
❖
valul înghețat –
îndrăgostiți pe plajă
desenând inimi
❖
flori de gheață-n geam -
în dulceața de gutui
urme de soare

❖
satul troienit –
fumurile suie drept
spijinind cerul
❖
bradul scuturat –
zeci de ace țes din nou
covorul persan
❖
alb până la nori –
pe pânza pictorului
singur măceșul
❖
doar fumuri albe
în cătunul bunicii –
soare troienit
❖
bunici gârboviți –
ghioceii sub zăpezi
mai albi ca oricând
❖
dangăte negre
la ultima ninsoare –
văduva în alb
❖
capul aplecat –
la marginea zăpezii
primul ghiocel
❖
brazde uscate –
pe obrazul tatălui
umbra unui nor
❖
neguri aproape –
bunicul scoate din toc
ochelarii vechi

Alexandru JURCAN

Un hoit tăios și rebel

Pe bulevardul cel mare al orașului a apărut într-o dimineață un hoit tăios și rebel. Un animal nefericit, călcat de o mașină nocturnă adormită. La primele semne de căldură, mirosul fetid făcea ravagii. După o săptămână, oamenii își puneau mâna la nas când treceau prin preajmă. Muștele de pe cadavru deveneau tot mai grase și verzui.

După o lună, s-a produs primul leșin din cauză de putoare. Ziarele relateau cu spor incidente, bolile, victimele. Unii locatari și-au vândut apartamentele, cumpărând în altă parte a orașului. După trei luni, mirosul se simțea și pe străzile învecinate. Totul devenea o tragedie incontrollabilă. Mulți locuitori au plecat definitiv din oraș. Hoițul era acolo, tot mai lichefiat și fantomatic. În câțiva ani nu mai erau oameni în oraș. S-au refugiat care încotro, în lipsă de apă curentă, cei din păduri începură să pută încet și sigur.

Apoi s-a auzit tunetul speranței. O furtună înfiorată a curs câteva zile în șir. Apele au spălat adânc. Cineva a adus vestea magică: hoițul din oraș a fost măturat de ape. Oamenii s-au întors la casele lor. Mirosea a primăvară crudă.

Când plânge noaptea pe umărul lunii

O cheamă Raluca și are peste 50 de ani. A fost căsătorită, însă bărbatul a lăsat-o pentru una mai arătoasă. Raluca nu s-a străduit să se impună. Știa că nu sare în ochi printr-un fizic atrăgător.

Acum nu vrea să rămână nemângăiată. Secolul oferă delicii sexuale: bani să fie! Da... e adevărat... - gândește ea - o oră de drago0ste cumpărată nu e același lucru cu... Să fim serioși! - surâde Raluca. De parcă ai ști ce e în mintea bărbaților, când răvășesc trupurile femeilor! Plătit sau neplătit... contează ce se întâmplă în capul ei. Mai bine zis, cum își îmblânzește fantasmеle. O prietenă i-a dat adresa unui gigolo tânăr. pe care nici în visele cele mai turbate ea, Raluca, nu și-ar fi putut imagina că îl va atinge.

A vorbit cu el la telefon. Vocea ei era spartă, speriată. A luat un taxi pentru strada Palmierului numărul 42. Era un capăt de cartier. În dreapta, un imobil cu șase etaje. Raluca a coborât niște scări invadate de verdeață de mai, luna ei preferată. Învățase pe dinafară adresa: scară, etaj, apartament. Băiatul i-a deschis cu un zâmbet viril, spontan, prietenesc. Raluca a prins curaj. Stătea în picioare pe hol... El și-a dat jos cămașa. Un piept bronzat,

puternic, tulburător. S-a așezat lângă el pe canapea.

– Cum vrei s-o facem? a întrebat el.

– Păi... adică...

– Știi cât costă o oră, nu? Acum depinde de cerințe. Eu fac aproape orice.

– Aș vrea să stau lângă tine, să-mi imaginez că ești iubitul meu...

– Măi, dar ești dusă rău cu pluta! Mă rog, pentru bani stau și în patru labe!

Raluca a scos banii și i-a așezat pe scaun. A mulțumit cu capul plecat, înecată în gânduri. Ajunsă acasă, a ieșit pe balcon. S-a cuibărit acolo pe fotoliul cel vechi și a așteptat luna. Greierii au început un concert molatic, profund, răscolitor. Noaptea plângea pe umărul lunii.

Disperarea în formă de pisică

Nina conduce o firmă, are puțin timp liber, de aceea a angajat-o pe vecina Florela să-i facă ordine în apartament, o dată pe săptămână. Nicio-dată Nina n-a făcut vreun control ostentativ, premeditat, ca să vadă dacă nu cumva Florela trișează, fură, subtilizează. Acum a primit un telefon de la Florela, care se amuza în timp ce făcea curat, deoarece găsisese și desfăcuse sticla aceea de whisky ciudat, ca o îngemănare de recipiente, cu dublă curgere. Un lichid alb, altul ruginiu... ha-ha! râdea Florela, cred că m-am îmbătat, doamnă dragă, nu vă fie cu supărare, apoi... trebuie să va spun că nu sunt singură, am chemat-o și pe nepoata mea, să guste puțin și ea, doar ați adus sticla din Italia, nu? Am făcut gafa să-l invit și pe soțul meu, care a desfăcut o sticlă de vodcă, apoi... porcul!! - a spart vaza pe care ați adus-o de la Milano... da, știu că nu e frumos, o să-l pedepsesc, vă jur! Apoi... nu știu de ce nu mai pot închide robinetul... apa a năvălit peste tot, dar ne descurcăm, bem urcați pe masa din salon, aceea din lemn de nuc. Pisica dumneavoastră e cam disperată, nu îi place ceva, miorlăie mereu. Am sunat la pompieri, dar nu știu cu ce să îi servesc. Să deschid vinurile din Franța?

Nina a închis brusc telefonul. A cuprins-o subit o disperare în formă de pisică. Astfel a urcat în mașină, a băut o pastilă și s-a repezit spre casă.

Vinovăție cu ramuri

Roxy conducea cu atenție, numai că domnul Codrin visa cu ochii deschiși, probabil, și a traversat aiurea. Transportat la spital, el a murit, după care Roxy, deși nevinovată, a ajuns în tenebrele culpelor, în nopți fără somn, ca o smoală gelatinoasă întinsă pe spinarea orelor.

Se temea de reacția văduvei. Doamna Monica, însă, nu i-a adresat vreun reproș. Poate din multă durere, ori orgoliu. Așa se frământa Roxy fără

încetare, până când a obținut numărul dorit de telefon. A început să trimită mesaje exaltate doamnei Monica, fără a primi vreun răspuns. Mai apoi a rugat-o pur și simplu să accepte o cafea.

Era o duminică nesigură de început de primăvară timidă, cu multe ramuri degerate, umede. Barul de la intersecție era pustiu. Doar ele două. Au cerut cafea. Monica purta pantaloni mulați, albaștri și o bluză argintie. Roxy avea puloverul negru și fusta roșie. Amestecau zahărul în cafea și tăceau.

– Mi-ar plăcea să fim prietene - rupse Monica tăcerea.

– Credeți asta posibil, când eu....Dumnezeule!!

– Tocmai de asta, draga mea.

– Adică? întrebă uimită Roxy.

– M-ai scăpat definitiv de boul ăla. Tu ai fost unealta divină, ca să revin la viață. Nu știe nimeni ce javră era Codrin, ce libidinos, insuportabil! Hai la un restaurant, trebuie să bem, să serbăm ca lumea evenimentul!

În uleiul altora

Valya ține postul Paștelui cu multă credință în suflet. Trebuie să-i mulțumească lui Dumnezeu că a scăpat de Paul, de o iubire nefericită, în care ea și-a investit întreg sufletul, încât era gata să-l piardă. Paul nu merita sacrificiile ei - așa crede Valya, rugându-se în fața icoanei auriu din sufragerie. Mereu re trăiește dependențele sterpe, zilele de așteptări sulfuroase. Chiar i-a spus prietenei sale la o cafea:

– Când iubești, îți anulezi viața. Te prăjești în uleiul altora. Iubirea îți mutilează eul. Îți distruge simțul umorului. Cândva îi compătimeam pe cei care nu iubeau, însă ei trecuseră de fluviul dependențelor și trăiau ade-vărata fericire.

Apoi a urmat uimirea cea negândită. Într-o seară, Valya a aprins o lumânare lângă icoană și, deodată, s-a înroșit aerul din jur pe porțiuni jucăușe, imprecise, rubinii. A țipat ușor, însă era singură acasă, iar flăcările au urcat spre tavan, dispărând fără urmă.

Semnele erau clare, gândea Valya. Așadar scăpase definitiv de Paul, de mofturile lui, de întârzieri și neglijențe. Cu toate că - trebuia să recunoască- numai Paul știa să-i ofere mângâieri totale, sărutări pătimașe, atingeri magnetice. Stop!! Fără amintiri!- se trezi ea la realitatea cea nouă. Cam stearpă... își zicea Valya, dar curată, cinstită.

Într-un miez de noapte a simțit un trup alături. Dumnezeule! Era Paul. Desigur... uitase... el avea cheia apartamentului... de ce nu i-o ceruse?? Valya s-a zbătut o vreme sub apăsarea lui pătimașă, apoi a izbucnit într-un plâns tăcut, slab, alinător. Mai apoi o invadă o fericire surdă, de parcă ar fi plouat cu miere peste ferestrele timpului.

cembria, pe la orele dimineții, manelistul Guță fost găsit viu în apartamentul său.

◆ Când Dumnezeu a creat căsătoria, i-a promis femeii că va găsi un bărbat ideal, în orice colț al Pământului. După care, Dumnezeu a făcut Pământul... rotund!

◆ Limba olandeză este încercarea unui marinar german beat de a vorbi în engleză!

◆ Șoferul autobuzului oprește între stații, întoarce capul către pasageri și zice: „Dacă nici unul dintre dv. nu vrea să cedeze locul doamnei bătrâne care stă în picioare, să știți că-i cedez locul meu!”

◆ Anunț la Radio Erevan: „Un submarin american s-a ciocnit de un iceberg în Marea Nordului. Partea sovietică nu a suferit pierderi!”

◆ De ce nu sunt lovituri de stat în SUA? Pentru că e singura țară din lume care nu are ambasadă americană...

◆ Există oameni atât de săraci încât nu au nimic altceva decât bani.

◆ Claustrofobia reprezintă teama de spațiile închise. De exemplu, merg la magazinul unde se vând băuturi alcoolice și mă tem să nu fie închis.

◆ E bine să ai amnezie. Nu te doare nimic și în fiecare zi afli numai lucruri noi.

◆ Alcoolul ucide celulele nervoase. Rămân doar cele liniștite...

◆ Femeile cinstite nu-și pot ierta niciodată greșelile pe care nu le-au comis.

◆ Dacă întâlnești o femeie frumoasă, cu ochi strălucitori, buze umede și care frează din tot corpul, las-o în pace: are gripă!!

◆ Nu-i atât de dificil să găsești femeia visurilor tale. Dificil e s-o ascunzi de soție!

◆ Prostia este infinit mai fascinantă decât inteligența; inteligența are limite...

◆ Soțiile marinarilor se numesc „Bergenbier”... Prietenii știu de ce!

Mihaela Bacali

CULOARE DE TIMP

(file dintr-un pseudo-jurnal)

Mă cufund în trecutul meu, intru în labirint. Culoare întretăiate, unghere de taină pe care le redescopăr cu greu, dar care sunt acolo, îndărătul meu, fac parte din mine. Urmând firul Ariadnei, cel al memoriei, dezgrop imagini, chipuri, întâmplări, mă întorc în tainele trecutului, intrând în fiecare „cămăruță”, pentru a afla miezul, centrul. Cămara de taină.

Labirintul este în mine. O ramificație uriașă în care trebuie să mă regăsesc. Pe mine, eul meu nepieritor. Stropul meu de absolut. Trecutul e îngropat în mine. Un puzzle multicolor. Clipe trăite, clipe visate, clipe imaginate. Un amalgam de clipe. Amintiri, frânturi din experiențe trecute, ce se opresc una câte una pe ecranul nevăzut al conștiinței. O înșiruire de sfere mici, purtând în ele chipuri, priveliști, fragmente de viață. Clipe dintr-un trecut ce pare atât de îndepărtat, atât de inactual... Flash-back-uri: un moment, o amintire vagă sau intensă, un chip, un gest. Reverberație.

...Mă uit înapoi și încerc să măsoar distanța uriașă ce mă separă de ființa care am fost. Eram tot eu? Mai sunt încă eu? Oare nu am visat totul?! Ce este existența dacă nu un vis continuu, amestecat cu alte vise, ramificat la infinit? O succesiune de vise, ale noastre, ale altora, un *bouillon* de vise, intrând unele în altele, desfăcându-se în coridoare întretăiate. Unde începe visul meu? Și unde e capătul lui? Eu sunt, poate, visul părinților mei care, la rândul lor, sunt visul părinților lor... Și cine ne visează pe toți? Oare nu suntem toți visul Lui?

Cine sunt eu de fapt? Ființa aceasta supusă tuturor tribulațiilor, degradării fizice, un chip mereu în schimbare, mereu mai tras, cu linii tot mai ascuțite, cu privirea tot mai întoarsă către înlăuntrul, sau cealaltă, sâmburele meu de nemurire? Dacă mă uit în urmă - cât din ceea ce am trăit mă reprezintă? Să-mi asum toate „păcatele tinereților”?

Eul actual - o suită, o succesiune de eu-ri, pe care nu le mai recunosc. Au dispărut din mine și totuși, paradoxal, sunt acolo, îndărătul meu. Cât din ce am trăit mai face parte din ființa mea actuală? Cine sunt de fapt? Călător, căutând scânteia de nemurire din mine. Cineva care a poposit pentru o clipă în noaptea acestei lumi, dar năzuind mereu către Lumină. Mirajul acesta, trupul acesta de fum, îmbrăcat în carne, dar cu auzul încordat, căutând un dincolo îndepărtat uneori, alteori apropiat. Mă privesc parcă din afară, dar și din lăuntrul meu.

Mă înalț mereu către cer, dar mă regăsesc mereu, cu aripile frânte, pe pământ. Cine sunt? Taina aceasta pe care numai Cel de Sus o cunoaște. Trupul acesta fragil, atât de fragil, „*trestia aceasta gânditoare*”. Cât de aproape și cât de departe îmi sunt. Un șir infinit de euri ca niște păpuși rușești îmbricate unele în altele. Eul meu, cel de azi, cel de ieri, cel de mâine. Eu, ființa aceasta trecătoare prin lume, prin viață, prin univers, înaintând către un Capăt aflat undeva departe - aproape. Regăsesc în fiecare din aceste euri, chiar dacă ele sunt trecătoare, dorința de înălțare, de transgresare a fizicului. Dar, cu fiecare salt spre cer, o nouă cădere. Pământul care mă așteaptă jos, la capătul scării. O scară imensă care este în mine și pe care trebuie să o urc.

Ce caut în lumea asta? De ce m-am ivit din neant tocmai acum, aici? Uneori strig către Cer. Atâtea taine... Chipuri, locuri, priveliști, imagini se rotesc în jurul meu într-un carusel legănat.

Tot ce mă înconjoară este în exteriorul meu, dar și în mine. Totul este de fapt în mine. Timpul... Totul este în mine. Ei toți sunt în mine, îi simt în mine pe toți, se ascund în mine, în vulturile minții mele. Sunt parcă o sumă a existențelor celorlalți. Eu sunt de fapt ceilalți, cei din jurul meu... Cercul, rotirea, meandrele, spirala. Clipele ce alunecă, una îndărătul celeilalte - picături translucide ce închid în ele fărâme de viață, fărâme de existență.

Secunda aceasta fugace. De ce e atât de efemer totul? De ce totul se scurge, se topește, se volatilizează? De ce nu mai rămâne nimic din noi? De ce „toate trec”, lăsând doar fragile urme? Și dacă rămân totuși depozitate undeva? Sau pier odată cu noi...

Timpul

Timpul, această noțiune atât de inefabilă, de impalpabilă, acest cuvânt frumos pe care l-am inventat ca să ne acceptăm ne-desăvârșirea, această neputință de a fi veșnici, această pagină albă care se umple cu scrisul mărunț, regulat, ordonat al vieții.

Timpul, oamenii pe care i-am cunoscut și pe care i-am iubit o clipă, locurile pe care le-am străbătut și au rămas în noi. Tot ceea ce trăim se depune în noi. Sertărașele memoriei sunt pline, și uneori Cineva, neștiut, le deschide. Timpul, această irealitate.

Ceea ce au trăit părinții se prelungește în noi. Ne purtăm o viață întreagă, cu greu, bagajul existențial. Uneori îl ducem singuri, alteori mai lăsăm din greutatea lui pe umerii altora. Viața, o eternă înaintare, dar și o continuă întoarcere. Tot ceea ce ni se întâmplă s-a mai întâmplat cândva sub o altă formă, într-un alt timp.

Suntem responsabili pentru tot ceea ce se întâmplă în univers. Când

greșim, natura întreagă se resimte. Cerul se întuneacă. Cerul...

E în mine o tainică suprapunere de timpuri. Prezentul, pe care îl trăiesc cu fervoare, cu pasiune, plenar, arzând ca o flacără. Trecutul, un spațiu pe care l-am traversat, ale cărui urme își fac simțită prezența, acum, în acest prezent efemer. Viitorul, un text pe care urmează să-l scriu, cu cerneala albastră a viselor. Uneori e ca și cum aș fi murit deja. Sunt dincolo și tot ceea ce trăiesc mi se pare că trăiesc. Sunt într-un fel de zonă de „trecere”, un fel de Purgatoriu unde îmi ispășesc păcatele din viețile trecute și din aceasta.

În lumină

De ce ne naștem? Cineva a vrut să trăim. Cineva a hotărât să ne naștem aici, acum, în acest spațiu și timp. Cineva a sădit în trupul părinților noștri acele particule de dragoste care unindu-se au ajuns să fie una. Și acest embrion - entitate difuză, infimă - iată-l gata să înfrunte lumea, viața. Începe să crească ușor, aproape imperceptibil. Și dintr-o celulă infimă el va ajunge într-o zi o ființă umană. O ființă umană! Cu trup de carne, cu oase, cu mâini, cu picioare. Și în plus, cu ceva nevăzut, neauzit, ceva ce nu se spune legilor fizicii. Ceva tainic. Matricea. Trupul de lumină.

Ești în găoacea protectoare a mamei. E cald și bine acolo. Ai tot ce-ți trebuie: hrană, caldură, iubire. De acolo, dinlăuntru, totul se aude estompat. Zgomotele, zarva lumii, vocile celor apropiați, toate sunt într-un de-partee-aproape liniștitor, fără vârstă. Secunde, clipele, orele, se scurg încet, fără grabă. E puțin cam întuneric însă. Ai vrea să ieși la lumină, să vezi, să simți, să vorbești.

Și într-o zi, gata. Să părăsești un loc unde ți-a fost bine... Nu e prea ușor. Nu e deloc ușor. E chiar cumplit de greu. Doare foarte tare. Doare...

Acum ai ieșit la lumină. Teama de lumea cea nouă. Ce va fi acum? Ceva s-a rupt, a fost rupt. Și e lumină. E prea multă lumină.

Primul țipăt.

Dar o regăsești pe ea, căldura trupului ei. Substanța aceea albă pe care o simți în gură e atât de bună. Și vine de la ea. Din trupul ei, e albă ca lumina...

Copilăria

Mă întorc mereu cu gândul acolo, ca să mă scald în lumina aurie, blândă, a începutului de viață. Dimineți nesfârșite, timpul care se răsuțește lent în meandre, senzația că totul este posibil, că totul face parte dintr-un joc în care eu sunt actorul principal, că totul se învâрте în jurul meu. Că eu sunt Centrul...

Stau în mijlocul paradisului acestuia și clipele se scurg pe lângă mine cu lentoare, liniștitor. Timpul nu mă poate atinge, mi-e încă prieten.

Mă uimesc în fața lumii, a minunilor ei, pe care le descopăr în fiecare moment. Mă îmbăt de lumina intensă a fiecărei zile, mă cufund în vise cu Feți-Frumoși și Ilene Cosânzene, vise nesfârșite care uneori se amestecă cu realitatea și totul devine un mozaic multicolor, ca imaginea dintr-un ochean de sticlă...

Iernile copilăriei... Albul zăpezii îmi umple sufletul de o puritate îngerească. Ninge, și zborul fulgilor e în mine, încep să mă rotesc amețitor prin aer, să mă las legănată în balansoarul nesfârșit al clipelor, devenite aproape solide. Alcătuite dintr-un material incert, lipsit de duritate, gata ori-când să devină fluid și să intre în miraculosul circuit al naturii.

Eu cea de atunci...Eram tare mică și prăpădită. Și, pe deasupra, eram foarte timidă. „E pădureață”, spuneau părinții, încercând să-mi scuze astfel purtarea față de mulțimea de musafiri care soseau mereu și de care fugeam, ascunzându-mă prin tot felul de unghere. Mi se părea că privirile lor cercetătoare mă urmăresc peste tot. Privirile lor albe de mirare... Încă de pe atunci, cred, mă simțeam altfel. Mă închisesem în coconul acela luminos și îi vedeam pe ei, restul lumii, de după un zid subțire, aproape transparent, ca pielea unui ou înainte să devină coajă. Era bine înăuntrul. Și eram numai eu și cu mine...

Și azi am senzația aceea, deseori. Că sunt departe de ei. Le par *ciudată* pentru că sunt diferită ... Privirile lor încă mă mai caută, la pândă... Acel spațiu pe care îl găsisem în copilărie, numai al meu, este în mine. Acolo, înlăuntrul ființei mele rătăcitoare prin atâtea lumi. E un spațiu alb, o găoace în care sufletul se ghemuiește ca un fetus. Răsucit astfel, în el însuși. Acolo sunt singură. Nimeni și nimic din exterior nu mă poate atinge. E o liniște de început de lume acolo. Și multă lumină...

Cuvintele

O vreme ai scris poezii. Nu te-ai gândit niciodată să le publici pentru că nu erau scrise pentru alții. Le scriai pentru că ele erau în tine. Ca un cânt, ca un refren pe care mintea îl repetă, obsedant. Cuvintele - mici „mărgele de sticlă” colorate, translucide, cu care îți plăcea să te joci în copilărie. Să le treci printre degete, să le lovești una de alta, ca să vezi ce zgomot au. Să le rostogolești și să alergi apoi după ele. Cuvintele...

La început ele erau „o durere”, o sfâșiere, o căutare... Cel mai adesea simțai că nu reușesc să exprime cu adevărat realitățile adânci ale sufletului. Că era o distanță între ele și tine, uneori aproape o prăpastie.

Simțai instinctiv că va trebui să afli de fapt „ne-cuvintele”. Că limba, așa cum e ea organizată, cu reguli, scheme, coduri nu poate fi poezie. Că trebuie să le tai, decupezi, să le pui în pălărie, și apoi să le scoți, unul câte unul. Să le ascuți sunetul de mărgică. Și să le combini după alte „nere-

guli”. Și mai simțeau că poezia e de fapt tăcere, că ea e mai mult un spațiu alb „o pagină albă”, pe care cineva va scrie odată textul.

Spirala

Urc de mult. O scară în spirală, din lemn, ce scârțâie la fiecare pas... Ziduri vechi, din cărămidă, mărginesc spațiul acesta. Mă împresoară... Mă strâng parcă. Nu mă mai pot întoarce. Nu am dreptul. Undeva, departe, aproape neverosimilă, o lumină... Dar mai sunt multe trepte până acolo. De când urc astfel? Timpul... Ce amăgire uriașă! Sunt poate secole, milenii, sunt la fel de bine clipe, infime clipe. Când am început să urc, știam că nu există cale de întoarcere. De altfel, unde m-aș fi putut întoarce? Mă zbat printre atâtea fantasma - cioburi de lumină, de întuneric. Fragmente din alte timpuri mi se perindă prin memorie, îmi ocupă o clipă ecranul invizibil al conștiinței.

Urc. Și scara se rotește la nesfârșit. Mă opresc o clipă. Picioarele mi-au devenit grele, imens de grele. Mă așez pe o treaptă și îmi sprijin ușor capul în mâini. Închid ochii și dincolo de pleoapele închise e un amalgam de culori ce se întrepătrund, se suprapun, alcătuind forme bizare. Una tinde să le înghită pe celelalte. Pe alocuri apare luminozitatea albului pur.

Mă desprind cu greu din substanța viziunii acesteia. Mă reintegrez în spațiul pe care l-am părăsit pentru o clipă. Ochii se obișnuiesc din nou cu starea de clar-obscur. Percep mai întâi zidul care mă înconjoară, apoi scările ce par să se înalțe spre cer, al căror capăt nu-l zăresc. Îl bănuiesc undeva, dincolo de bariera subtilă a clipelor. Într-un spațiu și un timp ce nu-mi aparțin. Îl voi afla după ce voi fi urcat, treaptă cu treaptă, rotindu-mă în vortele spiralei. O lumină mă așteaptă sus. Cu fiecare treaptă mă apropii. Urcând am traversat atâtea stări, am re trăit experiențe, am visat, mi-a fost teamă, am sperat, am suferit... Acum Lumina, pe care o simt aproape, îmi picură în suflet o stare de pace infinită. Să ajung în sfârșit la liman... Atunci lupta cu beznele se va încheia.

Nu mai știu când am ajuns aici. Nu mai știu nici dacă visez sau dacă totul e real. Stau în mijlocul încăperii și mă las invadată de lumină. Și de tăcere. Devin eu însămi o tăcere albă, o creatură albă, plutind în lumină. Nu mai rămâne decât sentimentul acesta, aproape incredibil de frumos... *E trăire pură*. Dincolo de cuvinte, de fraze, de noțiuni. Tot ceea ce am învățat într-o viață devine lipsit de importanță. Totul se șterge. Lumea întreagă dispare. Și știu acum că totul a fost un vis, tot ce am trăit până acum. Un personaj imaginat, imaginar, alături de alte personaje. La fel de imaginare. Imaginate de Cine? Cine se ascunde în spatele acestei lumi de fanteze din care și eu am făcut sau mai fac încă parte? Cine ne visează?

Gândurile acestea trec ușoare pe lângă mine, fără să-mi tulbure li-

niștea de taină care m-a cuprins. Simt cum totul se șterge. Și nu mai rămâne decât această Liniște mare, această Pace imensă. De unde îmi vine sentimentul acesta? Ce am făcut pentru a-l merita? Credeam că nu sunt altceva decât un biet Sisif, condamnat să-și poarte la nesfârșit povara. De atâtea ori am ridicat glasul, dar în pustiu. De atâtea ori am încercat să-mi rup înrobitoare lanțuri. Dar ele erau mai tari decât munții. De atâtea ori am crezut că voi ajunge pe culme. Dar de fiecare dată mă prăbușeam în hăul din care cu greu reușeam să răzbat. Iarăși si iarăși, către Lumină.

Suișuri, coborâșuri, o neconținută luptă cu Timpul. Și acum Iubirea aceasta care mă umple până în străfundurile ființei mele. Acolo unde până acum era un foc aprins, mistuitor, acum e Lumina - o lumină albă, pură, ireală.

... Și simt cum încet ființa mea materială se topește, contururile ei colțuroase se lasă mângâiate de această neasemuită lumină ce vine din interior, care le dizolvă unul câte unul. E un moment de liniște intensă. Eu nu mai sunt eu. Sunt Lumina

Sfârșit

Poate că nu acesta este sfârșitul. E doar un posibil sfârșit. Unul din infinitatea de sfârșituri posibile, ca în Grădina potecilor care se bifurcă. Un sfârșit este întotdeauna un început. O re-naștere. O Înviere. Linearitatea timpului, o iluzie; că timpul e unul singur, o alta. Trăim în mai multe lumi. Paralele. Nici măcar acolo, în punctul aparent final, ele nu se întâlnesc. Rămân tot paralele. Existențe paralele.

Viața - o carte. Spațiul alb dintre două coperti, un spațiu ce trebuie scris, re-scris... La nesfârșit... Având mereu în urmă Începutul și înainte Sfârșitul. Cele două limite. O carte cu pagini albe, noi, lucitoare, cu o copertă colorată pe care se zăresc volute, forme ciudate, întortocheate. Litere mari - hăuri încercând să înghită o realitate fugace, mișcătoare, vagă. O carte cu coperti frumoase. Înăuntru e o lume întreagă. Personaje-oameni mișcându-se aievea cu iluzia că trăiesc, cu ochii ațintiți către un Dincolo imaginat, imaginar. Măinile lor, căutând tăcute, îmbrățișând aerul, picioarele lor alergând dintr-un loc în altul, fără răgaz. Și între ei, unindu-i fără ca ei să știe, o rețea imensă de fire. Nevăzute, fuioare subțiri de fum, argintii.

Viața - lunecare printre clipe: trecut, prezent, viitor... Spaime, iubiri, tăceri, îngeri... Ieri, azi, mâine... Copilăria, cu jocurile ei, cu inocența ei... Adolescența - revoltele, întrebările, căutările... Tinerețea - cu iubirile ei trecătoare... Maturitatea - deja simți că ai trecut de partea cealaltă a culmii, începi să cobori. Ușor, pe nesimțite. Și cu toate astea, trebuie să te și înalți.

Căderi, înălțări... O viață... Și dincolo de nori, lumina intensă pe care trebuie s-o atingi... Cu mâinile, cu tot trupul..

CUVINTE DĂRUITE

*Generația lui Rodian Drăgoi (și a mea) a avut șansa unor mentori spirituali de o noblețe desăvârșită. Liceul a însemnat, pentru adolescenții anilor '65 - '70, și statul la coadă la revistele **România literară** sau **Luceafărul** (ce reviste pe atunci!) ca să își ia fiecare fărâma de iluzorie celebritate, pe care o prefăceau în cuminecătură, la **Poșta redacției, Geo Dumitrescu, Nina Casian, Ion Gheorghe** și, mai ales, **Constanța Buzea**. Cuvintele dăruite celor ce „treceau prin infern” - cum scrie regretata Doamnă a poeziei românești - devin, pentru cei dăruți cu ele, cu atât mai prețioase acum, când au fost ascunse în firida sufletului*

L.M.

Despre un nou debut

(**Constanța BUZEA, România literară**, anul XXXIX, nr. 20, 19 mai 2006, p. 30)

Scria cineva, convins prin cunoaștere de dreptatea pe care o are, că Rodian Drăgoi își merită din totdeauna un loc în lumea bună a poezilor. În ziua de azi, asaltată dar și profund derutată de duhul libertății înțelese anapoda, locul poetului adăvărat nu se mai regăsește acolo unde ar trebui să fie iar multă lume renunță să verifice cu propriile puteri și cu propriul simț bun, calitatea a ceea ce i se oferă pe piață, a cărților sărace de versuri ce apar cu nemiluita. Felinele mari ale criticii, ori au dispărut fizic din peisaj, ori și-au făcut suma scriind despre cărți și defrișând în cantitate ca să ușureze publicului calea spre bunul gust, spre lucrul bine făcut, spre calitatea durabilă, incontestabilă. Parcă nimeni n-ar mai cunoaște pe nimeni ca lumea. Ceva s-a

stricat din bunele noastre deprinderi de a ne bucura cu sfințenie de poezie, de poezia celorlalți. Parcă toată lumea a obosit iremediabil, și chiar a obosit, furată de ecrane și de știri din lumea afacerilor și a politicului, fără istov și fără măcar din când în când oaze semnificative de cultură, de artă, de poezie, în deșertul mediatic care ne strică, ne macină instinctele și mecanismele de autoapărare. De multă vreme poeziei pure îi sunt preferate textele inteligente, fără suflet, de o răceală vinovată, de o răutate deconcertantă și de atâtea ori de o vulgaritate ce ține de patologic și infern. Și nu neapărat fără motiv întemeiat mă întorc și eu cu gândul la alte vremuri, la alte secole, la personalitățile care s-au manifestat în timpuri, în pofida greutăților și sărăciei din contextul tinereții și vieții lor întregi, când măcar în lumea noastră a poezilor, ne respectam și ne recunoșteam, și ne adorăm cărțile triumfătoare peste vicisitudini. Se pare că, înaintând în timp și istoria schibând

macazele-i sinistre împotriva sufletului omenesc și a bucuriilor firești, fibra curată s-a degradat într-atât, că nici nu ne mai uităm unii la alții decât ca să ne căutăm pricină de bârfă, pentru defecte, pentru egoisme și glorii fabricate, făcături de azi pe mâine, demolări, alterarea memoriei și dezgustul, superficialitatea devenind mod generalizat de comportament.

Dar să mă întorc la poetul Rodian Drăgoi, care zilele trecute a venit la redacție să ne dăruiască o carte a lui, apărută de curând (intitulată, oare de ce?, **Poeme de trecere**) la Ed. Deliana. Ca să înțeleg de ce acest titlu, și despre ce trecere este vorba, am început să citesc mărunț, mărunț, cum se spune, semnele cărții. Tulburător curajul autorului de a-și publica neschimbate poeziile de început, cele de pe la 15 și 16 ani, și să ne dea indicii de ce a simțit imperios nevoia de a o face. Cred că am înțeles întrucâtva și am recunoscut în demersul său, nostalgia proprie privind textele mele, uimirea cu care le recitesc câteodată, întrebarea irepresibilă cum de a fost cu puțință să nu le includ în volume, cel de debut și imediat următoare debutului, pentru că mi-e clar că acestea, rămase pe-afară, lăsate ori neacceptate la vremea aceea, ar fi dat cu adevărat o altă măsură vibrației și valorii, mă rog, acelor apariții editoriale.

Rodian Drăgoi explică cititorilor săi, în pagina care deschide **Poemele de trecere**, că ar fi vorba de un nou debut, pe care și-l supraveghează cu atenția celui care știe acum mai bine ca oricând că merită

să fie scoase la lumină acele poeme de început. „În februarie 1969 - își amintește poetul - la prima consfătuire a cenaclurilor literare teleormănene, am fost remarcat de **Ovid S. Crohmălniceanu** și de **Zaharia Stancu**. Acesta din urmă, pe atunci președinte al Uniunii Scriitorilor, a decis să-mi editeze prima carte de versuri. Speriat de faptul că sunt prea tânăr pentru a debuta editorial, nu am onorat invitația marelui scriitor, de a-i preda manuscrisul. De ce îndrăznesc abia acum să-mi adun o parte din primele poeme într-un volum? Dintr-o grămadă de motive, cel determinant fiind - poate -, mulțimea de autori foarte tineri care, în ultima vreme, debutează editorial. Îmi ofer, deci, un nou debut. Aș mai preciza că nu am adăugat nici un titlu, nu am înlocuit nici un cuvânt, deși, recunosc, am fost tentat să o fac. Sunt poemele copilului care eram atunci și am considerat că le stă mai bine așa, cu toate naivitățile lor și, sper, și cu o oarecare candoare”.

Despre împărțirea acestui volum remarcabil, în trei părți, autorul ne dă câteva lămuriri. „Prima parte, **Un copil speriat și flămând**, cuprinde o parte din primele mele poeme, scrise în anii 1966-1967, adică la 15 ani și, respectiv, la 16 ani și au apărut în diferite reviste și ziare începând din martie 1967, data debutului meu în presă. A doua parte, **Între viață și moarte**, cuprinde o foarte mică parte din poemele scrise în 1986. Nu sunt poemele mele cele mai reușite din anul acela, doar că până în decembrie '89 nu au fost lă-

sate să apară. După aceea, nu au vrut ele să intre cu nici un chip în următorul volum. Ajuns aici se cuvine să spun că timp de aproape 13 ani, din varii motive, nu am scris și nu am publicat nici un vers. Partea a treia, și ultima, a acestei cărți, **Poeme de trecere**, cuprinde poeme scrise în 2004. Cam asta e tot, deocamdată”.

Ce putem adăuga lângă cuvintele autorului, este că volumul are pagini de referință critice, în care toți cei care au scris în timp, în presa literară, despre poezia lui Rodian Drăgoi, sunt prieteni adevărați ai poeziei acestuia, care îl cunosc dintotdeauna și l-au citit cu bucurie apreciindu-i la justa valoare poezia și calitățile umane, întâmplările de obicei triste din existența lui, pe care le aflăm și noi acum, uimiți că nu le-am cunoscut la vremea lor. Mulți au evocat lucruri din vremea când **Albatrosul** și rodnicele, în acea vreme, *Concursuri pentru debutanți*, scoteau la lumină pentru prima dată nume de poeți de o excelentă înzestrare și un minunat curaj specific tinereții de a ridica poezia la cel mai înalt rang și cu un respect rar pentru valoare și autenticitate. Am în biblioteca mea volumele premianților acelor concursuri și, pe ani, (1977, 1978, 1979 și 1980) *Caietele debutanților* acelor concursuri, în juriul cărora m-am prenumărat alături de colegii **Ion Acsan** și regretații **Ștefan Augustin Doinaș**, **Domnica Filimon**, **Gabriela Negreanu**, **Mircea Sîntimbreanu**, **Laurențiu Ulici**, printre

laureații acestor concursuri fiind, ca să dau doar câteva nume: **Liviu Ioan Stoiciu**, **Florin Iaru**, **Mariana Marin**, **Alexandru Mușina**, **Cristian Sișman**, **George Vulturescu**, **Rodion Drăgoi**, **Romulus Bucur**, **Daniel Corbu**, **Ion Bogdan Lefter**, **Călin Vlasie**, **Liviu Antonesei**, **Nicolae Băciut**, **Traian Ștef**, **Gellu Dorian**, **Andrei Zanca**, **Alexandru Dohi**.

Rodian Drăgoi a apărut pe firmament într-un context de forțe lirice divers și tenace, chiar dacă el, prin dicteul sorții s-a ales un singuratic și în unele privințe pe care le trece cu vederea, un păgubos. Au scris despre aparițiile lui tinerii pe atunci **Ana Blandiana**, **Nicolae Manolescu**, **Ovidiu Genaru**, **Dan Cristea**, la care se adaugă cei care semnează referințele critice din acest volum, **Cezar Ivănescu**, **Alexandru Condeescu**, **Constantin Stan** ș.a.

Poeme de trecere este o carte deosebită, un act curajos din partea unui poet din lumea bună a poezilor, care a găsit de cuviință să își așeze la locul convenit poeziile de început, care au fost până acum lipsite de o soartă pe măsura vibrației lor. Să citim această carte a lui Rodian Drăgoi, cu sentimentul că uneori suntem imperios datori să recunoaștem ce e de recunoscut sublim din biografiile și din creația poezilor care au străbătut infernul, mai mult sau mai puțin discutabil.

Închei acest text cu câteva poeme din secvența secundă a cărții: **Mazilescu**: „Întuneric pe străzi / întuneric în case // doar în gura poe-

tului / este lumină”; **Rugă pentru poem:** „Pentru că nu semănam / cu nici unul dintre ei / m-au prins și m-au bătut / din toate puterile // te vom ucide / mi-au zis // faceți cum vreți / dar rogu-vă / lăsați-mă să termin / poemul acesta”; **Da:** „Mi-au luat / chiar și cele câteva lacrimi / pe care mama mi le lăsase // numai umbra nu au putut să mi-o ia”; **În nopțile geroase:** „Casa în care atâta timp / am trăit / de mult nu mai este // dar în nopțile geroase / de iarnă / imaginea ei mă caută / cu căldură / prin lume”; **Testament:** „Când voi muri / vă voi lăsa acest trandafir / care vă va povesti / viața mea / niciodată înmiresmată”. Din a treia secvență a cărții aleg **Acasă rănit:** „Iarăși m-am întors acasă rănit // Ioana îmi ține sângele în brațe / și plânge în timp ce îmi șoptește / că ar vrea să fie gaura / din pieptul dușmanului meu”; **Tata:** „Când era foarte supărat / tata cobora în pivniță // se așeza lângă butoiul cu vin / și se certa cu întunericul de acolo / până se răcorea”; **Minodora:** „Când am cunoscut-o / Minodora era încă vie / și târâia după ea / legat cu o sforicică / un bloc de patru etaje”; **Singur în ploaie:** „În această seară / ploioasă de toamnă / singurătatea mă roade / ca un bocanc de soldat / și nici nu mai știu / ce gust are pâinea / mâncată împreună cu tine”; **Singurătatea bătrânilor:** „În duminicile ploioase / singurătatea are cel mai mare efect / asupra bătrânilor singuri // le stoarce lacrimi, îi lovește / cu capul de pereți îi urcă / în ștreang”. Și voi transcrie, în final,

un poem luat la întâmplare din prima secvență, ca să se vadă cât de bine se poate scrie la 15 ani: **Undeva departe:** „Cerul e gata să cadă în somn // arborii își liniștesc umbrele / speriate de singurătate // fiecare casă naște un drum // undeva departe / fântâna stăruie întoarcerea / ulciorului”.

Zăpada e singura noastră avere

Poeme de

**Rodian
DRĂGOI**

Viața mea ca o cățea credincioasă

„Oprește-te”
mi se strigă în toate
limbile pământului
dar eu nu mă opresc nici o clipă
am acasă un poem care plânge
și mă așteaptă
„dar tu nu mai ai casă
dar tu nimic nu mai ai
numai numele ți-a mai rămas”
îmi ascund numele
sub cămașa mea zdrențuită
și alerg mai departe
și după mine
viața mea ca o cățea credincioasă

Ca o lumină desculță

Tatăl meu a murit
înainte ca eu să mă nasc
în fiecare noapte visez un țăran tânăr
care vine spre mine

ca o lumină desculță
nici acum n-am aflat cine e
de fiecare dată mă trezesc
înainte ca el să ajungă la mine

Duminică în Berceni

Aici la mine în cartierul Berceni
e duminică

plouă și sunt singur precum
un pantof
abandonat în mocirlă

vecinul meu de la etajul opt
e tot singur

până acum s-a spânzurat
de trei ori dar nu a murit
nici o dată

Mama își împachetează plânsul într-un ziar

M-am trezit cu o flacăra pe umărul
stâng
pe cămașă singurătatea se-ntinde ca
o pată de sânge

cu ochii deschiși dormea poemul în
mine
luna e-o rană și clipa aceasta mă
strânge

vântul se sparge în țândări de geam
drumul spre tine trece mereu
printr-un nor

mama își împachetează plânsul

într-un ziar
în rafturi cărțile respiră liniștitor

Plânsul își face loc cu coatele prin lume

Și-n păsările oarbe se face tot mai frig
n-a mai venit nici mama să mă vadă

plânsul își face loc cu coatele
prin lume
și o femeie naște pe zăpadă

pe sub pământ tu pleci la vânătoare
și somnul râde când se face seară

în casă-i cald dar eu sunt trist de parcă
m-ar fi uitat cuvintele afară

Ninge peste un trup în care nu e nimeni

Ninge peste un trup în care nu
e nimeni
pe drum trece o bătrână urmărită de
riduri

părul tău încă verde adie prin arbori
un copil desenează o viață uriașă
pe ziduri

prin pădure trec vânători
cu arme nevăzute pe umăr
vuieste spaima și vântul începe
să bată ușor

eu scriu cu sângele unei păsări încă
necunoscute
prietenul meu se ridică
cu casă cu tot într-un nor

De nicăieri vin păsări lipsite de culoare

Ies cai aprinși din fiece perete
s-a-mbolnăvit și aerul de-atâta

LUMINI DE MIERE ARSĂ LA PARIS

Anul acesta am preferat un Paris al toamnei filtrate prin lumini de miere arsă. Ca să ajung acolo a trebuit să îndur două zile de autocar, dar - mai ales - umiliința de la vamă. Patru ore de așteptare! Nu se mai face nici-un progres în acest sens. Renumele românilor se confundă cu tot ce poate fi mai negativ. În spatele meu călătorește o țigancă ce se dă mare intelectuală. Strigă din când în când: „Natașa, lasă-mă tranchilă!” Fetița habar n-are de nimic și aruncă spre noi valuri de pufuleți. „Ajungem noi la baia noastră din Parisul nostru!” - spune femeia. „Ajungi tu la dracu, poate la boscheți!” - șoptește un călător învrăjbit.

La Metz, a doua zi, autocarul nu poate străbate o stradă îngustă. Coborâm și mutăm cu mâinile mașinile mici de pe trotuare. Noi ne descurcăm, avem balcanismul în sânge!

După odihna necesară, atac Parisul. Ca de obicei, ies din metrou în fața fântânii Saint-Michel, acolo unde se dau toate întâlnirile. Niște adolescenți agitați intră în apă, fac poze, se zbenguie. Ai senzația că problemele planetei au dispărut. Totuși, nivelul de viață al francezilor a scăzut. Se spune că 8,6 milioane de locuitori câștigă doar 781 de euro. Tarifele de energie și gaz urcă progresiv. Ziarele scriu despre o altă bacterie (chlamydia), despre altă infecție sexuală.

Mi se confundă Parisurile. Se topesc în aceeași identitate a Marelui Oraș. Trebuie să revăd Turnul Saint-Jacques, înconjurat de gazonul calm, unde lumea doarme, citește, printre porumbeii săltăreți. La Beaubourg iau „temperatura orașului”. Acolo e sinteza, la Centrul Pompidou. Pe povârnișul artistic de asfalt se întâlnesc tineri, pictori, cântăreți. Bere și porumbei.

Speranțe. Cineva afirmă că noul „*mal du siècle*” ar fi celebritatea cu orice preț. Aici stă un băiat plin cu tatuaje, înconjurat de câini. Ce scrie pe brațul lui? „*Enervez justiția.*” Solidaritatea lui incognito. Vărsat în oceanul lumii. Un bătrân inundat de porumbei. Căldură divină. Ca într-un basm. Acum știu: bas-

mul e refuzul realității.

A apărut „Bois sauvage” de Jesmyn Ward la Editura Belfond, 340 de pagini. Pentru toamna aceasta, Parisul a pregătit 646 de romane noi. Cine este Jesmyn? O universitară de 35 de ani, crescută în Mississippi, într-o familie săracă. Moartea fratelui, strivit de o mașină condusă de un șofer iresponsabil, a împins-o spre literatură. După un prim roman, respins de editori, iată că acum a primit National Book Award. Recentul roman are ceva din vânturile puternice care au stat la originea scrierii. Un univers dur, cu metamorfoze ale corpurilor, cu mângâieri și arderi.

Nu puteam rata un Pirandello pus în scenă de Stéphane Braunschweig la Teatrul La Colline. Formele scenice non-narative se multiplică pe scenă în Șase personaje în căutarea unui autor. Scena e încadrată de oglinzi sumbre. Ce răspuns vor obține spectatorii de la actorii care nu cred în personaje?

Intru la Crêperie Beaubourg. Un ȋigan, dorind recompense, cântă jalnic acolo, pe pavaj „Noi suntem români!”. Nimeni nu-l bagă în seamă. Mai încolo stă pe un scaun un tânăr și bate la o mașină de scris scorjtită... Ce bate? În dreptul lui scrie Poète public. Intru în vorbă cu el și aflu că scrie la comandă, pe o temă dată.

Din nou Pont des Arts și sutele de lacăte atârinate de cei îndrăgostiți. Mulțime de turiști chinezi și japonezi. Peisajul uman se schimbă tot la cinci minute. În față la Notre-Dame începe un spectacol stradal. Se întuneacă. Un spectacol al focului, cu flăcări simetrice, magice, rotunde.

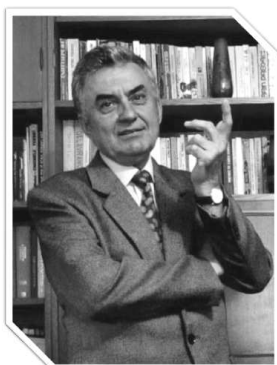
Oamenii dau de mâncare porumbeilor. Fiecare face ce vrea. În anumite limite! La Carroussel, pe iarbă, simt o eternitate crâncenă, la doi pași de Luvru. Impresia de ȋarm al vieții. Să fie Parisul expresia unei libertăți paradisiace? Cobor cheiul Bourbon în Île St. Louis. Apele Senei derutate și poetice. Mă duc din nou la Panthéon, urcând pe strada Carnes. Citesc din nou „aux grands hommes la patrie reconnaissante”. E ceva ireal... Miroase a glorie și a moarte... Mai apoi Facultatea de drept, Biblioteca Sainte-Geneviève.

Revăd Teatrul Huchette, unde „Cântăreața cheală” se joacă de 55 de ani. Trec podul Louis Philippe și ajung pe Allée des Justes. Scrie pe clădire: „în omagiul celor care i-au salvat pe evrei în timpul Ocupației”.

Mă opresc pe o bancă în square René Viviani. Respir vibrațiile toamnei. Lumini de miere arsă poposesc pe băncile solitare.

Alexandru Jurcan

Cornel DIACONU

DARURI DE CRĂCIUN

Nea Codin șade pe trepte. Așa l-am știut, stând pe treptele din piatră cioplită, cu gândurile rătăcind prin cine știe ce unghere ale trecutului. Când plouă se retrage abătut pe prispa înaltă. Vorbește singur sau cu câinele, pe care l-a botezat Sică. Bătrân și el, câinele doarme cât e ziua de mare, lipit de picioarele stăpânului. Nu-i e foame, nici sete. „Băiatu’ tatii! Mă băiatule, mă!”... Sică își înalță capul și îl fixează recunoscător cu privirea, minute în șir. Mereu singur, mereu pe treptele tocite, cu umbra-i, ca un melc obosit, purtându-și în spate casa hârbuită prin hățișurile de lumină ale soarelui.

– Bună ziua, nea Codine! Tresare. Ochii ni se întâlnesc. Nu știu de ce, mă copleșește un fel de tristețe. Las panerul în care mama încropise câte ceva de-ale gurii și dau să plec.

– Prăpăd mare... A fost prăpăd... A venit peste mine. N-am vrut... Da’, ce era să fac? Lacrimile îi curg pe obrajii împuținați. Se opresc o clipă în barbă, apoi picură în pânza cămășii, care le înghite cu repeziciune. Mă frițule, mă... Nu muri mă, frițule!

Îl ascult nedumerit și teama mi se strecoară în suflet. Ceva mă ține însă pironit locului. Mă așez lângă el. Scâncetul stins al câinelui e un fluture mare și galben, trecând peste liniștea curții. Nea Codin caută sub ștergarul alb. Rupe o bucățică de mămăligă. Parcă o mângâie cu podul palmei. Sică o miroase, fără să se atingă de ea.

– Mănâncă mă, prostule! Oi mânca și eu mai încolo... Tu al cui ești măi, băiete?

– A lu’ Fane de pe Izvor...

– Să tot ai zece ani, așa-i?

– Unșpe, nea Codine; am unșpe ani...

– Văd că nu ți-e teamă de mine. Și nici scârbă...

O vreme am tăcut amândoi. Când m-am ridicat să plec, m-a întrebat sovăielnic:

– Mai treci pe la mine?

Am dat din cap că „da” și am ieșit în fugă pe poartă.

– Mamă, de ce e singur nea Codin?

Întrebarea a surprins-o.

– Nici eu nu știu prea bine. Din război i se trage. Acolo cică s-ar fi

țicnit, iar când s-a-ntors, n-a mai avut nici un Dumnezeu.

– Mie nu mi se pare țicnit. A vorbit cu mine; cred că e om bun...

– A vorbit cu tine?! Nu l-am auzit vorbind vreodată cu careva. Lu-mea așa îl știe, cu mintea rătăcită.

– Adică, e nebun?

– Cam așa ceva. Numai că e o nebunie pașnică. Trăiește în legea lui, cu suferința lui...

– Zici că a fost pe front; înseamnă că e un erou...

Mama m-a privit lung:

– Ce-i cu tine? Nu te-a interesat până-acu' viața lu' nea Codin...

– Mi-e milă de el, mamă. N-are pe nimeni. La început m-am spe-riat. Parcă ar fi vorbit cu cineva: „Mă frițule, mă... Nu muri mă, frițule!” Du-pă care m-a întrebat al cui sunt și câți ani am. Când am plecat l-am văzut abătut: „Mai vii pe la mine?” m-a întrebat. Nimeni nu vorbește cu el. I-o fi și lui greu și urât...

Mama a lăsat treburile și s-a așezat pe un scaun. Pe un alt scaun, în fața ei, m-am așezat eu.

– Nea Codin a fost un bărbat de toată isprava, așa zic cei de seama lui. Frumos, voinic, chibzuit... Avea o iubită, pe țața Anișoara. Urmau să se căsătorească, dar l-au chemat la cătănie, în '42. A făcut războiul și într-o parte și în cealaltă. Spre sfârșit, Hitler nu mai avea cine știe ce forțe și-a bă-gat în luptă copii și adolescenți, instruiți la repezeală. Ajunsese frontul în Cehoslovacia. Într-o zi nemții au contraatacat, încercând să recupereze o poziție pierdută. Ei, bine, nea Codin s-a trezit față în față cu un copil neamț. A vrut să-l protejeze și n-a tras, dar ăla a sărit spre el și s-a înfipt cu burta în baionetă. L-a luat în brațe și l-a implorat să nu moară. În sufletul lui, atunci, s-a năruit ceva. Suferința s-a amplificat când, întors acasă, a găsit-o pe țața Anișoara măritată cu nea Gheorghe. De-atunci n-a mai vorbit cu nimeni. S-a închis în el și așa a rămas.

– Cu mine de ce a vorbit?

– Știu eu? L-oi fi prins într-un moment de luciditate.

– Țața Anișoara...?

– În viață nu faci numai ce-ți place. Nea Gheorghe se trăgea dintr-o familie avută; a stat acasă când ălalți, de vârsta lui, luptau pe front. I-a picat cu tronc țața Anișoara, fată frumoasă, dar săracă. Ea n-a avut încotro. Pe vremea aia părinții abia așteptau să scape de-o gură-n plus la masă. Viața nu l-a iertat nici pe el. Acuș face zece ani de când stă în pat, paralizat.

Pe nea Codin l-am mai văzut într-o zi de toamnă timpurie, când fă-cuse mama plăcintă cu brânză. Am tăiat pe furiș o bucată și-am zbughit-o pe uliță „divale”.

– Bună ziua, nea Codine! Fața i s-a luminat dintr-o dată. Lângă el

Sică a început să se gudure. Bătrânul a luat plăcinta, a desfăcut-o cu gesturi cumpătate din foaia de ziar, apoi a rupt-o în două:

– Ia măi, moșule! Azi avem bunătați.

Ca și data trecută câinele i-a răspuns doar cu licărul obosit al privirii; nu s-a atins de mâncare.

– De ce nu mănânci băiatu' tatii? Că dacă „pleci” tu, n-oi mai duce-o nici eu cine știe cât...

Eram stingherit. L-aș fi întrebat, cu mintea mea de copil, de ce și-a ascuns tristețea într-o boală, pe care doar închipuirea lui a plăsmuit-o; de ce s-a izolat, refuzând realitatea. Parcă mi-a citit nedumerirea. Vocea i s-a desleștat într-un murmur de cântec: „Bubuie tunul spre Ungaria;/ Gloanțele se-aud mereu, mereu.../ Un soldat rănit cere ajutor, suspinând ușor:/ «Of, măicuța mea, / De-ai fi tu colea, / Rana n-ar mai sângera! / S-ar trece pe loc/ Să zbor iar în foc»”. Când a sfârșit avea ochii umezi. Și i-a șters, discret, cu dosul mâinii.

– N-am vrut... Dacă el m-ar fi-nțeles... Un copil... L-am văzut venind. Am lăsat pușca din umăr. Degeaba... A murit în brațele mele... Doamne, de ce m-ai pedepsit?!...

Ninsese abundant, câteva zile. Sub sclipirea lunii, zăpada lumina tărâmul de basm al Ajunului. Dintr-un capăt în altul al satului, trâmbițele cocoșilor se amestecau cu zvon de colinde. Încet, traista s-a umplut cu mere, covrigi, gutui și colaci aburind...

Țata Anișoara mi s-a părut tristă și obosită. Doar ochii mai păstrau străluciri ascunse. Am zăbovit o clipă când mi-a întins bucata de cozonac, învelită într-o folie de staniol argintiu. „Săru' mâna!” „Să crești mare, puiule!” Doamne, cât mi-aș fi dorit s-o pot lua de mână și s-o însoțesc până la prisma înaltă, din piatră, a trecutului. Și timpul să se fi întors, iar eu să nu mai cred în cuvintele mamei: „În viață nu faci numai ce-ți place!”

Aproape spre ziuă eram gata. Când m-am despărțit de ceată și am fost sigur că nu mă mai vede nimeni, m-am furișat spre casa lui nea Codin. Inima, ca o pasăre speriată, bătea din aripile-i nevăzute; abia mai răsuflam. Era deschisă poarta. Geamul de la odaie - o pată de lumină searbădă. „Bună dimineța la Moș Ajun...” Când am isprăvit colindul, ușa s-a deschis și nea Codin m-a poftit înăuntru. Sică părea că doarme lângă firda sobei, încărcată de vreascuri. Pe masa rotundă, joasă, odihnea un găvan plin cu nuci, dovadă că în noaptea aceea, în afară de mine, nimeni nu-i mai călcase pragul. La capul patului, o fotografie îngălbenită cu doi bătrâni, privind concentrați spre obiectivul aparatului de fotografiat; probabil părinții lui nea Codin.

M-am așezat pe marginea patului, am scos traista și am deșertat o parte din conținut peste cuvertură. S-a uitat indignat la mine:

– Mă' băiete, ce vrei să faci?

Ar fi trebuit să-i răspund repede și convingător, altfel deveneam ridicol. M-am blocat. Am dat să plec. Mi-a ghicit tulburarea.

– Bine, iartă-mă! Ca să nu rămân dator, hai să-ți dau și eu ceva.

A scotocit într-un sertar din care a scos o cutiuță catifelată.

– Ia-o! mi-a zis, cu glasul înăbușit de emoție. E cadoul meu, pentru că m-ai colindat de Crăciun. Te rog să n-o pierzi. Peste ani, când vei înțelege altfel lucrurile, să-ți aduci aminte...

A băgat cutiuța în traistă și m-a îmbrățișat cu stângăcie.

– O să mai vin și mâine, l-am asigurat, strecurându-i în palme bucata de cozonac de la țața Anișoara.

– Ce-i aici?

– Mai nimic... bunătăți, de la o femeie din sat.

Am dormit toată dimineața aceea. Când m-am trezit, mama ținea în mână cutiuța, în care se afla crucea minunată dăruită de nea Codin.

– Ai fost pe front azi-noapte? Și te-ai și remarcat, din moment ce ai primit „Virtutea Militară”... Nu e la îndemâna oricui... Hai să ghicesc: nea Codin...

Am dat afirmativ din cap. În imaginația mea un soldat stătea pe marginea tranșeei, mușcând îngândurat dintr-o bucată de cozonac.

Ioan FILIMON

UMOR PE RIME

La coadă la farmacie

– Scuzați-mă că-n față am intrat,
Dar am pe cineva la pat.

– Vă vom servi c-aveți motive
Ce vreți?

– Vreo trei prezervative.

Grijă maternă

Dimineața, curioasă,
Mama, fata și-a ntrebat:
– Cum a fost în noaptea nunții,
Spune-mi cum te-ai descurcat?
Fata, foarte rușinoasă,
Roșie până-n...cercei:
– Apoi, cum să fie, mamă?
A fost...ca de obicei.

Basmul cu împăratul Roșu

Spune basmul cam așa:
Împăratul Roșu sta
Peste nouă munți cărunți,
Nouă țări și nouă mări,
Nouă dealuri și câmpii,
Nouă lunci cu păpădii...

Știe și tata

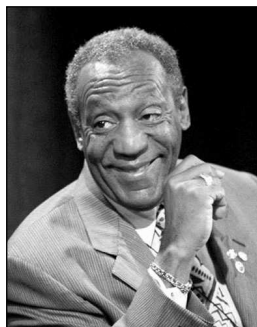
Vine Ion la Nicolae:
– Răsturnai carul cu paie!
– Tont ai fost, tont ai rămas
Faci prosti la orice pas.
Taică-tău știe măcar?
– Știe sigur: e sub car

SUNT SĂTUL

Am 74 de ani. Am lucrat din greu de la 17 ani, în afară de o scurtă perioadă de timp, în anii '50, când am fost în armată. În afară de perioadele când am fost bolnav, am lucrat 50 de ore pe săptămână și nu mi-am luat concedii de boală timp de 40 de ani. Am reușit să câștig salarii rezonabile, dar n-am avut moșteniri și prin urmare a trebuit să lucrez ca să ajung la ceea ce am acum. Având în vedere ce se întâmplă în economie, pensionarea mea se pare că a fost o idee proastă și sunt sătul. Foarte sătul.

Sunt sătul să mi se tot spună că trebuie să *ajut financiar* persoanele care nu au etica muncii pe care o urmez eu. Sunt sătul să mi se tot spună că Guvernul va lua din banii pe care îi câștig - prin forță, dacă e necesar - și îi va da oamenilor prea leneși ca să câștige bani.

Sunt sătul să mi se tot spună să îmi reduc standardul de viață, pentru ca astfel să lupt împotriva Încălzirii Globale, pe care nimeni n-are voie să o dezbată.

Sunt sătul să mi se tot spună despre consumatorii de droguri că sunt de fapt bolnavi și că trebuie să îi ajut să se trateze și să plătesc pentru stricăciunile pe care le fac. Oare cumva, vreun bau-bau uriaș i-a înghesuit pe o alee întunecoasă, le-a îndesat praf de cocaină pe nas și le-a înfipt vreun ac în venă, în timp ce ei tot luptau să se opună?

Sunt sătul să tot aud de atleți, artiști și politicieni bogați din toate părțile, care vorbesc de greșelile lor inocente, de greșelile lor stupide, de greșelile lor din tinerețe, când de fapt toți știm că singura lor greșeală a fost că au fost prinși asupra faptului. Sunt sătul de oamenii care cred că au drept la orice, fie ei bogați sau săraci.

Sunt într-adevăr sătul de oamenii care nu-și asumă responsabilitatea pentru viețile și acțiunile lor. Sunt sătul să îi ascult cum învinovățesc Guvernul, sau discriminările, sau orice altceva, pentru problemele lor.

Sunt de asemenea sătul să văd tineri și tinere, adolescenți sau abia trecuți de 20 de ani, care se *împodobesc* cu tatuaje și piercinguri, retezându-și singuri șansele să fie angajați undeva și apoi cerșind bani de la Guvern.

Da, sunt al dracului de sătul. Dar de asemenea sunt fericit că am 74 de ani. Fiindcă nu am să ajung să văd lumea pe care o fac oamenii ăștia. Îmi pare rău doar pentru nepoata mea și pentru copiii ei. Mulțumesc Domnului că-s pe drumul către El și nu invers...

Bill Cosby
(unul din cei mai mari actori americani în viață)

Anecdote, bancuri, șopârle

– Scumpo, știi, când mă bărbieresc dimineța, mă simt cu zece ani mai tânăr.

– Dar nu ai putea să ta bărbierești seara?

Soțul către soție:

– Ce idioată ești!

– Bineînțeles că sunt idioată. Dacă eram căsătorită cu un preot, eram preoteasă!

În avion, un pasager cu alură de dandy se adresează unei însoțitoare de bord foarte sexy:

– Cum va numiți, domnișoară?

– Mercedes, domnule!

– Frumos nume! Vreo legătură cu Mercedes Benz?

– Prețul, domnule...

El și ea la restaurant. Ea, sorbind dintr-un pahar de vin:

– Să știi că nu poate fi vorba de sex înainte de căsătorie.

– Atunci, sună-mă după ce te căsătorești.

Într-o zi soțul vine de la serviciu și nu poate băga mașina în garaj deoarece pe drumul spre garaj erau trântite bicicletele copiilor. Dă să bage bicicletele în garaj și găsește jeep-ul deschis și câinele plin de noroi întins pe banchetă. Intrigat intră în curte unde vede copiii într-o baltă de noroi, piscina era și ea plină de noroi, copiii se jucau cu furtunul. Intră în bucătărie nu fără a observa că

geamul de la ușă era plin cu palmuțe de ciocolată, clanța îmbrăcată în felii de șuncă și gaura cheii înfundată cu un cârnat. În bucătărie curgea apa, frigiderul era deschis și conținutul lui vărsat pe podea, farfurii și pahare murdare peste tot. Pe masă o baltă de suc. Era un vacarm de nedescris - televizorul și calculatorul cu jocuri erau date la maximum. Începe să își caute soția prin toată casa. În sfârșit o găsește în dormitor relaxată cu o mască pe față și bigudiuri în păr. Citea o carte și asculta muzică cu căștile pe urechi. O întreabă ce s-a întâmplat. Ea îi răspunde: „Îți aduci aminte când te întorceai acasă și mă întrebai ce am făcut toată ziua? Ei bine... azi n-am făcut!”

Nunta de argint, soțul își duce soția într-un voiaj minunat în niște insule uitate de lume.

– Vai dragule, ce romantic ești, acum că avem 25 de ani de căsătorie și m-ai adus aici, ce-ai să faci când vom avea 50?

– Am să vin să te iau!!!...

Ieri stăteam cu nevastă-mea de vorbă despre eutanasiere și i-am spus:

– Să nu mă lași niciodată să stau într-o stare vegetativă, să fiu dependent de niște mașini și alimentat cu lichide. Dacă o să fiu vreodată într-o astfel de stare, te rog să mă debranzezi de la toate aparatele de îngrijire care mă țin în viață!...

Și atunci ea s-a ridicat, a închis tele-

vizorul și calculatorul și mi-a aruncat berea la chiuvetă.

Noapte, frig, plouă cu găleata. Sună cineva la ușă. Iese proprietarul și o vede pe soacră-sa udă learcă în fața ușii.

– Mamă soacră, de ce stai în ploaie, vrei să răcești? Du-te repede acasă...

Soția îl întreabă pe soț:

– Ai văzut tipul care m-a salvat când era să mă înec?

– Da, a fost la mine și și-a cerut scuze.

Maria, servitoarea, îi cere doamnei o mărire de salariu.

– Spune-mi, Maria, de ce să-ți măresc salariul?

– Am 3 motive... Primul, este că eu calc cămășile mai bine decât dumneavoastră.

– Cine ți-a spus chestia asta?

– Păi, domnu'!

– Al doilea motiv este că eu gătesc mult mai bine decât dumneavoastră!

– Prostia asta cine ți-a spus-o?

– Păi, tot domnu'...

– Al 3-lea motiv este că fac dragoste mai bine decât dumneavoastră!

– Și asta tot domnul ți-a spus-o???

– Nu doamnă! Asta mi-a spus-o grădinarul!...

– Te-ai cam îmbătat aseară...- spune soția

– Termină cu prostiile că nu eram beat, abia dacă am băut trei beri...

– Bine, dacă spui tu... Da' acum, rostogolește-te din fața garajului, că trebuie să plec la serviciu!

Un tip sună la ușa unui apartament. Ușa se deschide și apare o minune de femeie...

– Doamnă, dumneavoastră știți să faceți sex?

Tipa îi trânteste ușa în nas. A doua zi scena se repetă. Seara discută cu soțul, povestindu-i întâmplarea. Acesta din urmă decide să rămână a doua zi acasă. Bineînțeles, soneria se face auzită. Femeia deschide ușa și tipul pune obișnuita întrebare:

– Doamnă, dumneavoastră știți să faceți sex?

Plină de tupeu, cu soțul ascuns după ușă gata să intervină, ea răspunde:

– Da!

– Atunci, vă rog să faceți sex și cu soțul dumneavoastră ca să-mi lase nevasta în pace...

– Fata mea împlinea 21 de ani și, fiind încântat că e ultima pensie alimentară pe care i-o dau, i-am zis: „Vreau să te duci la maică-ta cu ceul ăsta și să-i spui că ăsta e ultimul pe care-l mai primește în viața ei... și pe urmă să vii să-mi spui ce mutră face. Când s-a întors fata am întrebat-o: „Ce ți-a zis vrăjitoarea? „Mi-a zis că aștepta ziua asta, ca să-ți spună că nu ești tatăl meu!”

Miruna Ștefana Belea

Dispariție

— ...Triburile Mbuti au, așadar, în ciuda sărăciei și a epidemiilor nu rare, o spiritualitate aparte, datorată unor valori care se bazează pe o permanentă colaborare, în opoziție cu competiția specifică occidentului. De la jocurile copilăriei până la ritualul de înmormântare există o... Da, domnișoara Mănoiu?

— Dar există și o autoritate care îi forțează, desigur.

— ?

— De exemplu, așa cum spunea C. T., inițierea lor în societate se face printr-un ritual mult mai dur decât stagiul militar, să zicem, acolo...

Studentii dădeau semne de nerăbdare. (Asta o să-mi ia locul, gândea profesorul surâzător.) Întrerupse:

— Extindem discuția prea mult, colegii dumitale exprimă tacit nevoia de o pauză. Dacă vrei să elaborezi ora următoare... (și-a adus aminte că nu va mai fi ora următoare și a vrut, pentru o clipă să o lase moartă, însă frica inexplicabilă că Mănoiu i-ar putea citi gândurile și ar crede că nu o ajută de frică să nu îi ia locul îl făcu să se răzgândească). Eh, nu chiar ora următoare, dar ca să te lămurești de ce educația se face pe cale spirituală în triburile Africii, poți să iei de la bibliotecă niște cărți...adică nu, că nu sunt la bibliotecă. Îți dau eu, le am...ooof, nu le am la mine, ți le aduc (și-a adus aminte că nu se mai întoarce)... sau vii tu la mine acasă și le iei altă dată.

Sala, care până atunci o bombănise încetișor pe Mănoiu, poreclită și „prelungitoarea”, datorită talentului ei de a pune întrebări profesorilor la nesfârșit, prelungind mereu cursurile, amuți. Studentii ascultau înmărmuriți la propunerea deloc lipsită de apropo a profesorului, despre care, deși nu știau prea multe, își făcuseră o părere bună. Era un bătrân tobă de carte, dar foarte obositor, a cărui agitație se putea citi în ochii verzi spălăcit, mereu parcă injectați, care se mișcau cu repeziciune spre fiecare dintre ei, în timp ce explica, recomanda, arăta poze din tinerețea lui petrecută în Africa și Asia, îngropată în cercetări antropologice. Scria pe tablă cu o viteză nemai-pomenită, se umplea de praf de cretă cât ai clipi din ochi, avea ticul nervos de a-și da bretonul des și alb de pe frunte la fiecare câteva secunde. În acest timp, profesorul, legănându-se pe scaunul său masiv, cu o mână sprijinită pe spătar, îi privea aparent absent, cu o curiozitate ascunsă, dar nu prea intensă. Reacția lor îi era necesară numai din punct de vedere antropologic, nu-i păsa ce credeau despre el, mai ales acum.

Un grup de băieți din dreapta, mai cârcotași, rânjeau sprijiniți cu

coatele pe masă, fără să spună nimic. Pe fețele lor se citea nerăbdarea de a fugi într-un bar, în habitatul lor natural unde își puteau bârfi cu încredere profesorul, apoi colegii și colegele, facultatea și țara, concluzionând la plecare, într-un mod cât se poate de serios și de matur, că „uite, de-aia nu mai merge nimic”. Lângă ei, un neatent, care, fără să observe că s-a întâmplat ceva oarecum ieșit din comun pentru restul grupei, butona absorbit la un telefon, altul decât cel plasat tactic pe masă și, desigur, altul decât cel din buzunar. Asta făcea neîncetat de la începutul cursului și probabil că asta avea să facă și la examen. Două rânduri mai jos, niște găsculițe mereu puse la punct în ceea ce privește vestimentația, dar niciodată pregătite să se angajeze într-o conversație pe teme antropologice, chicoteau imatur și își dădeau coate, arătând semnificativ spre Mănoiu, ca și cum ar spune: „Știam eu!”. În sfârșit, în colțul din stânga jos, gemenele lipsite de cărți, caiete și idei personale, intrate la cu taxă, dar foarte dornice să treacă la buget de pe semestrul al doilea, sufocând-o din această cauză pe singura studentă „adevărată” din grupă. Precaute, din grija de a nu o supăra pe colega lor de nădejde de la care își copiau mereu temele, nu păstrau pe față nicio expresie. Și, în imediata lor apropiere, Mănoiu, palidă ca de obicei, cu ochi mari și vivace, care, parcă imitându-și profesorul, studia cu un aer pasiv reacțiile celorlalți. În spatele tuturor, în ultima bancă din dreptul ușii - Alexandru Grosu, cu un aer distrat pe fața lui dură, rectangulară.

Victor Mihalache se ridică alene, bătrânește, făcu un semn cu mâna spre studenți, sugerându-le că sunt liberi. De îndată ce se goli sala, luă toate materialele aranjate pe masă și le băgă la repezeală într-o pungă de cadouri uriașă, care până atunci stătuse împachetată într-una din cărți. Se îndreptă de spate și plecă spre biroul său, iar cine l-ar fi văzut în acel moment ar fi considerat cel puțin bizară atitudinea lui, din moment ce cu câteva minute înainte se ridicase cu aerul că avea tot timpul din lume.

După ce ieși din sală laolaltă cu studenții gălăgioși, Alexandru Grosu își făcu gura pungă și scoase un fluierat prelung, aproape imperceptibil, ca un oftat din rărunchi. Buzele lui subțiri de tot, care se mișcau aproape încontinuu fără să spună niciodată mai nimic (fiindcă, în fond, proprietarul lor era un om foarte taciturn) rosteau parcă un decăntec de demult. Sau cel puțin asta ar fi spus oricine care nu ar fi făcut mai întâi cunoștință cu scepticismul profesorului de biologie, un om care își petrecuse ultimii douăzeci de ani din viață încercând să le dovedească celorlalți amici (le-aș fi spus prieteni dacă el ar fi fost în stare să lege prietenii) ai săi, mai ales celor de tipul profesorului de antropologie, că toată umanitatea, filosofia și credința lor șed în meme (după cum se exprimase odată Violeta Grosu, într-un mod foarte enervant pentru soțul ei). Alexandru Grosu dădea impresia că pentru el nu exista nimic altceva înafara unor centri nervoși care produc reacții menite a schimba străile de - impropriu spus - spirit ale fi-

ințelor vii și probabil că discuțiile despre spiritualitate pe care încerca să le țină Victor Mihalache cu studenții (de fapt, predici în pustiu, ca ale noastre, ca ale tuturor, ar fi comentat Violeta Grosu) l-ar fi revoltat pe biolog, dacă nu ar fi fost preocupat de cu totul alte aspecte ale seminarului ținut de amic-ul său.

Mergând cătrănit printre studenți, necunoscut în facultatea lui Mihalache, Alexandru Grosu nu făcea impresie. Cu umerii lăsați, cu fața posacă, încadrată și mai pătrășos de părul răzleț și cam neîngrijit, mestecând mereu din buze a șoaptă, profesorul lăsa impresia unui bărbat sever și ușor apatic, dus pe gânduri. Dar când vorbi reuși să sperie un întreg coridor cu vocea grea, foarte rezonatoare:

– Alo, da?

Își dădu seama că, pentru a mia oară, ar trebui să încerce să vorbească din gât. Rezonatorii lui nazali erau parcă furați de la zeii legendari.

– Da, șopti, cu buzele uimitor de subțiri. Da, eu am zis să ne vedem la 6 diseară la Rococo. Da, Da... Păi, da, de ce să nu ne vedem, sunt patru luni... Da, bine, mi-a dat și mie telefon să-mi spună că nu poate....E? Ce proiect de lege? Vezi că trebuie să mai stăm și noi de vorbă?...Auzi, dar Mihalache vine?... Mihalache, profesorul de antropologie!... Hai, sună-l tu, te rog, da? Că eu mă grăbesc acasă... Da, facem nuntă, da! Majoritatea au confirmat deja prezența...

Ocoli facultatea îngândurat, până în parcare, unde își căută distrat mașina. Un golf alb și spațios, pe al cărui scaun din față se tolăni în așteptare. Studenții treceau cârduri cârduri prin fața mașinii sale, fără să bage de seamă că pornise motorul și voia să plece de acolo. Victor Mihalache așteptă răbdător, cu un zâmbet ironic pe buze. „De ce nu pricep copilașii ăștia că nu e nevoie să traverseze parcare pentru a ajunge în corpul facultății? Decât să vii prin spate, să sari rondul cu flori, să îți înfigi pantofii adânc în pietrișul grunțuros, ai putea foarte bine să intri prin față, scutind mult timp și efort. Eh, vechi dileme!” oftă persiflator în momentul în care se scurse tot cârdul de studenți.

Îi sună telefonul. Fu invitat diseară la șase, la Rococo. Pentru ce? Păi, nu era mare lucru. să mai stea și ei de vorbă, că nu se mai întâlniseră de luni de zile. Venea și Gore, de la CEC și Marin, și Gandhi... și Gandhi? Da, nu mai preda în provincie, se mutase la un liceu în București. Așa, da, mai venea și ăsta... biologul. De fapt, el convocase întâlnirea. Îl interesa în mod deosebit proiectul de lege referitor la modificările salariale ale profesorilor. El îl pusese pe avocat să-i dea telefon și lui Mihalache. Dar ce păcat! Profesorul avea meditație tocmai astă seară. Cum așa, ce meditație mai e și aia de la antropologie? Păi, da, la antropologie, cu un copil care mergea să dea interviu la Oxford și avea nevoie. Atunci să rămână pe altă dată, dar era to-

tuși păcat să nu fi auzit chiar din gura avocatului proiectul de lege. Doar îl privea! Că uite Grosu câte afaceri are și tot se preocupă de salariu (de fapt, Grosu nu avea decât o afacere schiopătândă cu imobiliare, dar așa le place oamenilor să exagereze).

În fine, puse telefonul pe scaunul din stânga și, cu motorul pornit, fără să plece, începu să reflecteze la această bizară convocare din partea colegului Grosu, care ultima dată plecase din mijlocul întrunirii, bosumflat tocmai pe el, pe Mihalache, pentru faptul că nu îi crezuse teoria de „zid în spatele unei perdele numită moarte”, iar acum invoca un motiv atât de pueril doar pentru a se întâlni din nou cu tot cu el, omul față de care nu avea nici un fel de (re)sentiment. Probabil că dacă prodecanul nu l-ar fi atenționat cu flashuri că locul de parcare i se cuvine, iar asta cât mai grabnic, Victor Mihalache ar fi stat absent, cu motorul pornit, până când ar fi găsit adevăratul motiv al întâlnirii

– ...Și așa am mers aproape jumătate din drum de la Timișoara până la București, cu capul scos pe geam în aerul ăla într-un fel tropical, umed și înăbușitor, care îmi bătea aspru în față de fiecare dată când trenul mergea mai repede. Parcă mă regăsisem din nou mică, imaginându-mi că o să-mi iau o mătură și o să zbor cu ea sus-sus și o să trăiesc ace-eași senzație ca asta, a trenului... simțeam cum vântul îmi înoadă părul fără să mă tragă de el și mă gândeam ce bine ar fi fost pentru el să se facă coafeză. Îmi alergau ochii în mii de nuanțe de verde cât timp am traversat pădurea... și, ca fiecare om lipsit de imagiație, mă gândeam prozaic la cât de norocoasă sunt că pot să văd atâtea cu ochii mei...

– De fapt, nu prea poți. Vezi numai culori. Dacă ai vedea infra-roșul în spatele roșului și undele radio în spatele infra-roșului și ultra-violetul, razele X, gama...

– Și așa am ajuns la București, cu capul scos pe geam, deși treceusem demult de copaci, chiar și de groapa de gunoi a orașului... iar când s-a oprit trenul parcă tot nu îmi venea să iau bagajul și să cobor. Am stat așa, cu părul înnodat de vânt, până când mi s-a spus să liberez culoarul.

– Să nu te fi văzut vreun student.

– Da, ce să spun, că m-ar și recunoaște dacă m-ar vedea, la cât de des trec pe la cursuri... Știi câți am avut astăzi, dintre ăștia de la jurnalism?

Alexandru Grosu nu știa, nici nu-l prea interesa. Fenomenul era mult prea banal să fie luat în seamă și chiar nu înțelegea de ce soția lui nu se obișnuise încă să predice în pustiu. Se ridică de la masă, goli restul de spaghete din farfurie în castronul câinelui, aruncă zgomotos vasul în chiuvetă. Special să n-audă câți studenți avusese Violeta Grosu la curs. Cu toate precauțiile, prinse totuși involuntar un fragment de văicăreală până să iasă din bucătărie: Ăstora trebuie să le dai o semiotică să se spele cu ea pe cap

la propriu...!

Dar ea s-o fi spălat pe cap? La cât praf trebuie să fi luat azi noapte în trenul ăla jegos...de ce nu a venit la cușetă?- era un aspect simplu care totuși îl nedumirea pe biolog. În fine, luă telefonul și se uită la ceas: se apropia de șase seara. Îl sună pe avocat să-i spună că nu mai poate veni la Rococo, intervenise ceva cu nunta. Da, măi, Marcel, cu nunta. Da, păcat că nu știu și eu de lege, poate îmi trimiți vești pe Victor, pe Mihalache, da... cum nu vine? Hai, fugi de-aici cu meditația! Ee, bine, cum vrea. Da, îmi pare tare rău, dar sigur ne vedem până-n nuntă!

Deci așa cu Mihalache. Așa! Acum era rândul nunții. Profesorul luă planul pus la vedere de nevastă-sa, chiar pe masa din sufragerie, care îi amintea în fiecare zi de chinul organizării a vreo sută de cunoștințe, în funcție de diverse aspecte sociale și financiare, la mesele de la nunta fiului său. Violeta se grăbi și ea să se așeze pe canapea, lângă soțul ei și să privească meditativă la schema de pe masă.

– Am zis că îi punem pe ai tăi de la Pitești la o masă: tanti Geta cu fi-sa, apoi clanul Toma și Mateeștii la o masă de nouă...

– Nu merge, n-are cum, Mateeștii oricum sunt îngropați în datorii, dacă vin or să dea ca dar ori un bibelou, ori o sumă considerată rușioasă de clanul Toma, or să se simtă prost și...

– Hai, Alex, că nu se uită nimeni în plic...

– Dacă nu alegeau cuscii plicurile alea transparente și cu numele persoanelor gravate pe ele, să fie puse în loc de etichete la masă, poate chiar nu se uită nimeni...

– Hai mai bine să vedem unde-l punem pe decan... dar nu la masa de lângă ușă, e cam înghesuit, acolo stau verii tăi...

– Verii mei, normal!

– Și cu maica Mia de la mine, dacă vrea să vină, na! Iar pe Victor Mihalache îl pui la masa prietenilor, nu la colegi, în ciuda... a ce a fost atunci la Rococo.

– Victor nu mai vine. Și nu, nu ne-am certat iar, doar că s-a hotărât să nu mai vină.

– Ți-a spus ție asta?

– Am înțeles. El e un om care dă de înțeles.

Desigur, Sfatul a durat vreo două ore (fiindcă profesoara era obosită, nu mai dormise de când a plecat la conferință la Timișoara) fără vreun rezultat vizibil, doar o ciondăneală că uite, cuscii au fost mereu înaintea noastră cu pregătirile, ne pomenim că ajung oamenii la masă și nu știm unde să-i așezăm, măi, Alex... Violeta se aruncă în pat cu fața în jos și rămase așa până dimineată. Iar soțul ei, întins pe spate lângă ea, se gândea la profesotul de antropologie. Așa cum era atunci, îmbrăcat, putea foarte bine să se ducă pe la el. Și gata, în secunda următoare chiar se va ridica și va porni într-aco-

lo. Secunda cealaltă, ba nu, ailaltă... se trezi împrăspătat complet în dimineața următoare. Cu siguranță astăzi aveau să termine aranjamentele de nuntă.

Nu dură mult până să ajungă acasă. Coborî din mașină, intră pe ușa blocului cu același pas sprinten și ușor grăbit cu care plecase de la cursuri, sări câte două trepte deodată până la etajul I și cât ai clipi din ochi învărti cheia în ușa maronie, masivă, a apartamentului său. Acasă era atfel, era axis mundi și totuși Victor - îi putem spune Victor, ca toată lumea care intră în casa lui- nu își lăsă pic de răgaz.

A scos cărțile din pungă de cadouri. Le-a luat la mână: „Introducere în antropologie”, „Antropologie socială”... nu nu... a, uite, „Ciclul uman”. Abia acum se opri și ochii lui tulburi se deschiseră mari de tot și perfect rotunzi, de un verde străveziu, așa cum se întâmpla de fiecare dată când se gândea la ea.

„I-ar fi plăcut să citească studiul ăsta despre viață. Ar fi zis «Parcă ești tu în Africa, punând sub lupă firea umană. Brr!» Așa era ea, fricoasă de tot: de boli, de avioane, de criminali în serie... și a murit la 37 de ani, în cel mai stupid accident posibil.” Îi privi poza mare, înrămată și așezată pe unul din rafturile bibliotecii uriașe care făcea înconjurul sufrageriei. Nu din melancolie, nici de dor - trecuse prea mult timp să o mai regrete - ci din aceeași curiozitate pe care i-o stârnise mereu, datorită căreia intrase în vorbă cu ea și o luase de nevastă.

Era, într-adevăr, ceva curios la femeia mignonă din fotografie. Sprîjinită de colțul unei stânci, cu valurile translucide ca fundal perfect pentru a-i forma conturul, Florina Mihalache privea molcom spre aparatul de fotografiat cu ochii ei nuanțați în maroniu deschis. Puloverul bleumarin, mult prea larg, o acoperea ca o rochie hippie, iar părul sârmos, des și greu, scurt până la umeri, îi încadra chipul nelipsit de o oarecare duritate, așa încât părea și mai mică decât ar fi fost în realitate. Cu obrazii proeminenți, gura mare, cu buze la fel de pătrătoase ca maxilarul, nu părea deloc frumoasă, dar se putea ghici în ea ceva deosebit, din fruntea lată și din sprincenele lungi și depărtate. Părea o școlăriță răutăcioasă și în același timp neobișnuită, păstrând o mare putere de expresivitate care, deși nu avea nimic mistic, continua să îl fascineze în permanență pe Victor. El reușise să scrie lucrări monumentale despre trăsăturile și caracterul celor mai ciudați primitivi, dar soția lui rămănea mereu o figură „curioasă”, care, fără să ascundă nimic, păstra cu naturalitate o caracteristică rămasă fără nume. Da, era într-adevăr o femeie care s-ar fi interesat de „Ciclul uman”, o carte despre cursul simplu și firesc al traiului, pe care îl urmează totii cei din triburile africane, împăcați cu ei înșiși, fără să-și întrebări sceptice ori controversate.

După ce termină sortarea cărților aduse de la facultate în „bune” și

„rele”, profesorul se apucă să cotrobăie prin bibliotecă. Mai întâi, liberă o secțiune a unui raft, cea mai vizibilă din sufragerie: oricui ar fi pășit din holul de la intrare în casă, i-ar fi fost imposibil să nu remarce colțul respectiv. Apoi, luă vrac mai multe șiruri de cărți și din sufragerie și din alte camere și le trânti în mijlocul camerei. După ce repetă selecția de „bune și „rele”, le luă pe cele bune și le puse pe raftul liber. Procesul fu anevoios: urmând reguli stabilite de la bun început, Victor nu se putea totuși decide care ar fi cele mai potrivite să ocupe raftul, în ciuda faptului că puteau încăpea acolo duzini bune de volume. Într-un final, se hotărî să le așeze pe mai multe și-ruri, să le înghesuie și deasupra celor așezate deja și nu mai lăsă decât un spațiu în care fotografia Florinei a încăput perfect.

A doua zi dimineată, după ce dădu două telefoane în zadar, Alexandru Grosu intră calm și fără să sune înainte pe ușa descuiată a apartamentului aparținând lui Victor Mihalache. Știa, dar nu știa ce și mai ales de ce. Nu schimbase nimic de când biologul intrase ultima oară în casă, înafară de un raft înțesat cu zeci de cărți și portretul Florinei Mihalache, spijinit tocmai acolo. Conferențiarul se apropie de raft cu același pas calm, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Era lăsat un bilet ieșind din una din cărțile puse culcat peste cele verticale. Îl trase de acolo, să poate vedea ce scrie. Patru cuvinte : „Domnișoarei Mănoiu. Inclusiv portretul.” Îl puse la loc, apoi dădu un tur casei. Nici urmă de Victor...

EPIGRAME

Păun Condruț

Mărturisirea unui poet

Nu am mai vrut să merg aseară
La șezătoarea literară;
Când văd că vremea e geroasă
Cu mult polei, mă-mbăt acasă.

Ghiocel Constantinescu

Zăpada

Așterne iarăși, peste vechi păcate,
Un vâl superb sticlind de puritate
Nostalgic așteptat de lumea toată
Apoi, călcăm pe el și-l facem...

zloată.

Nicolae Bunduri

Iarna pe uliță

S-a așternut din plin zăpada
Iar frigul intră pân' la oase
Și iarna s-a ivit pe stradă...
Probabil a scăpat din case!

Nicolae Ghițescu

De Sfântul Nicolae

În noaptea asta șprițuri n-am,
Mă simt sărac peste măsură;
Mi-aș pune ghetele la geam,
Dar ce mă fac de mi le fură?

Iulian Bostan

Semne

Chiar în prag, se poate spune,
C-om vedea tot vechea zare;
Deci vorbim de semne bune
... anulare.

Cele mai frumoase poezii

ANTOLOGIA FEREASTRA

Ada Aitonean

Evanghelie nocturnă

i-am zis lui Dumnezeu
de-acum încolo
te vei numi Victor!
Și n-ai să mai pleci nicăieri
niciodată uite, ți-am lăsat aici lista:
coffeta - pentru orele lungi dinaintea

Genezei
mentă - câmpii nesfârșite de mentă -
pentru cei plecați
speranțe și Wall Street și niște

cadavre
apoi vaccin conta ciumei un poster
cu Bob Dylan

știi tu ca-n Învierea lui Lazăr
iar noaptea abia noaptea vom
sta liniștiți

și nici nu-i vom spune mamei
că e vorba de xanax.
îmi rezerv dreptul de a dormi
din când în când doar

o să ies să mă plimb pe ape
în timpul ăsta tu vei curăța cartofi
cu ganglionii umflați a indignare
în timpul ăsta tu
vei împodobi odăile cu dantelă
și gaz metan

Leonard Ancuța

Înăuntru e tot

înăuntru meu încap tot ce
e dinafară
și dacă vrei să mergi
la mizil sau oriunde

atunci prin mine trebuie s-o apuci
și dacă vrei să iubești un bărbat
atunci prin mine începe să-l cauți
în mine sunt toate de parcă
dumnezeu a făcut lumea
după chipul și asemănarea mea
iar atunci când se bărbierește
cu briciul și se taie
sîngerez turme întregi cît oceanul
în asfințit

dar să știi că niciodată
nu m-am simțit așa gol
ca atunci când groparii se odihneau
lîngă movila de pămînt reavăn
și gaura aia în tină
se căsca precum o galaxie nelocuită

Marilena Apostu

Stau pe marginea unei lacrimi

O altă noapte
prinde rădăcini în palmele bătrânului
plecat din fotografia aceasta

pe străzi neștiute
un poem cu plîns de copil
mă tot caută

singurătatea alăptează frica din mine
stau pe marginea unei lacrimi și ascult
cum lanțurile strigă o femeie
frumoasă pe nume

chiar acum tu intri în casă
ținând o iarnă albă în brațe
fericită mă furișez sub pleoapa ta
stîngă și plîng

Tîncuța Horonceanu Bernevic Ioana (Jannet) B. Carp

Două jucării

Ne ținem de mâini
Când pășim alături
Ți-am cusut o inimă
Mare în piept
Pe care îmi odihnesc obrazul
Apoi tu mi-ai modelat
Degete lungi
E rîndul meu
Ți-am desenat ochi albaștri
Pe urmă tu mi-ai pus pe umeri
un curcubeu
Noi doi nu suntem oameni
Noi suntem două jucării
Rămase de la Potop
Când suntem triști
Dumnezeu ne întoarce cheița

Alex, Bora

poem

sunt nopți în care
poemele mele nescrise
mă strigă pe nume:
glasurile lor sunt
atât de reale încât
nu le aud ci le văd
cum se lipsesc
obosite de geamuri.
invariabil ploaia le șterge.
invariabil sufletul meu
ajunge prea târziu
la fereastră

Ai muncit, Scarlett

Ai muncit, fată,
nu ca o negresă,
ca un ocnaș.
Ți-s palmele numai grunjuri
și sânge.
Printre degetele tale raze albe
conduc la salină.
Alb orbitor
ființa ta.

Ștefan Ciobanu

vor veni caii

vor veni caii
pentru fiecare om câte unul
și ne vor împinge din așternuturi
cu marile lor boturi umede
ne vor scoate din case
zvârlindu-ne pe scări
ca pe niște suluri de postav
ne vor împinge așa
printre blocuri pe străzi
prin orașe vor ajunge cu noi
pe câmpii prin păduri
ni se vor lipi de pleoape frunze
și crenguțe
pe sub cea mai frumoasă paradă
de nori
vor intra în ape și ne vor rostogoli pe
fundurile oceanelor
ca pe niște trunchiuri de copaci
cailor de lemn ai copilăriei
cu boturile mari

Florentina Loredana Dalian

Ora stingerii

Mă uit ca
la televizor
alb-negru
văd cum îmi trec
oameni prin viață,
cum pleacă
din mine
fără priviri înapoi.

Așa, dragilor, grăbiți-vă,
cărați-vă până la capătul lumii!
Unde mama zmeilor vă duceți
cu toții
și cât de departe de inima-asta
credeți c-o s-ajungeți?

Aveți grijă să nu vă uitați pălăria,
mănușile, năravurile, umbrela...
și neapărat puneți-vă două fulare
la gât!

Înfoliților!

Înzorzonților!

Dacă tot plecați, plecați mai repede,
mai credibil, mai... ireversibil!

Rupeți mai hotărât cu cleștele înroșit
ceea ce vi se cuvine,

luați-vă colțul vostru de inimă!

Închideți poarta!

Trântiți-o tare, cu zgomot,
cu aplomb.

Dacă tot plecați, faceți-o măcar
temeinic și definitiv,

nu-mi lăsați regrete siropoase,
doruri, promisiuni

de revedere la sfântu-așteaptă,
luați-vă mărunțișul de viață

prin buzunare
și duceți-vă învârtindu-vă!

Ce-aveți? De ce sovăiți?

Hai mai repede, e ora stingerii
sentimentelor second-hand!

Cine are nevoie â

de jumătățile voastre de iubire,
de jumătățile voastre de trădare?
Valea, când zic!

Eu mai rămân în acest
noiembrie incomod
să vă număr pașii apăsați pe inimă.
Să nu-mi scrieți!

Toate cuvintele omenirii nu fac
nici cât o singură plecare...

Ștefan Doru Dăncuș

lucrez ca un sclav în românia
zi de zi construiesc
fiecare pagină scrisă e

bornă kilometrică.
zi de zi sunt invadat de europa
oră cu oră pierd betonându-mi
versurile

înălțând baricade în propriul sânge

(peste 20 de ani)
fiul meu ridică pistolul
fiica mea se pierde în mulțimea
viermifugă a metroului

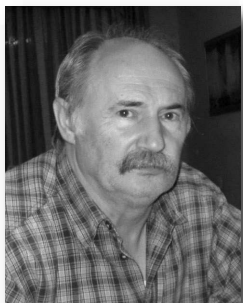
(peste 30 de ani)
desigur învins
mi-am capitonat peștera -
frumoasele cărți

de poezie scrise cu sânge
mă apără de frig și arșiță
mai nou, europa vine la mine
în vizită

sunt interesant pe post de sisif
brusc o baricadă cedează
într-una din jugulare
și imediat apar hoardele ce dau foc
bisericii care sunt. Nu mai fug

Virgil Diaconu

Dimineața

În fiecare zi, o armată de vrăbii
îmi deschide fereastra.
În fiecare zi, gălăgia lor
îmi aruncă în față dimineața.
Dimineața, prințesa aceasta
de cartier
care își bagă nasul peste tot, prințesa
cu capul plin de vrăbii,
care mă plesnește peste ochi
cu palmele ei luminoase
și mă umple de cântec.

În fiecare zi, o armată de vrăbii
îmi deschide fereastra,
joacă șotronul pe masa mea,
printre manuscrise.
Nici nu mă trezesc bine și camera
se umple de larva lor.
Toate au să-mi spună câte ceva.
Toate mă ceartă pentru grădina
mea de umbre,
pentru visele rupte;
pentru trandafirii mei negri.

Ziua mea începe cu o zarvă de
vrăbii.
În fiecare dimineață ele trag de pe
mine leșul tristeții
ce mă acoperă.

Eu voi pleca să cuceresc lumea
cu o legiune de vrăbii.
Voi pleca să cuceresc lumea
cu un singur poem.
Da, cu o singură vrabie mă lepăd
de întuneric
ca de o haină veche.

Luiza Dihoru

România păstrată de mine

Se trezește din când în când,
Într-o temniță tainică
A inimii mele.
Când lumea e mult mai străină
Decât pot eu duce,
Închid mintea
Și deschid altceva,
Ascuns și amânat.
România păstrată de mine
Răspunde la strigăte din cărți,
emailuri, cd-uri și filme.
Se trezește la Petre Țuțea,
la Steinhardt, la Eminescu,
la conferințele lui Puric
și la cântecul lui Ducu Bertzi.
România păstrată de mine
e fundalul cu munți
al mănăstirii Brâncoveanu,
Este Sanda din poemele lui Noica,
aplecându-se în fața peretelui
de nord
la Voroneț:
Ea, care petrecuse toate frumusețile
lumii, a exclamat:
„N-am văzut nimic mai frumos”.
România păstrată de mine
E unică și subtilă,
E pătrunsă de taină și destin.
România păstrată de mine
vorbește o limbă curată
ca cea a poezilor,

sau ca cea a femeilor de la țară.
România păstrată de mine
nu înjură, nu cunoaște cuvinte ca
„nașpa” sau „să moară
dușmanii mei”.

România păstrată de mine
nu are zorzoane
și e cuviincioasă
ca o țărancă din picturile lui
Grigorescu.

România păstrată de mine
Nu face excese
și nu imită alamele strălucitoare
ale popoarelor însingurate.
România păstrată de mine
E hâtră și poznașă.
România păstrată de mine
m-a pus să scriu rândurile astea,
dimineața devreme,
pe o foaie sprijinită pe „Jurnalul
Fericirii”.

România păstrată de mine
M-așteaptă să mă întorc,
ca o bunică răbdătoare,
care nu muștră și nu dojenește:
„Unde mi-ai fost douăzeci de ani?
va spune ea,
Hai, vino să te vindec.”

Adnana-Ionela Dincă

Nu mi-a cântat niciodată nimeni
nani pui
Nici somn ușor
Nici sărutari pe frunte înainte
de culcare

Lumina de veghe se stinge
înainte să adorm
Și apoi figuri de porțelan
își făceau loc

Prin colțurile camerei
Mi-era teamă să mă ascund
sub pătură
Dacă ar fi venit una din figurile
acelea
Să mă apuce de picior?

Nu mi-a cântat nimeni niciodată
noapte bună
Nici nu mi-a suflat mama în obraji
Să fac gropițe

Ridică-te copil
Hush hush
Acum se moare
Acum se tace
Acum se uită.

Dormi

Adrian Diniș

Întoarcerea din Infern

Camera plină de oameni reali
cu inimi imaginare
camera plină de flori ca un spital,
ca un cimitir
cu tapet alb peste ziare
cu atentatele din lume și cu fotbal
cu soneria scoasă și o ușă metalică

pe care n-o deschid decât
dacă merg
la pâine
cândva cineva va spune cuiva
despre mine
aici n-a locuit nimeni

Diana Frumosu

În memoria unui criminal

scriu azi în memoria unui criminal
care și-a ucis propria fericire
dintr-o simplă aiureală
scriu azi
în memoria criminalului din mine

Silvia Goteanschii

iepuri din pălărie

Când voi fi mare o să fiu magician,
așa se gândea mihai și se hrănea
cu gândul acesta
și răutatea corpului său
se hrănea cu gândurile acelea,
nu știu, nu știu care va fi steaua lui,
dar medicii spun că va cădea
sigur în câteva zile
și acolo unde va cădea,
vom amplasa o arenă de circ,
va fi mare spectacol și multe
bilete vândute,
cai arabi,

urși dresați,
porumbei negri,
mihai va scoate iepuri din pălărie
și spectatorii vor plânge.

Casandra Ion

Autoportet cu meșter de sicrie

Meșterul de sicrie îmi e prieten
și mâncăm înghețată
duminica după-masă.
Cu părul și brațele pline de rumeguș
el creează ultime camere
pentru sufletele
ce nu se mai potrivesc aici.
Uneori dormim în ele
îmblanzind moartea și viața.

Florina Isache

Prea mult zgomot pentru nimic

Lucrurile deveniseră străvezii
în jurul nostru
și ne era teamă să le spunem
pe nume.

Ne priveam în ele.
În fotografia mea cu tine, eram
doar eu.

Cutia toracică rămăsese deschisă.
Nisipul curgea printre coaste,
cu zgomot.

Dan C. Iulian

Potop

A fost găsit la țărnm,
pe plaja ca o pagină de ziar
deschisă la rubrica decese.
Era un înecat frumos,
așa cum sunt morții
pe timp de pace.

Avea gura ca un estuar odihnit
și nici un alt semn
de recunoaștere.
În rest, procurorul districtual,
spectatorii plictisiți
ca la o ceremonie mereu repetată.
Nu se anunța nimic tulburător,
doar medicul legist
presimțise ceva.
Când l-a deschis
lumea a fugit îngrozită
ca de potop.
Iona avea valurile înlăuntrul său.

Sorin Lucaci

**în patria mea poeții mor
înainte de vreme**

în patria mea poeții mor
prea devreme
cu mult înainte de vreme
mor puțin câte puțin până
li se scurge tot sângele din poezie
până rămâne poezia ca o supă
searbădă
nici n-apucă să-și mănânce amărâta
de pensioară
și-ntr-o zi li se cuibărește nepoftită
moartea în piept sau în burtă
ca un câine zgribulit
sub streășina casei
și așa tam-nesam începe să crească
și crește proasta crește
ca un aluat dospind
până se face una cu pământul
până se face tină
și nu vrea în ruptul capului să plece
scârba dracului
și ne rugăm doar doar o pleca și
o otrăvim în fiecare dimineață
putin câte puțin îi strecurăm picături
letale în ceașca de cafea

doar doar o pleca
și mergem la vraci la babe la țigănci
ghicitoare facem descântece dăm
în bobi
dar ea nu și nu
încăpățânata stă ascunsă ca o căpușă
în blana ciobănescului
ca un chiriaș bețiv într-o garsonieră
sordidă
fără geamuri fără uși fără dușumea
fără angarale plătite
în față doar cu o sticlă de vodcă
pe jumătate goală
stă și așteaptă a doua venire
a lui Hristos

în patria mea poeții nu au ce căuta
doar coțofenele și pelicanii
își găsesc un loc mai bun
mai jos spre lunca dunării
își vor face o altă patrie doar a lor
o patrie a poezilor undeva mai
la nord
în patria mea poeții își amanetează
iluziile cărțile iubite
își amanetează degetele
și ajung doar de-și
povestesc poemele unor necunoscuți
la vreo nuntă sau înmormântare
în țara mea nimeni nu-și plânge
poeții
în țara mea de fapt nu mai plânge
nimeni
doar vreo bătrână trecând prin
cimitir își înclina capul într-o parte
și-n alta și printre lacrimi suspină
„maică da' tânăr s-a dus”
în patria mea nimeni nu-și plânge
poeții
în țara mea lebedele au inimi de
porțelan
și gâturi de mucava îmbrăcate în

mătase neagră
vulpile au picioare de sticlă colorată
și berzele aripi de tinichea
în țara mea Dumnezeu își iubește
poetii mai mult decât în alte părți
ca un tată binevoitor îi strânge
pe toți lângă el
și le povestește despre mântuire
despre mântuirea prin artă
în patria mea poezii
mor înainte de vreme

Ion Maria

de ce plâng bunicii

nu înțeleg de ce lăcrimează bunicii
în vechile fotografii
așa în felul lor s-au iubit
au făcut copii și ceva în viață
au trăit după ritmurile
anotimpurilor și ale cerului
au cunoscut viața
cu bunele și relele ei
și-au plâns destul în vremea lor
mă întreb de ce ar plânge
acum așa de târziu
de găsesc fotografiile
tot mai ude și mereu mai cețoase
de parcă acolo
în lumea pozelor vechi
ar fi un anotimp aparte
cu ceață și ploii

Carmen-Manuela Măcelaru

O lume nevăzută

în tine am călătorit și ziua și noaptea
cu trenul, cu avionul
cu sandale, cu picioarele goale
pe miriști, prin mlaștini
prin multe păduri
am stat lângă sobă împreună

când afară ninge
am alunecat pe tobogane
ne-am dat în leagăne
de oameni fericiți temporar
am spart nuci
cu impresia că am făcut
cele mai miraculoase lucruri
în tine am văzut cele mai frumoase
muzee
cele mai vechi scrieri erau
pe umerii tăi de lut
uscați la soare ca niște bulgări
de argilă
în tine m-am înfășurat ca o mumie
pregătită pentru toate viețile
mi-am scris pe sarcofag numele
dinaintea nașterii
în tine am văzut cei mai puternici
cai appaloosa
cum alergau pe ziduri rupestre
am colindat toate peșterile cuibărite
în oase
pajiștile cu turme de bizoni
și ascultam cântecele indienilor sioux
ți-m ucis de câteva ori copii, soția
am dat foc la casa în care chipul
ți se schimba
după fiecare noapte de dragoste
tu ai fost lumea mea
te-am sărutat cu intestinele, cu toată
cutia toracică
am mers prin pietriș până
mi-a dat sângele
strugurii copti, vii
pulsau până rochia mi se lipea
de corp
în tine mi-am depus bijuteriile,
cojile de pâine
ochii, silabele și cam tot ce mă durea

dimineța sub cămașa ta se vede
și acum povestea asta întinsă
cum apare după ploți
ca un soare destrămat

Mihaela Manea

Cântec de leagăn

Uită-mă, iubitul meu
obosit
ai căzut
dar eu sunt cea care nu
mă mai pot ridica
de nicăieri.
Uită-mă, pentru că am fost
doar un moment
strâmb
ce n-a știut că nu se poate opri
că trebuie să curgă, mai departe,
făcând loc marilor ceasuri
cărora nu le aparține.
Uită-mă
de acolo de unde nu bate nici vântul
nici privirea mea până la tine.
Eu o să rămân aici,
cu copilul nostru nenăscut în brațe,
până când vei fi îndeajuns
de departe
să nu-mi mai poți auzi
cântecul de leagăn.

Victoria Milescu

Imitându-i pe ceilalți

Dumnezeu și moartea
îmi poartă de grijă
eu fac să dureze efemerul
construiesc o casă pentru vrăbii
sădesc un pom pentru Rai
fac un copil care va dăruia casa
fiind prea mică
și va tăia pomul

pentru că nu rodește
scriu o carte despre toate acestea
și cineva o va arde
să se încălzească sub viscol...

Adela Naghiu

asa mor poeții

fără să spună din vreme
la ei semnele de moarte
se văd întotdeauna mult mai târziu
și nu pe partea cu oamenii
Ei scriu, scriu
până nu se mai poate face nimic
și toată lumea încearcă
să-i aducă pe calea cea bună
dar ei își cultivă nebunia
în tiraj tot mai mic
trăind mai mult
în întâmplările altora
întorcându-se în viața lor
numai pe străzi lăturalnice
mutându-și sărăcia
de pe-un picior pe celălalt
și sufletul
până în locul de unde
începe să se vadă Dumnezeu

Răluca Leontina Neagu

**Cât de mult îi ia unui om
să respire?**

hai să vorbim
vreau să tapetăm cu nimicuri
golul dintre
un perete și celălalt
dintre un trup și celălalt
suntem bucăți de carne
așezate frumos
în căsuțe de păpuși
măcar să pretindem că trăim
dincolo de noapte

cu vocea ta
ca într-un spital în care
ești atât de nebun încât
doar sunetul mării când devii cobai
face diferența
între viață și moarte.

**excavatorul întoarce pământul
și biserica**

ș.a.m.d.
de atâta amar de vreme trebuie să fi
ajuns în visele Tale
cucuta lui socrate
dar n-ai răspuns decât prin
tornade și cutremure,
câte un mic pompeii ici-acolo,
un fleac precum word trade center.

lumea s-a plictisit de așteptare...
 în absența emoțiilor puternice,
 foamea de adevăr descarcă
 adrenalina în stare pură:
 cargouri cu heroină pe bază vegetală
 și astea spulberate de un tsunami

chiar dacă am sugruma clopotele
să ducem naționalismul până
în coreea,
xenofobia în catacombele

Omul tot om rămâne, sofistul care
încalcă primul ceea ce afirmă.
și totuși, oare cum ar fi arătat
ana lu' manole? –

frumusețea tipică plaiului,
țărâna trupeșă, bisericăoasă,
o prostănacă atrasă de mirtul unei
bărbi meditative?

nu i-am văzut un obraz precum
al lunii, surâsul plural,
aglutinat în bulevardul revoluțiilor
din '89 și 2009?

surâsul feciorelnic care anula
veacuri de umilintă?

dacă trupurile putrezeau în uitare –
Ana ieşise din zid

pruncucidul e metafora libertății
mereu confiscate.
îmbătrânim și nu o vedem pe ana
despletită ana.

bombele dau cu tesla morții
strat după strat:

icter negru / ciumă roșie.
nimic mă, nimic. urmele sunt acolo,
ana nicăieri...

Deniz Otay

orice numai să îmi salvezi caii
uitarea e o altfel de moarte/ lucrează
curat cu mănuși albe de cauciuc
pe holurile astea unde

noapțile își înfulecă singure
întunericul și ne lasă

descoperiți fără colțuri în care
să agonisim gânduri să nu ieșim
goi de aici

or să ucidă caii mamă
tu ia-i și când or să cotrobăie
în sertare ei să fie
plecați de mult. eu
ți-am spus de când am ajuns

caii mei nu știu să zboare
în grădinile sub care
putrezesc alții ca mine

ia-mi caii mamă ca și când ar fi ai tăi
pe mine lasă-mă aici/ eu
nu mă tem de fotoliile electrice
ale morții

întreabă caii de amintiri
să ai ce să îmi povestești
când mă voi întoarce

Ionuț Pătrașcu

la trenul de 20.⁵³

ai ajuns iar prea devreme
îmbrăcat elegant enervat de
punctualitatea ta de pensionar
de palmele umede și gulerul
prea strâmt
privind câinii descompuși lângă
vagoanele ruginite
c-o senzație care nu e scârbă
nu e frică
e-un fel de jenă
un fel de-a spune dumnezeule
așa sunt și eu
dincolo de haine dincolo
de zâmbetul amabil și after shave
gândul unei autopsii e mai jenant
decât
privirea altora lipindu-se
de corpul tău gol

trenul oprește și ea coboară
mereu din același vagon
mereu fără să te vadă
mereu ai același nod în gât
și nu te poți ridica să te prezinți
ea se pierde printre ceilalți navetiști
și liniștea zăpezii îți îngroapă
cu grijă scâncetele

Ion Roșioru

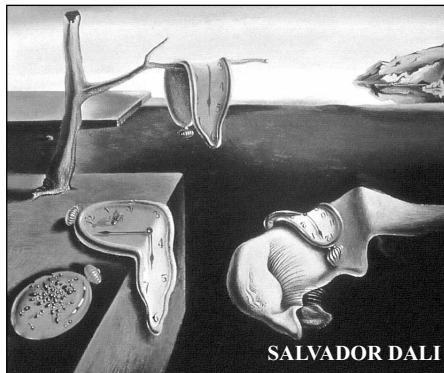
Când

Când mă hotărâsem, Doamne,
nemuririi să-i trec râul,
Unicornul n-acceptase să-i pun șaua
și nici frâul!

Când dorisem spre nemoarte
să-mi urmez în taină steaua,
Unicornul n-acceptase să-i pun frâul
și nici șaua!

Când am vrut galopul vremii
să-l preschimb într-un acum,
Unicornul fără lacrimi
m-a-mbiat cu el la drum!

Când am fost la șapte leghe
de sublimul absolut,
Unicornul meu sălbatic
s-a pierdut și m-a pierdut!

SALVADOR DALÍ

Albulescu Synthia

Cântec de menestrel

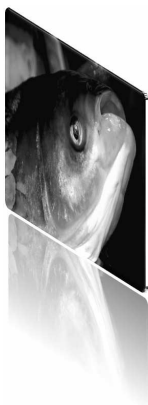
Mai dați-mi lut să-mi lipesc rana,
să-mi spăl durerea cu urât,
osânda lui Sisif să-mi fie somn
mai dați-mi lut!

Aorta mea cutremurată-n plâns
de data asta o să cânte pentru voi
tristețea nufurilor ce se târă în noroi
cu neputința verdelui

de-a fi albastru,
cântec despre căderea în genunchi,
când dragostea migrează-n
umbrele de seară
și neîntâmpălate-i minuni
se trag în noi să moară...

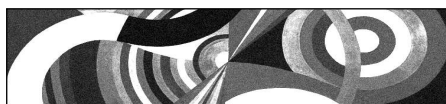
Alexandar Stoicovici

peștele din Iagodărie

cu vreo cateva luni
înainte pe la ultimele
ninsori din an
începuse
să meargă vorba prin
sat că în Iagodărie ar
crește un pește imens
pescarii veneau în sat
și se jurau la fiecare
sfârșit de liturghie
că peștele-i acolo și
urcă spre cer tot mai
repede
alții povesteau că ba
mai mult dacă bagi
capul sub apă
când e Dunărea cuminte poți să-ți
vezi străbunii
cum împing animalul cu palmele

cum îl înalță în proptele de aur
la scurt timp tot satul vorbea numai
despre peștele din Iagodărie
toți îi spuneau acum peștele-pod
asta pentru că
pornea tocmai de pe malul sârbesc
și ajungea până la noi în sat
de Buna Vestire s-au strans mulți
oameni (în zilele călduroase de
primăvară slujbele se țineau sub
părul din curtea Bisericii)
am intrat pe poartă m-am uitat puțin
în jur – oamenii erau stane
de piatră mi-am îndreptat privirea
spre copac și am rămas năuc:
popa (om bine atins de vreme) luase
coada uscată de pește
și o aranjase după gat în loc de
patrafir
după slujbă toată lumea se înghesuia
sub coada peștelui-pod
copiii erau întinși pe burtă căutau
pere bătrânii adormeau cu
oglinzile pe sub piele strângeau
în mâini aceeași tavă de argint
pescarii făceau planuri – la fiecare
cuvânt îndesau câte o cruce mare
după vreo câteva luni pe la primele
ninsori din an începuse
să meargă vorba prin sat că
în Iagodărie ar crește un pește imens
m-am dus la Dunăre mi-am băgat
capul în apă
prin apa tulbure am văzut
copiii bătrânii pescarii
împingând animalul cu palmele
lacrimele le intrau și le ieșeau
din ochi

Adrian Suci

Fotografii de la sfârșitul lumii

Nimic nu se naște în carne,
chiar dacă ochii slabi văd altfel.
Cel care va plânge se va bucura
de plânsul lui
și se va face îmblânzitor de păsări.
Iar acela care râde nu se va folosi
de râsul lui, căci nimic
nu se naște din bucurie, chiar dacă
cei mici o fugăresc toată ziua!

Vremea robiei e primăvară
pentru sufletele celor care le au!

Nimic nu se mișcă în carne.
Nici viermele orb nu mișcă în carne,
chiar dacă ochii slabi văd altfel.

Noi nu suntem în carne.
Dacă am fi în carne, dragostea
de Domnul ne-ar mistui
ca un foc vesel
de vreascuri și n-ar rămâne nimic
și dragostea de Domnul ar rătați
singură pe străzi
ca o sete mistuitoare căutând
pe cineva!

Nici sfârșitul lumii nu vine în carne,
chiar dacă ochii slabi văd gunoieri
cum deșartă pe străzi tomberoane
de narcise mirosind a țărână.
Mulți nu știu asta, dar sfârșitul lumii
a fost deja de câteva ori.

Eu am mai multe fotografii cu el.

Raluca Șandor Gorcea

Abur încet se ridică

Iarna tata pleca la vânătoare
de iepuri
pe hol pașii lui înțepau
tăcut dimineața miroseală
a cafea tata avea un halat alb să fie
ca zăpada să fie invizibil
îmi făceam griji că va rămâne așa
că vor veni
toți iepurii lumii și vor săpa galerii
în zăpadă
în tata
mama șoptea vezi să nu te împuște
dar el se întorcea bine de fiecare
dată era bine
cu rucsacul kaki mirosind crud
a căldură
a moale a moarte a foame
deasupra lucrurilor zâmbetul stelar
al tatei
era pace dincolo de geamul
bucătăriei
alunecau zepeline de zăpadă era bine
deasupra cuțitului mâna frumoasă a
mamei
era calmă și tristă

Andreea Teliban

mi-am lăsat tinerețea la intrare
și am găsit-o din cap până-n picioare
transpirată tot acolo

am zărit în târgul de vechituri
un ceas care merge invers discuri
de vinil
și o colecție de timbre pentru toate
scrisorile netrimise
nu m-am mai gândit până acum la

nemurire decât ca la o portocală
 a cărei suc îl beau copii
 m-am vazut plină de cenușă
 încă nu mi-am găsit mâinile iar
 toți arheologii îmi caută căldura
 și respirația
 se pare că pentru mâinile mele
 e loc în
 istoria acestui oraș inexistent
 și nu-mi lipsesc decât încă
 două pentru
 un mozaic de unghii mici
 care să paveze străzi înguste
 sângele nostru ar învâlui
 și carboniza un milion de locuitori
 cuprind secole în cearcăne
 sunt fătuca holbată
 ce nu se scutură de păcate
 cândva oameni cu guri străine
 vor arunca între sânii mei monede
 să le aduc noroc

Andrei Velea

În vama de la Oancea

în vama de la oancea se aud cocoșii
vântul piaptănă zăpada murdară
într-o gheretă prutul privește
un spectacol pompos
la un post rusesc de televiziune
un vameș ne caută pe sub coaste
de țigări băuturi droguri pistoale
viață

Cristina Bîndiu

Cu ochii arși de himere

Uneori toamna cobora de-a dreptul în sat, cu ochi mari și albaștri de văzduh tânăr. Și el știa că e toamnă, că e sfârșit, că e trecere, că e ... moarte. Și-l apuca așa un dor nebun de viață, de mirosul amar al nucilor verzi, de sunetul izvorului captiv printre rădăcinile bradului bătrân... de alunecarea imposibilă a picăturilor de soare pe fețele străvezii ale frunzelor de mesteacăn... un dor nebun de albastrul din ochii Toamnei...

Nu mai avea stare. Mâinile prindeau să se frământă stăpânit de parcă exersau modelarea unui nou Pământ, ochii începeau să-i alunece neliștiți peste oameni și lucruri fără să-și găsească loc demn de popas, tot trupul părea să-i fie stăpânit de un freamăt straniu, ca un foșnet greu de frunze zăpăcite de vânturi... Noaptea nu făcea altceva decât să-i alunge somnul, iar ziua rătăcea neodihnit de colo, colo... Lunatic, ar fi zis unii... E dus rău, dom'le, spuneau alții... (Doar bunică-sa, Ana, îl înțelegea... Așa plecaseră, sub porunci mai mari decât cele pământești, și părinții lui. Nu se mai întorseseră. Oamenii din sat îi căutaseră zile în șir... Nici urmă de ei... Ca și cum s-ar fi transformat în ceață și s-ar fi ridicat spre soare, sau în fir de apă ce ar fi intrat în pământ...). Lui nu-i păsa de ce spunea lumea. De multe ori nici nu-i auzea. Aștepta... aștepta... până când dorința de a pleca devenea chemare imperioasă, până când dorul de lumină și cer liber devenea mai puternic decât cotidianul gri, până când nici foamea și nici setea nu mai aveau putere să-l țină locului...

Atunci o lua la pas spre munte. Cărarea pornea din spatele casei bătrânești sub streșinile căreia mai stăruiau încă lacrimile pentru cei plecați pentru totdeauna... Începea ca o joacă, șerpuită ca o amăgire, apoi, după ce-i prindeai vraja, se încrunta brusc și te puneă să te iei de piept cu muntele. Era arțăgoasă și rea. Ici îți purta pasul pe margini de prăpăstii, colo îți zvârlea în cale stânci și rădăcini rostogolite de torenți, dincolo te păcălea cu un petic de verde, mai încolo pietrișul îți luneca de sub talpă pierzându-se în adâncimi mute. Lui îi plăcea cărarea asta. Se lupta cu ea de la 14 ani, când setea de albastru îl stăpânise prima dată. Știa și unde-l va duce. Mergea cu pas domol. Așteptarea îi încorda simțurile, îi accelera bătăile inimii și-i tăia respirația...

Ieși din pădure. Lumina puternică îi răni privirea. Clipi nedumerit, ca

trezit din somn. O amețală plăcută făcea ca vârful pilit de vremuri, vânturi și ploii să-i pară legănat de lumina albă. De acolo nu mai avea înaintea decât stâncă golașă, pătată din loc în loc cu verde auriu și crud. Nimic între el și Cer. Nimeni între el și Dumnezeu. Coti pe lângă stâncă în formă de cal ce tocmai se pregătește să plece în marea cursă a vieții lui și rămase înmărmurit - a câta oară? - în fața priveliștii. Cerul părea că se aruncase de sus și își găsisese cuib cald în scobitura muntelui. Lacul era - din nou - de un albastru imposibil de descris. O lacrimă scursă din ochiul lui Dumnezeu aducea aici, departe de oameni, frumusețea și liniștea începuturilor. Zăgazul lacrimilor se frânse. Una câte una, lunecau pe obrazul aspru de barba nerasă. Doar aici își permitea să simtă durerea...

Așezat pe o buturugă ce-i amintea de Masa tăcerii a lui Brâncuși, Tudor își permitea să fie viu. Să-l doară frumusețea și să-și aline cu ea durerea... Cu ochii arși de himere, un bărbat asculta sunetul tăcerii...

Laza Neculai

PROZĂ SCURTĂ

IERTARE

Din mulțimea țăranilor ce coborâseră de la mănăstire, în straiele lor de sărbătoare, care acum, ce e drept, nu mai erau scorțoase și de culoarea laptelui, ca scoase din ladă, ci șifonate, unele chiar întinate în timpul prelungitelor mătăanii în jurul raclei cu moaștele sfinte, doar câteva femei mai rămăseseră înșirate de-a lungul drumului prăfuit de țară. Ceilalți s-au împrăștiat, care cu căruțe cu cai împodobiți și cu clopoței ca la Bobotează, cei mai mulți pe jos, în grupuri gălăgioase în nerăbdarea de a ajunge acasă și de a mărturisi, zile în șir de acum, Taina trăită la Liturgia de mare sărbătoare în Mănăstirea Pogorâta, mică și neîncăpătoare de atâta popor, dar astăzi învrednicită printr-un sobor ales de preoți, printre care chiar Preasfinția-Sa Episcopul. Ceilalți s-au împrăștiat pe drumurile ce se deschideau, în dreapta și-n stânga, printre dealurile cu pășuni și turme de vite și livezi și vii și lanuri de orz cu spicul arămiu deja și de porumb încă verde și, mai rar, câte-un pâlcc de copaci ce amintea de pădurile ce vor fi stăpânit vreodată cuprinsul, după cum povesteau bătrânii că știau de la bătrânii lor.

Femele, purtând coșurile, ce le îngreunaseră la dus de merindele și darurile și buchetele de flori, la întors ducând iconițe pentru candilă și legături de busuioc, erau toate din cele două cătune, ale căror gospodării se înșirau printre dealurile și prăpăștiile din Largul Văii, și mai aveau de mers,

dacă ar ajunge până-n seară, bine-ar fi... Căci era o amiază caldă și de vară, simțai că te sufoci de aerul încremenit și cald. Doar bâzâitul insectelor și gureșeala vrăbiilor în colbul din mijlocul drumului mai turburau atmosfera sufocantă.

Cele mai bătrâne mergeau înainte, una în urma celeilalte, mai mult pe tăcute, cu fruntea umbrită de strașina maramelor și gânduri întoarse către mănăstire sau trimise înainte, către rosturile gospodăriilor, care poate suferiseră în absența lor de o noapte și o zi. Celelalte, neveste și ele, dar încă tinere, pentru care asemenea drumuri erau de început, trecuseră mai ușor peste gravitatea evenimentelor, care, desigur, le-a impresionat, dar nu le-a tulburat peste măsură, și mergeau alăturat, una cu brațul petrecut după mijlocul celeilalte. Vorbeau în șoaptă, să nu le stârnească pe bătrâne, își șopteau la ureche și chicoteau, poate de glume deochete sau bârfe despre bătrâne ori alte femei din satul lor sau întâlnite la Praznic.

„Aveți voi minte? Muieri de acuma, cu bărbați și pruncuți, cine știe ce drăcării, Doamne iartă!, vă trec prin gând,” întorcea către ele privirea tăioasă câte una dintre bătrâne. Tinerele lăsau cu rușine capu-n pământ și, câteva clipe, se reinstaura liniștea încremenită a amiezii de vară, turburată doar de bâzâitul insectelor și gureșeala vrăbiilor...

– După cotul ăsta e Cișmeaua lui David! anunță cu glas tare una dintre bătrâne, să ia seama celelalte cât de bine cunoaște ea drumul dintre satul lor și Mănăstirea Pogorâta, că doar nu o dată l-a făcut pe jos...

„Mare lucru o cișmea la drum lung de vară! gândeau femeile. Să-l pomenească Dumnezeu pe David ăsta, cine o fi fost el, vreun fântânar sau vreun primar sau vreun țăran înstărit, că s-a gândit la suferința de sete a trecătorului prin pustietățile astea...”

La cișmea era oprit un camion, de cele cu obloane înalte, de care veneau adesea și pe la ele prin sate să strângă, de pe la ferme și de la oameni, viței și oi și porci și orătării, după contractele de achiziții primite de la Consiliul Popular. Șoferul, gol până la brâu, cu bustul arămiu și prăfuit, meșterea ceva sub capota deschisă, de unde norul de aburi, ce se ridica, arăta cât e de încins motorul. În cabină sta înțepenit, transpirând abundent sub pălăria mototolită, cu aerul funcționarului copleșit de importanța misiunii sale, achizitorul, zapciul - cum îi spuneau, evident, pe la spate, țăranii, cel care avea puterea deciziei, prin contracte și tot soiul de procese-verbale, asupra avutului din ograda fiecăruia.

– Dar unde porniți pe vipia asta, mătușilor?, le întâmpină coborându-se de deasupra motorului încins șoferul. Poate-avem același drum...

– De la Mănăstirea Pogorâta venim...

– Auzii c-a fost hram și-au adus și moaște.

– A fost frumos și ne-am rugat de pomenirea morților și de sănătate

și spor pentru noi și copiii noștri. Și mergem de-acum acasă, în Largul Văii.

– Păi, până la crucea drumurilor de după podul de peste Albia Sea-că, vă pot duce eu. Nu e mare lucru, dar vă scutesc de șase-șapte km, tot e ceva.

– Este, cum nu, sigur că e ceva, bogdaproste și să-ți dea Dumnezeu sănătate, mulțumiră femeile și, după ce își răcoriră obrajii și sorbiră din pumni apa rece a cișmelei, cu mulțumiri către acel David, se traseră în dreapta camionului să răsuflă, la umbră, până va fi gata șoferul.

Achizitorul se încrunță puțin, parcă nemulțumit că se făcuse înțelegerea fără să fie consultat, el era doar șeful, dar își aminti convenția: când era camionul încărcat, era al lui, nu se băga nimeni peste marfă și acte, când mergea în gol, era al șoferului, mai scotea și el un ban - și-și reluă aerul funcționarului copleșit de importanța misiunii sale, înțepenit, transpirând abundent sub pălăria mototolită.

– Cinci minute, mătușilor, să mai torn o jumate de găleată în radiator...

Umplu găleata, o răsturnă pe jumătate în radiator și, depărtându-se puțin de camion, își turnă cealaltă jumătate în cap, inundându-și bustul. Apa scurgându-se dădu luciu mușchilor de om în putere și femeile cele tinere chicotiră și-și șoptiră oarece.

Bătrânele întoarseră către ele privirea tăioase.

Urcară cu greu în caroseria cu obloane înalte, dar se lăsară, mai atârând, mai răsturnându-se, de partea cealaltă, și înaintea de a răsufla ușurate după efortul făcut, se retraseră pe șezute până simțiră cu spatele oblonul aspru de lemn geluit la repezeală, parcă cu sfială, oricum cu surpriza vecinătății neașteptate. În față, pe un balot de paie, rezemat de cabină, stătea un călugăr. Părea să nu le fi văzut ori auzit, absorbit de o carte veche, cu co-perte murdare și foi roase pe margini de atâta umblat, pe care o ținea pe genunchi. Buzele în mișcare continuă, uneori însoțită de murmur, arătau că citește, deși nu dădea paginile cu regularitatea mișcării buzelor. Ca și cum nu citea, recita conținutul acelor pagini, cu rol poate doar de verificare a parcurgerii textului ori de reamintire a vreunui pasaj.

Camionul porni hurducând, călugărul își continuă nestingherit indeletnicirea și atunci femeile parcă ieșiră din starea de surpriză și nedumerire și îngânară, aproape toate în același timp un „Săru-mâna, părinte!”, dintr-un reflex de bună-creștere, dar destul de stins, pentru a nu-l deranja. Călugărul rămase cu ochii în cartea lui veche, buzele își continuă mișcarea continuă, uneori însoțită de murmur, părea să nu le fi văzut ori auzit, de aceea fură surprinse de mișcarea mâinii drepte, ale cărei degete, în alcătuirea gestului de binecuvântare, schițară o mică cruce, suficientă de a le cuprinde pe toate. Femeile își aplecară cu sfială și mulțumire capul și-și îm-

preunară mâinile ca de rugăciune și se afundară în tăcere. Nici chiar cele mai tinere nu-și mai schimbară priviri o vreme...

Camionul înainta hurducăind pe drumul de țară plin de fâgașuri, nu mult mai repede decât ar merge o căruță cu caii obosiți ori un om sănătos pe jos, nu vor ajunge mult mai devreme în sat, dar tot era bine, își mai odihneau oasele și acolo sus, în caroserie, se simțea un oarecare curent, care le înviora pe femei. Acestea se simțeau chiar bine, își împreunară cu mâinile maramele în umbrar deasupra capetelor și se odihneau, cu toată hurducăiala camionului. Unele dintre ele chiar începură să-și lase greutatea trupului pe brațele sau umerele celorlalte, ațipind.

Una dintre cele bătrâne, după ce câteva minute l-a privit cu pătrundere pe călugăr, se apropie de el, mai mult pe genunchi și pe brațe, ca de mătănnii, poate și din cauza mersului hurducăit al camionului.

– Săru-mâna, Părinte! Eu sunt Maria lui Sofronie Ocnașu, din Râpele, de pe Largul Văii, poate-ai auzit Sfinția-ta...

– N-am auzit, eu îs de la un schit de dincolo de munți. Fii binecuvântată, Maria lui Sofronie...

– ...Ocnașu, din Râpele...

Călugărul nu-și ridică ochii din cartea lui veche, dar părea să nu mai citească. „Așteaptă,” își zise Maria și îndrăzni.

– Știi, Sfinția-ta, tatăl meu, Sofronie Ocnașu, a murit. De mult... De fapt a fost omorât... Atunci, cu prigoana de după război, când s-or pornit bolșevicii pe averile gospodarilor. Că tatăl meu a fost gospodar. A moștenit ceva ogor, pe care el îl lucra, cu plugul lui, și pădure, din care vindea lemne la șes, a făcut și negustorie, apoi, după război, că era lipsă mare și oamenii care n-aveau vindeau pe puțin, a cumpărat o moară mai sus pe Albia Seacă, să-l facă morar pe fecioru-său ăl mare, Ifrim, și-o turmă de oi, să-mi fie mie de zestre... Și eu zic și lumea zicea atunci că e gospodar, dar bolșevicii l-au găsit chiabur. Și l-au călcat și l-au bătut să-și dea avutul la întovărășire. Dar el se ținea țăpăn și îndârjit că e averea și munca lui și o să câștige în judecată, „stai să-ți arăt eu judecată”, s-a mâniat unul care era șeful lor și l-a dat cu capul de piatră în bățătura casei, a văzut jumate satul, și și-a dat duhul în fața noastră, a copiilor...

Tăcu un moment, ca pentru a-și trage sufletul. Călugărul închise cartea și-o legă cu grijă să nu-i piardă foile și-o vârî sub sutană, la piept, fără să-și ridice privirea de deasupra genunchilor. Încurajată, Maria continuă:

– Feraru Constantin, așa îl chema pe răul cela, nu l-ar înghiți pământul! Că s-a dus și el, la două luni după tata. L-or fi ajuns blestemele atâtor oameni pe care i-a jefuit și i-a asuprit... S-a răsturnat cu GAZ-ul, că avea de la raion mașină, era șef mare, pe când se întorcea, împreună cu gealații lui, beți-morți, spunea lumea, de la fără-de-legile lor dintr-un sat de mai

de sus. Poate-i fi auzit, Sfinția-ta, de grozăviile ăstea, că multă vreme s-a vorbit prin satele din Largul Văii...

Și iar tăcu un moment, ca pentru a-și trage sufletul. Călugărul nu așteptă mai mult:

– Și vrei să mă întrebi ceva, Maria? De astea nu știu, ți-am spus că nu-s de aici, dar am auzit destule și eu, că și pe acolo tot cam așa a fost... Ce dorești de la mine, Maria lui Sofronie...

– ...Ocașu, din Râpele. Apăi, Sfinția-ta, ce vreau a-ți spune... A trecut multă vreme... I-am făcut dezgropare de șapte ani și-a mai trecut o dată atâta vreme. Și eu, Părinte, am făcut tot ce se putea face pentru liniștea lui și-a mea, că-s fata lui și am menirea și rostul meu. I-am făcut toate colivele și pomenirile de peste an, am ținut toate posturile, am dat de pomană în stânga și-n dreapta, am plătit pomelnice, am mers la toate hramurile și moaștele unde-am putut ajunge cu picioarele mele, acum venim de la Mănăstirea Pogorâta, unde-am sărutat straiele Sfinției - Sale Episcopul... Dar ceva nu e bine! Nu mă simt mulțumită, nu mă simt liniștită, împăcată că am făcut ce se cuvine... Și în credința mea s-a cuibărit gândul că nici el, tatăl meu, Sofronie Ocașu, acolo, n-o fi liniștit, împăcat... Sau Dumnezeu n-o fi mulțumit de ce-am făcut sau n-am făcut eu...

Călugărul ridică, parcă cu greutate, capul și ochii iviți sub sprâncelele stufoase, triști sau obosiți sau fără viață, trecură peste chipul Mariei, care se turbură cât mai putea încăpea în turburarea sa, și se fixară undeva în orizontul mișcător.

– Dar pentru omul acela, Feraru...

– ...Constantin, ucigașul tatălui meu.

– ...te-ai rugat vreodată, Maria, pentru liniștea și odihna lui veșnică, te-ai rugat, Maria?

– Dar e un mare păcătos... Maria simți că încremenește, că se sufocă. E ucigașul tatălui meu!!

– Noi judecăm păcătoșii, Maria? Atunci pentru ce s-a născut și s-a jertfit, pe lumea asta de păcătoși, Mântuitorul!? Sau, oare, nu poți crede că sufletul celui păcătos, cine știe la ce cazne supus pentru greșelele lui, nu are nevoie de mântuire? Sau poate că mântuirea i-ar putea-o aduce iertarea ta? Noi judecăm păcătoșii, Maria?!...

Se simțea goală. Nu mai avea cuvinte, căci nu mai avea gânduri... Se retrase cu spatele spre locul ei, fără să-l piardă, cu ochii măriți de neînțelegere și de groază, pe omul acela straniu, umbra aceea în sutană, care-i vorbise ei așa, despre iertare, despre Hristos....

Călugărul își plecă capul asupra genunchilor și a palmelor deschise, ca și cum ar fi ținut cartea, și începu să citească sau să recite...

„E bolnav călugărul ăsta, e nebun,” își continuă gândul Maria, du-

pă ce coborâra, la crucea drumurilor de după podul de peste Albia Seacă, și o luară la deal, pe Largul Văii. „Auzi, cine a mai pomenit să se roage osânditul pentru iertarea osânditorului, să ceară pace și liniște veșnică pentru un ucigaș chiar copilul celui ucis...”

Pe drumul umbrat deja de perdelele înserării, femeile, înviorate de răcoarea ce pune capăt zădufului de peste zi, poate și de apropierea de casă, poate și de retrăirea Tainei pe care urma, în curând, s-o împărtășească alor lor, iuțiră pasul și deveniră mai vorbărețe. Doar Maria părea mai oboșită sau înrobătă de vreun gând ce-o făcea absentă la sporovăiala suratelor, ar fi vrut parcă să fie în acest drum singură. De la o vreme începură să se despartă, pe ulițe și cărări către gospodăriile lor, și grupul deveni tot mai mic, până rămaseră două.

– O iei pe cărarea de sub livada lui Glancu, să mergem o vreme împreună, sau...

– Nu, o iau pe uliță înainte și apoi... Și Maria grăbi mersul, parcă temându-se că tovarășa ei se va răzgândi și ar urma-o.

Când se apropie de biserică, domoli pasul și chiar se opri în porțița bisericii. Se făcuse deja seară, pe uliță nu se vedea umbră de om, se auzeau doar râsete și cântece lălăite la crâșma Varvarei și lătrături de câini la casele din margine. „Chiar o fi nebun călugărul ăsta!?” Porțița scârțâi prelung în balamale, apoi, trasă de arc, se trânti, în urma ei, cu pocnet, de bulumac.

Maria înaintă șovăielnic, se opri la câțiva pași de intrare, sigur, ușa era zăvorâtă, părintele Iordan se teme de hoți, mai ales de când a căpătat icoanele cele noi, găsi ea o scuză, și porni către zidul luminat de acum de luna ce izbutise să se înalțe peste brazi împrejmuitori. În dreapta, razele lunii descopereau crucile cele vechi, din lemn ars de vreme, căci morții noi erau duși în deal, la cimitir. Maria înaintă pe lângă zid, cu mâna stângă mângâind piatra încinsă încă de căldura de peste zi. Ajunsă în dreptul altarului, se opri, lăsă să-i alunece în iarbă coșul gol cu care purtase la mănăstire merindele și darurile și buchetele de flori, și de la mănăstire iconițe pentru candelă și legături de busuioc, și stătu așa, o vreme, rezemată cu mâna stângă de piatra zidului... În jurul lunii începură să se țeasă fuioare de nor prevestind schimbare de vreme, dar ea nu observă nimic. Lăsată pe genunchi, cu umerii drepti, mai întâi, parcă fixând privirea în piatra zidului, mai târziu chiar prăbușită pe coate, cu privirea căutând parcă în adâncuri, nici nu simți bura de ploaie din crucea nopții, nici nu auzi cântatul de zori de zi al coșilor...

– Ce-i cu tine, femeie, că m-ai speriat... Ți-e rău?... o prinse de umeri dascălul Nanu. El venea dimineața devreme, până la clopotul de utrenie scutura preșurile și perinile pentru mătânii, mătura în fața pridvorului,

aprindea candelile, uda florile din cărare, mai îndrepta câte o cruce... Ce m-am speriat când te-am văzut... Căzută aici... și ești și udă! Nu ți-e bine?

– Ba mi-i bine, dascăle, se ridică Maria și, rotind privirea, acum văzu că se lumina de ziuă și simți răceala straielor ude. Mi-i bine, dascăle... Își petrecu palmele peste cutele straielor ei de sărbătoare și-și ridică coșul lăsat în iarbă. Chiar mi-e bine!

Trecând prin dreptul ușii zăvorâte încă, își purtă mâna dreaptă într-o cruce lungă rostind: „Dumnezeu să te ierte, Feraru Constantine!“ Și porțița scârțâi prelung în balamale, apoi, trasă de arc, se trânti, în urma ei, cu pocnet, de bulumac.

PROZĂ SCURTĂ

Sfârșială Livia

Vântul îl izbi drept în față, făcându-l să lăcrimeze. Învelite în pâcla aceea deasă, care le înghițea cu nerușinare detaliile, lucrurile deveneau enervant de ireale. Clipi des, încercând să risipească ceața. În urma consultului oftalmologic rezultase că suferea de miopie.

Chiar astăzi era programat să ridice ochelarii. Intrând pe străduța cu magazinul de optică medicală, se simți deodată extrem de obosit. Înainte de a-i încerca, o pornire sadică îl făcu să zăbovească un moment în fața oglinzii de perete, cercetând cu atenție jalnica reflexie a propriei figuri, înroșită de băutură și umflată de nesomn, de parcă ar fi vrut să și-o întipărească bine în memorie.

În mod straniu, ochelarii îl întinereau.

– Foarte bine vă vin, îi confirmă și vânzătoarea.

Sau poate că asta le spunea tuturor clienților.

La primii pași simți un mic disconfort, o ușoară amețeală.

– E normal în primele zile, îl liniști femeia, o să dispară după ce vă obișnuiți.

Nu trecură zile, nici măcar ore, cum ieși la aer, senzația neplăcută încetă. Afară toate păreau schimbate, de parcă între intrarea și ieșirea lui din magazin se derulasera nu câteva minute, ci anotimpuri întregi. Strada era proaspăt spălată, norii lăsaseră loc soarelui, iar în fața blocului, tufa de liliac înflorise.

Ca niciodată, urcă treptele degajat, fără să găfâie. Smulse în fugă picul alb, lăsat de cineva în ușă. Din bucătărie adia un miros cald și îmbietor de friptură bine rumenită. Nărilor îi fremătară, în timp ce se așeza la ma-

să. Tăie plicul și deodată avu senzația că nimic nu e adevărat, ceea ce se întâmpla nu putea fi real. „Visez”, își spuse ciupindu-se, „o să mă trezesc și totul va dispărea”. Numără de câteva ori bancnotele. Plicul conținea nici mai mult, nici mai puțin decât 10.000 de euro. Îl luă cu friguri. De parcă ar fi câștigat la Loto, cu un bilet care nu-i aparținea. Cine îl pune la încercare? Ce căutau banii aici? Își ridică năuc ochelarii, își tamponă fruntea, cu gesturi încete. Privirea îi reveni asupra mesei. Ceva nu era în ordine. Banii dispăruseră, întetind confuzia. Pradă unei agitații profunde, căută sub masă, răsturnă oalele din dulapul de perete, fără a le da de urmă. Derutat își puse din nou ochelarii. Plicul se afla la el în mână. Nu reușea să mai gândească coerent. Să fi ajuns într-un asemenea hal de surmenare? Și totuși, putea jura că adineauri plicul nu era acolo.

Soția apărură în pragul ușii, pe jumătate dezbrăcată. Părea mai afectuoasă decât de obicei. „Ce bine arată, așa, languroasă. Ce și-a făcut la păr? Și când a slăbit așa?” Ghicindu-i parcă gândurile, femeia îi zâmbi.

– Vai, ce bine-ți stă cu ochelari! observă ea.

– Vezi plicul din mâna mea? o întrebă el direct.

– Bineînțeles că-l văd. Ce-i cu el? Nu te simți bine, dragule? Ce ai? Deci nu era nebun, plicul chiar exista. Se liniști pe moment.

– Cum a ajuns plicul ăsta în ușă?

– Nu l-am mai văzut, ridică ea din umeri. Lasă-l, hai în pat. Ce importanță are? Nu-ți mai face atâtea griji.

Își scoase ochelarii și începu să mănânce. Friptura mirosea a ars și în mod ciudat, nevastă-sa purta acum un capot ponosit. Când se schimbaseră? Nu observase să fi plecat de lângă el. Capotul îi scotea în evidență defectele, nici vorbă să slăbească, era la fel de buhăit ca de obicei, iar grăsimea aceea scârboasă i se revărsa pe șolduri, atârna pe brațe... Își îndepărtă îngreșat privirea în alt punct al încăperii. Deodată înlemni. Plicul dispăruse din nou. Se ridică perplex. Pe masă nu se afla nimic în afara fripturii și a ochelarilor.

– Unde l-ai pus? Tu l-ai luat? o întrebă rugător, în timp ce nevastă-sa îl urmărea disprețuitor.

– Ce să iau?! Iar te-ai îmbătat ca porcu'. Locul tău e la dezalcoolizare, nu aici, să-mi mănânci mie zilele.

– Jur că n-am mai pus alcool în gură de trei zile, negă el, dar femeia nu părea prea dornică să-și schimbe convingerea.

Cu mare efort se întinse după ochelari. Prin ei, nevastă-sa reapărură sub prima sa înfățișare.

– Ești surmenat, soare, gânguri ea dulce, așa ca în vremurile bune, când abia se luaseră, hai să-ți fac un masaj.

Repetând testul, îi scoase. Femeia masivă îl apucă de guler, scuturându-l ca pe un gândac.

– Stărpitură ce ești, blegule, puturosule! Treci și repară balamalele

alea, până nu trece ziua, bețivanule! De o săptămână îți zic!

– Imediat, mormăi el, zvârcolindu-se în strânsoarea ei și necutezând s-o contrazică.

Nu se uită spre plic, știa deja că nu mai era acolo.

– Nu imediat, tâlharule, acum, mai apucă el s-o audă tunând, înainte de a-și pune din nou ochelarii.

Cu mult calm, luă plicul în mână.

– Îl vezi? Își întrebă el consoarta, liniștită ca prin farmec.

– Normal că-l văd.

– Deci există?

– Nu putem vorbi mâine despre plicul ăsta? îl rugă ea, luându-l de mână și trăgându-l spre dormitor.

Purta o lenjerie nouă și provocatoare. Pielea îi era elastică și fermă, nu fleșcăită, ca în ultima vreme și pentru prima dată după mulți ani, simți din nou că o dorește.

În pat, ea încercă să-i dea jos ochelarii, dar el se opuse.

– Lasă-i, vreau să te văd.

Ea râse subțire și-i înconjură gâtul cu brațele calde și moi. Iar el se lăsă în voia lor.

.....

Păpușarul adună marionetele și închide cutia.

MARI EPIGRAMIȘTI ROMÂNI

George
PETRONE

**Cutezanță și
zădărnicie**

Când hazardul cineva-l împarte
Soarta pune - cinic - față-n față
Temerari ce trec pe lângă moarte
Și neghiobi ce trec pe lângă viață

La moartea unui nepricopsit

A fost sărac și-a dus-o greu
Și multe-a tras în lumea asta;
L-o fi bătut și Dumnezeu
Dar nu cum îl bătea nevasta.

Tablou idilic

Țăranii, care mai de care,
Cu braț vânjos, cu pieptul gol,
Trudesc frenetic pe ogoare
... La spart conducte de petrol.

Romanța declarației de avere

„Atâta vreau: ca-n ceas târziu,
Retras pe-un colț de masă
Să beau, să uit, și-apoi să scriu
Că n-am nici bani nici casă...”

Doctrinarii comuniști

Diriguind societatea
Cu Marx și Lenin în desagă,
Mereu ați împărțit dreptatea
(În loc s-o fi lăsat întreagă!)

Interviu cu Doamna Ileana Vulpescu

*Orice fereastră
deschisă spre
lume este un
lucru remarcabil*

Emil Proșcan: *Stimată Doamnă, după licența în litere (limba și literatura franceză), la Facultatea de Filologie a Universității din București (1953-1958), ați lucrat ca lexicograf la Institutul de Lingvistică al Academiei. Foarte puțini oameni cunoșteau cercetătorul - cred eu că este o meserie ingrată din toate punctele de vedere - și, cu atât mai puțin scriitorul, înainte de apariția senzaționalului dumneavoastră roman **Arta conversației**. Să pornim, totuși, de aici: Ce se întâmplă cu limba română, cu suplinitorii care i-au devenit profesori și cu elevii vorbitori de „frangleză”?*

Ileana Vulpescu: Se întâmplă că limba se strică, se protestește... În ziua de azi, oamenii folosesc niște cuvinte fără să le cunoască sensul și fără să se uite într-un dicționar. De curând se spunea la un post de televiziune că, după Guvernul Boc, se speră să vină un guvern cu... expertiză. Sau, peste tot auzi: „S-a dus să-și aplice un CV”, adică s-a dus să-și depună un curriculum vitae undeva, unde vrea să se angajeze. Eu cred că mulți dintre cei ce folosesc expresia nu știu nici măcar faptul că C.V. este o prescurtare de la curriculum vitae (o „istorie a vieții” – în latină, o biografie în românește). Deși am lucrat la două dicționare și, mă rog, zic că știu limba română, nu trece nici o zi în care să nu mă uit, măcar de 5 – 6 ori, într-un dicționar, la capul patului meu fiind totdeauna dicționare de română, franceză sau engleză. Constat, totuși, că e tot mai „greu”, pentru unii, să consulte aceste surse; cine știe ce „boală” pot lua de acolo!... Asta provine din lipsa dorinței de a te informa, din facilitatea de a prelua, după ureche, cuvinte și expresii inexacte sau împrumutate dintr-o limbă străină, cu un sens forțat.

Accept că există un limbaj tehnic sau științific, de pildă în legătură cu internetul sau calculatoarele, dar e inacceptabil să nu te exprimi curat, în limba ta, atunci când ai cuvinte corespunzătoare. În România, dacă ați observat, nu mai există „locuri” ci „locații”, dar „locație” se traduce prin loc închiriat, pentru un termen oarecare, în vederea desfășurării unei activități.

Cine vrea să găsească greșeli să citească rubrica lui Andrei Păunescu, din „Flacăra lui Adrian Păunescu”, care pescuiește exemple de peste tot: de la politicieni, din presă, de la televiziuni. Sunt de tot hazul. Mă gândesc că nu ar fi foarte rău, din acest punct de vedere, să fie retipărită cartea

lui **Iorgu Iordan**, **Limba română actuală. O gramatică a erorilor.**

E.P.: *Cum decurge o zi din viața Ilenei Vulpescu?*

I.V.: Încep prin a mă duce să pregătesc medicamentele pentru familie, împărțindu-le în doze, pentru dimineață, prânz și seară.

După aceea îmi permit, deși îmi face rău, o cafea și mă apuc de scris. Când nu scriu citesc. În pauze trec să văd ce mai este prin bucătărie; mai spăl o farfurie sau o cratiță, mai aranjez câte ceva. Viața mea este, așadar, cât se poate de mic burgheză.

E.P.: *Privind trecutul dumneavoastră literar, sunteți tentată să reveniți asupra operei?*

I.V.: Îmi recitesc destul de rar cărțile, mai ales când uit un detaliu sau un nume. Desigur, dacă aș relua ceva, probabil ar ieși alte cărți. De debutat, am debutat în 1969, cu un volum de schițe, nuvele și trei scurte piese de teatru, într-un act, care se numește **Ș.A.M.D.**, despre care a scris **George Pruteanu**. Mult mai multe cronici a avut romanul apărut în 1975, „**Rămas bun**”

E.P.: *Al doilea roman al dumneavoastră, **Arta Conversației a pătruns din primul moment în inima cititorilor, devenind una dintre cele mai citite cărți românești din anii '80. Cum v-ați descoperit subiectul și personajele?***

I.V.: Nu le-am „descoperit”, au venit spre mine de undeva, din interior. Singurul personaj real de acolo este Stalin, cum reală este și scrisoarea către el, scrisă de o colegă. Stalin împlinise 70 de ani și zilnic se difuzau la radio poezii sau scrisori adresate de pionieri „marelui conducător al popoarelor”. Fetița-personaj, ca și colega mea, a fost profund dezamăgită că scrisoarea ei n-a fost citită...

E.P.: *Mărturisați undeva că țineți, cel mai mult, la romanul **Sărutul pământului acesta**. Vă fascinează istoria? Credeți în destinul colectiv mai mult decât în cel individual? Și acest destin colectiv, gândindu-ne și la ceea ce trăim azi, nu e cumva o manipulare?*

I.V.: Eu zic că unui scriitor iar prinde foarte bine să facă măcar filologie și istorie. Dar, chiar dacă eu nu am făcut istorie, trecutul mă interesează foarte, foarte mult. Cartea asta am scris-o influențată de scena din romanul **Margheritei Yuorcenar, Memoriile lui Hadrian**, în care, intrând împreună cu suita împăratului în sala subterană a tronului lui Decebal, îi găsesc pe sfetnicii acestuia otrăviți.

Sigur că asta e literatură și că istoria se rescrie mereu devenind, într-un fel, o manipulare mondială. Cred chiar că în acest moment se încearcă o decerebrare a omenirii, dorindu-se ca aceasta să fie cât mai dependentă, cât mai tâmpită. Pentru ca orice germen pe care-l „plantezi” acolo să se dezvolte, sub controlul unor forțe mai mult sau mai puțin oculte. Nu trebuie să suferi de „scenarită” ca să-ți dai seama de asta. În momentul în care un

mare economist american a spus că, dacă oamenii vor să trăiască bine, atunci trebuie să dispară 90 la sută din populație, este clar că asta se dorește. Sunt boli fabricate în laborator, cataclisme provocate, subdezvoltare întreținută. Malthus vorbise despre mecanisme alea cu mult înainte, teoretizând rolul pozitiv al războaielor, epidemiilor și bolilor în asigurarea echilibrului demografic. Deci... nimic nu s-a schimbat.

E.P.: *Cum vedeți dumneavoastră poporul român și ce părere aveți despre imaginea României în lume?*

I.V.: Poporul român are marile lui calități, ca și marile lui defecte. Eu nu mă consider nici mai bună și nici mai rea decât poporul meu. Nu spun că alții nu au mari realizări, dar nu poți să judeci o țară dacă te-ai dus acolo ca turist; trebuie să trăiești în țara respectivă, pentru a înțelege virtuțile și defectele poporului său.

La fel cum, imaginea noastră în afară nu e dată de valori - nu facem nimic să le popularizăm - ci, mai ales, de cei ce se duc acolo să fure sau să cerșească. Nouă, străinătatea ne-a reproșat că suntem un fel de țiganofagi; îi mâncăm pe pâine. Aceștia s-au dus la ei, profitând de noua conjunctură? Foarte bine! Dacă le place comportamentul lor să-i înfieze; dacă pot să-i educe și să-i integreze mai bine decât a făcut-o poporul român, n-au decât. Dar să asimilezi un întreg popor unei minorități, sau să pui tote relele pe seama acesteia e o prostie. Să nu-mi spună nimeni că America, Germania sau Franța nu au hoții, violatorii sau mafioții lor. O altă prostie e asta cu numele de rrom; cum să numim Țiganiada lui Budai Deleanu – Rommaniada? Cum o să traducem titlul celebrului volum al lui Garcia Lorca - Căntece Rromanești?

Sigur, au și ei valorile lor: intelectuali, mari cântăreți, oameni muncitori și cinstiți. A judeca o etnie după faptele unora dintre membri săi, este nedrept. Eu am avut două țigănci care m-au ajutat la menaj, harnice, devotate, curate... Nu mi-a dispărut, niciodată, un ac din casă.

E.P.: *Școala actuală din România este capabilă să se redescopere? Ce șanse oferă ea generațiilor viitoare?*

I.V.: Învățământul a ajuns la un nivel foarte scăzut, din mai multe motive. Tineretul este foarte derutat, vede că poți să ajungi miliardar fără să ai cine știe ce studii. Apoi felul în care este tratat corpul didactic nu-i încurajează nici pe profesori să fie exigenți, iar relația de respect dintre ei și elevi a lăsat loc unei ambiguități păguboase. M-ar bucura să se reintroducă uniforma, pentru a fi eliminate sentimentele de inechitate și pentru a se reinstaura acea mândrie a apartenenței la o școală, pe care a avut-o generația mea. Mulți dintre foștii mei colegii mei au ajuns personalități în diverse domenii, chiar dacă au purtat tot liceul un singur pulover și o singură pereche de pantaloni.

E.P.: *Acest interviu l-am avut „promis” cu ani în urmă, prin inter-*

mediul **Tatianei Stepa**, care a fost atât de atașată de familia dumneavoastră, inclusiv în activitatea ei mai puțin cunoscută, aceea de tehnoredactor de carte. Cum era, așadar, omul de carte Tatiana Stepa?

I.V.: Era de o inteligență deosebită, cu un spirit de observație rar și conștiințioasă în tot ce făcea. De fapt ea lua cartea din stadiul de manuscris, și o trecea prin toate fazele preliminară: corectură, alegerea literei, aranjarea textului în pagină... Tipografilor nu le mai rămânea decât să pornească rotativa.

E.P.: Ați avut, desigur, și alți prieteni. Ne puteți spune cine erau aceștia?

I.V.: În general oameni obișnuiți, dar cu suflete uriașe. Cea mai veche prietenă a mea a fost Lia, o colegă din clasa a doua primară, care s-a mutat, spre sfârșitul liceului, la Brașov. Am rămas prietene, în poifida distanței, până la moartea ei, survenită în urmă cu patru ani. De fapt, niciodată nu mi-am ales prietenii după profesii; sunt așa cum mi i-a scos viața în cale. O să-l amintesc aici și pe doctorul Cătălin Cârstoiu, directorul Spitalului Municipal, cel ce m-a operat împreună cu o echipă de medici tineri în 2008. Mi-am pus viața în mâinile lor și s-au dovedit de o foarte bună calitate profesională și umană.

E.P.: În curând va fi Paștele. Mai știm noi „să luăm lumină”, sau sărbătorile religioase și-au pierdut o parte din semnificații?

I.V.: În fiecare epocă oamenii simt altfel; acum - din păcate - există multă fătărnicie. Când văd anumiți politicieni ducându-se la moaștele Sfintei Paraschiva - asediu la moaște cum zic eu - mă întreb: dacă n-ar fi televiziunile s-ar mai duce? Una este să afișezi credința și alta să fii credincios. De fapt toate bisericile, toate cultele, sunt manifestări ale credinței oamenilor într-un Dumnezeu. Fiecare își închipuie altfel Dumnezeuul lui, dar El este unic.

Sărbătorile, înainte, aveau mult mai multă importanță, fiind cu ade-vărat comuniuni de suflet, de iubire; se strâneau împreună oameni care aveau ceva în comun, în primul rând cei din familie. Acum, nu știu cum să spun, te duci la restaurant sau nu știu unde - și nu zic că e rău - dar se pierde ceva din ideea de sărbătoare.

E.P.: Sunt fericit că am avut ocazia să consemnez, pentru revista *Fereastră*, câteva din gândurile dumneavoastră și vă rog, în final, să vă adresați și cititorilor noștri.

I.V.: Orice fereastră deschisă spre lume este un lucru remarcabil. Le doresc cititorilor dumneavoastră ceea ce-mi doresc și mie: în primul rând sănătate, liniște sufletească și, dacă se poate, să se bucure de fiecare clipă a vieții!

E.P.: Vă mulțumim!

(Interviu realizat la începutul lunii aprilie 2012)

UMOR - ANECDOTE - BANCURI

◆ Un călător ajunge la ha-nul „Gheorghe și Balaurul”. Bate la ușă, i se întredeschide și hangița întreabă:

- Ce vrei?
- Aș dori să înnoptez la han și dacă ați avea și ceva de mâncare...
- Nu avem! Și i se trântesc-te ușa în nas.

Bate din nou la ușă și hangița întreabă:

- Ce mai vrei?
- N-aș putea să vorbesc și cu Gheorghe....?

◆ Un tip merge pe autostrada 57 cu mașina și ascultă radioul. La un moment dat, la radio, crainica anunță:

- Pe autostrada 57, un nebun merge pe contrasens.

Tipul, foarte enervat:

- Nu unul, sute, sute!

◆ Doi olteni repară o mașină.

- Uită-te dacă funcționează semnalizatorul.

– Acum da, acum nu, acum

da, acum nu...

◆ Un mare concern realizează un supercalculator care putea răspunde aproape la orice întrebare, drept care se convoacă presa și se invită o persoană din sală să-și spună numele, adresa și să formuleze întrebarea. După câteva momente de rumoare, se ridică un tip și spune:

– Sunt Corcadase John din Blatonia și am următoarea întrebare: Ce face tatăl meu acum?

Dupa câteva secunde, sistemul răspunde:

– Tatăl dumneavoastră este la pescuit.

La care tipul replică stârbind hohote de râs:

– Tata-i mort de zece ani!

La care sistemul răspunde prompt:

– Soțul mamei dumneavoastră e mort de zece ani, dar tatăl dumneavoastră este la pescuit...

◆ Se duce un țigan la pescuit cu o limuzină ultimul tip, scoate mulineta ultimul răcnet cu fir de mătase naturală și ac de diamant și, minune, prinde peștișorul de aur.

– Știi, eu sunt peștișoru' de aur cu alea 3 dorințe...

– Bine, fie! Zii ce vrei?

◆ – Domnule doctor, soția mea spune că sunt nebun.

– De ce?

– Deoarece de fiecare dată când beau cafea mănânc ceașca!

– Cummm?! Mănânci ceașca întreagă??

– Nu, toarta o las!

– Chiar că ești nebun! Toarta e cea mai bună!

◆ Rașela către Ițic:

– Ițic, de când suntem noi împreună, tu nu mi-ai cumpărat niciodată nimic...

– Dar, Rașela, n-am știut niciodată că ai ceva de vânzare!

◆ Ițic o sună pe dna Goldstein:

– Alo, sărut-mâna, ce mai faceți?

– Ce să fac, sunt singură, soțul e pe teren de-o lună...

– Atunci poate îmi permiteți să trec pe la dvs., bem o cafeluță, facem amor...

– Vai, domnule Ițic, credeți că sunt curvă?

– Cine a pomenit de bani?

◆ – Alo, Ioane, hai la o bere la barul din colț.

– Păi când te-am sunat acum o jumate de oră, ai zis că ai o durere îngrozitoare de cap!

– Aveam, da' a plecat la cumpărături.

◆ După ce a examinat-o temeinic pe domnișoară, ginecologul spune:

– Deci, când vă vedeți soțul astă-seară ...

– Nu sunt măritată, domnule doctor!

– Atunci, când vă vedeți lo-godnicul?

– Nu sunt nici logodită...

– Să zicem atunci, prietenul...

– Nu am nici un prieten și, până acum, nu am avut nimic cu un bărbat!

Gânditor, doctorul se duce la geam și privește în zare. După un timp duduia întreabă:

– La ce priviți atât de atent, domnule doctor?

– Mă uit la cer...Ultima dată când s-a întâmplat ceva asemănător, a apărut la răsărit o stea !

◆ Ușa se deschide brusc și băiatul intră în casă:

– Buna ziua, tată!ă

Tatăl, fără să-și ia ochii de la monitor:

– Pe unde ai umblat?

– Am fost în armată!

◆ Șeful intră în atelier și își admonestează subalternii:

– V-am spus să nu mai fumați în timpul lucrului?...

Unul dintre lucrători se uită mirat la el:

– Dar cine lucrează?

◆ După ce Raed Arafat a înființat SMURD-ul, are loc un incendiu la un spital. Ca de obicei, echipa celebrului doctor și pompieri acționează organizat, se luptă cu flăcările, sting incendiul și intervin pentru salvarea persoanelor aflate în pericol. La urmă, șeful formației raportează managerului de spital:

– Dle Doctor, operațiunea a fost încheiată cu succes, au fost

salvați aproape toți, doar la subsol, din cele trei persoane inconștiente găsite acolo, doar două am reușit să le resuscităm, una... din păcate, a murit. Ne pare rău..

— Băi, sunteți nebuni? La subsol se află morga..!

◆ — Mama, la ușă sunt doi oameni care cântă.

— Dă-le câte 10 lei și spune-le să plece.

— Bine, dar nu știu dacă au să plece; unul dintre ei e tata.

◆ Doi condamnați la moarte.

— Vreo ultima dorință?

— Aș vrea să ascult un disc cu Guță.

— De acord! Și tu?

— Pe mine vă rog să mă omorâți înainte!

◆ — Doctore, îmi pierd părul! Ce să fac că să-l păstrez?

— Puneți-l într-o cutiuță!...

◆ Într-o maternitate nasc o unguroaică, o ardeleană și-o negresă. Se încurcă brățărilor la copii și atunci doctorul zice:

— Să-l chemăm pe ardelean că-i mai calculat și dacă își recunoaște copilul am scăpat.

Vine ardeleanul și alege copilul negru, la care doctorul zice:

— Ce faci, băi, ești nebun? Nu vezi că-i negru?

La care ardeleanul răspunde:

— Da, dar unul dintre ăilalți doi e ungar, și eu nu risc.

◆ — Alo, Poliția, am călcat un curcan pe șosea, ce să fac?

— Jumuliți-l și puneți-l la cuptor la 180 de grade pentru o oră! îi răspunde, în zeflema, polițistul.

— Bine, da' cu motocicletă lui ce fac?!

◆ Vamă. Mașina unui arab e percheziționată în cele mai mici detalii până când deja exasperat, vameșul găsește o pungă cu praf alb.

O desface tacticos în fața arabului, trage o limbă zemoasă prin conținut și rânjind către arab, spune:

— Cocaina ? Cocaina ?

— Nu, antrax...!!!!

◆ — Hai, somnorosule, scoală-te!

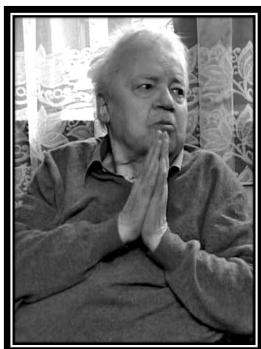
— Oana, lasă-mă să dorm...

— Nu sunt Oana. Sunt soțul ei...

Pastile

✱ Răzbunarea e dulce și nu are calorii.

✱ Dumnezeu a creat cerul și pamântul. Restul a fost fabricat în China.

Pe 24 mai 2012

Fănuș Neagu ar fi împlinit 80 de ani

Recitesc slova maestrului, de pe filele de manuscris pe care mi le-a dăruit în urmă cu doi ani. Și parcă literele caligrafiază singurătatea și dorul:

„Luna din câmpie, învăluită-n superstiții și instinctual regină primește omagiul pământului... În centrul rugăciunii, un znop de cinci fete cu capetele răsturnate spre lună. Jur-împrejur, aberația scurgerii timpului. Noapte de mai la Dunăre. Sin-gurătate...”

Și, iată, Fănuș Neagu împlinește, azi, 5 aprilie, 80 de ani. Mă strezor în sala de la Muzeul Literaturii Române, în mulțimea de prieteni ai scriitorului venită să-l omagieze. Figura lui Fănuș Neagu este evocată, printre alții, de academicianul **Eugen Simion**, **Gabriel Demisianu**, **Lucian Chișu**, **Mihai Ispirescu** și **Viorel Coman**. Se vorbește despre talentul scriitorului, despre franchețea lui și despre „înjurăturile” pe care nu se putea supăra nimeni, multe dintre ele devenite anecdotice.

Iată câteva asemenea momente, tipice pentru „frumosul nebun”:

Vrând, în timp ce se afla pe stradă, să dea un telefon urgent și neavând mobilul, a rugat un trecător să-i împrumute, pentru un minut, aparatul său. Acesta i l-a oferint, bucuros, amintindu-i și că au fost odată, împreună, la un chef. La care Fănuș Neagu a replicat: *„Măi, fir-ar să fie! toți mă cunoașteți de la cârciumă și niciunul de la bibliotecă!”*

Cum soția, doamna Stela, avea uneori „obiecții” față de paharul în plus al maestrului, după ce acesta a ascultat în tăcere un „discursul” al doamnei a spus: *„Bunicul a murit din cauza beției, tot așa și alții din familia mea. Familia ta ce jertfe a dat!”*

La o întâlnire literară, Eugen Barbu l-a tachinat, declarând: *„Fănuș nu a scris decât cărți bune...”*; Răspunsul ironic a venit cu promptitudine: *„Spre deosebire de dumneata, nea Jane, eu prefer să sâr peste alea proaste.”*

Uneori făcea și glume... periculoase, care îi cam speriau pe companioni. Astfel, la o întâlnire cu... prelungiri, a cerut să fie dat jos portretul lui Ceaușescu de pe perete, motivând cu nonșalanță că nu poate bea sub ochii președintelui țării.

Dincolo însă de anecdotică, toți vorbitorii au subliniat lirismul și bunătatea „îngerului”, talentul lui viguros și unic.

Emil Proșcan

Fragmente din evocarea lui Fănuș Neagu, făcută de domnul academician Eugen Simion

Scriitorii emblematici din generația '60 fac parte din viața noastră. De Fănuș Neagu am fost mai apropiat în ultimele decenii, dar, la începuturile mele mă persifla spunând: «Uite-l și pe ăsta, Omul lui Preda...». După ce am devenit prieteni am înțeles că pe el nu te poți supăra. Dacă stau și mă gândesc cine a avut cei mai mulți prieteni din generația noastră, chiar dacă și Nichita Stănescu a avut foarte mulți, înclin să cred că Fănuș Neagu a avut mai mulți, pentru că sfera prietenilor lui era mai largă, de la portarul unei echipe de fotbal la un distins membru al Academiei.

Un reprezentant al prăbușitei generații '80 se întreba cum de a ajuns autorul romanului **Îngerul a strigat** membru al Academiei, când nu este doctor docent? Sigur, respectivul e doctor docent, dar scrie ca un tâmpit. De fapt, prozatorul Fănuș Neagu reprezintă o ecuație specială în literatura română.

Eu nu cunosc alt autor care să cucerească două dimensiuni ale stilului epic atât de diferite - ca și cum ai pune la un loc apa și focul - pe de o parte lirismul lui fundamental și pe de altă parte o literatură a violenței existenței și, în același timp, a limbajului. Cum se împacă aceste două dimensiuni este un secret al talentului său, un secret pe care unii nu l-au înțeles. Mă refer în special la scriitorii mai tineri - dealtfel aceștia și-au impus ca program de lucru doar dărâmarea generației anterioare.

N-au reușit, evident... nici cu Nichita, nici cu Sorescu, nici cu Preda, nici cu Fănuș... Și ceea ce speram, după revoluție, să devină o revoluție estetică, s-a transformat într-un eșec. Îmi pare rău pentru Grigurcu și optzeciști dar, timp de 2 decenii, din acest punct de vedere, ne-am cam pierdut vremea.

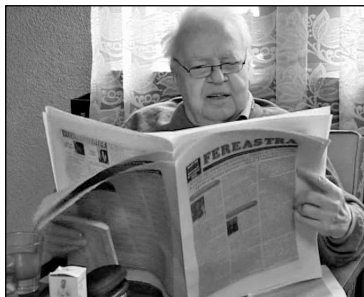
Vreau să mai spun un lucru, despre Fănuș Neagu: el nu a fost numai un mare scriitor ci și un scriitor original, unul dintre ultimii mari stilști ai noștri, comparabil cu Arghezi. Așadar, Fănuș Neagu a fost, într-un fel, un simbol al lumii literare sub o dictatură. Faptul că atunci viața literară a devenit respirabilă i s-a datorat, în bună măsură, și lui.

n-ai unde să de ci. Si vântul obiectului
breborosind foresti din 'Seherzada...
Fănuș Neagu

Texte încredințate de Fănuș Neagu revistei Fereastra

Luna și grâul

În pragul verii am rămas fiu de țăran, trebuie să ies noaptea în câmpie, să privesc grâul sub lună. Aflată într-un cer inexplicabil de înalt, luna; și într-o vastă necuprindere conferind măreție pământului, grâul. Așadar, luna și grâul adunate într-o aglomerație de ritualuri, șoaapte, povești care nu au alt acoperiș decât inima.

În seara aceasta de mai, în grâu, la malul Dunării, luna este un zeu androgin. Străbătut de drumuri fosforescente, grâul se leagănă între mistică și basm.

În seara aceasta luna este o religie păscută cu oile și asinii, în nici un caz cu hergheli de cai, pentru că armăsarii tineri sparg întâmplarea liniștii, exorcismul gorganelor și proprietatea visului de a merge curat și înșelător spre dragostea care te face stăpân și supus. Luna, ploscă de vin roșu la masa desfrâului, rupe în mari căderi de purpură spicele de negară din pogoanele de grâu și răstoarnă toate povestirile de cumpănă; așterne poteci lungi în oglinzile Dunării, scări de lut ale zădărniceii, ramuri pentru cântec privighetorilor din trestii. Și, judecată smintită, luna e un ogar alb zvârlindu-se din primitivitatea bălților în delirul fluviului. E ora când obscenitatea astrului ia forma unui pachet de noduri vinete.

Dar se trezește vântul, legând orizont de orizont. Și luna se schimbă în pui de delfin ucigând pui de rechin - sângele curgând se împrumută doar algelor necomestibile. Acum, grâul fuge spre depărtări, cu haina-i atârându-i pe umăr și pâlcuri de maci deschizându-se. În univers adie briza, sfârâitul insectelor vindecă fluviile rănite cu coasa, apele descarcă focuri, mările vânează corăbii bântuite de lună - alta decât cea care iluminează câmpia, pentru că luna din câmpie, învăluită-n superstiții și instinctual regină, primește omagiul pământului și sacrificii în boabe de grâu - toate cu chipul lui Isus Christos - răsplată pentru minunea păgână de a fi dăruit la rândul ei, câmpiei, zei, idoli, demoni, gnomi, spiriduși. În centrul rugăciunii, un snop de cinci fete cu capetele răsturnate spre lună. Jur-împrejur, aberația scurgerii timpului. Deasupra grâului, luna e un flaming în stare fluidă plutind printr-un lanț de seducții și reverii.

Noapte de mai la Dunăre.

Singurătate...

Gânduri pe patul de spital

Când mă apuc să scriu pe patul de spital, trăiesc din plin senzația de irealitate. De pe tristele praguri de fum ale tuturor drumurilor nu răsună decât în-trebarea: *A fi, sau a nu fi?*

Pe marele Bacovia, de numele soției căruia sunteți legați prin festivalul pe care i l-ați dedicat la Mizil, l-am văzut numai de 2 ori - cu doamna Agatha mă întâlneam însă des la ședințele Uniunii Scriitorilor; poetul, geniu unic, era un tip atât de ursuz, încât devenea fermecător. Numai când scăpa de sub observația doamnei Agatha, mai lua un pahar de vin în plus și atunci devenea și el vorbăreț. A fost unul dintre marii poeți ai României și a murit sărac lipit.

Doamna Bacovia era fermecătoare, dar cred că-l ținea strâns în gheară, lipit, nici nu mișca poetul. Nici n-avea unde să se ducă, era o mână de om. Așa, ca statuia pe care i-a făcut-o Constantin Popovici la Bacău.

Am crescut într-o altă lume, arhaică, dar mai apropiată de om. Acum civilizația a atins culmi înalte, dar a crescut și vulgaritatea. Ne scufundăm în globalizare... Norocul meu e că nu o voi mai apuca și, de fapt, cred că nici nu va avea loc vreodată

Nu se află nicăieri drum mai frumos decât cel al întoarcerii acasă. La capătul lui e Vârful cu Dor. Acolo cresc înalte zâmbetul și disperarea. Amândouă alcătuiesc iubirea. De ea să vă lăsați cuprinși! Iubind devii mult mai puternic și primejdios pentru dușmani...

Am ațipit. Și sub gene mi-a trecut o priocă de cai desprinsă dintre floare de nufăr, floarea sacră a ținuturilor Brăilei. Apoi s-a ivit o fântână cu cumpănă, din care o mână nevăzută scotea cu ciutura lăzi de zestre, pridvoare plutind pe stâlpi vechi și migălos sculptați. Ce altceva să însemne asta, mă gândesc, decât că se apropie vremea când se limpezește vinul...

O putere mai presus decât noi, artiștii, ne mână cu o forță desăvârșită să căutăm, fără încetare, ceea ce n-am pierdut niciodată: ușa spre un vis necunoscut, care și el - visul, zgârie cu ghearele golul, în căutarea unei uși ce nu-și cunoaște zidul, focurile, pragurile.

Suntem, probabil, aripa unei păsări necunoscute și nenăscute... Mă întreb, câteodată, când va fi fost Hemingway cu adevărat fericit: Când vâna lei în Africa? La vila lui din Cuba? Când naviga pe vasul Pilar? Sau când bea?... Cu femeile o lua razna, cum se întâmplă cu toți cei ce, pe drept sau pe nedrept, se cred cineva. La maturitate oamenii se joacă înspăimântător, provocând deseori mânia destinului. Cu toții plătim scump noianul de nevrozi pe care le săvârșim, dar degeaba... Generațiile de după noi o iau de la capăt!

Vicenția Vara

POEMIE

Jocuri: ființe călătoare

Se topește în arșița amiezii
îndoiala amăruie a întrebării:
ce știi tu, ființă călătoare, despre
sufletul înmiresmat al florii când
îl amenință tăișul secundelor oarbe?
Inima înflorită a lumii acesteia
sperie moartea, - răspund,
și lucrurile, arborii, casele, vietățile
mă îngână și învață să-mi vorbească
abia murmurând, murmurând...

Privire de înger

La marginea pădurii
dinspre miazăzi,
apăruse îngerul și te privea –
un copil de argint,
fără bucurie, fără somn,
fără tristețe,
te privea –
peste ierburi zvântate de rouă,
curgea
privire de înger.

Strigarea numelor

Copilul de argint al viselor mele
vorbește o limbă veche,
din anii bătrâni,
strigă pe nume păsările, animalele,
plantele
ca să le trezească în altă viață
din somnul vieții acesteia
cu vorbe schimbate,
ca să le aducă pe tărâmul soarelui

verde,
acolo unde lumina harnică
îmbălsămează
cu tinerețe veșnică sângele lumii.

Ritual de vânătoare II

În întuneric, o aud cum vine,
în întuneric, oarbă,
la fiecare pas
lăsând călcăie de argint,
durere subțire de floare,
ea împrumută chipul meu,
nepăsătoare.
O simt cum se apropie de mine –
cu dorință și spaimă
îi aștept îmbrățișarea
a-toate-tămăduitoare,
ca o mireasmă de iarbă înaltă
rătăcită în vis
și năucitoare.

Înmulțirea oceanelor

Mă ocolește somnul,
ducându-se
spre înmulțirea oceanelor
din veșnicie.
În fiecare dimineață învăț
să merg cu umbra după mine
așa cum prizonierul își
tărăște lanțul.

Beți vinul acesta

Miroase a dulce carne de om,
strigă smeul scuturându-și
solzii lui groși
la trei poștii depărtare de casă,
miroase a dulce carne de om,
urlă foamea zmeului pofcioasă.
Dar eu vă spun vouă, prieteni dragi –
nu mâncați mărunții toamnei fiindcă el

miroase a dulce carne de om mai ales
când pielița-i verde a sorbit
cu lăcomie
căldura mâinii albe care l-a cules.

Dar eu vă spun vouă, prieteni dragi –
nu beți apa aceasta rece și clară,
miroase a dulce carne de om fiindcă
într-o târzie și vicleană primăvară
râul va fi îmbrățișat cu veșnicie
fragede trupuri de copii.

Dar eu vă spun vouă, prieteni dragi –
mai bine beți vinul acesta care
e sângele meu înspumat,
beți vinul acesta ce inundă viața
rostogolită între noi,
grăbiți-vă, trageți mai iute sortii și
beți vinul sângelui fierbinte când
se limpezește în marginea nopții.

Dar eu vă spun vouă, prieteni dragi –
dacă schimbați în pământ dulce
văpaia visului, cuvintele și viața,
gustați vinul sălcii din sângele meu
fiindcă
doar astfel veți sorbi cu lăcomie
setea în care
se spală de tristețe dimineața.

Clopoțelul lui Dumnezeu

Se apropie noaptea cea mai lungă
punând pași de felină
sub o mie de văluri
și-mi numără oasele
și-mi numără zilele
pe când lumina tâmpelor mele
orbește lumea.

Se apropie îngerul de zestre
cu o mie de aripi gălbui
plutind printre stele
și-mi numără nopțile

și-mi numără visele –
coastele dimineții tăioase se înfig
în carnea întunericului
albită de lună.

Pe nesimțite
se apropie cucuveaua numită
clopoțelul lui Dumnezeu
și-mi ciugulește fără grabă
sufletul înfrigurat căzut
în prăpastia nopții.
Îngerul tace, eu abia mai murmur:
Amin, amin...

Cu degete de aguridă

Între cărămizile somnului
își zidesc zborul
călătorele înaripate
și năluca singurătății
te atinge ușor
cu degete de aguridă,
lacrimile îngerului zilei
încet ți se preling pe tâmpile
iar mahnirile venite
dinspre copilărie
se destramă în dantela înserării
coborâte peste un ocean de liniște.

Gânduri aburite colorează
penajul amortit al toamnei și
noaptea împrumută chip de odaliscă
vrând să te bucure.

Constantin Chivoiu

Deșteaptă-te române

Pe mine nu mă deșteaptă ceasul, asta din superstiți, pentru că, se spune, nu e bine să ai de-a face cu ceasul rău încă din primul minut al zilei. Nici imnul țării nu mă mai deșteaptă (la câte imnuri am ascultat îmi e frică să nu se schimbe nici asta).

Prima grijă la deșteptare e să mă uit pe geam, nu pentru a vedea cum e vremea, ci pentru a uita visurile urâte de peste noapte, alea cu politicieni și promisiuni de trai bun. E la noi o vorbă: dacă te uiți pe geam când te trezești nu mai ții minte coșmarurile din timpul nopții. Vrăjeală... Fac câteva mișcări de înviorare, obicei rămas din armată, și mă îndrept spre baie. Mă spăl pe unde apuc, repede, ca nu cumva să se oprească, că de la o vreme pe țevi curge mai mult rugină decât apă. După ce îmi beau cafeaua cobor cele trei etaje, ocolesc balta ivită peste noapte din rețeaua de canalizare și mă îndrept agale, ca să nu zic în scârbă, spre locul de muncă, care loc de muncă încă mai există. Cică azi se pune de o grevă... La ce bun, că tot nu se rezolvă nimic! Băieții deștepți promit, iar noi, proștii, tragem nădejde.

Mă urc în același autobuz, de tristă amintire, pe care sunt lipite tot felul de reclame, care de care mai dezbrăcate. Constat cu uimire că s-au scumpit și biletele, nu numai pâinea noastră cea de toate zilele. Plătesc și tac, tace și taxatoarea că salariul ei e același... La noi tăcerea e de aur.

În autobuz aceleași fețe pierdute în negura vremii. Nu îți mai păzești buzunarele, nu doar pentru că sunt goale, ci pentru că și ciorditorii au ajuns la concluzia că aici nu mai au ce fura și s-au dus în Occident, unde e pâine de mâncat și închisorile sunt veritabile stațiuni de odihnă.

Te clatini ca vremurile, în balansul autobuzului și al țării, te gândești la ziua de muncă și la faptul că azi e zi de leafă, dar nu-ți mai amintești când ai luat-o pe ultima... Începi să îți faci socotelile, ajungând la concluzia că nici cel mai iscusit contabil n-ar putea să facă în așa fel încât să poți achita toate datoriile.

Cu un stup de gânduri zumzăindu-ți în cap te trezești în fața porții unde mai ești încă angajat. Poartă nouă, portar nou... Numai boul e același!

Întrebi unde e vechiul portar și afli că a plecat în Spania. Îți vine în minte același gând, să pleci și tu. Pășești plin de speranță spre locul de muncă și nu știi ce te așteaptă.

Cum nu sunt comenzi și nu ai ce face îți proptești capul de bancul de lucru visându-te culegând căpșuni.

Difuzorul din secție începe, brusc și mobilizator, să emită:
„Deșteaptă-te române...”

Gheorghe ISTRATE

La 70 de ani și încă unul

(Se închină soției mele, Michaela, artist plastic, apusă la vârsta de 63 de ani)

Moto: Sânt douăzeci de ani și încă unul... / N-aș vrea niciunul să i-l dau minciunii... (N. Labiș, 3 dec. 1956)

La 70 de ani și încă unul
potcoava coaptă-ncepe-ncet să cadă
iar vinul putrezește trist în cadă
pe când mă-năbușă fierbând destinul

măselăria s-a carbonizat
am ochii goi ca două stinse parce
pruncul plângând în mine

se întoarce
Și mă descoperă canonizat...

Tu pui răsadurile morții-n spini
răsare-n urmă gheară-n altă gheară
tu luptă-te-n lupoaica ta ursară
și îmi presează oasele în crini –

la levitația dintâi de astă seară
la 70 de ani și încă-o vară...

Scurtă istorie a culturii române
(pomelnic deschis)

Motto: Viața, când se naște, urlă

De ce a trebuit să fie ucis
Miron Costin?

De ce a trebuit să fie ucis
Constantin Brâncoveanu?

De ce a trebuit să fie ucis
Mihai Eminescu?

De ce a trebuit să se sinucidă
Alexandru Odobescu?

De ce a trebuit să se sinucidă
Veronica Micle?

De ce a trebuit să se sinucidă
Dimitrie Anghel?

De ce a trebuit să fie ucis
Mihail Sebastian?

De ce a trebuit să se sinucidă
Urmuz?

De ce a trebuit să fie ucis
Nicolae Iorga?

De ce a trebuit să fie ucis
Mircea Vulcănescu?

De ce a trebuit să fie ucis
Gh. I. Brătianu?

De ce a trebuit să fie ucis
Ion Antonescu?

De ce a trebuit să fie ucis
Nicolae Labiș?

De ce a trebuit să fie ucis
Vasile Netea?

De ce a trebuit să se sinucidă
Paul Celan?

De ce a trebuit să se sinucidă
Robert Bossert?

De ce a trebuit să se sinucidă
George Boitor?

De ce a trebuit să se sinucidă
Ioana Creangă?

De ce a trebuit să se sinucidă
Ileana Bratu?

De ce a trebuit să se sinucidă
Nicolae Velea?

De ce a trebuit să se sinucidă
Gabriela Negreanu?

De ce a trebuit să fie ucis

Virgil Mazilescu?

De ce a trebuit să fie ucis

Marius Robescu?

De ce a trebuit să fie ucis

Marin Preda?

De ce a trebuit să fie ucis

Doina și Ion Teodorovici?

De ce a trebuit să fie ucis

D. Matcovsky?

De ce a trebuit să fie ucis

Ilie Motrescu?

De ce a trebuit să fie ucis

Adrian Dohotaru?

De ce a trebuit să fie ucis

A. E. Bacovsky?

De ce a trebuit să fie ucis

Savin Bratu?

De ce a trebuit să fie ucis

Toma Caragiu?

De ce a trebuit să fie ucis

Alexandru Ivasiuc?

De ce a trebuit să fie ucis

Doina Badea?

De ce a trebuit să fie ucis

Dan Deșliu?

De ce a trebuit să fie ucis

Grigore Vieru?

De ce a trebuit să fie ucis

Cezar Ivănescu?

Și toți ceilalți încă nenumiți, precum
și **noi**,

Ultimii răătăciți în marșul
printre morminte?

limită

eu port mereu un fel de frică-n voce
rostogoliri desprinse din abis
stau îngropat cu toată viața-n vis
ca un copil în slava lui precoce
lumina Doamne n-are început
eu sunt fragmentul ei dinspre tăcere

sunt plumbul ce refuză prins în cnut
să taie-n trup cămașă de durere
eu Doamne tot mai traversez recrut
războaiele virtuții ce se cere
cu sufletul captiv într-un sărut
cu-otrava armelor prelinsă-n miere
la adăpostul vieții mele
se-ntâmpă-n întuneric stele...

mă scald cu moartea în aceeași gărlă

și-ntoarce proza fața-n poezie
cuvintele se retranscriu punctate
e-atâta secetă-n eternitate
și-atâta mâl în ritm și-n simetrie
mai sunt multiple semne nevisate
și-n spațiu plânge-atâta veșnicie
că însuși Dumnezeu în ceruri scrie
cu verbe de sinceritate
e-o transparență suplă visătoare
bibliotecile foșnesc în somn
cu fiecare literă mă-ntomn
în sucul-spasm al fructelor amare
mi-e timpul scurt cât pleoapa
de șopârlă

mă scald cu moartea
în aceeași gărlă...

copilul etern

îmbătrânește-n iarbă un copil
de veacuri își privește-n palmă
mărul
deasupra lui de-atâtea ori decorul
și-a preschimbat frunzișul volatil
eu îl implor și-l chem să mă asculte:
„copile-bun hai să vâslim din nou
prin umbra noastră-ngemănată-n ou
sub talpa altei zeități adulte...”
dar el prin veac îmbătrânindu-și
mărul
e surd și mut și orb – ca adevărul

Geo Galetar

Acum la Cănad e iarnă

(Fragment)

– Vă mai amintiți caii noștri? Întrebarea mamei suna rugător, aproape imperativ, cum să nu ni-i amintim, doar ei erau printre puținele mândrii ale noastre, dovezi solide că mai aveam un sâmbure de siguranță de care să ne agățăm, fără teama că lucrurile se vor schimba prea curând și că schimbarea lor ne va da peste cap obiceiurile și toate acele ritualuri domestice care se statorniciseră demult, devenind tiparul în care însăși viața noastră curgea înainte. Caii noștri, cei doi cai, care făceau aproape parte din familie, și care înțelegeau ca nimeni alții comenzile tatei, ascultându-l, fără să șovăie, cu o bucurie pe care probabil că o simțeau în felul lor, violentă și frustră, așa cum violentă era nevoia lor de apropiere, în rarele lor momente de răgaz, când se odihneau unul în preajma celuilalt, nestingheriți de nimeni și de nimic.

– Vă mai amintiți caii noștri de atunci? ne întreabă mama, și în vocea ei nu distingi de data asta nici regret, nici admirație, e pur și simplu o rememorare personală, pe care încearcă să ne-o transmită și nouă.

Iarna aceea căzuse pe neașteptate. Încă nu era frig, deși fulgi mari, imenși, pufoși cădeau de sus, așternându-se pe pământ într-un strat care creștea văzând cu ochii. Copacii împungeau văzduhul cu brațele lor scheletice, sporind dezolarea începutului de iarnă. Străzile erau pustii, puținii oameni care treceau pragul casei, afară, aveau o singură țință, apoi se întorceau grăbiți, speriați parcă de o vedenie rău prevestitoare. Nimeni nu se gândea cât va ține iarna, ce ne va aduce în cele câteva luni cât avea să zăbovească pe aici, o nepăsare universală îi însoțea pe oameni la bufet, acolo unde li se părea că uită de toate, că totul poate deveni altfel, mai frumos și mai sigur. Birtul gemea de lume, mai ales bărbații socoteau că este umilitor să rămână acasă pe asemenea vreme, vocile, la început în surdină, abia murmurate, apoi gălăgioase, imperative, stridente, se amestecau într-un vâlmășag de nedescris, fiecare voia să se facă înțeles peste capul celuilalt și toți sfârșeau prin a vocifera în van, într-o perfectă harababură de strigăte și țipe-te. Tata trecea printre mese și scaune, salutând din când în când câte-un cunoscut, dar prefera să se așeze mai totdeauna singur la masă, cu o jumătate de mastică în față, gândindu-se la cine știe ce și privind hărmălaia din jur fără să vadă sau să audă ceva. După vreo jumătate de ceas, timp în care își sorbea porția de mastică cu înghițituri rare și cumpătate, își aprindea o *Mă-rășească* sau o *Națională* și arunca o privire distrată în jur. Nu-i plăcea spectacolul pe care-l vedea, dar simțea o imensă compătimire și, la drept vor-

bind, nu avea ce să facă, nu mai putea îndrepta nimic. În cele din urmă se ridica, saluta din nou de câteva ori în dreapta și-n stânga și o pornea încet spre casă.

Mama mătura zăpada care se adunase în fața casei, o rânea cu lopata, și ulița întreagă forfotea de femei care făceau același lucru. Din când în când, spărgând liniștea satului, se auzeau guițăturile unor porci, oamenii se pusesea pe treabă, iarna s-ar fi putut să fie lungă și ei trebuia să se aprovizioneze cu de toate, ca să reziste până la primăvară. „Noi când tăiem porcii, tată?”, îl întrebam pe tata, și eu și Traian, și așteptam răspunsul numai urechi, căci presimțeam că până la sorocul cu pricina nu mai era mult.

Și iată că, într-o vineri seara, când timpul se muiase puțin, dar nu atât de mult încât să se topească zăpada și să se dezghețe pământul, tata trimitea după rudele de la Sănnicolau, singurele rude mai apropiate care ne puteau ajuta. Sigur, puteam apela și la vecini (căci, pe vremea aceea, toți ar fi sărit să dea o mână de ajutor), dar tata era de principiu că între rude totul merge mai repede și mai cu folos. Urmau să sosească Maica și Moșu, cei doi unchi, Ștefan și Gheorghe, care erau frați gemeni, apoi tușa Aurica, sora mamei și a celor doi unchi, și uica Gică, bărbatul tușei Aurica, o namilă de om care dintr-o smucitură trântea porcul la pământ și cu o singură mișcare îi tăia gâtul, spre mila și spaima noastră, care ne ascundeam pe unde apucam, să ne ferim ochii de oribilul spectacol. Tușa Aurica aducea în mare grabă ligheanul, să nu se piardă sângele scurs, și vederea șuvoiului roșu care țâșnea cu putere îmi provoca o stare de greață vecină cu leșinul. După ce porcii își trimiteau în văzduh ultimele respirații horcăitoare, îi așezam pe câte o scară și-i transportam în curte, unde îngrămădeam pe ei furci de paie și le dădeam foc. Eu și Nelu, câteodată și Traian, înteteam focul, până ce părul porcului se pârla bine și rămânea pielea curată, întinsă ca o tobă gata să plesnească. După aceea stingeam focul, măturam porcul de scrum și-i frecam pielea rumenită cu bucăți de țigla, până dispărea orice fir de păr și pielea se arăta netedă și frumoasă, numai bună de șoric. După ce porcul era bine pârlit, îi tăiam coada și urechile, pe care apoi le clefăiam cu poftă, tăvălite puțin și în sare.

Restul, despicatul porcului, tăiatul cărnii, făcutul cârnaților și al jumărilor și toate celelalte erau treaba celor mari.

Bucuriile iernii

Ce bine că e iarnă și-a-nceput
Zăpada-n straturi groase iar să cadă,
Să mai vedem și oameni de zăpadă,
Că oameni de nimic am tot văzut.

Eugen ALBU

Maria Postu

Darul

Ea locuia
 în același
cartier cu mine,
 poate pe
 aceeași stradă,
poate în aceeași casă, în același trup,
ținând locul doritei surori,
îmbătrânind discret în locul meu
oferindu-mi în dar un trup
 de rezervă,
nevăzut, nerevendicat de nimeni,
nici măcar de ea însăși privindu-se
străină în oglinda strâmbă
dau un regat pentru o piatră,
dar eu nu mai știu în care jumătate
 a oglinzii sunt eu,
invidia lui Dorian Gray
 mă urmărește,
nu te grăbi, îmi șoptești fără cuvinte,
alege cu grijă.

Mă strecor pe lângă tine,
în căutarea pietrei filozofale
ce alege în locul meu vinovata.

Spartă în două, oglinda ascunde
 sub cioburi
un singur chip ce nu mă recunoaște.

Adevăruri trunchiate

Când îmi întorci spatele
ceilalți râd că mă părăsești,
dar eu știu că e doar o lecție despre
cât de brusc se poate întuneca vara,
când vii spre casă cu flori
 ceilalți spun
că am plecat și că mai bine
 le-ai arunca

celor ce le prețuiesc
dar eu știu că nu ai vrut decât
 odată cu florile
să-mi aduci în casă șarpele îndoielii,
când desenezi pe pereții casei
 libelule
ceilalți spun că îți pregătești zborul,
dar numai eu știu că vrei să-mi spui
că iubirea e mai fragilă ca o aripă
 de libelulă.

Uneori te-nchizi în tăcere și arunci
 cheia departe de mine,
ceilalți spun că ei au prins-o din zbor,
dar ei nu văd că m-ai închis și pe mine
în tăcerea ta,
și când în sfârșit reușești să eliberezi
 tăcerea
înapoi iese doar unul,
ceilalți te bănuiesc de moartea mea
dar numai eu știu că abia acum
am dobândit un loc etern
 în amintirea ta.

Coșmar XXI

Ultima pădure își scoate copacii
 la licitație
în speranța achiziționării unui vis
în care să rămână,
cineva eliberează pe cauțiune în
 timpul nopții coșmaruri,
confundate cu visul,
pe retina orașului un grafitti obscen
exorcizează demonii blândeții,

sub frunza de stejar sintetică
de ultimă generație
se adăpostesc îngeri deghizați
în dealeri,
la granițele nopții lumina
e masacrată
înainte de a se preface în zi,
regele se mișcă în somn și apasă
aiurea pe tastatură,
îndrăgostiții își pun masca
de castitate și repetă jurămintele
din care omit te voi iubi până
la sfârșitul vieții.

Au căzut în genunchi
căutând ultima silabă a parolei
fără de care nu vor intra niciodată
în paradisul
pierdut de rege la masa de joc

Autoportret cu casa închisă

Întreabă-mă despre minciună
și am să-ți arăt o doamnă rafinată
care tocmai și-a descărcat bagajul
în sufrageria mea,
întreabă-mă despre adevăr
și am să-ți arăt prin fereastră
sufrageriei
un domn sfrijit plecând încet spre
o destinație necunoscută,
dacă vrei să știi
cum stau cu dragostea
am să-ți arăt o reproducere
cu Melancolia lui Dürer
iar la capitolul singurătate
mă voi mândri
că i-am servit drept model lui Gauguin
când a pictat Otahi,
mimez fericirea pe fondul
Simfoniei Destinului
și-adorm așezându-mi frumos pe
noptieră

amintirile despre tine,
din care ciugulesc ca din trupul tău
oridecâte ori mi-e dor de tine,
cât despre proiectele mele de viitor,
trebuie să știi că le-am depus
într-o bancă de date
a cărei adresă am uitat-o
dar abia acum învăț să transfer
prezentul în trecut
la o casă de schimb temporal la care
am cumpărat acțiuni.

Deturnare

Am visat să deturnez o turmă
de elefanți
să-i oblig să mă dreseze
să mă ducă la circul elefanților
să fac tumb, să trec prin cercuri
de foc iar seara,
seara când turma se adună la sfat
să-mi decidă destinul
mie să mi se dea hrană de elefant și
casă de elefant și viață de elefant.
Să fiu biciuită și răsplătită cu
aplauze,
să uit de cei dragi, să nu am timp
să le scriu,
să-i întreb dacă m-au uitat sau și-au
luat altă fiică, soție, mamă, iubită
am visat că pot plăti pentru toți
și pentru tot...

Melania Cuc

Călugărița

Se numea Maria, acasă, și Marta, la Mănăstirea de la Blaj, de unde, după trecerea Bisericii Greco-Catolice la cea Ortodoxă, fusese expedită în civilie fără să i se arate pe ce cărări să apuce. Ea și-a ținut viața tot în asceză. Avea grijă și de mine, când ai mei plecau la muncă, la târg, la vreo nuntă sau la balul strugurilor. Ea, cred, m-a învățat toate rugăciunile și datele sărbătorilor creștine, numele îngerilor și de ce și de unde vine bunătatea la oameni, sau că lenea e perina diavolului. Tot călugărița i-a dat numele de Cecilia, nume de sfântă, păpușii mele din cârpe, ba i-a și cusut cu mâinile ei palide ochi și gură cu ibrișin vopsit în coji de ceapă uscată.

Când a deschis ochii spre lume, era călugăriță gata sfințită, nu mai avea cum să se mărite. Ne-a dăruit nouă viața ei, ne-a iubit și ne-a crescut pe noi, un roi de nepoți care mai de care mai obraznici, mai bolnăvicioși, nebunatici - cu probleme de comportament cum ar susține un psiholog modern.

Pe mătușa mi-o amintesc dângălind, călcând rufe, adică, fără fier de călcat, doar cu un rulou uriaș din lemn de gorun. Le netezea, le mângâia - fețe de pernă și cearceafuri de cânepă - le așeza apoi pe colțul mesei pe care o împărțea cu fratele ei, un țăran cu șapte clase primare, dar care ne construise, fără schițe savante, primul aparat de radio din sat.

Noaptea târziu, adormeam cu ebonita căștilor apăsându-mi urechea în pernă. Așa am aflat că a murit Petre Groza, fără să fi știut pe atunci cine era domnul acela.

Am plecat din sat, nici nu mai știu când și cum... poate într-o caleașă de dovieac fermecat, rostogolită pe drum. Ne-am văzut de atunci din ce în ce mai rar, mai puțin. Ea îmi scria scrisori în vers șchiop și nu uita să îmi pună în plic frunză de pelargonim, care... ca tot ce e organic și perisabil, se veștejea trecând Carpații, mai apoi, așteptând în tolba poștașului. Îi scriam și eu, dar întotdeauna un pic cam grăbită și fericită că aveam un destinatar care nu și-ar fi schimbat pentru nimic în lume adresa nici nu și-ar fi călcat în picioare promisiunea. Uneori, în amintirea anilor copilăriei, îi împachetam și câteva pungi de bomboane, lichiorul de cireșe amare la o sticlă de un sfert și un săpun roz cu camelie albă desenată pe hârtia cerată. Îmi răspundea de îndată la dar, deși să-mi fi mulțumit nu-mi amintesc să se fi întâmplat. De ce ar fi făcut-o? Eu o iubeam, ea mă iubea și cuvintele dintre noi două ar fi semănat cu umbrelele sparte de soare, purtate când ninge, când plouă.

Scrisoriile ei se răriseră imediat după Paști, plicul de hârtie albastră

cu foi de mușcată a fost înlocuit cu o banală carte poștală. La sfârșitul verii, nici chiar cartea poștală nu mai sosi la mine cu vestea întreagă. Slova ei, cu creion chimic umezit pe buze, era clătinată, confuză...

Am luat trenul de noapte, autobuzul de dimineață, căruța de-o viață... Era toamnă târzie în Transilvania și brumă să o aduni cu grebla pe ulița noastră. Am deschis timidă porțița, apoi, ceva mai curoajoasă, ușa de la odaia din față, gata să cad în maldărul de șifonuri albe și reci, pregătite pentru marea-i plecare. Am deschis alte uși de casă pustie, una-n alta, ca păpușile alea obeze din piața de ruși. Am ajuns și-n cămară, printre borcane cu jumări și cârnați în unsoare, printre cartofi și ceapă, leguma care trebuia să scoată casa aceea din foame și din iarnă la soare.

Am găsit-o în patul foarte îngust din bucătăria de vară, unul de schivinic, într-o cămăruță improvizată din scânduri și în care frigul se înstăpânise incurabil ca-n boală.

Era numai în cămașă subțiată de vreme și cu cosița cărunță pe spate. Desupra capului ei, bătut direct în scândură negeluită, sta calm Iisus al ei, cel cu inima mare și decojită de coaste ca floarea de hibiscus smulsă cu unghia chiar din sepale. Era o litografie scoasă din șpalturile Mitropoliei, de lângă Câmpia Libertății, cu Iisus în cămașă vineție și viguros ca un arhanghel. Icoana am recunoscut-o îndată, deși afumată, era cea din petrecuta-mi copilărie. Acela era Iisus la care călugărița se rugase, îi jurase castitate și apoi îl iertase că o părăsise pentru a se ocupa de femeile care nașteau sau mureu, așa, de capul lor, în maternitate.

Bucătăria era simplă și mică, radioul, unul nou, de fabricație chinezească, dat la maximum. Cred că era într-o zi de duminică pentru că se transmitea slujba de la Mitropolie...

O vecină împuținată și la trup și la minte, venită la călugărița pe moarte ca la sfintele moaște, bătea mătânii pe fața podelei gâfâind și surâzând imaginilor, în mintea ei răsturnate. Se închina cu ochii închiși, cu urechile astupate.

Mie îmi înghețaseră degetele încheștate unele în altele, ca atunci când nu ai, nu mai ai nevoie de ele pe post de unelte. Se lăsa burniță și era din ce în ce mai frig afară și-n cutia aia de scânduri negeluite prinse din senin să-mi miroase a tămâie sfințită. Nu era, nu vedeam nicăieri fărâșul cu jarul, cu rășina încinsă, vasul pe care-l purtasem, copil fiind, prin toată ograda; ba, ca să nu ne ia strigoii laptele Joianei; ba, ca să nu mănânce vrăbiile macul din grădină; ba, ca să prindă sămânța scroafa ai' tânără, ori... să moară mâța vecinilor, care se dedase la puii de curcă de ne speriau șoa-recii.

Mătușa tușea sec. De-o viață-și ducea Crucea și bacilul Koch cu încăpățănare de fiară neîmblânzită de reguli sociale sau boală. Cum eu veneam dintr-un oraș tare mare și unde se zvonea că se vor redeschide mănăs-

tirile Blajului, că Regele Mihai însuși își va lua în primire averile... m-am simțit datorare să-i spun cum văd eu, deșteapta pământului, lucrurile simple pentru unii dintre oameni. M-a privit cu milă mare, ca atunci când copilul drag spune prostii doar pentru că are fierbințeală. Apoi, a râs chinuit, învingându-și junghiul care nu o lăsa să respire pe saturate.

– Nu știi nimic, tu copilă! mi-a zis cu un glas sugrumat de râs sau de plâns, și și-a ascuns îndată obrazul în perna năclăită de sudoare și câteva pete minuscule de sânge fără culoare.

M-am simțit datorare s-o mint, s-o încurajez, vorbindu-i de Mirele ei ales, de Iisus Domnul care vede totul. Ba, chiar am îndrăznit și I l-am arătat cu vârful degetelor, acolo, peste capul ei cu cosiță încăruntită, dată pe spate, ca fetele-mari. Dar, din rama aia de bronz scorjit și revopsit an de an, nu venea nici un semn clar.

– Bucură-te, te vei duce la El, te așteaptă, asta ți-ai dorit toată viața! i-am zis.

Bătrâna călugăriță a slobozit alt hohot de râs, unul ca de om sănătos. M-a privit nu cu ochi de femeie postind ci de lehoză-n travaliu de o zi; neclintită-n chin fertil și-n ispită.

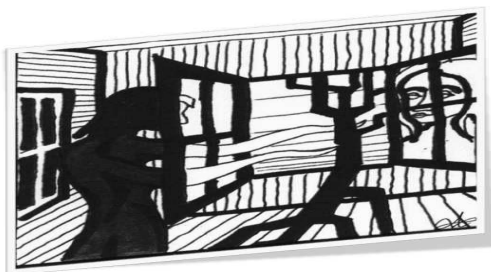
M-am tras către ea, spre pat. I-am atins fruntea cu buzele, am sărutat-o doar pentru că așa se cădea. Și ea m-a sărutat pe un obraz, pe celălalt, apoi... a șters cu mâna aceea, care nu a văzut „ojă” niciodată, obrazul meu, pe care se scurgea lacrima și dâra de rimel Hellen Rubinstein. .

Eu ardeam incandescent, nu ca un jar normal. Trupul ei neatins nicicând de bărbat era rece ca marmura. I-am tras cerga veche peste coșul pieptului, peste sânii sterpi. Aș fi vrut, dar nu am cutezat, să o adun lângă mine, să o strâng la piept.

Atunci am văzut lumina-lumii, pulberea luminii venea lin ca o cenușă aurită, se depunea peste corpul acela ascetic. Se plia după cutele pielii zbârcite, se liniștea și se ascundea în porii cărnii în care încercase zadarnic să se furișeze tot miezul zloatei de noiembrie.

Am lăsat din mâinile mele cu unghii vopsite chimic să cadă peste bolnavă capătul așternutului aspru.

Nu mai era de mine acolo! Rândul meu de-a face un bine trecuse.

Închinare țăranului român

*O pagină superbă închinată de marele filozof român
Petre Țuțea țăranului român din toate timpurile și
din toate locurile.*

La pușcărie am demonstrat vreme de două ore, că istoria Românilor dezgolită de crucile de pe scuturile voievozilor e egală cu zero. Că doar voievozii nu s-au bătut pentru ridicarea nivelului de trai! Istoria se face cu Biserica. Am făcut o mărturisire într-o curte cu șase sute de inși, în închisoarea de la Aiud. „Fraților, am zis, dacă că murim toți aici, în haine vărgate și în lanțuri, nu noi facem cinste Poporului Român murim pentru el, ci el ne face onoarea să murim pentru el!” Am o consolare - că în grandoarea istorică a poporului român eu sunt o rotiță invizibilă, dar sunt... Aș fi fost neconsolat, dacă n-aș fi trăit convingerea fermă că îmi face cinstea suferinței un mare popor. Asta m-a salvat de la nebunie. Adică nu fac pușcărie pentru că reprezintă un trib de negri, ci un mare popor, greu de istorie și de viitorul lui strălucit. Asta m-a consolat. În principiu, am certitudinea invincibilității Poporului Român, și că, așa cum a ieșit din impas cu Ceaușescu, va ieși din orice impas. Așa cum a făcut Unirea Principatelor, împotriva a trei mari puteri, otomană, austriacă și rusă, și a făcut unitatea înaintea unității Italiei. E atât de viguros neamul ăsta al nostru, că nu mă îndoiesc că virtuțile îl scot din impas. Asta e certitudinea mea. Istoria lui îmi dă argumente în sprijinul credinței mele, că Poporul Român nu poate fi înfrânt.

Românismul a însemnat pentru generația noastră să fim noi înșine. Că a fi la stânga înseamnă a fi în pom. Fiecare popor vrea să fie el însuși. Și am vrut și noi, ăștia de dreapta, să fim Români. Sunt Român, și ca Român mă socot buricul pământului. Că dacă n-aș fi Român, n-aș fi nimic. Nu mă pot imagina francez, german, englez. Adică nu pot extrapola substanța spiritului meu la alt neam. Sunt Român prin vocație. Tot ce gândesc devine Românesc. Dacă există o știință a națiunii, eu sunt de meserie român. Poporul Român nu este cu nimic inferior poporului german sau francez. Că n-avem un Goethe, dar avem un Eminescu. Din punct de vedere politic, vifornița din spațiul în care s-a desfășurat Poporul Român ne arată că suntem unul dintre marile popoare ale Europei. Care cronicar spunea, Costin parcă: „*n-am fost noi în calea răutăților?*” A reușit vreo invazie să-și impună stilul și credințele aici?

Eu sunt democrat numai dintr-un singur motiv: din respect față de poporul român. Și până la urmă mi-am modificat poziția: nu sunt democrat, sunt demofil, iubitor de popor. Eminescu, despre care Iorga spune că-i expresia integrală a națiunii române, iar Blaga că reprezintă „ideea platonice de român”, e românul absolut. L-am definit eu: sumă lirică de voievozi. La

români prostia e o infracțiune, căci vorba- ceea: „Poți umbla două ore în galop prin București și să nu dai de un prost”.

Când va dispărea ultimul țăran din lume, - la toate popoarele, vreau să spun -, va dispărea și ultimul om din specia om. Și atunci or să apară maimuțe cu haine. Țăranul este omul absolut. Nae Ionescu îl concepea pe român ca pe un țăran învățat, dens de credință. Păi, nu e realitate! Cum putem muta un om în cioareci în Academia Română? Nu poți absolutiza țăranul. Îl poți iubi, că e viguros și că e român autentic. Că sigur e român! Dacă eu, că tata a fost popă și maică-mea țărăncă, și tot mă îndoiesc că sunt român, dar de un țăran în cioareci nu trebuie să te îndoiești, dă-o încolo de treabă! Ăla e român prin definiție. Ăla duce cioarecii la primărie și îi dă certificate de român... Eu mă gândesc la țăran bio-istoric. Pentru că el e purtătorul bio-istoric al românilor. Fără cioarecii lui, aici trăiau tătarii, pecenegii, cumanii, turcii, maghiarii, germanii... Pe cioarecii lui stăm.”

(Preluare după **Scrisoare pastorală**, Foaie periodică a Parohiei Malovăț-Mehedinți, Anul XI, nr. 241)

Otilia Ardeleanu

sângură pe lume da cât l-am mai iubit

unde mă duc mă eu acu singură
undeee

ce mă fac eu mă cu viața asta pe
mine ca o cojoacă ruptă
mă părăsiși mărineee mă lăsași
gândului pământului
nimănui de m-or plânge pe mine
apele pe secetă paparudele

te iubii ce te mai iubii colo pe vale
sara printre maci
te-ngropai și acu mă lăsași în
genunchi să-ți mângâi iarba

de pe piept
ce piept când mă lipeam de el
auzeam cum pâraie inima de
fericire

stai să te șterg o țără pe ochii ai
negri și ficși
că acu te uiți la Dumnezeu și îi

povestești câte păcate ne-am făcut
noi doi

cu lumea toată împotriva da' dacă
în noi se făcuse loc de iubit
cum era să stăm cu mâinile-n sân
mărine mărineee

iote-o și pe țățica vine și ea
să te-ntrebe ce mai faci
cu lumânarea aprinsă ca să te vadă
înluminat să ne ție de urât
ce-i mai plăcea de tine că erai ăl
mai vrednic în sat
de mureau toate muierile

țățică ia coala ștergarul și hai să
rupem pâinea asta coaptă-n țăst
să mănânce și omu' meu când s-o
întoarce de la domnul
pe patul lui de țărană mai ușoară
cu o viață

Ion Dănilă

ULTIMUL INTERVIU

CU AGATHA GRIGORESCU BACOVIA

În septembrie 1981, la Teatrul „Bacovia“ din orașul-etimon al poetului omagiat la centenar, se petrec lucruri sublime în/ pentru numele unuia dintre scriitorii de referință ai românilor. La final, obțin - pentru a doua zi - de la soția poetului promisiunea unei întrevederi. Își ceruse scuze pentru oboseala care o marca: minute întregi, poeta și memorialista a evocat detașat universul liricii bacoviene, cu accentele sale inefabile, asociind apoi crâmpie din viața petrecută împreună, în atmosfera cerebrală, distinsă a iubitorilor și creatorilor de frumos. Interviuul care urmează s-a dovedit - tristă bucurie! - ultimul dintre cele acordate de poetă. „*Non omnis moriar!*“ („Și atunci când nu vom mai fi, vom putea totuși grăi!“, exclama fascinat Bacovia, după ce și-a imprimat poemele.) Rămâne în cazul scriitoarei intervievate, pentru viitorime, banda magnetică păstrând inflexiunile vocii, fermitatea accentelor puse pe un cuvânt-idee, voluptatea evocării celui pe care mai presus de toate l-a respectat.

– Stimată Agatha Grigorescu-Bacovia, toamna lui 1981 a adus pentru dumneavoastră însemne deosebite. Mai întâi, participarea la manifestările dedicate centenarului nașterii „celui mai sensibil dintre poeți“, cum îl găsea Zaharia Stancu, al poetului care a rămas - dacă-mi este permis - ca simbol al pesimismului. Sorgintea pesimismului bacovian a fost și este o problemă controversată. Și totuși, care este adevărul? Cât revine, din acest pesimism bacovian, tribulațiilor vremii, ale vieții și cât resorturilor de natură organică, biologică?

– Cred că se exagerează acest pesimism al lui Bacovia, despre care s-a vorbit mult. E adevărat că opera lui Bacovia este sumbră, este multă tristețe în această creație, viziuni întunecate sunt chiar în pastelurile sale; și totuși Bacovia nu era pesimist. Întâi credea în creația sa, al doilea - credea în viață [...].

– Probabil că în judecarea operei sale era neglijată deosebirea dintre tristețe și pesimism... Deosebire de nuanță.

– Da, de fapt din înseși poeziile sale putem să ne convingem că nu era pesimist. Atunci când el așteaptă un mărgeț viitor, un asemenea poet nu are deci o totală viziune pesimistă asupra evoluției sociale, asupra propriei sale evoluții. În creația sa, cu ultimele două volume, face o cotitură așa de

îndrăzneță - de la poezia de esență trece la cea de chintesență cu destul curaj, pentru viitor, fiindcă spunea că viitorul nu va mai fi al poemelor de lungă respirație. Toate acestea ne arată că nu era pesimist, în sensul lui Eminescu: „Toate-s praf, totu-i țărână,/ Lumea-i așa cum este/ Și ca dânsa suntem noi”. Eminescu putem spune că este simbolul pesimismului filozofic, metafizic. [...]

– Și totuși vorbiți-ne despre temperamentul lui, despre natura sa organică.

– Da, aicea este un punct - nu nevralgic, n-aș putea să zic. Bacovia a avut o structură psihobiologică specifică, unică chiar, ca și opera sa. Este o stringență excepțională între structura cerebrală și cea psihofizică. Era firav, era o concentrare biologică mai mult de natură cerebrală și așa se explică forța de interiorizare, de meditație, de gestație care anticipa poema ce urma. [...]

– Avea prieteni?

– Puțini. Nu că voia să fie un izolat, dar împrejurările, viața poetului, conjunctura acestei existențe îl țineau departe de prieteni. Prietenii literare au fost așa, pasagere. Au fost foarte mulți scriitori care l-au apreciat; poezia lui pot spune că a fost mai curând apreciată și înțeleasă de poeți mai întâi și apoi de critici. Este foarte interesant procesul acesta. Primul la care a îndrăznit studentul din 1903 de la București să se ducă fără nicio recomandare de la nimenea, cu un album de poezii intitulat „Plumb”, a fost Macedonski. L-a primit cu oarecare mefiență...

– Reticență...

– Da, marele poet al Craiovei, care era Macedonski. Dar imediat ce a citit câteva poezii, l-a solicitat să citească întregul album. A fost așa de uluit de această creație a tânărului student din 1903, încât l-a reținut la masă, apoi l-a luat cu el la vestita cafenea Kübler, unde se adunau poeții timpului, să-l prezinte ca pe un poet al viitorului, un mare poet. În entuziasmul lui așa era. A rămas, ca prieten, Macedonski primordial. L-a vizitat la Bacău, l-a vizitat în familie, i-a oferit o fotografie, care din nenorocire s-a pierdut, cu dedicația: „*Poete scump, pe frunte tu porți cununi de laur;/ Căci singur până astăzi din plumb făcut-ai aur*”. A cunoscut familia, a colaborat la efemera lui revistă care a fost **Orizonturi noi** din Bacău și a scris câteva articole. Așadar, primul dintre literați care a avut intuiția sigură a acestui mare talent a fost Macedonski. Dintre alți prieteni, de altă categorie socială, îl putem numi pe Constantin Banu, directorul revistei Flacăra, care cu propriile sale fonduri și din prima sa inițiativă, în 1916, a publicat volumul Plumb. O poezie extrem de nouă și de tare, poate neacceptată pentru felul cum se scria atunci, fiindcă Bacovia a venit cu ceva așa de nou încă de la sfârșitul secolului trecut. În 1903 avea volumul „Plumb”, fiind student...

– Era volumul care l-a consacrat ca poet. Revenind însă la al doilea

însemn al toamnei '81, am notat o mare bucurie pe care ați trăit-o, fiindu-vă înmănat, de către D.R. Popescu, președintele U.S.R., Premiul special al Uniunii Scriitorilor pentru activitatea desfășurată pe linia elucidării universului bacovian. Oprindu-ne, să zicem, la implicațiile poezilor simbolști - în speță Traian Demetrescu și Alexandru Macedonski în creația soțului dv., ce ar fi de adăugat în acest cadru?

– Bacovia, în evoluția sa a urmărit - fiind foarte cult - literatura, care-l interesa foarte mult, ca și presa politică și cea literară pe care o cultiva. A fost un eclectic, la curent cu toate ideile literare din faza clasică cu care a debutat. Când face cunoștință cu simbolismul după epoca aceasta, el reține în primul rând tehnica: introduce refrenul, pe care nu-l avea, iar muzicalitatea îi era nativă...

– ... Interioară...

– Da, pentru că s-a născut muzician - n-aș putea spune notoriu, dar în orice caz foarte talentat și foarte dator muzicii întâi și pe urmă poeziei. El a simțit melodiile interioare cărora - zicea el - le lipseau stihurile...

– Dar și picturalitatea...

– Afară de asta, viziunea picturală, cromatică deci. Toate acestea sunt ale lui, nu ale simbolismului. Din simbolism a simțit similitudinile cu marii poeți, dar i-a depășit. A fost, cum spun, un selectiv, a ales ceea ce era similitudine numai, ca să devină mereu el însuși. De aceea e așa de original, de aici unicitatea operei lui.

– Iar sentimentele față de Traian Demetrescu și Alexandru Macedonski?

– Încă din liceu el a făcut cunoștință, în vârsta aceea fragedă, cu acești poeți: cu Ștefan Petică, pe care l-a iubit și care e singurul poet căruia i-a făcut o dedicație; pe Traian Demetrescu încă din liceu l-a captat, nici nu ajunsese la alte lecturi, pentru că pe vremea aceea, în 1898, ei la liceu nu făceau nici pe Eminescu (pe Eminescu l-a descoperit în familie; surorile lui erau institutoare și erau la curent cu literatura). Pe Traian Demetrescu îl invocă în opera sa: „Oh, «Corbii»/ poetului Tradem”. Dar nu e cum a spus Călinescu, cândva, că este servilul acestor poeți și al simbolistilor francezi. L-au interesat. Tocmai pentru asta însă era atent să-i depășească.[...]

– Sau să-i autohtonizeze...

– Da, bine-ați spus, căci Bacovia n-a avut în primii ani de creație decât acest spațiu al Bacăului. Târgul care-l oripila, târgul care-l enerva și căruia i-a dedicat două satire prozaice intitulate „Poezii - proză” avea prea puțină parte nobilă. El se simțea pentru orașele mari. De aceea lupta lui - Bucureștii. [...]

Bacău, 25 septembrie 1981

Elena Hanganu

S.O.S. femei

Daaa?! Bine! N-ai decât să pleci! Ce mai aștepti??? Pleacă! și ia-ți și năravurile cu tine, și bulendrele de pe canapea, și firele de păr de pe chiuveță, șosetele de sub pat... ia-ți tot și du-te! Zisei eu măcelărind niște legume prin bucătărie.

Așa s-a sfârșit ultima mea relație. Eram sătulă de a-i vedea mofturile înșirate prin casă, de a-l vedea tolănit pe canapea (desigur încălțat), de programele lui sportive care constituiau un fictiv loc de muncă, agreabil pentru el și tare incomod pentru nervii mei.

Devenise obișnuință intrarea cu buldozerul în demnitatea mea, așezarea picioarelor (cu tact) în ciorba familiei mele, denigrarea viselor și propagarea machilismului. Povestea era așa: el - păpușarul eu - marioneta, el - sport eu - film, eu - restaurant el - bar, el - dreapta eu - stânga, el - canapea eu - pat cu baldachin, eu - dans el - sală de sport. Relația noastră constituia un vicios lanț de „nu-uri” și „da-uri”, doar în weekend era tot un „păpușică” în sus și „iubițică” în jos.

Eiii! Dar până la urmă m-am dezlegat. N-am pus piciorul în prag așa cum îmi sugerau fetele. Pur și simplu am renunțat la compromisuri: *what the hell!* am zis într-un ceas dintr-o nu știu care zi. Am 38 de ani și în urmă n-am lăsat decât amintirile unor compromisuri. Nu tu copilărie jucăușă, nu tu adolescență focoasă, nu tu studii, căsătorie, copii, un câine sau barem o mătă. Niciun praf de viață socială nu m-a deranjat măcar... Nimic. O pânză goală pe un șevalet prea mângălit, doar atât.

Ptiu, drace! Idolatrizarea unei vieți single (de burlăciță neconvențională) n-are farmec când tot primești șuturi în partea central-dorsală de la viață. Sunt ghiftuită de prânzurile de afaceri cu tacâmuri de criză, vase de bursă spartă, farfurii ciob de economie, șervețele de hârtie reciclată politic. Aș vrea să gust legume colorate (nu pictate în pesticide), fructe din livadă și nu de prin țări al căror nume nu reușesc să-l pronunț... Aș vrea eu multe dar îmi agăț pofta într-un piron să stea la afumat... Poate trece și criza asta... buzunărească.

Fiecare zi e un ghiveci de nervi emoționali și fantezii de un mai bine relativ. La muncă șeful se zgâiește la mine, se crucește la bilanțul semestrial și-mi spune să revin la sfârșitul programului. Mai găsește potrivit să-și agațe ochelarii (de bicisnic) de partea mea dorsală când mă îndrept spre

ușă. L-aș toca la robot ca umplutura pentru sarmale dar sunt sigură că și acest fel de mâncare ar deveni nesimțit. Mai bine aleg o salată. Da, dacă n-ar fi așa scumpă și n-ar avea gust de Asia Mică.

Ideal ar fi să-mi dau demisia. Mda! și unde să mă duc?! „Am auzit că la pub au nevoie de animatoare! 1000 de lei pe weekend!” îmi zise Ștefania. 1000 de lei pe necuratu’! gândii eu. Animatoare? Ha! ha! Nu sunt adepta viziunilor probabil feministe și improbabil realizabile pe Terra (poate prin alte locuri) dar nu aprob colapsul ființei feminine. Deci, oferta asta ieșe din schemă. Poate dacă aș fi Shak...mira? Nu! Ar fi mai simplu să-mi găsesc un fotbalist, măcar de închiriat. Nu pentru mine, pentru Gabi, poate așa nu-mi mai gâdilă urechile cu știrile din prima pagină.

Ah, viață - poamă acră! Unde merg ori dau cu capul... ori cu freza. Mă minunez de mine. Vai, ce minune...că exist, nu alta!

Febril

De ce scriu? Păi, habar nu am! Nu face parte dintre nevoile piramidale, deci nu este o trebuință impetuosă. E mai mult un impuls dintre acelea frenetice care te fac să simți propriul puls în liniile palmei, scurgându-se spre degete, lăsându-te să te îneci cu cerneală.

Este o plăcere aproape odioasă (rarément o simți) când nările întâlnesc mirosul urmelor lăsate de unealta de scris. Simți literele picurând printre degetele tale, într-un șir de idei dictate mașinal. Sau poate nu e tocmai adevărat! Uneori storci neuronii, deschizi sertare, închizi uși, te pierzi într-un labirint de gânduri, noțiuni, amintiri sau alte alea, doar...doar vei nimeri cuvântul ideal. Acel cuvânt pe care-l savurezi alunecând în interiorul frazei, care pulsează în text lăsând o minimă impresie de mulțumire pe fața ta. Scriitorul nu este niciodată mulțumit. Taie, rupe, rescrie, aruncă foile. Înjură uneori sau fumează pe un maldăr de schițe și teorii idealist-idoate. Uneori respiră din cărți, mănâncă pe foi măzgălite, soarbe cafea cu gust de litere iar noaptea... Ei bine, noaptea e vrajă. Te captează trăgându-ți obrajii iar când vrei să dormi te pișcă inspirația.

Nevermind! Atunci îți faci avânt și supui foaia de hârtie unei curți marțiale. O alinți, o zgârii și umpli rândurile. Alții renunță la starea de veghe creativă pentru un somn hibernal. Un „*C'est la vie, mon ami!*” ar merge brici dar replicile standardizate nu au fler.

Persoana însărcinată (forțat sau voluntar) cu scrisul e *toujours* un turist la Saint-Tropez. Vrea să vadă totul și să facă multe cât mai rapid pentru a fi sigur că nu pierde entuziasmul de moment. Scala inspirației nu prea are trepte: ori e, ori nu o găsești tu. Ai terminat un text. Da, și te uiți la el ca la tabloul tău de nuntă. *Best wishes* zici, de-aici încolo. Îl mai privești odată

dar nu te satisface. Deși a fost protagonist la nu știu care festival de anvergură, munca ta parcă nu-i plătită. Sau poate-i răsplătit orgoliul tău că l-ai bătut pe ăla cu 'șpe romane publicate într-o editură second-hand cu apucături de organizație de binefacere.

Câteodată consideri absolut iminentă o dezinfectare a pieții de carte. Și începi cu propria bibliotecă. Unii aruncă toate cărțile criticului care i-a făcut *knock-out* la ultima lectură publică. Alții, înverșunați, se înhamă la o citire cu caracter inspirant, după care scriu baliverne.

Scrisul te zguduie pe dinăuntru, te dezgolește suprimându-te de emoții. Devine intransigent (după ceva timp) și te predispune unei ușoare nebunii, zis creativă. Încet înveți să respiri după modulitatea textului pe care-l zgândărești: apăsător, ușurat, sacadat, incisiv, etc.

Ce-i drept, scriusul e o forță care te absoarbe. Te ridică sau de-co-boară (de moral), te definește ca persoană, îți umple paharul nevoinei, te târăște ca pe-o rămă sau te desfată. Te bagă-n criză când ai mai mare nevoie să dai boom-ul pe piață sau în termeni de finanțe. Și cam atât!

Aida Hancer

prietenul meu spânzurat la rădăcina unui copac

cu picioarele-n sus ca o lumânare
aici a avut loc un accident
aici i-a intrat volanul în inimă
și i-a dus-o

erau toți copiii cu el
și planurile pentru copii
ideea că femeia lui va primi
flori doar de la el

și lângă plămâni
un chibrit gol
paiele consumate
numai moartea dar nici măcar ea
n-ar fi văzut nimic
prin parbriz în momentul acela

după accident l-au întredeschis
ținea în el atâtea alte femei
și asta-l făcuse frumos

prietenul meu spânzurat încă nu

era de tot mort
impactul mașinii i-a mișcat puțin
sfoara
cum stătea ca o cheie
și moartea celui-lalt venise la fix
ca o ușă

asta l-a făcut curios asta l-a făcut
să dea din mâini ca un acrobat
prietenul meu un leagăn de om
s-a prăbușit spre binele lui
a dat o declarație a mângâiat soția
pe cap
cum cureți un măr stricat de
putregai
și-l speli și-l ștergi cu prosopul
i-a dat la o parte părul de pe frunte
și buzele crăpate ale bărbatului
și le-a pus pe-ale lui roșii două
răni care-au
locuit mult timp împreună

SUS PANAARUL !

Al. O. Teodoreanu - Păstorel

Rugă

Fă-mă, Doamne, morcov, ceapă,
Fă-mă, Doamne, tot ce vrei:
Praz, dovleac, spanac, ardei...
Dar ferește-mă de... apă!

Eugen Albu

Mie

De când am devenit cuminte,
Refuz să mai consum alcool
Ca rușii, pe stomacul gol,
Și trag o votcă înainte.

Dan Căpruciu

Confirmare

Când băutura te-amețește,
La mersul drept nu ai temeii
Și-ți zici: - Pământul se-nvârtește!
Avea dreptate Galilei.

Constantin Deneș

Prudența bețivului

Cer o ultimă favoare:
Strada mea, pe care stau,
S-o legați după ce beau
Și de pomi și de trotuare!

Ion Diviza

Axioma lui Bachus

Bea rachiu fără motiv
Numai omul primitiv,
Iar bărbatul educat,
Totdeauna – motivat.

Ioan Frențescu

Crăsmărița

N-are dânsa nici o vină,
Pe nedrept au acuzat-o.
Băutura ei e fină
... Că doar ea a botezat-o!

Nicolae Ghițescu

Puterea exemplului

Nici de fumat, nici de băut
Să mă dezbar n-am reușit,
Exemple bune am avut...
Dar din păcate au murit

Ion Grigore

Bieții strămoși

Beau, în traiul lor amar,

Prădăditul de Cotnar,
Căci, spre nenorocul lor,
N-aveau „VIN SUPERIOR“!

Mircea Matcaboji

Concluzie

Am înnoptat la un pahar
Și grija mă apasă;
Dau telefon, dar e-n zadar...
Probabil nu-s acasă!

Mihai Moleșag

Romanța celor trei rachiuri

Pe trei cărări, venind agale,
Trei gânduri triste-i dau de veste
Că-n cele trei căsuțe-n vale,
În prag, l-așteaptă trei neveste!!!

Nicolae Nicolae

Cunjugală

- Dacă-mi vii iar beat acas’
Plec la mama și te las!...
Dânsul, parcă se trezi:
- Dragă, nu mă ispiti!...

Aurelian Păunescu

Prescripție

Mi-au spus sulfametin când iau
Alcool deloc să nu mai beau,
Iar eu prescripția o țin
Și nu mai iau... sulfametin.

Ioan Pop

Mie însumi

M-am cântărit în mod obiectiv
Și am ajuns la rezultat concret:
Nu sunt poet întâmplător bețiv,

Ci sunt bețiv întâmplător poet.

Gheorghe Suciu

Parolistul

Beția dragostei el i-a promis,
Atunci când de soție a cerut-o,
Și n-a făcut de-atunci vreun
compromis,
Că tot într-o beție a ținut-o!

Viorica Voicescu

Consecvență

- Iubito, știi de câte ori
Eu cârciuma am ocolit-o?
- Și-atunci de ce-ai venit în zori?
Păi... în final am nimerit-o!

Alexandru Devechi

Cerc vițios

- Regret, dar legea nu permite
Un mire beat la cununie!
- Păi, fata cum să se mărite?
Că, dacă-i treaz, nu vrea să vie!

Victor Gorșcovăz

Rezolvare

Bărbatului că bea mereu,
I-a spus: „Bătute-ar Dumnezeu!”
Dar Domnu-n cer n-o auzea
Și de atunci și-l bate ea.

Lucian Mănăilescu

Sus paharul

Chiar de va veni infernul,
Sus paharul! Să se știe
Și să afle și guvernul
C-am murim la... datorie.

La mulți ani! 2013

*Almanah realizat de Lucian Mănăulescu
cu sprijinul
Asociației Culturale Agatha Grigorescu Bacovia
Președinte: Emil Proșcan*

